

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

MINISTERUL DE INTERNE

A R H

50322

D 000019, Vol. 4

FOND DO

Referitor la reexaminarea unor procese
penale (Vasile Luca, Com. Sat. Mureș
Mareș, unii conducători ai
Uniunii Populare Maghiare, membri ai
P.S.D. I, lucrările genistice de anchetă în
Banat, Marcu Petre Pandrea, Dolzhan
Misu).

Dosar nr.

9604

Vol.

4

Data

II

O P I S U L
=====

materialelor aflate în dosar.

- 1.- Nota comisie de partid cu privire la procesele:
 - VASILE LUCA;
 - Canalul Dunăre-Marea Neagră;
 - Conducătorii U.P.M.;
 - unor membri ai P.S.D.
 - unor ofițeri
 - MARCU PETRE PANDREA;
 - DULGHERU MISU.
- 2.- Sinteza cu principalele aspecte rezultate din dezbaterile documentelor Plenarei C.C. al P.C.R. din aprilie 1968.
- 3.- Raportul mr. Avram Ilarie.
- 4.- Notă-raport discuție cu STEFANESCU GHEORGHE.
- 5.- Scrierea lui EMIL CALMANOVICI.
- 6.- Nota lui DEMETER ALEXANDRU.
- 7.- Diverse tabele nominale.
- 8.- Notă sinteză privind vinovăția lui DULGHERU MISU.
- 9.- Notă privind grupul de comitatori PSDI, în frunte cu CONSTANTIN TITEL PETRESCU.
- 10.- Notă privind pe MIHAIL ANDRICU.
- 11.- Notă privind cazul de la Comitetul pentru Tehnica Nouă.
- 12.- Tabel cu membrii CC al PCR și activiștii de partid care au fost urmăriți prin mijloace tehnice.
- 13.- Tabel cu cadrele de conducere din M.A.I. care au coordonat sectoarele tehnice.
- 14.- Raportul cpt. POPA GH. VASILE din Direcția VIII-a.
- 15.- Notă și alte materiale privind pe NICU TUDOR.
- 16.- Declarațiile mr. GORUN ALEXANDRU.
- 17.- Notă-raport a Direcției VII-a (0755) inf. "ZAMFIR" în legătură cu procesul LUCRETIU PATRASCANU.
- 18.- Notă cu unele probleme și alte materiale referitoare la pregătirea insurecției din august 1944.-
- 19.- Materiale privind contribuția lui ALEXANDRU DRAGHICI la comiterea crimelor și abuzurilor.
- 20.- Informare și alte materiale cu privire la cazul LUCRETIU PATRASCANU.
- 21.- Testamentul lui STEFAN FORIS.
- 22.- Cuvîntul col. HOTIER ERVIN la ședința de dezbateri a documentelor Plenarei CC al PCR din aprilie 1968.

=====

Luca V.
Ivan
Gheorghe
Cernătescu

N O T A

Comisia de partid supune spre aprobare Comitetului Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român ca următoarele procese să fie reexamineate de organele de stat competente:

1. Procesul în legătură cu Luca Vasile și alte 3 persoane, primul, condamnat la moarte, pedeapsă comutată ulterior în muncă silnică pe viață și ceilalți 3 la diferite pedepse privative de libertate, pentru subminarea economiei naționale.

Intreaga anchetă în acest caz s-a desfășurat sub conducerea directă a lui Drăghici Alexandru.

În timpul anchetei, prin constrângeri fizice și morale s-au smuls declarații atât inculpaților cât și martorilor pentru a confirma unele documente de partid.

2. Procesul privind unele persoane care au lucrat la Canalul Dunărea-Marea Neagră.

Au fost condamnați Rozei Aurel, Vasilescu Nicolae, Nichita Dumitru, Cernătescu Petre, Georgescu Gheorghe Topazlău la moarte, primii trei fiind și executați, iar alți 5 inculpați la diferite pedepse privative de libertate.

Faptele reținute în anchetă și în instanță se bazează exclusiv pe recunoașterile inculpaților obținute prin constrângeri fizice și morale.

Din materialul probator examinat nu rezultă intenția de a sabota.

3. Procesul privind pe unii conducători ai Uniunii Populare Maghiare.

Au fost condamnate 8 persoane: Kurko Gyurfas, președintele Uniunii Populare Maghiare și Lakatos Istvan la câte 25 ani muncă silnică pentru trădare și complot, iar ceilalți 6 la pedepse între 5 ani și muncă silnică pe viață.

Vinovăția a fost stabilită numai pe baza recunoașterilor persoanelor implicate în acest proces, ulterior retractate în instanță. Nu s-au dovedit fapte concrete care să constituie infracțiuni de complot și trădare de patrie.

4. Procesul unor membri ai Partidului Social-Democrat.

Au fost condamnate 12 persoane: Constantin Titel Petrescu, fost președinte P.S.D.I., Adrian Dimitriu, fost secretar general al P.S.D.I. și Ion Flueraș, au fost condamnați primii doi la muncă silnică pe viață, iar al treilea la 15 ani temniță grea, pentru trădare, complot și uneltire contra ordinii sociale.

Restul au fost condamnați la pedepse între 5 - 20 ani.

Persoanele implicate în acest proces nu au recunoscut la anchetă faptele, iar în instanță nu s-a audiat nici un martor.

5. Procesul unor ofiteri care au condus execuția lucrărilor genistice de apărare în Banat.

Au fost condamnate 11 persoane, printre care și fostul general maior Ionescu Grigore, la pedepse între 7 și 20 ani muncă silnică pentru sabotaj contrarevoluționar.

Vinovăția a fost stabilită pe baza unor recunoașteri ce nu se coroborează cu alte probe, declarațiile obținute în anchetă sînt contradictorii, ulterior fiind retractate cu motivări plauzibile ce nu au fost verificate de organele de anchetă.

6. Procesul lui Marcu Petre Pandrea, fost cumnat cu Lucrețiu Pătrășcanu, condamnat la 15 ani muncă silnică pentru uneltire contra ordinii sociale.

Inculpatul nu a recunoscut că ar fi purtat discuții dușmănoase. În fapt el a avut unele nemulțumiri personale legate de arestarea și condamnarea lui Lucrețiu Pătrășcanu.

7. Procesul lui Dulgheru Mișu, fost director al Direcției de anchete din M.A.I., condamnat la 2 ani și 3 luni pentru neglijență față de securitatea statului.

Instanța de judecată a nesocotit garanțiile procesuale, nu a administrat nici un fel de probe, mărginindu-se la interogarea sumară a inculpatului.

x

x

x

./.

- 3 -

x

x x

Organele de stat competente, după reexaminarea acestor procese, să informeze conducerea partidului pentru ca în acele cazuri în care ancheta a fost coordonată de Drăghici Alexandru, Comisia de partid să discute și să clarifice cu acesta problemele respective, iar în situațiile în care se impune acordarea calității de membru de partid Colegiul Central de partid, împreună cu Secția Organizatorică, să poată soluționa fiecare caz în parte.

7 v/4- C.C. al P.C.R.

SECTIA PENTRU CONTROLUL
MUNCII LA M.F.A., M.A.I.
SI JUSTITIE

5
STRICT SECRET

Expl.nr.2

S I N T E Z A
=====

privind principalele cazuri rezultate din dezbaterea documentelor
Plenarei C.C. al P.C.R. din 22-25 aprilie 1968, precum și din scri-
sorile adresate de unii cetățeni Comitetului Central al Partidului.

Urmărirea informativă a unor tovarăși din conducerea
partidului.

- Maiorul ALIMAN ALEXANDRU - din Direcția a XI-a, a
relatat că în anul 1955 a găsit în dulap, dosare din care rezulta
felul cum au fost supravegheate deplasările tovarășilor din condu-
cerea partidului și persoanele cu care veneau în contact.

- Colonelul MARCU ION, din Inspectoratul de securita-
te Ilfov a arătat că, din ordinul lui DRAGHICI și PINTILIE, ofițe-
rii însoțitori de mașini întocmeau zilnic rapoarte de activitate,
iar fostul colonel SZACSKO ALEXANDRU a relatat că în anul 1957 era
în posesia unui tabel pe care figura numele tovarășilor NICOLAE
CEAUSESCU, ALEXANDRU BIRLADEANU, STEFAN VOITEC și alții, cărora li
se instalase tehnică de ascultare.

- Colonelul ARGHIROPOL ANDREI - din Direcția a VIII-a
a arătat că prima lucrare efectuată de el în anul 1949 a fost in-
terceptarea convorbirilor lui GHEORGHIU-DEJ. A afirmat că mai erau
și alte lucrări despre care cunoșteau numai PINTILIE, NICOLSKI și
colonel NEACSU, fostul șef al Serviciului "T".

-//.

Abuzuri și ilegalități comise împotriva unor membri
de partid, activiști din ilegalitate și cadre cu func-
ții de răspundere.

- Colonelul CIULEI ION, ofițer din M.F.A., fost asesor popular în procesul lui PATRASCANU a relatat că generalul MOISESCU, înainte de pronunțarea sentinței s-a adresat celor din completul de judecată spunându-le: "pentru PATRASCANU este stabilită pedeapsa capitală, aceasta este părerea conducerii".

- Maiorul COSAC DUMITRU - de la Inspectoratul de securitate Vîlcea a arătat că din ordinul lui DRAGHICI ALEXANDRU, s-au deschis mape de obiectiv comitetelor raionale și orășenești de partid, pretinzându-se ofițerilor informații despre viața și munca activiștilor.

- Generalul colonel BURCA MIHAI, adjunct al ministrului Forțelor armate a arătat că în perioada cît a îndeplinit funcția de șef al Direcției Superioare Politice a Armatei, organele de securitate i-au controlat corespondența pe care o avea cu ministerul și i-au înregistrat discuțiile de la serviciu pe bandă de magnetofon.

- Maiorul MARCHEDON VASILE și Cpt. CRISTEA ION ambii de la Inspectoratul județean Sibiu au arătat că G-ral locot. NEGREA VASILE, adresîndu-se unor ofițeri de securitate le-a spus: "vedeți ce spun și ce fac membrii de partid, nu legionarii, că de ăștia ne ocupăm noi, avem materiale, să vedem ce fac și ceilalți membri de partid, organele de stat".

- Cpt. ARDELEANU DUMITRU - de la Inspectoratul de securitate Arad, a arătat că în 1952 a arestat din ordin pe primul secretar BICHICI și al II-lea secretar SOLOVASTRU de la raionul de partid, pe motivul că nu ar fi desfășurat o muncă mai intensă pentru cooperativizarea agriculturii.

- Organele securității din Hunedoara au urmărit activ pe membrii comitetului regional de partid, iar la Bacău și Floiești mulți activiști de partid, printre care și ilegaliști, au fost arestați de securitate fără să fie vinovați. De asemenea, a rezultat că primii secretari ai comitetelor raionale de partid Fetești și Aleșd au fost urmăriți informativ de către organele raionale de securitate.

- BOBOC CONSTANTIN - membru de partid din ilegalitate, a fost arestat în 1958 de organele de securitate din Brăila și

bătut pentru a recunoaște că este sabotor.

- MELIUSZ IOSIF - scriitor de limba maghiară din București, membru de partid din 1954 a arătat într-o scrisoare adresată C.C. al P.C.R. că a fost arestat sub acuzarea de "titoist" și ținut la închisoare timp de 6 ani fără a fi judecat. În aceeași perioadă a fost arestată și soția sa care s-a sinucis în arest iar fiul său ca urmare a prigonirii a rămas bolnav mintal incurabil.

- BOANCA AUREL, membru de partid, a fost condamnat de Tribunalul Militar Cluj la 9 ani închisoare pentru că ar fi îndemnat pe un minor să întocmească un manifest pentru desființarea cooperativei agricole de producție din comună. Ulterior s-a constatat că manifestul nu a fost întocmit de minor, ci de părinții acestuia, care erau într-o veche dușmănie cu BOANCA AUREL.

Incălțări grave ale legilor statului săvârșite de lucrători de securitate, miliție, justiție și procuratură.

- Colonelul BACIU TEODOR - locțiitorul comandantului Marinei militare pentru servicii, s-a referit la modul în care a avut loc procesul de la Canal. Fiind asesor popular a arătat că "totul era dictat de sus și nu se putea interveni cu nimic pentru schimbarea hotărârilor formulate care erau trimise completului de judecată spre a fi doar semnate".

- TAUTU V. din București, în scrisoarea adresată conducerii partidului, arată că făcând parte dintr-o comisie de control a contribuit la descoperirea unor fraude de miliarde de lei în domeniul livrărilor către U.R.S.S. Ca urmare a intervenției lui VASILE LUCA, mulți dintre principalii vinovați au fost apărați de pedeapsă, în timp ce împotriva petiționarului și altor tovarăși s-au înscenat procese de spionaj, au fost arestați și schingiuiți. În deținerea sa abuzivă, o anumită influență a avut-o ALEXANDRU DRAGHICI.

- CAMIL DEMETRESCU - din București arată într-o scrisoare către C.C. al P.C.R. că în 1953, după patru luni de presiuni și torturi la care a fost supus în anchetă, a dat o declarație falsă împotriva lui LUCRETIU PATRASCANU pe care deși ulterior a retractat-o, anchetatorii au folosit-o la proces unde el nu a fost chemat sub pretextul că este netransportabil.

- Căpitanul PLOP GAVRIL - din Direcția a XI-a a arătat că în perioada cît locot.colonel BRICEAG NICOLAE era șeful Serviciului județean de securitate Dej, ar fi împușcat un mare număr de persoane. A relatat concret cazul a doi tineri urmăriți pentru nesupunere la încorporare, care fiind prinși la o stîină au fost împușcați pe loc, împreună cu cel ce i-a adăpostit.

- Locot.major RUSU ANANIE - din Inspectoratul de securitate Bistrița Năsăud - a arătat că din ordinul lui BRICEAG NICOLAE s-a comis un asasinat în comuna Chinești, satul Hunta, județul Cluj, unde căpitanul ISAC CONSTANTIN a împușcat pe un cetățean care nu a înlesnit organelor de securitate să prindă banda lui PODEA.

- Căpitanul BOTIZA VASILE - din Inspectoratul de securitate Sălaj - a arătat că BRICEAG NICOLAE ar fi împușcat un subofițer din armata veche, care domicilia în comuna Gîlgău. Pentru această faptă a fost anchetat de Procuratura militară, însă din ordinul lui DRAGHICI a fost absolvit de pedeapsă.

- Maiorul VASILESCU VASILE - din Direcția a XI-a a relatat împrejurările în care au fost împușcați, în februarie 1950, fără o sentință legală, doi cetățeni pentru care s-au întocmit acte false care să justifice acțiunea.

- Maiorul CIRSTOIU DUMITRU, căpitanul NENITOIU NICOLAE, căpitanul STEFANESCU STELIAN și serg.major VISAN ALEXANDRU - din cadrul fostei Direcții regionale M.A.I. Argeș, la 18 ianuarie 1960, în timp ce îl cercetau pe BIVOL DUMITRU din Cîmpulung Muscel, învinuit că ar deține aur, i-au introdus o batistă în cavitatea bucală și au aplicat mai multe lovituri în cap, în urma cărora acesta a încetat din viață.

- Plutonierul de miliție ONISE VASILE, din fosta Direcție a miliției Capitalei, a fost cercetat pentru săvîrșirea crimei de omor, întrucît în noaptea de 11/12 iulie 1965 a lovit-o puternic pe numita IOAN CORNELIA, care-l înjurase. În urma loviturii victima a fost proiectată cu capul de asfaltul străzii și fiind transportată la spital, a încetat din viață.

Nu s-a dat avizul de către conducerea M.A.I. pentru a fi trimis în judecată.

- Căpitanul CAIS GAVRIL și lt.major STANCIU MIRCEA, din fosta Direcție a miliției regiunii Ploiești, au fost cercetați pentru lovituri cauzatoare de moarte, deoarece la data de 22 septem-

brie 1965 în timp ce cercetau pe BARBULESCU ION, i-au aplicat mai multe lovituri care au provocat victimei un șoc traumatic și apoi încetarea din viață.

- Maior IONESCU CORNEL de la Inspectoratul de securitate Dolj a arătat că, în 1959, locot.colonel PETRESCU TOMA a torturat două persoane care ulterior au decedat, după care cu ajutorul medicului unității a încheiat acte false, atribuind decesul altor cauze.

Despre persoane care au decedat în timpul anchetei ca urmare a bătăilor la care au fost supuse, au mai vorbit și maiorul BRINZEI DUMITRU de la Inspectoratul de securitate Botoșani, maiorul CRACIUN JUNC de la Inspectoratul de securitate Covasna și maiorul SECLAMAN GHEORGHE de la Inspectoratul de securitate Dolj.

- Seful postului de miliție din comuna Valea Nucarilor plutonierul CONSTANTIN - deși nu avea probe, a torturat un cetățean care s-a dovedit ulterior nevinovat, strivindu-i degetele de la mână.

- În 1957-1958 fostul procuror ZOITESCU GHEORGHE, de la Procuratura Bacău, exercita asupra persoanelor anchetate metode de constrângere pentru obținerea de probe. Același procuror a folosit, în trei procese, ca martor principal al acuzării, o informatoare a miliției, atribuindu-i în fiecare cauză alt nume, ajungându-se, pe baza depozițiilor ei la condamnarea celor trimiși în judecată.

- Fostii procurori CHITOIU IVAN și PANCU VLADIMIR de la procuratura fostei regiuni Hunedoara, nesocotind cele mai elementare norme de conduită și încălcând dispozițiile legii, au folosit metode abuzive în anchetarea unor cauze, lovind pe învinuiți și chiar pe martori, fapte pentru care au fost destituiți din funcție.

Anchetarea și trimiterea în justiție a unor oameni nevinovați.

- DIOGHENIDE PETRE a fost arestat și condamnat în 1954 pentru că ar fi adus injurii la adresa lui ALEXANDRU DRAGHICI. A fost achitat în anul 1967 ca urmare a recursului în supraveghere. Maiorul DUMITRASCONIU NICOLAE de la Inspectoratul de securitate Bihor, relatează că în 1959 pentru fapte asemănătoare au mai fost condamnați la cîte 7 ani închisoare, 2 ofițeri de grăniceri.

Tribunalul militar Craiova a condamnat cinci persoane învinuite că ar fi răspândit manifeste subversive în anul 1958 la 5-10 ani închisoare corecțională. În anul 1963 au fost achitate în urma recursului la Tribunalul Suprem, deoarece la dosar nu erau probe din care să rezulte că cei în cauză ar fi săvârșit faptele imputate. Invinuiții au stat arestați, fără temei, timp de peste 5 ani.

Procuratura militară Iași a cercetat și trimis în judecată cinci persoane acuzate de a fi răspândit manifeste prin care îndemneau la acțiuni dușmănoase împotriva regimului nostru.

Au fost condamnate în anul 1958 la pedepse pînă la 25 ani muncă silnică, iar în anul 1963 după o detenție de 5 ani în urma recursului în supraveghere au fost achitate deoarece nu existau probe din care să rezulte vinovăția condamnaților.

- Maiorul CALINOIU ALEXANDRU - de la Inspectoratul de securitate Vaslui - a vorbit despre faptul că în procesul grupurilor MOCANASU și GEORGESCU din fostul raion Negrești, s-au folosit "martori de profesie". De asemenea, a arătat că la fostul raion Murgeni au fost arestate mai multe persoane care după o cercetare abuzivă au fost condamnate pe nedrept și au executat 7 ani închisoare, pînă s-a rejudecat procesul și s-a stabilit adevărul.

- Maiorul CHIRILA FLORIAN - de la Inspectoratul de securitate Bihor a arătat că în 1952 din ordinul lui FODOR TIBERIU fostul șef al raionului de securitate, a fost arestat și trimis într-o colonie de muncă cetățeanul NAGHI ALEXANDRU doar pentru faptul că avea același nume cu un infractor care decedase înaintea arestării.

- Maiorul DECEANU TUDOR - de la Inspectoratul de securitate Constanța - a arătat că în perioada cît a lucrat la fostul raion Băneasa au "fabricat" aproape în fiecare comună cîte o "organizație". Afirmația a fost întărită și de maiorul DRAGOMIR CONSTANTIN care a arătat că, la Constanța, grupul "Ciocîrlia" a fost "fabricat" de ofițerul NEGREA AUREL întrucît fostul șef al regiunii de securitate, gl.mr.BOLINTINEANU, făcea presiuni asupra anchetatorilor să scoată cu orice preț grupuri contrarevoluționare.

- În 1958, fostul director al Intreprinderii de exploatare miniere Valea Jiului - a fost arestat pentru sabotaj contrarevoluționar și ținut la închisoare timp de 3 ani, iar pînă la urmă s-a constatat că este nevinovat.

- La 3 septembrie 1959 au fost arestați doi ingineri de la exploatarea minieră Baia-Borșa pentru infracțiunea de sabotare

a economiei naționale. Cu ocazia judecării s-a dovedit că aceștia sînt nevinovați și în consecință au fost eliberați după o detenție de 3 ani și 4 luni.

- După fuga din țară a aviatorului PITURCA, din ordinul conducerii M.A.I., organele de contrainformații militare au arestat și anchetat 70 de piloți militari. Unii dintre aceștia au fost scoși din armată.

- Colonel MIHAILA VASILE, șeful Direcției de Contrainformații militare a arătat că în 1959 au fost arestați ofițerii STEFANESCU DUMITRU și BURTICA I. fiind bănuți de spionaj, pe baza unor mărturii ireale. De asemenea, în anii 1959-1960 au fost arestați și anchetați un număr de 17 cadre din M.F.A. care însă au fost puse în libertate din lipsă de probe.

- Maior GHEORGHIU MIRCEA din Direcția A.L.A. a relatat faptul că a suferit în urma represiunilor exercitate asupra sa, fiind acuzat că ar fi dat armament și muniție la bandiții din munți. Timp de 43 zile a fost ținut în picioare, în celulă, 17 ore pe zi pentru a recunoaște faptele ce i se imputau. A fost condamnat la 8 ani închisoare pe bază de documente false.

- Postul procuror militar maior AVRAM GHEORGHE de la Procuratura de regiune militară București, a confirmat mandatul de arestare, emis de organele de anchetă M.A.I. împotriva unei persoane învinuite că a săvîrșit infracțiunea de uneltire contra ordinii sociale, deși nu exista vreun temei pentru luarea acestei măsuri. După 200 zile de la arestare, s-a încetat procesul pentru inexistența faptei.

- Postul procuror militar maior RASUCEANU MIHAI, de la Procuratura Militară București, a confirmat mandatul de arestare emis de organele M.A.I. împotriva unei persoane învinuite de săvîrșirea unei tentative de trece frauduloasă a frontierei, pentru ca după 145 zile să se înceteze procesul, constatîndu-se că fapta nu constituie infracțiune.

- Procurorul IACOBITA de la procuratura fostului raion Negrești, deși a infirmat inițial concluziile de învinuire, întocmite împotriva unei persoane pentru furt în dauna avutului obștesc, la stăruința fostului comandant al securității din Iași, le-a confirmat, deși nu existau probe de vinovăție.

- În anul 1960, Tribunalul fostului raion Vînju Mare a condamnat la moarte pe HORNOIU MARIA pentru crima de omor prin cruzime. Fostul tribunal regional Oltenia a menținut hotărîrea.

În urma recursului în supraveghere, s-a constatat că HORNIU MARIA nu este vinovată, după o detenție de 7 ani și 2 luni.

- Judecătorul MICLEA CONSTANTIN, de la Tribunalul Municipiului București, arată că în 1956, când îndeplinea funcția de procuror militar șef al Regiunii a III-a militare, a găsit în aresturile celor 7 direcții regionale de securitate de pe teritoriul regiunii militare, oameni arestați de mulți ani, unii fără mandate de arestare, iar alții cu mandate emise de colonelul RIPEANU de la Procuratura Generală, fără nici un fel de material de anchetă.

Metode brutale folosite de lucrători de securitate pentru recrutarea de informatori.

- Maiorul VASILE NICOLAE de la Inspectoratul de securitate Prahova a arătat că, în 1958, unii ofițeri de securitate de la raionul Tîrgoviște au răpit pe un cetățean pentru recrutare, însă după 2 zile de presiuni acesta s-a sinucis. Pentru a ascunde adevărul, cu aprobarea șefului direcției regionale, cadavrul a fost dus în pădure unde a fost simulată sinuciderea prin spânzurare.

- Maiorul SASU VASILE - din Direcția a XI-a a arătat că, în 1954, pentru a recruta ca informator pe un inginer, s-a "fabricat" un manifest contrarevoluționar care ulterior i-a fost plasat acestuia printr-o femeie. A fost anchetat și bătut de către maiorul CARATA pînă cînd acesta și-a "recunoscut" vina și a acceptat să lucreze cu organele de securitate.

- Căpitanul LUTA VASILE - de la Inspectoratul de securitate Prahova - a arătat că lt.colonel FLOREA, actualul șef al Inspectoratului de securitate Dîmbovița, a ascuns în locuința unei persoane un pistol pe care apoi "l-a găsit" la percheziție și s-a folosit de această situație pentru exercitarea de presiuni în vederea recrutării celui în cauză.

- Căpitanul CUCU STELIAN - de la Inspectoratul de securitate Prahova - a arătat că un profesor care nu a acceptat să colaboreze cu securitatea, a fost internat pe timp de 5 ani într-o colonie de muncă.

- Maiorul ANGHEL CORNEL - de la Inspectoratul de securitate Constanța - a arătat că, în anul 1960, la raionul de securitate Adamclisi, s-au făcut presiuni asupra unui informator pentru a-l determina să dea informații ticluite. De teama urmărilor aces-

ta a fugit de pe raza raionului, iar cînd a fost găsit s-a sinucis.

Abuzuri și ilegalități comise împotriva unor cadre
din unitățile M.A.I. și M.F.A.

- MINEA STAN, general maior în rezervă, în prezent angajat civil la M.F.A. a arătat că în timp ce îndeplinea funcția de șef al Direcției de Informații, a fost arestat și internat pentru tratament, la Spitalul Otopeni sub paza unor ofițeri de securitate care, bolnav fiind, l-au bătut în repetate rînduri.

- Cpt. MOCANU NICOLAE - secretar al Comitetului U.T.C. de la o unitate de cartografie a M.F.A. a arătat că în 1962, un grup de 7 ofițeri care lucrau la repararea unor aparate împreună cu un specialist din R.D.G., au fost trecuți în rezervă pe motiv că unul dintre ei a întrebat despre nivelul de viață existent în R.D.G. și R.F.G.

- Lt.colonel POPA CONSTANTIN - șeful Inspectoratului de securitate Neamț - a arătat că în aprilie 1961 pe baza unui raport conținînd date eronate, aprobat de DRAGHICI, au fost reținute mai multe cadre de miliție, în frunte cu șeful organului, căpitanul JUMARA. În timpul cercetării s-a dovedit că ofițerul comisese unele abateri care nu făceau obiectul trimeriei în judecată. După 3 luni de reținere a fost pus în libertate, dar a fost scos din miliție și exclus din partid.

- Maiorul STANCU AUREL și maiorul CERNAT GHEORGHE - de la Inspectoratele de securitate Prahova și Dîmbovița - au arătat că datorită metodelor folosite în anchetarea unor abateri, la fostă Direcție regională M.A.I. Ploiești, fostul șef al raionului de securitate Băbeni - căpitanul DUMITRESCU și locotenent PETRE de la raionul Buzău, s-au sinucis.

- Fostul maior de securitate FRINCU GHEORGHE și-a pierdut facultățile mintale în urma măsurilor represive luate împotriva lui în timp ce a fost anchetat de organele de cadre din M.A.I.

- Lt.colonel COSTACHE DUMITRU - din Comandamentul trupelor de securitate - a arătat că, timp de un an, nu i s-a permis să participe la viața organizației de bază, pe motiv că a făcut parte din brigăzile internaționale care au fost în Iugoslavia.

- Ofițerii din trupele de securitate au vorbit despre ordinul 410/1955, dat de ALEXANDRU DRAGHICI, prin care s-a inter-

zis organelor de partid din trupele M.A.I. să ia atitudine fermă față de lipsurile unor comandanți sub pretextul că se încalcă principiul unității de comandă. Ordinul a dus la diminuarea rolului organizațiilor de partid, la abandonarea principiului muncii colective, a întărit poziția abuzivă a unor comandanți.

31.05.68

R.D. 5 ex.

16

CONSILIUL SECURITATII STATULUI
INSPECTORATUL DE SECURITATE AL JUDETULUI CLUJ

STRICT SECRET
17 mai 1968.

N O T A

=====

Din expunerea prezentată precum și din discuțiile purtate de ofițerii Inspectoratului de Securitate al Județului Cluj, au rezultat o serie de abuzuri și ilegalități, care au fost comise fie din ordinul lui ALEXANDRU DRAGHICI sau care s-au datorat stilului de muncă confuz pe care acesta l-a imprimat aparatului de securitate.

Din expunerea prezentată de Tov.Lt.Col.IOANA CONSTANTIN, rezultă următoarele aspecte mai semnificative:

Ca urmare a neîncrederii fostei conduceri a M.A.I. în puterea de influență politică și în forța educativă a partidului, a exagerării situației operative, baza de lucru a fost în mod artificial amplificată. Astfel în urma unor asemenea orientări au fost luate în evidență în decursul anilor 176.500 persoane cifră care este egală aproape cu întreaga populație a orașului Cluj.

Pentru a " lucra " o asemenea masă de " suspecti " sau "concentrări de elemente dușmănoase" cum se spunea, s-a recurs la recrutarea în decursul anilor a unui număr de 23.073 persoane. Această situație a dus la o desconspirare largă a metodelor de muncă, la crearea unei imagini greșite despre securitatea statului, precum și la o atmosferă de suspiciune generală și spionomanie.

În munca cu cadrele, trăsăturile negative de caracter ale lui ALEXANDRU DRAGHICI și-au pus pecetea asupra metodelor de muncă a unor cadre din conducerea fostei Regiuni M.A.I. Cluj, manifestându-se în cunoașterea superficială a oamenilor, în formularea unor aprecieri și luarea unor hotărâri pripite. De pe urma unor asemenea metode de muncă, multe cadre au avut de suferit. Astfel în cadrul Inspectoratului de Securitate Cluj, au fost trimiși să lucreze cei mai buni membri de partid și U.T.C., printre care: 36 activiști, din care în urma repetatelor scoateri au mai rămas 4. Numai în perioada 1953-1964 au fost scoși 809

cadre dintre care 380 ofițeri, 198 subofițeri și 231 angajați civili.

Au fost arestați scoși și trimiși în judecată 9 ofițeri, pentru fapte minore, la care s-au mai adăugat o serie de acuzații și calificative neîntemeiate. Așa s-a întâmplat cu Lt. VANCEA EMIL, fost membru de partid care a fost arestat și trimis la canal pe timp de 12 luni, deși faptele de care a fost acuzat în general nu s-au confirmat. Singura acuzație rămasă în picioare fiind aceea că întrețineau relații cu o femeie ce avusese legături cu persoane compromise.

În cadrul discuțiilor purtate au fost scoase în relief următoarele cazuri:

Maior TALOS VASILE arată:

În anul 1959 cu ocazia sărbătoririi Centenarului Unirii a fost arestat profesorul universitar PANFIL EDUARD pentru simplu motiv că a ținut în fața studenților un discurs cotat ca fiind naționalist-șovin. După arestare s-au căutat tot felul de probe care să justifice această măsură iar în urma unor presiuni a fost condamnat formal la 3 ani închisoare cu suspendarea executării pedepsei. Tot cu această ocazie au mai fost arestați 6 studenți pentru faptul că și-au manifestat entuziasmul față de aniversarea Centenarului Unirii, a căror activitate nu a putut fi documentată.

Într-un alt caz petrecut în anul 1959 au fost arestate 3 persoane în baza unor materiale neverificate date de un informator provocator, care ulterior în urma cercetărilor din lipsă de probe au fost puse în libertate.

Maior RUGINA TEODOR arată:

În anul 1949 la scurt timp după încadrarea sa în securitate funcționând la fosta Plasă Toplița din fostul Județ Mureș a primit ordin (1 s-a luat și angajament) să prindă și să lichideze fizic 6 țărani dispăruți de la domiciliu, urmăriți pentru unele fapte de drept comun. Reușind să captureze pe doi dintre aceștia i-a adus la sediul județenei unde au fost muștrați pentru neexecutarea întocmai a ordinului, de fostul Mr. MIHALY ALEXANDRU.

În cursul aceluiași an fostul colonel BRICEAG NICOLAE de la fostul Județ Someș om fără demnitate, mărginit, incult, a arestat un cetățean care s-a sustras de la incorporarea în armată. După aceasta l-a dus împreună cu încă 4 rude la marginea unei păduri unde au fost împușcați. Acest lucru l-a

A mai capodată
credința a unei cetățean
pe considerentul că a făcut
o glumă referindu-se
la exilat
țigărilor țării
de către sovietici
(că cășăritul
se găsește în
discuții spre
care se îndreaptă
războaiele
într-o altă cu țigări

făcut împreună cu unii subordonați docili ca foștii ofițeri ISAC CONSTANTIN și IULIUS.

Cpt. SALAJAN IULIAN, raportează:

În anul 1959 în timp ce lucra la Serviciul de anchetă din ordinul superior a fost arestat un medic care a fost ținut în cercetări 9 luni, timp în care nu s-au putut administra probe. Cazul fiind trimis Tribunalului Militar acesta l-a clasat.

Mr. RIPEANU IOAN, arată:

În 1957 în grupul contrarevoluționar condus de Volcinski Raul a fost arestat și un informator despre care existau unele suspiciuni că este dublu. Cu toate că la scurt timp după arestare s-a stabilit că este de bună credință, iar materialele publicate de el încă în procesul recrutării au contribuit la depistarea grupului. Fără să se țină cont de propunerile pe care le-a făcut la punerea lui în libertate la insistențele fostului Mr. GRUIA MANEA și BAINER SIGI a fost trimis în justiție și condamnat la 8 ani închisoare.

Intr-un alt caz a fost arestat un țăran de la un C.A.P. în baza unor informații date de un informator. În urma cercetărilor a stabilit că informațiile sînt ireale și date de informator la sugestiile fostului Lt. ASZTALOS ALEXANDRU de la Serviciul Raional Turda.

Totodată scoate în relief caracterul murdar al fostului Mr. GRUIA-MANEA care pentru a-l descredita pe fostul șef al Regiunii M.A.I. Cluj NEDELCU MIHAI, cunoscînd faptul că acesta nu citește lucrările prezentate la semnat, a completat un mandat de arestare pe numele lui NEDELCU MIHAI pe care apoi l-a introdus în corespondență fiind semnat.

Lt.Col. CHIFOR CORNEL, raportează unele aspecte petrecute pe raza fostei Regiuni Crișana.

Astfel, în 1953 în baza unui referat colectiv prezentat în adunarea generală de partid, făcut la ordin au fost excluși din partid 17 ofițeri în timp de 4 ore, după care ofițerii au fost scoși din aparatul de securitate. Hotărîrea de excludere nu a fost confirmată de Comitetul Orășenesc de Partid.

În legătură cu unele practici ale muncii și modul cum se fabricau probele a scos în relief cazul unui grup de C.F.R.-iști arestați în 1949 printre care și un frînar care afirmativ ar fi spus că dorește să devină Președinte al Consiliului de Miniștri. În baza acestui fapt s-a ordonat anchetei să scoată declarații din care să rezulte că membrii grupului intenționau răsturnarea regimului, iar pentru obținerea acestora s-a recurs la bătaie. În baza declarațiilor obținute în acest mod s-au dat condamnări

între 15-25 ani închisoare.

Mr. MACAVEI IOAN arată că:

În anul 1957 conducerea fostei Regiuni M.A.I. a dispus arestarea Plut. FODOR ALEXANDRU și trimiterea lui în Justiție pentru simplu motiv că într-o discuție a susținut că la conducerea unor colective sînt ofițeri de naționalitate evrei și un român nu poate obține o funcție în cadrul Direcției. În baza acestor afirmații a fost condamnat.

*A raportat
arestarea unui
cetățean del.
Rai. Cîmpeni,
care era res-
ponsabil pentru
vanzările.*

Mr. FENYES FRANCISCO raportează:

În anul 1948 la scurt timp după repartizarea sa în munca de anchetă i s-a dat să documenteze activitatea unui grup de naționaliști maghiari. Cu toate că membrii acestui grup nu se cunoșteau între ei i s-a impus să scoată în anchetă activitate organizată pentru ca astfel pedepsele să fie mai mari.

Despre practicarea bătăii în munca de anchetă arată următoarele cazuri:

În 1959 a fost arestat Dr. ONA MIHAI fără a exista probe. Pentru obținerea de declarații de la invinuit a fost bătut de fostul Lt. BOBOS GHEORGHE care a și obținut unele declarații. La scurt timp însă acestea au fost retractante.

Tot în 1959 a fost arestat Dr. IUBU MIHAI. În timpul cercetărilor fostul Mr. BAINER SIGI luînd la cunoștință despre relațiile intime ale arestatului cu soția ofițerului a recurs la bătaie fracturîndu-i o mîină.

În afară de bătăi în munca de anchetă atît GRUIA MANEA cît și BAINER SIGI practica frecvent insultele, injuriile și cuvinte de intimidare.

- - - - -
- - - - -
-

Secția rai. Sf. Gheorghe
Ofițer superior
Mr. Avram Ilarie

STRICT SECRET

09.02.968

18

R A P O R T

În seara zilei de 03.02.a.c. în jurul orei 20,00 la plecarea de la serviciu, în fața sediului secției raionale de Sec. Sf. Gheorghe, stăteam de vorbă cu tov. Mr. Csergő și Mr. Orban, de la rai. de miliție Sf. Gheorghe. La un moment dat am observat că o mașină cu Nr. de București, care a ieșit din str. lăturalnică de lângă sediul nostru, a oprit la o distanță de 10 m. și din mașină a coborât tov. Marta, soția tov. Alexandru Drăghici. Eu cunoscînd-o m-am îndreptat spre dînsa am salutat-o întrebînd-o că a venit pe la fratele în vizită. (Menționez că dînsa este soră cu tov. Oziko, dir. B.N. a R.S.R. din Sf. Gheorghe). Între timp s-a apropiat de noi și tov. Mr. Csergő, care de asemenea s-a prezentat. În cadrul discuțiilor printre altele tov. ne-a întrebant: Ce este aici la Dvs. în oraș, ce se întîmplă că s-a făcut așa zarvă, oamenii sînt chemați să voteze dacă sînt sau nu de acord cu proiectul referitor la împărțirea administrativă a țării și se pare că se exercită presiuni pentru a cere să treacă la Brașov.

I-am răspuns că aceste adunări sînt făcute ca urmare a indicațiilor primite din partea organelor superioare de partid, ca urmare a scrisorilor care au fost trimise la Conducerea de partid și de Stat, prin care majoritatea au cerut ca orașul Sf. Gheorghe, să aparțină de jud. Brașov. La aceasta tov. Marta a răspuns: Dvs. ați văzut scrisorile (vreo scrisoare).

./.

În continuare a mai menționat că în localitățile locuite de maghiari, s-au comis greșeli, deoarece au fost schimbate toate firmele scrise în limba maghiară cu altele scrise în limba română. De asemenea referindu-se la fratele ei a spus că l-a sfătuit să rămână în Sf.Gheorghe, să nu se mute la M.Ciuc, deoarece este un oraș mic pe lângă Sf.Gheorghe, care de altfel ar fi meritat să fie capitala viitorului jud. Harghita.

La despărțire a menționat că cei care au întocmit harta, au fost oameni cu pregătire și ca atare nu vor fi schimbări.

Discuțiile au durat cca. 40 minute, și se putea observa că nu este mulțumită cu adunările populare care s-au ținut și că nu ar fi reale voturile care au fost exprimate pentru apartenența orașului Sf.Gheorghe la Brașov.

După ce ne-am despărțit subsemnatul împreună cu Mr. Csörgő, am fost de aceeași părere că într-adevăr nu se vor face nici un fel de schimbări și că proiectul va fi aplicat așa cum este publicat.

Mr. Avram Ilarie

R A P O R T
=====

În seara zilei de 03.02.a.c. în jurul orelor 20,00 la plecarea de la serviciu, în fața sediului secției raionale de Sec. Sf. Gheorghe, stăteam de vorbă cu tov. Mr. Csergő și Mr. Orban, de la rai. de miliție Sf. Gheorghe. La un moment dat am observat că o mașină cu Nr. de București, care a ieșit din str. lăturalnică de lângă sediul nostru, a oprit la o distanță de 10 m. și din mașină a coborât tov. Marta, soția tov. Alexandru Drăghici. Eu cunoscînd-o m-am îndreptat spre dînsa am salutat-o întrebînd-o că a venit pe la fratele în vizită. (Menționez că dînsa este soră cu tov. Cziko, dir. B.N. a R.S.R. din Sf. Gheorghe). Între timp s-a apropiat de noi și tov. Mr. Csergő, care de asemenea s-a prezentat. În cadrul discuțiilor printre altele tov. ne-a întrebat: Ce este aici la Dvs. în oraș, ce se întîmplă că s-a făcut așa zărvă, oamenii sînt chemați să voteze dacă sînt sau nu de acord cu proiectul referitor la împărțirea administrativă a țării și se pare că se exercită presiuni pentru a cere să treacă la Brașov.

I-am răspuns că aceste adunări sînt făcute ca urmare a indicațiilor primite din partea organelor superioare de partid, ca urmare a scrisorilor care au fost trimise la Conducerea de partid și de Stat, prin care majoritatea au cerut ca orașul Sf. Gheorghe, să aparțină de jud. Brașov. La aceasta tov. Marta a răspuns: Dvs. ați văzut scrisorile (vreo scrisoare).

În continuare a mai menționat că în localitățile locuite de maghiari, s-au comis greșeli, deoarece au fost schimbate toate firmele scrise în limba maghiară cu altele scrise în limba română. De asemenea referindu-se la fratele ei a spus că l-a sfătuit să rămână în Sf.Gheorghe, să nu se mute la M.Ciuc, deoarece este un oraș mic pe lângă Sf.Gheorghe, care de altfel ar fi meritat să fie capitala viitorului jud. Harghita.

La despărțire a menționat că cei care au întocmit harta, au fost oameni cu pregătire și ca atare nu vor fi schimbări.

Discuțiile au durat cca. 40 minute, și se putea observa că nu este mulțumită cu adunările populare care s-au ținut și că nu ar fi reale voturile care au fost exprimate pentru apartenența orașului Sf.Gheorghe la Brașov.

După ce ne-am despărțit subsemnatul împreună cu Mr. Csergő, am fost de aceeași părere că într-adevăr nu se vor face nici un fel de schimbări și că proiectul va fi aplicat așa cum este publicat.

Mr. Avram Ilarie

22

Materialul a
fost batut la
masina într-un
exemplar de
ofiteul care
a descurtat cu
ectateamul în
causa. —

NOTA-RAPORT
=====

In ziua de 8 mai a.c. m-am intilnit cu STEFANESCU GHEORGHE, fost funcționar S.S.I. (conspirativ GICA CORNESCU), domiciliat în București, str. Schitu Măgureanu Nr. 37 et. II, pe care îl cunosc din anul 1949 din cadrul secției de filaj.

Printre alte probleme mi-a relatat că are unele frământări sufletești, respectiv cunoaște unele lucruri pe care le consideră importante și ar vrea să le aducă la cunoștința tovarăgului Nicolae Ceaușescu.

L-am sfătuit să ceară audiență, la care mi-a spus că a cerut și a fost îndrumat la tov. Pregedinte al C.S.S. tov. Ion Stănescu. A fost în audiență la dumnealui însă nu s-a putut hotărî să spună cece avea de spus.

L-am rugat să-mi spună mie despre ce este vorba - dacă consideră că poate face acest lucru - și dacă îmi este posibil îi voi da un sfat.

Stefănescu Gheorghe mi-a relatat următoarele:

In luna martie 1936, un funcționar SSI, anume VASILIU DUMITRU, a adus la sediul din str. Saita, un cetățean sub stare de arest. Acesta a fost introdus într-o cameră și dat în primirea lui Stefănescu Gh. pentru a-l păzi pînă urma să intre la anchetă. Stefănescu i-a dat arestatului un scaun pentru a sta în colțul opus. Intrucît pînă la anchetă au mai trecut cîteva ore, arestatul s-a sculat de cîteva ori de pe scaun plimbîndu-se în dreapta și stînga.

La un moment dat, cînd arestatul se plimba prin fața scaunului, a trecut prin încăperea șeful direcției de anchete a SSI, COMȘA. Acesta a început să țipe la arestat, i-a ordonat să stea pe scaun, după care a tras cu creta o linie împrejurul scaunului și i-a dat ordin lui Stefănescu ca în cazul cînd

arestatul depășește linia, să-l împuște.

După cîtva timp arestatul a fost introdus la anchetă care a fost făcută de către COMSA personal. După cîteva ore, a fost condus afară din cameră de către directorul Comsa care acum era foarte amabil cu el. Dîndu-i-l în primire lui Ștefănescu, i-a spus acestuia: "E băiat bun, e de-al nostru, ai grijă de el." După aceasta, arestatul a mai rămas în Saita cîteva zile în care timp i s-a dat hrană bună (adusă de la un reataurant din apropiere) apoi a fost trimis cu domiciliu obligatoriu la Brăila.

Discutînd în acel timp cu alți funcționari SSI, Ștefănescu a aflat că cel arestat este Manole Bodnăraș. L-a revăzut apoi de cîteva ori în timpul războiului la Brăila (cu ocazia vizitelor ce le făcea familiei, Ștefănescu fiind originar din acest oraș).

Ștefănescu mai relatează că, din cîte a auzit, în perioada războiului tov. Manole Bodnăraș a avut activitate de partid în Brăila împreună cu un anume HAIMOVICI care era membru de partid însă era și agentul Siguranței (șeful Siguranței în Brăila în acel timp era un anume TĂBÎRCĂ).

Părerea lui Ștefănescu Gheorghe este că tov. Manole Bodnăraș a fost recrutat de SSI cu ocazia menționată mai sus. Igi bazează prezumția pe comportarea dir. Comsa față de tov. Manole Bodnăraș înainte și după anchetare cît și pe faptul că (după cum știe el că se proceda la vremea respectivă) persoanele care erau cunoscute cu activitate ilegală și li se dădea domiciliu obligatoriu, acesta nu era fixat în orașe centre muncitorești decît numai dacă existau interese în acest sens.

Rezident SSI ^{la Brăila} în perioada războiului a fost SAVULESCU VASILE (conspirativ BENEDESCU).

Despre anchetarea tov. Manole Bodnăraș mai cunoaște fostul funcționar SSI, NELU LĂSCĂNESCU, (conspirativ VULTURESCU) domiciliat în prezent în București, str. Pericle Gheorghiu Nr. 16 (sau 20).

Ștefănescu Gheorghe afirmă că nu a relatat mai de mult cele de mai sus deoarece i-a fost teamă că această problemă s-ar putea solda cu rezultate negative asupra sa.

S. Gălbățan

211/211

Exemplar unic.

Nu s-a făcut ciornă.

25

N O T A

=====

Aceasta este una din multele scrisori trimise de Emil Calmanovici din închisoare, în încercarea disperată de a aduce la cunoștința conducerii partidului, că el și alții care au fost condamnați ca dușmani ai partidului și statului, nu sînt vinovați.

Scrisoarea n-a ajuns la destinație.

La cîteva luni după ce a trimis această scrisoare, Calmanovici a decedat - martie 1956 - în urma grevei foamei.

---ooOoo---

95 26
Tov.lui HERSTEIN EMIL

Bd.Dacia 54.

În lipsă la Cuța o chemi la Lena.

Dragă Guzu (ing.Herstein)

sau în lipsă la Cuța.

Să-ți fac o introducere ? Să-ți vorbesc despre prietenia noastră ? Să amintesc convorbirea din parcul "Ioanid" când spuneam că nici Dej nu m-ar putea face să semnez o minciună ? Între timp am semnat sute de crime "comise" de mine în complicitate cu Pătrășcanu, Cofler și Ștefănescu. Cine a putut bănuî, că unui cinstit care a servit partidul, așa cum l-am servit, i s-a pregătit un astfel de desnodământ. Vremuri mari, oameni mici.

Îți cer o mobilizare serioasă, multă atenție, treaba nu e grea, nici periculoasă, dacă ești cu mintea ageră și gîndești mult și bine.

1) Descifrezi și transcrii la mașină biletul - stimat
tovarășe, sau eventual te duci cu el la Cuța care-l citește și împreună cu tine îl definitivează. A se consulta pentru date: enciclopedia Brockhaus, ind.Lexicon (Berlin), enciclopedia sovietică sau Knaer, pentru incendiul Reistagului.

E bine Cuța să gîndească o zi două la problemă.

Scrisoarea este gîndită ca trimisă de un om liber, membru de partid în legătură cu încă cîțiva.

Deci nu știu nimic din lucrurile pe care nu le-au aflat din presă, de la un avocat din cei care au fost la proces, de la martori. Din cunoașterea directă a oamenilor din proces.

Este adresată fiecărui membru al C.C., individual, pe adresa lui de acasă, a locului de muncă sau la C.C.

Pentru acestea, trebuie plicuri variate și adrese scrise variat. Coca fără să știe despre ce este vorba, poate să ajute la procurarea numelor membrilor C.C. sau Bîu. Eventual îi spuneți. Socot necesar ca voi să nu aveți nimic cu această chestie din punct de vedere tehnic. Hartștein cu Aspasia s-o facă. Căci se poate să se vină la voi pentru a sonda dacă știți ceva despre aceasta. Egor și Rica pot furniza numele membrilor C.C.

Lui DEJ și PIRVULESCU nu se trimite, lui BODNARAS cu o zi întârziere (acasă Bd.Jdanov), lui SORIN TOMA la Școala, SALAJAN șeful M.st.Major la Ministerul Apărării Naționale.

Dacă nu puteţi avea adresele membrilor C.C., trimeteţi la miniştri grei, după cartea de telefon, punând înlăuntru o notiţă: Rugăm după lectură a preda tovarăşului membru C.C. de care depinde ministerul dvs.

A se trimite şi la Biroul Informativ al partidelor muncitoreşti şi comuniste, luaţi adresa din "Pentru pace trainică".

Eu cred că acest demers dacă ajunge la un număr cât mai mare de membri ai C.C. va duce la uşurarea situaţiei mele. De la Văcăreşti, am fost expediat la 21 - 22 februarie cu lanţuri şi cătuşe la picioare şi trambalat la Galaţi, Braila, iar Bucureşti (M.A.I.) apoi dus într-o casă particulară la 1, 1/2 ore cu maşina de Bucureşti, unde pare că sînt în mina C.C.-ului şi ţinut în totală trîndăvie.

Imi merge prost cu stomacul, mă dor picioarele. Mi-ar trebui alte ~~centenari~~ (?)

Nu ştiu ce vor să facă cu mine. Am cerut hîrtie, trei file, pentru o petiţie. Mi s-a refuzat. Idem cărţi. Pedepsit cu înrăutăţirea alimentării.

ROG TOTALA DISCRETIE

PERICOL MORTAL !

STIMATE TOVARASE,

La sfârșitul secolului trecut, Franța burgheză progresistă, a dus o luptă pînă la urmă încununată de succes, contra Franței reacționare, care sprijinea clica care a înscenat procesul Dreyfuss.

În 1907, omenirea civilizată a luat poziție contra auto-crației țariste care înscenase un proces de omor ritual zidărului evreu BEILIS pentru a servi de pretext pentru un program.

În 1934 (?), partidele comuniste din toată lumea și toți oamenii progresiști ^{au privit cu mîndrie} spre comunistul de elită Dimitrov, care l-a înfruntat pe Ghișing, prim-ministru prusac în fața Curții supreme de justiție din Lipsa.

În 1917 piticul Kerenschi a pus la cale înscenarea unui proces lui Lenin, acuzîndu-l că e spion german. Folosea aparența creată de faptul istoric, că Wilhelm al doilea, Hindenburg și Ludendorff au pus la dispoziția lui Lenin și a grupului de emigranți, un tren special, în timp ce 12.000.000 de soldați ruși, luptau pe front contra milioaneilor de soldați germani și austro-maghiari.

La noi în țară, clasa muncitoare a privit cu mîndrie la reprezentanții ei care deveneau în fața justiției oligarhiei burgheze din acuzați, acuzatori. Burghezia progresistă din Apus sprijinea această luptă și trimetea avocați sau scriitori pentru a face anchete care usturau rău, oligarhia care se apăra cu toate puterile contra acelor "procurori ai umanității" cum îi numea în ironie. În istoria luptei pentru libertate, va rămîne înscrisă glorios amintirea ținutei lui GHEORGHIU DEJ, a lui CHIVU STOICA, ANA PAUKER și a altor comuniști.

Niciodată în nici-unul din procesele înscenate de burghezia reacționară, nu au fost încălcate în picioare mai brutal, nu s-a manifestat un cinism, o fățărnicie mai crasă ca în procesul înscenat lui PATRASCANU și celorlalți zece acuzați. Am fost aruncați cu 600 de ani înapoi, în vremea închiziției.

PATRASCANU care a refuzat să se apere de acuzații infame, sprijinite pe minciuni conștient plătuite, pe documente falsificate, a strigat: "Tribunal suprem militar! Sculp pe așa justi-

ție, e o rușine". Niciodată nu a îndrăznit un acuzat să se manifeste așa și astfel disprețul pentru o asemenea denaturare a justiției. Unul din avocații procesului a spus că nu va uita nici o dată strigătul lui PATRASCANU LUCRETIU, dar nici rînjetul de satisfacție al judecătorilor care preferau să fie scuipați decît să audă pe PATRASCANU LUCRETIU, care putea să demaște cu argumente grozave înscenarea cusută cu ață albă, de o grosolanie de necrezut, pentru oamenii care au un pic de morală.

Avocatul spunea că LUCRETIU PATRASCANU care a mai strigat "viața este scurtă" a dovedit clar tuturor că-n fața dușmanului de clasă ar fi mers la moarte și nu ar fi trădat clasa muncitoare.

Procesul a fost dus în cel mai mare secret. Nici un om liber. Drept public figurau funcționarii, în civil, ai securității, nici un avocat angajat, numai cei din oficiu care și-au bătut joc de rolul lor. Au fost însă "amatori ai justiției" contribuind cu ceea ce li s-a ordonat la realizarea înscenării. Pentru 11 acuzați, 9 avocați au vorbit circa 40 de minute. Acuzații au făcut 50 ani de prevenție, deci un minut pentru fiecare an. Trebuie pusă într-o antologie a jesuismului; apărarea decanului pentru avocatul Torosian.

Nici un acuzat n-a stat de vorbă cu avocatul cu privire la dosarul anchetei care a rămas secret pentru acuzat.

Contactul de formă cu acuzatul, avocatul îl făcea în prezența a doi funcționari ai securității. Dimitrov a avut luni de zile contact cu avocatul său fără martori.

Presa nu era reprezentată, nici măcar "Scînteia". Cu atît mai mult nici presa apuseană. Si era doar un proces de agentură imperialistă.

Un avocat remarcă că un judecător din Honolulu sau din țara focului, n-ar fi cutezat să pronunțe nici o zi de condamnare pe baza unui asemenea dosar de anchete și a unei asemenea desfășurări a procesului. Acuzaților care au încercat să se apere: comuniștii Căfler și Calmanovici și agentul britanic Ștefănescu, n-au putut obține martorii ceruți, nu au avut nici un contact cu vreun membru al familiei și au fost împiedecați de președinte să se apere. Nu le-a dat voie să pronunțe cuvîntul Partid cu toate că în modul acesta el a tratat pe acei care îi judeca, drept condamnați.

Situația tragică și comică a acuzării a ieșit la fiecare

pas la iveală. Martorii acușării care au fost ascultați au spus lucruri care nu puteau fi folosite ca dovezi împotriva acușărilor, dar nu aveau alți martori.

Impresie de comedie-bufă au făcut asupra avocaților pasagiile din acușare, în care s-a arătat că tocmai când Torosian voia să fugă, a fost arestat. La fel și cu PATRASCANU și nevasta sa.

În atmosfera aceasta de abator, unde îl vite umane au fost aduse la tăiere, din care 9 comuniști, a fost totuși un moment când s-au descreștit frunțile și sala a fost scuturată de câteva cascade de hohote de rîs; și anume când actul de acușare a vorbit de ședința prezidată de agentul britanic STEFANESCU în casă și cu oameni pe care nici nu-i cunoștea. STEFANESCU, bătrîn, abia ținîndu-se, a sărit cu spontanietate și vioiciune, strigînd că nici nu a fost vre-odată în acea casă și cu acei oameni. Zilber, autorul acestor invenții, se învîrtea pe scaunul lui, rîzînd în hohote, ca un copil care e mîndru că a făcut o poșnă.

Falsul și minciuna au domnit la proces, alături de teroare. Are nevoie Partidul Comunist de diversioni ?

Burghezia le făcea împotriva dușmanilor ei. Aici au fost făcute în numele comunismului, contra unor comuniști cinstiți, care au slujit decenii partidul. Este evident că STEFANESCU și STIRCEA au fost folosiți pentru lichidarea politică a lui PATRASCANU și COFLER și a altor 7 comuniști de origină burgheză sau mic burgheză, intelectuali și nu comuniști pentru a lovi în STEFANESCU și STIRCEA. STIRCEA a fost băgat în proces ca să spună că PATRASCANU a complotat pentru prelungirea domniei lui Mihai, căci voia să fie prim ministru cu MANIU în guvern.

Vă veți îngrozi când veți lua la cunoștință de absurditățile cu care au putut încărcă pe cei doi ^{foști} membri ai C.C.

PATRASCANU a mai pus la cale evadarea deținuților din Caransebeș pentru ca autoritățile să-i poată împușca.

FORIS a fost arestat în aprilie 1944. GHEORGHIU DEJ a descoperit din închisoare că FORIS este în slujba Siguranței. Unde este el ? A fost proces ? Cum putem condamna pe fasciștii care l-au suprimat pe THALMAN care personifica pe cel mai mare dușman al lor - Partidul Comunist - cînd noi, partidul cîstei, adevărului, suprimăm un comunist cîstit sau dacă e vinovat de ce nu a fost dus la judecată ?

Dar încă o chestie din procesul PATRASCANU. Acuzarea îl numește scribul burgheziei: cărțile lui au apărut în 1944 - 1945. Ulterior el a fost promovat membru în Biroul Politic. CHISINEVSCHI, RAUTU, ROLER, GOLDBEGER și chiar DEJ, ANA, îi citează cărțile. După arestare, a fost descoperit ca scribul burgheziei ? În 1948 la mitingul de la Giulești, tov. GHEORGHIU DEJ a răspuns la o întrebare din sală că PATRASCANU a fost promovat în Biroul Politic, fiindcă se plîngea că este subapreciat. Este destul aceasta ? Evident că trebuie adăugat că avea dreptate, căci nu poate fi suficient ca cineva să se plîngă pentru a fi satisfăcut. Deci, nu știa că este agent imperialist. Dar în 1951 îl califică în fața opiniei publice astfel. A aflat între timp. De ce a mai durat prevenția încă 3 ani ?

Serie pe frontispiciul "critica și autocritica". În construirea socialismului să fie atît de puțin spirit critic ? Unde s-a mai pomenit anchete care să dureze 5 - 7 ani ? Zilber arestat în 1947, STEFANESCU, TOROSIAN, PATRASCANU în 1948 etc. Numai aceasta arată caracterul bolnav și putred al procesului.

După arestarea lui STEFANESCU, BERMAN a fost trimis consilier economic la Londra. Deci, nici-o bănuială în contra lui. A făcut cu soția lui de cîteva ori naveta București - Londra. Nu au rămas acolo deși știu amîndoi perfect engleza și au relații în burghezia română emigrată în apus. Răspuns : Berman a fost trimis la Londra ca să poată fi silit să declare că a luat contact cu Intelligence-Service. Si BERMAN s-a întors fiindcă se știa curat și fiindcă apucase pe drumul comunismului cu toată hotărîrea.

Mai notăm informația importantă că verdictul nu s-a pronunțat în ședință în fața tuturor acuzaților.

Noi vă cerem ca să simțiți răspunderea pentru situația aceasta. Nu sinteți mameluci. Sinteți unul din conducătorii unui mare partid ! Să mobilizați spiritul critic !

C.C. trebuie să ceară dosarele de anchete ale procesului PATRASCANU, ale lui LEVENTE, ANDREI PATRASCU, VASILE LUCA, ANA PAUKER, TEOHARI GEORGESCU, MAURER etc. Să desemneze comisii pentru studiul lor, să stea de vorbă cu acuzații sau cu condamnații, Să audieze anchetatorii și pe judecători, pe avocați. În procesul PATRASCANU, să cheme pe PATRASCANU, COFLER, CALMANOVICI

care au afirmat nevinovăția lor și pe ZILBER și BERMAN, principalii lui acuzatori. Noi presupunem că PATRASCANU n-a fost executat, cu toate că scria în "Scinteia", ci păstrat într-o hermetică izolare. Poate ne înșelăm.

Gândiți-vă ce ar spune Marx și Engels dacă ar vedea ce se face în numele marelui lor învățături ! Restabiliți unitatea dintre teorie și practica comunistă. Altfel, sabotați lupta Uniunii Sovietice pentru micșorarea încordării între popoare, sabotați eforturile ce se fac prin mișcarea partizanilor păcii, inițiată de I.V. Stalin, de a atrage elementele progresiste ale micii si a marelui burghezii, la lupta pentru pace.

Noi, puțini la număr, care am scris această scrisoare, sîntem comuniști, membri de partid, sîntem puțini dar știm bine că acționăm în numele a zeci de mii, a sute de mii de membri de partid, care-și dau cu convingere adeziunea la curățirea practicii partidului de minciună, fățarnicie, crimă.

Intr-un partid în care funcționează în contrazicere cu toată învățătura marxistă, un aparat de înscenare de procese, de transformare a comunistilor cinstiți în trădători, socotim imprudent a ne da numele și rămînem anonimi. Vă declarăm însă, că nu vom dezarma și dacă nu vom vedea măsuri practice, imediate, ca oamenii luați de la muncă cinstită să fie predați familiilor lor, atunci vom da alarma pe alt plan. Sperăm că nu veți socoti că măsura ce trebuie luată este să puneți securitatea pe goană ca să găsească pe cei care au îndrăznit să vă deranjeze cu critica.

Cereți să se facă o evaluare a contului la 6 ani de anchetă în procesul PATRASCANU. Scump și nu face. Era nevoie de acest proces pentru a acoperi călcarea învățăturii marxiste prin executarea în primul cincinal a "marelui lucrări a canalului Dunăre-Marea Neagră !". Calculați, vă rugăm, cîte milioane de zile de muncă vie și cîte milioane de zile de muncă trecută a înghițit această lucrare, calculați cîte locuințe se puteau face sau mai bine zis cîte întreprinderi imediat productive se puteau termina mai devreme, mărind brațul de pîrghie pentru construirea socialismului.

Ați cetit ceva autocritic, temeinic, sincer, adînc în această chestie ? Nu sînt coare aceste greșeli la fel de mari

ca cele ale tovarăsei ANA PAUKER în agricultură ?

Pentru ca în viitor să nu mai existe tentația unor asemenea înscenări, propunem imunitatea membrilor C.C. și a miniștrilor.

Numai C.C.-ul poate ~~indica~~ indica această imunitate, respectiv Consiliul de Miniștri, iar respectivul acuzat se poate apăra.

În cursul anchetei, la fiecare două luni, 1 - 2 membri C.C. asistă la anchetă, declarându-și calitatea ca observator dar pot lua cunoștință de cele adresate de acuzat C.C.-ului. Orice verdict este apelabil la C.C. Dacă e pronunțat contra unor membri C.C. care infirmă sau confirmă etc.

La transcriere, trebuie schimbată ordinea în câteva locuri și la fine.

Trebuie stilizat mai bine. Să nu fie inexactități. Voiam să mai spun că Vigoli care a cunoscut secretele stabilizării, este ulterior acuzat pentru a lovi în Luca. Eventual de spus ceva de Calmanovici, om de o cinste exemplară, constructor al socialismului.

Tovarăși,

Am avut posibilitatea să iau la cunoștință documentele Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la reabilitarea unor tovarăși împotriva cărora s-au luat pe nedrept măsuri represive. De asemenea, am avut posibilitatea să cunosc concluziile comisiei C.C. care s-a ocupat de clarificarea împrejurărilor și modului cum s-a organizat și dus la îndeplinire măsurile de reprimare împotriva unor cadre de partid.

Ca unul care am participat în calitate de asesor la înscenarea juridică împotriva lui PATRASCANU și a celorlalți tovarăși incluși în proces, cu ocazia convocării cu activul de bază al Consiliului Securității Statului, prin modul cum am răspuns la unele întrebări, am înțeles că poziția mea în anumite probleme nu este suficient de clară.

Pentru a fi înțeles de ce am afirmat că în acea vreme - aprilie 1954 - eu am fost convins de vinovăția celor acuzați, voi arăta considerentele principale pe care m-am bazat :

1/. Pregătirea mea politică din acea vreme care se baza pe toate prelucrările făcute în documentele de partid și cuvântările lui DEJ, pe care nu le-am pus niciodată la îndoială. Am învățat, ca membru de partid, să-mi însușesc și să lupt pentru aplicarea liniei politice și punctul de vedere al partidului.

2/. Am avut încă din închisoare convingerea formată că afară la conducerea partidului, din 1941 până în aprilie 1944, se află un grup de trădători și provocatori. Aveam asemenea indicații chiar și înainte de 1940. Chiar și acțiunea la care am participat în 1940 la Obor era apreciată ca o provocare. (Am primit în 1944 și prelucrat în închisoare scrisoarea C.C. care mi-a întărit convingerea pe care mi-o formasem încă în 1941 la Jilava și apoi la Iugoj, unde împreună cu tov. MIRON CONSTANTINESCU am analizat aspectele rezultate din unele căderi). Deci, am avut și o idee preconcepțată în legătură cu cei care făceau parte în acea vreme din conducerea de partid din afară. În legătură cu cele de mai sus am să întocmesc un material aparte, mai amănunțit.

3/. După 23 August 1944, nu am cunoscut cele prezentate de tov. prim-secretar CEAUSESCU cu privire la urmările luptei fracționiste, care au continuat să se facă resimțite și după ce formal a fost lichidată și nici despre acele rivalități care mi s-au adus la cunoștință, deoarece mult timp am dus activitate politică în provincie, iar cât am lucrat în București, în afară de o perioadă scurtă - până în noiembrie 1944 când m-am ocupat de

organizarea U.T.C. din Capitală, iar apoi din decembrie 1945 - august 1946 am lucrat la sectorul IV Roșu ca instructor cu agitația și propaganda -, am lucrat direct cu organizațiile din întreprinderi și cartiere, eram în plină campanie electorală, deci aveam mai mult muncă de teren. Până și acele lozinci care le strigam pe străzile Capitalei în perioada cât am acționat în Capitală în anul 1945. Ca agitator de coloană pe Calea Victoriei, de exemplu, la un moment dat se striga lozincă „PATRASCANU prim-ministru”. Pe parcurs mi s-a comunicat în coloane ca să o schimbăm și a fost înlocuită cu „PETRU GROZA prim-ministru”. Am considerat că este o lozincă diversionistă, care nu corespunde cu platforma partidului pentru formarea unui guvern de largă concentrare democratică.

4/. După mutarea mea în muncă la M.A.I. am cunoscut că PATRASCANU este anchetat de un grup de anchetatori special format, în frunte cu col. SOLTUTU, pe care îl știam că a fost prim-secretar de partid la Cluj și cu activitate în ilegalitate. Știam că de această anchetă se ocupă în mod special DRAGHICI, în care aveam încredere, așa cum aveam încredere în toți cei care formau conducerea de partid din acea vreme.

5/. Când mi s-a comunicat că voi fi asesor la acest proces, mi s-a spus că nu am prea multe probleme, deoarece de-acum s-a hotărât la partid totul (adică atât organizarea cât și desfășurarea). Totul a fost pregătit dinainte de organele de anchetă, locul unde să aibă loc, invitațiile, cadrul de desfășurare. Cineva - SOLTUTU sau BUTYKA - mi-a spus că problemele sînt cunoscute la partid, că în anchetă s-a stabilit tot și că de fapt procesul este pentru ca să se cunoască și de către opinia publică; că unii au recunoscut, alții nu, dar în general sînt niște păcătoși și că chiar o parte din cei care vor apare ca martori vor fi judecați ulterior într-un alt proces.

Deci, chiar și înainte de a începe desfășurarea procesului eram de-acum prelucrat, influențat asupra modului cum să am în vedere unele din declarațiile ce se vor face la proces. Imi dau seama acum că, de fapt, eu am intrat în proces pregătit dinainte în mod subtil, pentru a se obține cât mai ușor sentința dinainte stabilită.

6/. În timpul desfășurării procesului am fost atent în general dacă se confirmă anumite împrejurări și fapte expuse în actul de acuzare. Menționez că eu nu am avut posibilitate să

studiez toate materialele din dosare, nici nu aveam cînd să o mai fac, erau multe volume cu bilețele dinainte pregătite la paginile unde se aflau acele declarații sau documente care confirmau acuzațiile.

Însă în zilele cît a durat procesul, am consultat unele materiale și m-am oprit în mod special numai asupra acelor documente la care erau puse bilețele sau asupra paginilor citate în actul de acuzare. Îmi dau seama acum că acest lucru nu era suficient pentru formarea unei convingeri reale despre faptele supuse judecății.

7/. În timpul desfășurării procesului am avut unele îndoieli asupra depozițiilor unor martori și învinuiți. Discutînd cu unii anchetatori, ei m-au informat că în general sînt elemente rafinate, care au și ele partea lor de răspundere și de aceea se comportă în acest mod. Deci am avut îndoieli în privința sincerității lor în sensul că nu vor să recunoască faptele și caută să ne ducă în eroare. Un alt amănunt de care îmi mai amintesc, a fost declarația a doi foști agenți de poliție de la P.P.C., care l-au filat pe PATRASCANU în București și care au declarat că la un moment dat l-au pierdut, ei fiind pe jos, PATRASCANU a fost luat într-o mașină, care li s-a părut că este a siguranței. Mai erau și alte amănunte de care nu-mi amintesc acum. Rețin numai că au făcut raport și nu au primit nici un răspuns.

În dosar apare acest raport pe care șeful siguranței a pus o rezoluție care începe cu cuvintele „Sic, sic...”, interpretată atunci de noi că PATRASCANU ar fi fost în legătură directă cu șeful siguranței și își bătea joc de cei de la prefectură, cu care de fapt siguranța era în concurență - le subaprecia calificarea profesională.

Din cîte îmi amintesc, în zilele procesului am discutat în pauze despre intervențiile lui PATRASCANU făcute pe parcursul desfășurării procesului. Nouă ni se părea atunci de neînțeles și am calificat poziția lui drept recalcitrantă. MOISESCU îl amenința mereu, îl chema la ordine și îl amenința cu scoaterea din sală. Îmi este clar acum că erau, de fapt, izbucniri de revoltă provocate de amărăciunea și suferințele morale și fizice prin care a trecut și de nedreptatea care i se face la proces.

În pauzele pe care le aveam, MOISESCU era chemat la telefon și ne comunica apoi că de sus i s-a spus că totul merge bine. Într-un timp ne-a recomandat să mai intervenim și noi asesorii cu anumite întrebări. Pentru că în general el avea un ghid, din această cauză noi asesorii nu interveneam, ca să nu încurcăm

lucrurile. Nu-mi amintesc în ce măsură am intervenit cu întrebări.

8/. Un alt amănunt care de fapt a fost considerat hotărâre în formarea convingerii despre vinovăție, a fost declarația lui GUTA TATARASCU. Imi amintesc că atunci când a început să depună jurământul, PATRASCANU l-a apostrofat cu cuvintele : „Conștiință scrisă pe hîrtie”. TATARASCU a făcut o amplă expunere în care demonstra împrejurări în care PATRASCANU a pregătit, cu ajutorul palatului, complotul pentru răsturnarea guvernului GROZA și că PATRASCANU era o personalitate foarte ambițioasă. Eu unul nu-l cunoscusem personal. După această declarație, discutînd cu MOISESCU și chiar și cu CONSTANTINESCU BALACEANU, care avea sarcina organizării apărării, ei erau foarte impresionați de această declarație și îmi amintesc afirmațiile lor referitoare la apostrofarea făcută de PATRASCANU că TATARASCU nu este omul care să vorbească dinainte pregătit de pe hîrtie. S-a acordat mare credit declarației făcute de el și a fost considerată ca una din cele mai zdrobitoare probe. MOISESCU era tare satisfăcut. El atunci, sau DRAGHICI după aceea, s-au exprimat că nici nu se așteptau la o asemenea declarație.

În ce privește minuta care am încheiat-o la urmă, nu-mi amintesc despre modul cum am purtat discuțiile și ce anume am propus noi, însă precizez că MOISESCU a plecat cu ea sus și s-a întors cu sentințele respective. Nu-mi amintesc dacă ele erau sau nu identice cu propunerile noastre. Vreau însă să mai relatez, tot din amintiri, că în ședința completului de judecată s-a dezbătut nu atît probele de vinovăție sau nevinovăție, ci încadrarea juridică în textele din lege. Totul se făcea în mare grabă.

Acestea sînt unele din împrejurările despre care îmi amintesc acum că mi-au format pe acea vreme convingerea intimă privind vinovăția celor acuzați. Mai tîrziu, cînd am luat la cunoștință despre represiunile și activitatea criminală a lui BERIA și cînd am citit despre revizuirea procesului RAIK, a început să incolțească în conștiința mea îndoieli, mă obseda faptul că s-ar fi făcut o nedreptate. M-am gîndit din nou la desfășurarea procesului, însă îndoielile mi-au fost spulberate de următoarea împrejurare :

Imi amintesc că în 1956, în preajma sau în timpul contrarevoluției din Ungaria, era cred după o ședință ce a avut loc la conducerea superioară de partid, aflîndu-mă cu o anumită

problemă la DRAGHICI, acesta era frământat și furios. Rețin că s-a exprimat cam în felul acesta : „... avem și noi oameni nestatornici, anarhici, care vor să-și dea poalele peste cap. Au format la justiție niște colective care revizuiesc dosarele proceselor ce au avut loc și la noi, dar nu au găsit nimic în ele (era pornit în special pe tov. MIRON CONSTANTINESCU) și că pînă la urmă dacă nu au putut să găsească nimic în procesele politice, au trecut la cele de drept comun, ca apoi să se oprească la tîlharii care au fost executați pe stradă”. Se referea la niște aprobări date de el organelor miliției judiciare pentru execuții la locul faptei - spargerea unor magazine la Brașov și București - și pentru care spunea că are răspundere și dezlegare de la DEJ.

În legătură cu cele tratate în documentul recentei Hotărîri a plenarei C.C. al P.C.R., care se referă la conținutul Hotărîrii Biroului Politic din aprilie 1956 privitor la măsurile de îmbunătățire a activității organelor M.A.I., relatez următoarele :

Cu toate că lucrările comisiilor care pregăteau statele de organizare erau orientate de secția C.C. a partidului spre separarea organelor de securitate de celelalte unități din cadrul M.A.I. și crearea unui comitet al securității statului, DRAGHICI era împotriva separării, de aceea lucrările decurgeau greoi și cu multe discuții încordate, care au târăgănat finalizarea lor. În rîndul ofițerilor de securitate se crease de-acum o atmosferă nefavorabilă muncii, se discuta numai despre reducerile de efective, pentru care era o hotărîre a Consiliului de Miniștri publicată oficial. Personal, eram îngrijorat de situația care se crease în aparat, nu se mai lucra, aparatul era demobilizat. Apreciez acum că atitudinea lui DRAGHICI, față de Hotărîrea Biroului Politic, a creat mult rău, a făcut ca însăși măsura reducerii aparatului să se facă cu multe greșeli. Într-un mod pripit, în decurs de cîteva zile, s-au încadrat schemele și s-au semnat ordinele de încadrare și punere la dispoziție a surplusului, fără a se analiza temeinic calitățile și devotamentul oamenilor. Au fost reduse circa 18.000 funcții.

Aceasta a nedreptățit mulți oameni buni, devotați partidului și muncii de securitate. Dovadă că în perioada evenimentelor din Ungaria mulți din cei scoși din securitate s-au prezentat voluntar să se pună la dispoziția organelor noastre.

Imi amintesc că atunci când am fost chemat eu sus la tov. CEAUSESCU și tov. BODNARAS, am susținut și eu poziția lui DRAGHICI, nefiind în cunoștință de cauză cu conținutul Hotărârii Biroului Politic. El mă prelucra că lucrările fac obiectul doar al unor propuneri, că la noi nu s-au petrecut fapte ca în Uniunea Sovietică și nu are nici un rost să înființăm comitetul de securitate, că abia ne-am unificat și iar să ne despărțim, că este o pornire împotriva organelor de securitate și alte asemenea argumente. I-am crezut și am aplicat indicațiile lui. Mai târziu îmi demonstra că ce ne făceam dacă ne găseau evenimentele cu aparatul dezorganizat, că atât conducerea cât și evenimentele i-au dat dreptate lui, însă acum îmi dau seama că dezorganizarea se datora de fapt poziției lui DRAGHICI, care nu ne înarmase cu hotărârile de partid, cu intențiile bune ce aveau ca scop tocmai întărirea capacității de luptă a acestor organe. Consider că am fost dezinformat și indus în eroare de DRAGHICI, care mobilizase de fapt pe mai mulți din noi la susținerea punctului său de vedere.

Referitor la poziția mea când am fost chemat la Secția C.C. al P.C.R. pentru a da relații în legătură cu unele memorii ce au fost adresate C.C., în care petiționarii eliberați din închisoare cereau reanalizarea faptelor pentru care au fost condamnați. Am fost întrebat dacă am participat la judecarea procesului lui COFLER și PATRASCANU. Am confirmat că am participat și am făcut precizarea că au fost două procese, că am participat ca asesor la ambele și altele. Când am fost întrebat dacă erau probe de vinovăție, am încercat să-mi aduc aminte de ele și am relatat despre unele care pe moment mi le-am amintit, ca de exemplu declarațiile lui ZIBLER, IENA CONSTAND, MOCIONI STIRCEA. Mi s-a dat de înțeles că aceștia și-au retractat declarațiile. Am spus că erau și unele acte oficiale, dar nu-mi amintesc exact de ele. Nu rețin ce răspuns mi s-a dat.

Menționez că referitor la retractarea declarațiilor m-am exprimat că asemenea fapte se întâmplă când avem de-a face în special cu elemente mic-burghize și nu numai în instanță, dar și în anchetă. Mi-a venit în cap un exemplu relatat mie de BUTYKA mai de mult despre cazul lui ZAMFIR LAURIAN, membru de partid din ilegalitate, fost director al Direcției de vize și pașapoarte, arestat în acea vreme - prin 1952 sau 1953 - în urma unei verificări făcute de col. MOLDOVEANU și GHEORGHE AUREL, șeful inspecției (MOLDOVEANU după aceea a fost și numit în locul lui ZAMFIR).

După cum îmi relatase BUTYKA, ZAMFIR își asumase în anchetă o serie de învinuiri și răspunderi cu privire la aprobările de plecare în străinătate. La verificările făcute de anchetă, nu s-au putut proba învinuirile demonstrate în referatul de anchetă al inspecției. Întrebat fiind, ulterior, ZAMFIR de ce a dat declarațiile respective, a afirmat că el credea că o face în interesul partidului, că el trebuie să răspundă etc. (Ulterior, fiind pus în libertate și reprimind carnetul de partid, a fost la mine în audiență și am susținut să i se redea o serie de lucruri confiscate pe care le cerea. Nu-mi amintesc cum s-a rezolvat în acea vreme problema lui, însă DRAGHICI era permiț impotriva lui. Ar trebui revăzut cazul pentru a se repara nedreptatea făcută și daunele ce i-au fost aduse). Partea din paranteză nu am relatat-o la secție pentru că pe moment nu îmi venise în cap.

La întrebarea dacă în modul cum s-a desfășurat procesul nu mi s-a părut ceva anormal, am relatat că mie în acea vreme mi s-a părut normal și am demonstrat și cu alte procese anterioare procesului PATRASCANU și după aceea, m-am referit la întrebările și ghidul dinainte pregătit pentru președinte, martorii dinainte pregătiți, cum și ce să declare. Și acum îmi amintesc că și învinuiții erau pregătiți dinainte ce să răspundă la întrebările președintelui și să-și încheie depozițiile cu mulțumiri la adresa modului cum s-au purtat organele de securitate cu ei. Declar că și atunci am relatat despre cele întrebate în ideea descrisă mai sus, poate nu chiar cu aceste cuvinte, dar îmi dau seama acum că am lăsat impresia că și în prezent le consider normale.

Din cele cunoscute de mine, asemenea practici nu erau folosite nici măcar în justiția burgheză, care a organizat multe înscenări împotriva comunistilor. Amestecul direct al siguranței în organizarea proceselor era într-o anumită măsură limitat de practica judiciară. Însăși deținerea preventivă se făcea în aresturi care nu mai depindeau de siguranță ci de parchetul tribunalului. Nici administrația închisorilor nu depindea de M.A.I., ci de Ministerul Justiției. Siguranța putea interveni în închisori numai cu ajutorul informatorilor sau provocatorilor, nu așa cum este la noi cu aparat specializat oficial prevăzut în penitenciare.

Asemenea procedee în organizarea proceselor cred că au fost împrumutate de la consilierii sovietici, printre care

unul era în mod special încadrat permanent pe lângă Direcția de anchetă penală. Ei au avut o influență dăunătoare asupra muncii de anchetă penală, interveneau pînă și în formularea unor texte de lege prin care se denatura atributul organelor de securitate și facilita substragerea anchetatorilor de sub controlul organelor în drept ca să le facă.

Poziția mea actuală despre modul cum au fost organizate asemenea procese, este că ele erau înscenări, regizări grosolane prin care se încălcau normele procedurale referitoare la rolul tribunalelor și îndatoririle ce le au aceste organe în stabilirea adevărului și dreptății.

Detest faptul că prin participarea mea la aceste procese, am servit ca unealtă în organizarea și desfășurarea unor asemenea înscenări.

Personal, am remușcări pentru sentințele nedrepte pentru care mi-am pus semnătura. Nu o să mi le pot ierta nici-o dată. Am fost educat de partid să lupt pentru adevăr împotriva nedreptății și am fost profund zguduit de cele ce s-au prezentat în documentele de partid. Am crezut în bunele intenții ale lui DRAGHICI că servesc interesele partidului. Il știam pătimas, dur, încăpăținat, dar nu mi-am putut închipui că poate fi în stare să folosească falsuri, să prezinte la conducerea de partid referate mincinoase, să dezinformeze partidul pentru a comite crime. Nu mi-am dat seama că în spatele acestor înscenări se ascunde, de fapt, nedreptatea și crima. Mi-a fost înșelată buna credință, s-a servit în mod josnic de devotamentul meu și al altor ofițeri față de partid. Am învățat și voi avea de învățat de pe urma celor întîmplate. Rog să se țină cont că în activitatea mea atît în munca de cadre cît și la inspecții, atunci cînd am avut de verificat unele nedreptăți făcute fie unor cadre din M.A.I. sau din afara M.A.I.-ului, m-am străduit să scot la iveală și să triumfe adevărul. Faptele nedrepte și abuzurile pe care le-am constatat la unii din ofițerii din cadrul M.A.I. nu le-am susținut, ci am căutat să le combat, iar nedreptățile să fie remediate, însă nu am găsit nici înțelegerea necesară pentru aceasta.

Mă simt obligat ca să sprijin organele de partid și ale Consiliului Securității Statului pentru clarificarea acelor cazuri în care s-au comis abuzuri și nedreptăți. Rog să mi se dea această posibilitate.

Data fiind situația în care mă găsesc încă din punct de vedere al frământărilor intime, probleme care mă obsedează încă și nu am putut să-mi limpezesc gândurile, aş mai avea și alte lucruri de relatat legat de cele ce cunosc că s-au mai petrecut în decursul activității mele, însă acum încă nu mă consider apt pentru acestea. Am nevoie de o anumită odihnă a nervilor, trebuie să mă pregătesc și pentru examenul de stat la Universitatea „Stefan Gheorghiu”, însă mă angajez să nu le las uitării și să le declar partidului așa cum știu că s-au petrecut ele.

Aş mai avea și unele probleme personale de arătat partidului, fapte petrecute acum circa zece ani când am cerut să fiu scos din M.A.I. și sitele mai dinainte care m-au preocupat din punct de vedere moral, mi-au creat frământări deoarece puneau la îndoială atașamentul meu față de partid. Nu am intenția să mă apăr acum cu cazul meu, este mult prea minor față de importanțele probleme puse de partid în fața noastră, însă vreau să se înțeleagă că din cauza acestor frământări personale, cu toate străduințele mele de a-mi îndeplini îndatoririle funcției pe care o aveam ca șef al inspecției ministrului, am avut scăderi și munca a avut de suferit. În aprecierea obiectivă a activității mele aş ruga să se țină cont și de cele de mai sus.

Rog să se aprecieze situația mea în lumina faptului că eu nu am cerut lui DRAGHICI să vin în M.A.I., am fost trimis de partid, măsură luată printr-o hotărâre a Biroului Politic; înainte eram în funcția de adjunct șef secție la C.C., coordonam problemele de justiție, procuratură, sănătate și culte. Când m-am prezentat la DRAGHICI și m-a numit în funcția de director al cadrelor pentru întregul M.A.I., m-a criticat că nu am avut poziție suficient de combativă față de devierea de dreapta, iar când mi s-a adus la cunoștință că am fost propus asesori la Tribunalul Suprem, am ridicat problema că nu este just (nu-mi amintesc cu cine am discutat, cu tov. TANASE, IANI sau COJOCARU; cred că există un document în care s-a făcut propunerea), deoarece nu este bine ca să apărăm noi cei de la M.A.I. în completul de judecată. Nu m-am gândit atunci la procesul PATRASCANU, ci la argumentul cu care am fost combătut că o să avem și noi afișeri care să fie judecați de tribunalele militare. Am gândit că chiar și în aceste cazuri nu este bine deoarece materialele de trimitere în judecată a ofițerilor M.A.I. erau întocmite la Direcția cadre unde funcționa un serviciu de cercetări pentru abaterile comise de cadrele M.A.I. În 1956 tov. CEAUSESCU personal mi-a indicat

desființarea lui și trecerea competenței de verificare a abaterilor în atributul comandanților, a consiliilor de onoare, lucru ce s-a realizat mult mai târziu. Avea în vedere grija pentru analiza obiectivă a faptelor, însă DRAGHICI s-a opus pe motivul că munca de securitate are specificul ei. Când nu avea argumente logice își impunea punctul de vedere cu specificul.

Greșelile făcute de mine în munca de cadre au fost analizate în 1958. Apreciez acum că nu am avut o poziție suficient de autocritică. Am fost sancționat cu vot de blam cu avertisment, sancțiune ce a fost ridicată nu la cererea mea. Când s-a ridicat sancțiunea, după circa 1-2 luni, am fost nedumerit și am cerut explicații. Nu-mi explic nici astăzi de ce s-a făcut cu atita urgență. Și pentru că anul trecut tov. TANASE s-a exprimat față de mine că „m-am ridicat în funcție pe cadavrul lui PATRASCANU” și am auzit această expresie și la actuala ședință cu activul, consider că nu asta este realitatea. Eu am fost retrogradat de la funcția de șef de direcție la cea de șef de serviciu independent și niciodată nu am ridicat problema funcției în care lucrez. Eu am înțeles întotdeauna să muncesc acolo unde sînt pus, nu am avut veleități de funcție, m-am considerat soldat disciplinat al partidului, nu am refuzat niciodată nici o sarcină de partid, indiferent unde am fost trimis, atît în București cît și în provincie. Calitățile, pregătirea și capacitatea mea de muncă am lăsat să fie apreciate de cei în drept să o facă. Recent, cînd am fost anunțat că sînt numit la Serviciul „C”, știam că salariul va fi mai mic decît cel pe care îl aveam la inspecții dar nu am obiectat, ci îmi făceam de-acum planuri ce anume voi avea de făcut, să aplic indicațiile tov. președinte STANESCU ION în vederea realizării obiectivelor importante care se pun de realizat în cadrul acestui organ. Consider că măsura de scoatere a mea din securitate este pe deplin întemeiată.

Acestea sînt unele din problemele pe care am reușit să le prezint acum pentru a se face precizări la poziția mea din ședința cu activul și vreau să se înțeleagă clar că eu îmi afirm și de data aceasta atașamentul față de poziția partidului prezentată în recente documente în care sînt dezbătute faptele care umple de amărăciune pe mulți dintre noi și îmi exprim speranța și convingerea că măsurile luate pînă în prezent și cele preconizate în documente vor duce într-adevăr la eliminarea cauzelor care au făcut să se petreacă asemenea nedreptăți străine concep-

ției și scopurilor politice ale partidului nostru (pentru ca ele să nu se mai repete niciodată) și că aceste măsuri vor duce la realizarea înaltelor idealuri de dreptate socială înscrise în statutul și programul partidului nostru.

9.V/968.

Gheorghe Alexandru

(Gheorghe Alexandru)

Haicu Teodor, ~~profitor~~ la M. A. J.

- născut la 13 oct. 1919
- studii: 4 clase elementare
- membru de port al din 1946
- în prezent ^{lucrează ca} lector de director în D. S. M.

A onchitat în perioada 1950 - primăvara 1952 - pe Herbert Jilber, Nicolae Petre și Leu Comitonte.

Începând de la 24 sept 1952, a onchitat pe Herbert Jilber, de la 29 dec. 1952 pe Harry Brauner iar de la toamnă 1953 pe Alexandru Stănescu.

(în cadrul cercetării făcute în cadrul Direcției Tălmășirii)

46

TABEL NOMINAL

=====

Nr. crt.	Numele și prenumele	Domiciliul	Loc de muncă	Observații
1.	Vijoli Aurel	Buc.Arhitect Gerchez,nr.16.		
2.	Solyumos Ivan	Buc.Doctor Sion nr.6,ap.45.		
3.	Szabo Albert	Buc.Ionescu Gion nr.2.		
4.	Gheorghiu Grigore	Buc.Braziliei nr.7 et.II,ap.9.		
5.	Ivănceanu Victor	Buc.Bibescu Vodă nr.15,ap.2.		
6.	Dobre Gheorghe	Buc.Cai.Victoriei nr.101.		
7.	Modoran Vasile	Buc. Pictor Neculici nr.17.		
8.	Weisz Ianoș	Buc.B-dul Dacia nr. 54.		
9.	Birman (Iuca) Elisabeta.	Buc. Labirint nr. 84.		
10.	Eidlitz-Somesfalean Zoltan.	Buc.Mozart nr.98.		
11.	Cernicica Dumitru	Buc.Ceaicovschi nr. 1, ap.3.		
12.	Dinu Constantin	Buc.Sf.Stefan nr.16		
13.	Popescu Stefan	Buc.St.Constantin nr. 31 A.		

Nr. crt.	Numele și prenumele	Domiciliul	Locul de muncă	Observații
14.	Iakab Sandor	Buc.Arhitect Ion Mincu nr.27.		
15.	Craiu Ion	Buc.Popa Soare nr. 16.		
16.	Lazăr Constantin	B-dul Dimitrov, bl. A/12, sc.A, et.2, ap.		
17.	Magdo Ion	Buc.Str.Cîmpia Turzii nr.71.		
18.	Papuc Emil	București, Cal.Do-robant, nr.36-40, et.5, ap.17.		
19.	Nistor (Neuman) Alexandru	Buc.str.Haga, nr.7 ap.2.		
20.	Grigorescu Dumitru	Buc.str.I.C.Frimu nr.1 ap.1		
21.	Hulduban Vasile	Buc.str.Presei nr.1 sc.D, et.II, ap.9.		
		x		
		x	x	
22.	Balasz Egon			Emigrat în Statul Izrael din anul 1966.
23.	Iacob Magdalena			Emigrat în Statul Franța din anul 1964.
		x		
		x	x	
24.	Mendel Eugen			Decedat în 1957
25.	Morfei Victor			Decedat în 1954

48

- 3 -

Nr. crt.	Numele și prenumele	Domiciliul	Locul de muncă	Observații
26.	Nagy Victor			Decedat în 1964
27.	Rădulescu Gheorghe			Decedat în 1956
28.	Kișș Emeric Gheorghe	x	x	Nu a fost identificat la Dir.evidenței populației.

STRICT-SECRET

Exemplarul Nr. 3.

T A B E L

cu persoanele care au fost arestate în dosarul penal privind pe Luca Vasile,
Iacob Alexandru, Solymos Ivan și Cernicica Dumitru

Nr. crt.	Numele și prenumele	Vîrsta la data arestării	Apart. poliți-că și anul	Funcția avută	Data arestării	Motivul arestării	Data pu-nerii în liberta-te	Soluția finală
0	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	LUCA VASILE	54	P.C.R.	ministru de finan-țe	14.VIII.1952	Crima de sabo-tare a propă-șirii econom. Activitate intensă	-	Condamnat la moarte Condamnat la muncă silnică pe viață
2.	IACOB ALEXANDRU	39	P.C.R.	ministru adj. la fi-nanțe	26.III.1952	Crima de sabo-tare a propă-șirii econom.	-	Condamnat la 20 ani muncă silni-că
3.	SOLYMOS IVAN	37	P.C.R. din 1945	vicepreșe-dinte la Centrocoop	12.VI.1952	Crima de sabo-taj a propă-șirii econom. Crima împotriva umanității	-	Condamnat la 15 ani muncă silni-că
4.	CERNICICA DUMITRU	37	P.C.R. din 1945	Vicepreșe-dinte la Centrocoop	26.VI.1952	Crima de sabo-tare a propă-șirii econom.	-	Condamnat la 3 an închisoare corec-țională
5.	LUCA ELISABETA	43	P.C.R. din 1935	ziaristă	16.VIII.1952	Activitate in-tenasă contra cl.muncitoare	19.XI. 1954	Pusă în libertate

0	1	2	3	4	5	6	7	8
6.	POEȘCU ȘTEFAN	49	P.C.R.	director la Dir.plan.ec. Banca RPR	26.III.1952	Crima de sabo- tare a propă- șirii econom.	22.X. 1954	Pus în libertate
7.	NISTOR ALEXANDRU	36	P.C.R.	dir.g-ral la ad-ție cons. M.P.	26.V.1952	Crima de sabo- taj	26.XI. 1954	Pus în libertate
8.	DINU CONSTANTIN	51		director al Dir.Finanț. M.P.	26.V.1952	Crima de sabo- taj	2.X. 1954	Pus în libertate
9.	VIJOLI AUREL	50	P.C.R.	Președintele Banca RPR	27.III.1952	Sabotaj		Pus în libertate
10.	WEISS ION	42	P.C.R.	Director gl. Banca de Investiții	25.V.1952	Sabotaj	12.I. 1955	Pus în libertate
11.	EIDLITZ ZOLTAN	40	P.C.R.	director Dir.secret.	19.VI.1952	Sabotaj	29.V. 1956	Pus în libertate
12.	NAGY VICTOR	51	P.C.R.	director Dir.organiz. din Centrocoop	13.VI.1952	Sabotaj,activi- tate intensă	11.VI. 1959	Condamnat la 7 ani
13.	KIS IMERIC GYORGY	40	P.C.R. din 1947	director adj. la Centrocoop	27.VIII.1952	Sabotaj economic	22.X. 1954	Pus în libertate
14.	CRAIU IOAN	44	P.C.R. din 1945	consilier Min.Finanț.	26.V.1952	Sabotaj eco- nomic	30.IX. 1954	Pus în libertate
15.	PAPUC EMIL	43	P.C.R. din 1947	șef secție planific.și circ.monetară	27.III.1952	Sabotaj eco- nomic	22.X. 1954	Pus în libertate

o	1	2	3	4	5	6	7	8
16.	MAGDO ION	52	P.C.R. din 1945	contabil Min.Agric.	26.X.1952	Crima de înaltă trădare	17.XII. 1954	Pus în libertate
17.	MORFETI VICTOR	50	P.C.R.	consilier Banca RPR	1.IX.1952	Sabotarea eco- nomiei națion.	11.VII. 1954	Decedat
18.	GRIGORESCU DUMITRU	43	P.C.R. din 1947	director adj. Banca RPR	27.III. 1952	Sabotarea eco- nomiei națion.	22.VII. 1954	Pus în libertate
19.	HULDUBAN VASILE	33	P.C.R. din 1944	vicepreșed. Centrocoop Deputat în MAN	16.VII.1952	Subminarea economiei naționale	30.IX. 1954	Pus în libertate
20.	MODORAN VASILE	47	P.C.R. din 1946	ministru adj. Min. Finanțelor	1.VI.1952	Uneltire contra ordinei sociale	30.IX. 1954	Pus în libertate
21.	MENDEL EUGEN	54	Exclus P.C.R.	director adj. la B.C.I.	25.V.1952	Sabotaj econo- mic	13.I. 1955	Pus în libertate
22.	BALASZ EGON	30	P.C.R. din 1942	director Dir.econom. Min.Af.Int.	12.VIII. 1952	Trădare	12.IX. 1954	Pus în libertate
23.	RADULESCU GHEORGHE	59	fost membru PCR din 1946	consilier la Banca RPR	27.III. 1952	Sabotarea econo- miei naționale	2.X. 1954	Pus în libertate
24.	DOBRIȘ GHEORGHE	38	membru P.N.T. Anton Alexan- drescu	director Centrocoop	12.VI.1952	Sabotarea econo- miei naționale	23.X. 1954	Pus în libertate

0	1	2	3	4	5	6	7	8
25.	LAZAR CONSTANTIN				12.VI.1952			
26.	IACOB MAGDALENA				7.VI.1952			
27.	IVANCEANU VICTOR				27.III.1952			
28.	GHEORGHIU GRIGORE				27.III.1952			
29.	SZABO ADALBERT				13.VI.1952			
30.	TECHARI GEORGESCU				18.II.1953			

N O T A

cu anchetatorii care au lucrat în principal în cazul
Luca Vasile și alții

Nr. crt.	Numele și prenumele anchetatorului	În ce dosar a anchetat
0	1	2
1.-	Lt.col. Butyka Francisc	- Luca Vasile
2.-	Maior Vasilescu Ion	- Luca Vasile
3.-	Maior Mezei Gheorghe	- Luca Vasile - Cernicica Dumitru - Iacob Alexandru - Vijoli Aurel
4.-	Lt.maj. Enoiu Gheorghe	- Iacob Alexandru - Balasz Egon
5.-	locot. Anghel Marin	- Vijoli Aurel - Rădulescu Gheorghe - Iacob Alexandru - Craiu Ion - Luca Vasile
6.-	Locot. Pușcoci Gheorghe	- Vijoli Aurel - Luca Vasile - Iacob Alexandru - Luca Elisabeta - Cernicica Dumitru
7.-	Slt. Bistran Iosif	- Rădulescu Gheorghe - Vijoli Aurel - Morfei Victor - Modoran Vasile - Luca Vasile
8.-	Slt. Avram Vasile	- Morfei Victor - Vijoli Aurel - Mendel Egon
9.-	Locot. Nistor Vasile	- Modoran Vasile - Morfei Victor - Vijoli Aurel
10.-	Lt.maj. Georgescu Nicolae	- Vijoli Aurel
11.-	Locot. Vizitiu Vasile	- Vijoli Aurel - Mendel Egon - Rădulescu Gheorghe - Luca Vasile

0	1	2
12.-	Lt.maj. Nicolau Ion	- Rădulescu Gheorghe - Morfeș Victor
13.-	Locot. Diță Gheorghe	- Luca Elisabeta - Luca Vasile
14.-	Locot. Drăgoi Vasile	- Luca Vasile
15.-	Lt.maj. Vinătoru Victor	- Rădulescu Gheorghe - Vijoli Aurel
16.-	Slt. Rus Teodor	- Morfeș Victor - Moșoran Vasile - Vijoli Aurel
17.-	Lt.maj. Malher William	- Luca Vasile - Magdo Ion
18.-	Lt.maj. Abramovici Marcu	- Iacob Alexandru
19.-	Locot. Barbu Lenobel	- Luca Vasile
20.-	Locot. Simonis Emil	- Craiu Ion
21.-	Cpt. Năstase Ion	- Luca Vasile
22.-	Cpt. Socol Petre	- Luca Vasile
23.-	Opt. Marinache Dumitru	- Luca Vasile

N O T A
..==..==..==..==..

privind pe numitii : IORDACHI LUDOVIC, DEMETER IOAN,
CSOGOR LUDOVIC, BALAG EDGAR și SZEKELY ANDREI, con-
damnați pentru infracțiunea de trădare
de patrie.

Prin Sentința penală nr.502 /26 IV.1954, Tribunalul Militar Teritorial București a condamnat pentru crimă de înalta trădare p.p. de art. 184 Cod Penal pe :

1. IORDACHI LUDOVIC, născut la 6 septembrie 1913 în Cluj, profesor universitar în Cluj, arestat la 29.VIII.1952, la 12 ani muncă silnică;
2. DEMETER IOAN, născut la 6.VII.1908 în comuna Chirales, profesor universitar în Cluj, arestat la 30 august 1952, la 10 ani muncă silnică;
3. CSOGOR LUDOVIC, născut la 18.III.1904 în Sărmeș-Județul Cluj. medic dentist - arestat la 3.XI.1949, la 6 ani muncă silnică.
4. BALOGH EDGAR, născut la 7 septembrie 1906 în Timișoara, profesor universitar în Cluj - arestat la 30.VIII.1952, la 7 ani muncă silnică;
5. SZEKELY ANDREI, născut la 27.VI.1923 în Tg.Mureș, student la Institutul "medico-farmaceutic Tg.Mureș, arestat la 27.IV.1951, la 3 ani temniță grea.

Ancheta acestor elemente a fost făcută de Slt. MOLDOVEANU IOSIF, Lt. SPORLA IOAN, Lt. PIESZ SIMION, Slt. KONIG ADRIAN.

În sarcina susnumiților s-a reținut faptul că în perioada anilor 1945-1946 au furnizat unor reprezentanți ai fostului președinte al guvernului maghiar din acea perioadă -

.. / ..

precum și unor ziaristi englezi, date referitoare la componența populației din Transilvania, situația economică a unor întreprinderi din Ardeal, măsuri luate cu privire la organizarea alegerilor din 1946, influența P.C.R. în rândurile țărănimii și muncitorimii - precum și la organizarea învățământului public - în special pentru cetățenii de naționalitate maghiară.

Aceste informații au fost transmise pentru a fi folosite de către guvernul maghiar la Conferința de Pace de la Paris din anul 1946 în scopul de a obține alipirea Transilvaniei la Ungaria. Informațiile sus-arătate au fost interpretate ca fiind de natură a supune o parte a teritoriului statului nostru suveranității unui stat străin.

Sentința de mai sus a fost dată de judecătorii militari BRANOVICI IOAN, BUCSE ION și CONCIU TEODOR iar acuzaerea a fost susținută de procurorul militar ALEXANDRU GHEORGHE .

Ca probatorii pentru motivarea sentinței au fost folosite declarațiile inculpaților și a martorilor acuzații :

- VENGZEL IOSEF, profesor universitar, audiat de fostă Procuratură Teritorială Oradea, și

- TELEKI ADAM, fost moșier , audiat de slt. de securitate MOLDOVAN IOSIF din care rezulta că elementele condamnate au transmis unor diplomați maghiari și unor ziaristi englezi unele date referitoare la organizarea social politică a Transilvaniei..

Din analiza materialelor probatorii din dosar se desprinde că sentința condamnatoare a fost ilegală pentru că:

- Datele transmise erau culese din diverse publicații, nu cuprindeau secrete de stat și erau de notoritate publică ;

- Declarațiile inculpaților și a martorilor cuprindeau numeroase contradicții care crează dubii asupra verității lor;

La dosar au existat probe în apărare de care instanța nu s-a ținut deloc seama, unele din ele fiind articole publicate în presă. Din acestea rezultă că majoritatea inculpaților atât înainte cât și după 23 August 1944 au desfășurat activitate susținută pe linia demascării elementelor naționalist șovine și a promovării spiritului de conviețuire armonioasă între naționalitățile conlocuitoare.

- Unele materiale existente la dosar dovedesc că stabilirea contactului dintre inculpați și zieriști englezi și acordarea unor interviuri acestora în probleme privind organizarea social-politică și administrativă ale Transilvaniei, au fost făcute cu asentimentul organelor locale ale P.C.R.

- Faptele inculpaților au fost desfășurate înainte de încheierea Conferinței de Pace de la Paris din 1946, ori până atunci ei au continuat să aibă cetățenie maghiară și ce stare nu puteau fi condamnați pentru infracțiunea de trădare de patrie p.p.de art. 184 din Codul Penal al României.

De altfel în anul 1956 Tribunalul Militar al Regiunii a II-a Militară București - revizuină procesul elementelor mai sus arătate a stabilit că IORDAKI IUDOVIC, DEMETER IOAN, BALAG EDGARD și CSÖGOR IUDOVIC nu au săvârșit nici o infracțiune și în consecință prin sentința penală nr.673/16.VI.1956 au fost achitați de orice penalitate.

13 martie 1968.

58

N O T A

=====
privind pe PETRASCU MILITA și alții.

La data de 17 aprilie 1959, conform ordinului tov. ALEXANDRU DRAGHICI, a fost organizată de către fosta Direcție a V-a, în aula Facultății de drept din București, demascarea publică a numiților :

1.-PETRASCU MILITA, în vîrstă de 76 ani, sculptor, nefincadrată politic, decorată în anul 1956 cu Ordinul Muncii clasa II-a ;

2.-PETRASCU EMIL, în vîrstă de 78 ani, profesor la Academia Militară Tehnică, exclus din P.C.R. în anul 1959, decorat cu Ordinul Muncii clasa III-a ;

3.-COSTIN JAQUES, în vîrstă de 73 ani, scriitor, exclus din P.C.R. în 1959 ;

4.-CHIORPEC LAZAR, în vîrstă de 68 ani, medic, nefincadrat politic ;

5.-MIHNEA STROE, în vîrstă de 70 ani, doctor în științe juridice, exclus din P.C.R. ;

6.-TUDORAN MAXIM (FISCHEL), în vîrstă de 63 ani, funcționar ;

7.-MAZILESCU ALEXANDRU, în vîrstă de 65 ani, pictor ;

8.-IONESCU CONSTANTIN-PASCANI, în vîrstă de 74 ani, pictor ;

9.-NASTA LUCIA-LULU, în vîrstă de 69 ani, fiică de moșier.

./.

Cu prilejul demascării, numitei PETRASCU MILITA i s-a reținut faptul că în discuțiile purtate la domiciliul său cu cei menționați mai sus, s-a manifestat ca o dușmancă înrăită a regimului socialist și a P.C.R., a adus injurii la adresa conducerii de partid și de stat, a ascultat emisiunile posturilor de radio imperialiste și a colportat stirile calomnioase transmise de acestea.

Împreună cu soțul său, PETRASCU EMIL, COSTIN JAHUES, TUDORAN MAXIM, MAZULESCU ALEXANDRU, CHIORPEC LAZAR și restul elementelor menționate și-au manifestat dorința pentru declanșarea unui nou război în vederea lichidării comunismului.

x

Din materialele informative existente în acest caz, rezultă că la 7 aprilie 1956, fostă Direcție a V-a, a deschis acțiune informativă numitului PETRASCU EMIL, fiind suspectat de activitate de spionaj în favoarea statului turc. În procesul urmăririi, s-a stabilit însă că sus-numitul nu desfășoară o astfel de activitate.

Pentru verificarea acestei probleme, folosindu-se T.O. a rezultat că soții PETRASCU sînt vizitați de o serie de persoane ce formau anturajul lor, printre care și elementele amintite mai sus. În cadrul acestor întâlniri, ce aveau un caracter ocazional, PETRASCU MILITA avînd unele nemulțumiri personale privitor la folosirea unor practici nejuste de către Fondul Plastic în repartizarea unor lucrări de sculptură, împreună cu persoanele ce o vizitau, a făcut afirmații defăimătoare la adresa orînduirii socialiste, a comunismului în general, precum și la adresa unor conducători de partid și de stat din țara noastră.

Astfel, a pretins că, comuniștii nu ar fi capabili să facă lucruri bune, că între conducătorii țării noastre ar exista disensiuni, că nivelul de trai - în comparație cu occidentul - ar fi mizer, precum și faptul că cetățenii din R.S.România ar fi lipsiți de libertăți.

Cu prilejul evenimentelor petrecute în anul 1956 în R.P.Ungară și-a manifestat părerea că o acțiune asemă-

nătoare ar urma să fie declanșată și în țara noastră.

De asemenea, în cadrul aceluiași anturaj a colportat și comentat știrile calomnioase transmise de posturile de radio capitaliste, exprimându-și părerea că în cazul declanșării unui război mondial, socialismul va fi înlăturat de forțele imperialiste.

După luarea măsurii de demascare, PETRASCU MILITA a continuat să aibă o atitudine negativă față de regimul nostru socialist, datorită faptului că soțul său a fost îndepărtat din serviciu, a fost privat de dreptul la pensie și exclus din P.C.R.

La dosarul acțiunii informative nu există nici un fel de declarații luate numitei PETRASCU MILITA și restului de elemente demascate, din care să rezulte dacă acestea au recunoscut sau nu acuzațiile aduse. Nu există referatul prezentat cu prilejul demascării și nici procesul-verbal ce se încheie în asemenea situații.

Având în vedere cele de mai sus, considerăm că organizarea acestei demascări a fost efectuată fără a se respecta normele legale referitoare la documentarea cauzei de către organul de anchetă pentru probarea activității acestora în vederea stabilirii adevărului material.

NOTA SINTEZA

- cu privire la vinovăția lui DULGHERU MISU, în "pregătirea" și "organiza-rea" procesului de la Canalul Dunărea-Marea Neagră .

DULGHERU MISU, fostul șef al Direcției anchete din Direcția generală a securității, scos din M.A.I. prin ordinul nr. 2385 din 5 mai 1955 cu gradul de soldat cu data de 1 noiembrie 1952, conform art. 40, litera "F" și art.42 din Statutul corpului ofițerilor,

Fiind șef al grupei de anchetă la Canalul Dunărea-Marea Neagră, se face vinovat - după cum rezultă din declarațiile coroborate ale anchetatorilor subalterni și ale celor anchetați care mai sînt astăzi în viață - de cercetare abuzivă, folosirea unor metode nepermise în anchetă, determinarea subordonaților să folosească asemenea metode, ascunderea adevărului, facilitarea adoptării unor soluții judecătorești nelegale și netemeinice.

I. DULGHERU MISU a brutalizat pe unii din anchetați, pe alții i-a lovit determinîndu-i să recunoască fapte pe care nu le-au săvîrșit.

Astfel, inginerul CERNATESCU PETRE - condamnat la moarte în lotul I, dar neexecutat, comutîndu-i-se pedeapsa în muncă silnică pe viață - declară că "procesul a avut la bază o anchetă neomenoasă, fiindcă în adevăr eu am fost brutalizat și trîntit de pe scaun de către col. DULGHERU, am fost amenințat de același colonel că-mi va face fundul cît masă" (Dosar de cercetare fila 4).

Fostul anchetator DUMITRESCU NICOLAE, arată că "recunoașterile" celor acuzați că au sabotat s-au obținut datorită oboselei la care au fost supuși." Mai mult, el declară că s-au făcut presiuni fizice "asupra lui CRACIUN și ROZEI AUREL care opuneau rezistență în a recunoaște că au sabotat", iar aceste presiuni s-au

făcut din ordinul lui DULGHERU și MAZURU (Dosar de cercetare f.85). Postul anchetator VASILESCU IOAN declară: "Am văzut când a fost bătut inginerul GRACIUN GHEORGHE de DULGHERU, opt. DUMITRESCU NICOLAE și cpt. CÎRNU". (Dosar de cercetare f.89).

II. A determinat pe anchetatori să folosească metode nepermise, a contribuit la măsluirea adevărului:

Postul anchetator VASILESCU IOAN declară că DULGHERU MISU se face vinovat de promovarea unor metode nepermise de anchetă care constau în presiuni fizice și morale. "Dulgheru intra peste anchetatori - precizează VASILESCU - și striga la ei cu fel de fel de epitete, aruncându-le în față (celor anchetați - nota ns.) vinovăția care credea el". (Dosar de cercetare f.89). În cazul mecanicului NICHITA DUMITRU, condamnat la moarte și executat pe baza unor declarații măsluite de maior VASILESCU IOAN, acesta din urmă susține că DULGHERU l-a împins la un asemenea fals grosolan: "Insistențele noastre (ale anchetatorilor - nota ns.) că dovezile din dosar sînt slabe, nu au fost luate în considerare de DULGHERU ... În seara aceea s-a prezentat DULGHERU și a început să răcnească că "mecanicul" să vorbească de acțiunile criminale de sabotaj ce le-a făcut". (Dosar de cercetare, f.90). După cum rezultă din declarațiile lui NICULAE ION, anchetatorul VASILESCU l-a determinat să semneze declarații false în baza cărora NICHITA a fost executat: "Am fost arestat și dus la securitate - declară NICULAE ION. După două zile am fost pus să semnez niște declarații pe care anchetatorul le-a scris cum a vrut el și nu cum am declarat eu". Iar postul maior VASILESCU declară că "în nota dată ca material documentar era trecut și distrugerea unei locomotive "Diesel" care nu lucrase prea mult, adică era aproape nouă și pentru care a fost anchetat" (NICHITA DUMITRU - precizarea ns.). "Am arătat că am anchetat pe Niculae Ion și STAMBULGIU pentru faptele, discuții dușmănoase față de regim și stricarea locomotivei. Această notă ce era într-o mapă de dosar, am primit-o de la DULGHERU cu ocazia punerii în problemă". (Dosar de cercetare, f.94). Este evident că, în felul acesta, DULGHERU a contribuit la măsluirea adevărului, ceea ce a dus la executarea unui om total nevinovat.

După cum declară mai mulți anchetatori, DULGHERU a imprimat un ritm de anchetă nepermis, inuman. "Recunoașterile celor arestați - declară postul anchetator DUMITRESCU NICOLAE - că au sabotat ... au fost făcute în urma oboselii și a anchetei prea insistente, care era de cel puțin 20 de ore pe zi". (Dosar de cer-

cetare f.85). In acest sens, ing. CERNATESCU PETRE arata ca: "In timp de 8 zile si 8 nopti nu am fost lasat sa dorm un minut, ci am fost tinut intr-un lanț de anchetă incit mi s-a umflat ceafa de nu mai puteam ține capul în sus. In acest timp am fost drogat cu o doctorie lichidă de nuanță brună" (Dosar de cercetare f.4). "Declarațiile mele erau formulate și scrise de organul anchetator, iar eu le-am semnat numai". (Dosar de cercetare fila 4). Inginerul GEORGESCU TOPAZILĂU - care mai fusese reținut și eliberat, deoarece nu erau nici un fel de motive penale - în legătură cu aceleași fapte, după cum declară el "au urmat o serie de cercetări care au culminat cu o anchetă "non-stop" timp de 5 zile și 5 nopți, în care timp anchetatorii se schimbau iar, mie, masa de dimineață, prânz sau seară mi se aducea la biroul de anchetă, timp în care nu mi s-a lăsat măcar o oră de odihnă. In acest răstimp de exterminare morală și fizică mi s-au dat pretinsele declarații să le recunosc și să le semnez". Declarații similare dau toți cei implicați în procesul "organizat" la Canal, care se mai află în viață.

III. A facilitat adoptarea unor hotărâri judecătorești nelegale și netemeinice, determinind pe inculpați să recunoască fapte ce nu le-au comis și pe martori să dea declarații mincinoase:

DULGHERU a contribuit la înscenarea procesului făcind o "pregătire" specială pentru "judecată" a inculpaților și martorilor. In acest sens, fostul anchetator DUMITRESCU NICOLAE declară: "Pregătirea celor arestați în vederea procesului s-a făcut în parte de către anchetatori, iar în final de către DULGHERU, MAZURU și consilierul sovietic". (Dosar de cercetare, fila 85). Această pregătire consta în timorarea inculpaților și martorilor, în scopul de a recunoaște declarațiile luate cu forța la anchetă. "Înainte de a intra în sala de judecată - declară inginerul GAROFEANU GHEORGHE, inculpat, - mi s-a dictat ce să declar. Când m-am prezentat în fața juriului pentru a depune mărturia, de după perdea din spatele mesei juriului, a apărut capul ofițerului de securitate ce m-a condus cu mașina și care-mi făcea semn amenințator să nu cumva să schimb declarația". (Dosar de cercetare, fila 21). Profesorul MAXIMOVICI VASILE, unul din martorii de la proces, declară că: "Niște tovarăși securiști m-au chemat pe scenă unde era tribunalul și mi-au pus în vedere să mărturisesc cum că ROZEI și FRANGOPOL, dar mai ales ROZEI este cel vinovat". "Depoziția mea

ca martor a fost precedată de o serie de recomandări mai mult amenințătoare decât loiale în descoperirea adevărului... Când am terminat, am plecat și trecând linia ferată aproape în fugă, m-am trântit într-un lan de grâu unde am petrecut o noapte și a doua zi, meditănd la triumful forței și ingenuncherea adevărului". (Dosar de cercetare, fila 63). "Înainte de a ne prezenta în fața instanței - arată un alt martor, ing. FINTESCU STEFAN - ni s-a atras atenția că dacă nu declarăm cele semnate, vom suferi consecințele cele mai rele, mergând până la pierderea libertății" (Dosar de cercetare, fila 74). Regizarea la care a participat efectiv DULGHERU MISU, a mers până și la redactarea - după cum declară procurorul militar OVIDIU TEODORESCU - a unui rechizitoriu, care i s-a impus să-l citească la proces, personal el (procurorul) neavînd posibilitatea să verifice "temeinicia sau netemeinicia actelor depuse ca probă de organele de cercetare" (Dosar de cercetare, f. 142).

În principal, DULGHERU MISU se face vinovat de a fi acționat cu premeditare - în diferite forme personal sau determinînd și pe alții prin mijloace de constrîngere, pentru ascunderea adevărului, condamnarea și chiar executarea unor oameni total nevinovați. Desigur, o importantă vină au și alți factori. DULGHERU însă - în calitate de șef al grupeii de anchetă, cel care, după cum declară fostul procuror militar TEODORESCU, zilnic telefona la București "pentru a informa organele centrale asupra mersului anchetei și terminării dosarelor". (Dosar de cercetare, fila 142), cel care a avut toate condițiile și, în orice caz, posibilitățile să cunoască întregul adevăr - poartă o mare răspundere, una din cele mai mari pentru acest grav act de injustiție, pentru încălcarea în formă din cele mai brutale, inclusiv maltratarea celor arestați, la care a luat parte nemijlocit, a drepturilor și libertăților cetățenești.

N O T A
=====

privind grupul de conducători
al fostului P.S.D.I., în frunte cu
CONSTANTIN TITEL PETRESCU

Prin sentința penală nr. 42 din 22 ianuarie 1952, Tribunalul militar București - Secția I, a condamnat la pedepse variind între 12 ani și muncă silnică pe viață, un grup de 12 elemente - în majoritate foști fruntași P.S.D.I., printre care și pe CONSTANTIN TITEL PETRESCU, președintele acestui partid.

Sentința a rămas definitivă prin respingerea recursului de către Curtea militară de casare și justiție, prin Decizia penală nr. 1844 din 13 iunie 1952.

În sarcina lui 1. CONSTANTIN TITEL PETRESCU în calitate de președinte și 2. ADRIAN DIMITRIU în calitate de secretar general al P.S.D.I. instanța de judecată a reținut următoarele capete de acuzare :

- colaborarea cu P.N.T. Maniu, P.N.L Brătianu și alte elemente reacționare din țară;
- colaborarea cu liderii social-democrației de dreapta din apus și cu unele elemente reacționare fugite din țară;
- întreprinderea de acțiuni pe linia scindării clasei muncitoare și a creării unei atmosfere de adversitate între membrii P.S.D. și P.C.R.;
- transmiterea de date și informații denaturate sub formă de proteste și apeluri cu privire la realitățile din țara noastră unor reprezentanți diplomatici ai S.U.A. și Angliei la București, precum și O.N.U. și P.S.D. din apus care să servească desfășurării propagandei în presa reacționară din apus împotriva regimului

democratic din România și creșterii unei situații propice revenirii la putere a claselor exploatatoare cu sprijinul cercurilor reacționare din țară și străinătate.

În susținerea acestor acuzații, s-a lăsat în considerare faptul că, în luna octombrie 1946, CONSTANTIN TITEL PETRESCU a semnat, alături de IULIU MANIU și C.I.C. BRĂTIANU, un mandat prin care GRIGORE NICULESCU BUZESTI era împuternicit să reprezinte cele trei partide pe lângă cercurile reacționare din occident. Or, mandatul respectiv - deși avea caracter de informare - a fost considerat ca fiind de reprezentare prin care GRIGORE NICULESCU BUZESTI ar fi fost însărcinat de a reprezenta cele trei partide în relațiile cu străinătatea. O astfel de interpretare, a facilitat posibilitatea instanței de judecată de a reține în sarcina acuzaților întreaga activitate subversivă și antistatală desfășurată de GRIGORE NICULESCU BUZESTI în străinătate, deși din materialele dosarului nu rezultă ca TITEL PETRESCU și ADRIAN DIMITRIU să fi avut în intenție astfel de acțiuni.

În aceeași lună, cel în cauză a încheiat un acord cu P.N.T. Maniu și P.N.L. Brătianu, în vederea apărării urnelor de vot, cu ocazia alegerilor de la 19 noiembrie 1946.

Aceste acțiuni s-a apreciat că se conjugau în întregime cu planurile P.N.T. Maniu de răsturnare a regimului democratic din România, planuri concretizate în cunoscutele documente „Minuta” și „Memorandum”. În fapt, la 18 și 25-27 septembrie 1946, la locuința surorii lui ION MOCSONY-STYRCEA și respectiv palatul Stirbey, au avut loc două ședințe, la care au participat : GRIGORE NICULESCU BUZESTI, împuternicit personal al lui IULIU MANIU, VICTOR RADULESCU POGONEANU, RADU NICULESCU BUZESTI, ION MOCSONY-STYRCEA și ofițerii americani maior THOM HALL și locot. HAMILTON C. JAMES. Cu acea ocazie s-a stabilit modul de acțiune pentru răsturnarea regimului din România și s-a redactat „Minuta” pe baza căreia, la 30 septembrie 1946, GRIGORE NICULESCU BUZESTI a elaborat „Memorandumul” și l-a transmis celor doi ofițeri americani pentru a fi depus la Washington. În esență, acest plan prevedea organizarea unei vaste acțiuni subversive, paramilitare, în vederea răsturnării guvernului democratic, cu prilejul alegerilor parlamentare, prin organizarea a numeroase echipe înarmate de așa-zisă „apărare, perfect instruite, care să reprezinte întreaga opoziție”. Aceste echipe - după cum remarcă

3.- 67
documentul - urmas să se transforme în final, la momentul oportun, într-o mișcare de rezistență diversionistă.

În cazul pierderii alegerilor, opoziția urma să întrețină o atmosferă încordată în interior ca și în exterior, pe care s-o folosească în vederea dezlănțuirii acțiunii armate pentru a prelua puterea. Întreaga acțiune trebuia să fie condusă de un sistem de comitete care să coordoneze câte un compartiment al acestei mișcări subversive, subordonate unui „comitet executiv central”.

La dosar nu se află însă nici o dovadă care să ateste existența vreunei legături între aceste acțiuni și nici din care să rezulte că TITEL PETRESCU și ADRIAN DIMITRIU ar fi avut măcar cunoștință despre aceasta. De altfel, acuizarea a fost întemeiată în principal pe existența - nedovedită - a unei înțelegeri între conducătorii P.S.D.I. și P.N.T. Maniu, concretizată în planurile elaborate în cele două documente enunțate.

În anul 1947, CONSTANTIN TITEL PETRESCU a semnat, alături de ADRIAN DIMITRIU, un mandat prin care IANCU ZISSU, aflat în străinătate, era recomandat să ia legătura cu președintele P.S. Austriac și să-l informeze asupra cauzelor sciziunii P.S.D. din România și a creării P.S.D.I. În baza acestui mandat, IANCU ZISSU ar fi reprezentat P.S.D.I. în „Comitetul Național”, condus de RADESCU, din care făceau parte reprezentanți ai P.N.T., P.N.L. și alte elemente dușmănoase fugite din România și a scris unele articole în ziarul „Național Roumaine”, în care a promărit monarhia. De menționat este faptul că ziarul acesta era editat de grupările P.N.T., P.N.L. și P.S.D.I. aflate la Paris și era finanțat de către GRIGORE NICULESCU BUZESTI din suma de 6.000.000 franci elvețieni în urma blocării ilegale a fondurilor statului român ce erau depuse în cont la o bancă elvețiană încă din timpul războiului.

Mandatul acordat lui IANCU ZISSU a fost interpretat de instanța de judecată ca fiind de reprezentare și ca făcând parte integrantă din acțiunile prevăzute în cele „două documente”. Ca urmare, lui CONSTANTIN TITEL PETRESCU și ADRIAN DIMITRIU li s-a reținut în sarcină și activitatea desfășurată împotriva regimului din România de către IANCU ZISSU, care se afla în străinătate.

În sarcina celor doi s-a mai reținut faptul că au adresat proteste și apeluri reprezentanților S.U.A. și Angliei la

București, precum și O.N.U. și P.S.D. din apus, cu privire la așa-zisele ilegalități ce le-ar fi săvârșit guvernul Dr. PETRU GROZA.

Informarea reprezentanților diplomatici la București ai Angliei și S.U.A. cu privire la acțiunile guvernului Dr. PETRU GROZA, care nu conveneau P.S.D.I., protestele și apelurile înaintate în acest sens reprezentanților amintiți de către CONSTANTIN TITEL PETRESCU, pe care instanțe de judecată le-a reținut drept capete de acuzare, erau acțiuni desfășurate de un partid legal pe linia concepțiilor sale politice. Astfel de informații și proteste, CONSTANTIN TITEL PETRESCU a înaintat concomitent și reprezentanților diplomatici ai U.R.S.S. la București.

CONSTANTIN TITEL PETRESCU și ADRIAN DIMITRIU au fost învinuiți și pentru faptul că au publicat în presa P.N.T. și P.N.L. articole în care au denaturat adevărul istoric cu privire la pregătirea și desfășurarea actului insurecțional de la 23 August 1944, cât și măsurile ce au fost luate ulterior de către P.C.R. pe linia democratizării țării. Aceste acțiuni au fost apreciate că aveau drept scop determinarea unei intervenții străine în treburile interne ale României și răsturnarea regimului democratic.

Acuzația adusă lui CONSTANTIN TITEL PETRESCU și celorlalți conducători ai fostului P.S.D.I. de a fi dus acțiuni în scopul scindării clasei muncitoare a fost bazată pe instrucțiunile date de CONSTANTIN TITEL PETRESCU în vederea organizării P.S.D.I. și pe unele acțiuni întreprinse de elementele P.S.D.I. pe această linie. Această acuzație nu este fondată întrucât P.S.D.I. fiind un partid legal, instrucțiunile pentru organizarea acestuia sînt de esență politică și nu antistatală sau complotistă. Cît privește acțiunile desfășurate de unele elemente P.S.D.I. de la Reșița pe linia scindării clasei muncitoare, este adevărat că în anul 1946, ca urmare a faptului că unii muncitori nemulțumiți de situația salariului au molestat pe directorul și președintele sindicatului P.S.D.I. de la Reșița; organizația P.S.D.I. de la această uzină a luat măsura formării unor grupări din cîte 20 de persoane care să intervină în eplanarea unor astfel de altercații. Nu există însă nici o dovadă că TITEL PETRESCU ar fi încurajat sau ar fi avut cunoștință de existența unor astfel de acțiuni.

În sarcina lui 3. EUGEN DOBRESCU - condamnat în același lot cu CONSTANTIN TITEL PETRESCU la muncă silnică pe viață - instanța de judecată a reținut drept capete de acuzare faptul că, aflându-se la Paris și avînd legături cu gruparea P.S.D.I. existentă în străinătate, la înapoierea în țară în luna august 1948 ar fi primit următoarele însărcinări :

- de a lua contact cu P.S.D.I. din țară pe baza unei scrisori semnate de IANCU ZISSU și a informa asupra activității desfășurate de reprezentanții acestui partid din străinătate;
- de a transmite în străinătate instrucțiuni din partea P.S.D.I. din țară;
- de a transmite în străinătate informații privitoare la situația politică, economică și starea de spirit din România;
- de a comunica în străinătate dacă CONSTANTIN TITEL PETRESCU, ADRIAN DIMITRIU, ADRIAN STAMBULEANU și POP ILIE sînt arestați și
- de a trimite ziare românești în străinătate.

Pentru realizarea legăturii între țară și străinătate EUGEN DOBRESCU și IULIAN PETRESCU au stabilit un cod, care consta în folosirea primului cuvînt al fiecărei fraze dintr-un text banal pentru formarea textului comunicării.

Deși este îndoielnică considerarea acestor sarcini ca avînd caracter de spionaj, condamnarea la muncă silnică pe viață pentru astfel de fapte apare ca excesiv de disproporționată, mai ales că EUGEN DOBRESCU nu a îndeplinit nici una din aceste misiuni. În plus - avînd în vedere contradicțiile existente între declarațiile date de EUGEN DOBRESCU în anchetă și în instanța de judecată, precum și faptul că acuzarea s-a bazat în principal pe declarațiile acestuia necoroborate cu alte mijloace de probă - sînt puternice îndoieli chiar în ceea ce privește existența în mod real a însărcinărilor amintite. De altfel, analizînd natura acestor însărcinări, apare în mod pregnant că una singură și anume „de a transmite în străinătate informații privitoare la situația politică, economică și starea de spirit în România” ar putea fi considerată, prin extensie, ca avînd caracter de spionaj.

Numiților 4. ROMULUS DAN, 5. ILIE PREDARU, 6. GHEORGHE ENE FILIPESCU, 7. PAUL P. STANESCU, 8. ADRIAN STAMBULEANU,

9. CONSTANTIN MOTAS și 10. ION FLUERAS instanța de judecată le-a reținut în sarcină următoarele acuzații :

La 8 septembrie 1948 și respectiv 15 și 27 decembrie 1948, ROMULUS DAN a primit trei scrisori de la Paris din partea grupării P.S.D.I. existentă în străinătate, prin care se cerea să se acorde mandat de reprezentare lui EFTIMIE GHERMAN, WOLMAN și GABRIEL BADARAU în scopul contracarării acțiunilor desfășurate de IANCU ZISSU, care erau în contradicție cu linia P.S.D.I. și pentru a reprezenta acest partid în „Comitetul național” de sub conducerea lui RADESCU și în alte organisme create de transfugii români în străinătate.

Acest mandat a fost acordat la începutul lunii ianuarie 1949. Faptele enunțate mai sus, precum și împrejurarea că în virtutea funcțiilor ce le-au deținut în P.S.D.I. au fost de acord și au susținut acțiunile întreprinse de CONSTANTIN TITEL PETRESCU și ADRIAN DIMITRIU, au constituit baza tragerii la răspundere penală a celor amintiți. Dacă se are în vedere că probatoriu administrat de instanța de judecată pentru justificarea sentinței îl constituie numai cele trei scrisori sosite din străinătate și declarațiile celor în cauză care sînt contradictorii (majoritatea inculpaților au declarat în instanță că mandatul acordat lui EFTIMIE GHERMAN avea drept scop contracararea acțiunilor lui IANCU ZISSU, care erau în contradicție cu linia P.S.D.I.) pedepsele între 12 și 25 ani închisoare la care au fost condamnați, apar în totală contradicție cu starea de fapt. Disproporția dintre faptele reținute în sarcină și pedeapsa la care au fost condamnați apare mai pregnant în ceea ce îi privește pe CONSTANTIN MOTAS și ION FLUERAS. Intr-adevăr cei doi au fost condamnați la 20 și respectiv 15 ani închisoare pentru simplul motiv că - deși nu au participat la ședințele în care s-au citit cele trei scrisori și s-a hotărît acordarea de mandat lui EFTIMIE GHERMAN, GABRIEL BADARAU și WOLMAN (ION FLUERAS nici măcar nu era membru P.S.D.I.) - ar fi fost ulterior de acord cu această hotărîre. Pe lângă faptul că nu este dovedit cu certitudine acest acord, din materialele dosarului nu rezultă nici măcar momentul în care ar fi intervenit, respectiv înainte sau după expedierea mandatului de reprezentare în străinătate, ceea ce, evident, ar fi schimbat cu totul starea de fapt.

În același proces cu CONSTANTIN TITEL PETRESCU și ceilalți, au fost judecați în lipsă și condamnați la muncă

silnică pe viață numiții 11. IANCU ZISSU și 12. EFTIMIE GHERMAN. Aceștea li s-a reținut în sarcină activitatea complotistă desfășurată în străinătate împotriva regimului democratic din România, ca reprezentanți ai P.S.D.I.

x

CONSTANTIN TITEL PETRESCU a executat o parte din pedeapsa la care a fost condamnat în perioada 5 mai 1948 - 16 decembrie 1955, când a fost pus în libertate și a decedat la 2 septembrie 1957.

ADRIAN DIMITRIU, ROMULUS DAN, PAUL P. STANESCU și ADRIAN STAMBULEANU au executat o parte din pedeapsa la care au fost condamnați până la data de 25 aprilie 1956, când au fost puși în libertate în baza Decretului nr. 206 din 24 aprilie 1956.

GHEORGHE ENE FILIPESCU, ILIE PREDARU și ION FLUJERAS au decedat în penitenciar în anii 1952 și respectiv 1955, iar ROMULUS DAN și PAUL STANESCU au decedat în anul 1957 și respectiv 1967, după ce-au fost puși în libertate.

În prezent din numărul celor zece persoane aflate în țară, care au fost condamnate și au executat o parte din pedeapsă se mai află în viață numai patru : ADRIAN DIMITRIU, EUGEN DOBRESCU, CONSTANTIN MOTAS și ADRIAN STAMBULEANU.

x

În concluzie, din materialele existente la dosar rezultă că acuzatiile aduse grupului de conducători ai fostului P.S.D.I., în frunte cu TITEL PETRESCU, s-au bazat în principal pe conjugarea acțiunilor desfășurate în mod real de P.N.T. Maniu cu unele fapte săvârșite de conducerea P.S.D.I. în virtutea concepțiilor politice ce-i caracterizau.

Fără a nega greutățile provocate de P.S.D.I. - prin activitatea desfășurată - în conjunctura politică din perioada existenței sale, considerăm totuși că probele care au fost scoțite temeiuri pentru condamnarea celor în cauză nu reprezintă o bază suficientă și convingătoare pentru motivarea pedepselor date. Aceste fapte - așa cum sînt ele administrate ca probe - pot fi apreciate, în cea mai mare parte, ca acțiuni politice, proprii unui partid legal constituit.

În lumina analizei efectuate asupra materialelor existente la dosar rezultă necesitatea reexaminării acestui caz sub aspectul calificării juridice a faptelor și a pedepselor pronunțate.

72
nr. 11.193.
CONSILIUL SECURITATII STATULUI

S E C R E T

Ex.nr. 1

N O T A
..==..==..==..

privind pe numitul ANDRICU MIHAIL.

La data de 22 ianuarie 1954 organele fostei Direcții a II-a, au deschis dosar de acțiune informativă, împotriva numitului :

ANDRICU MIHAIL, născut la 22 octombrie 1897 în București, fiul lui GHEORGHE și ELENA, de profesie compozitor și profesor la Conservator, fără antecedente penale și politice, căsătorit, are doi copii, domiciliat în București str.Alexandru Popov nr.21.

În perioade 1914- 1920 a făcut studii juridice și muzicale la Paris.

În anul 1923 s-a angajat corepetitor la Opere de Stat din București și apoi profesor la Facultatea de Muzică.

ANDRICU MIHAIL a posedat o moșie în comuna Sărulești Jud. Ilfov, continuând și după reforma agrară să posedă un conac și o suprafață de teren.

Pentru merite muzicale în anul 1947 a fost distins cu premiul I George Enescu. A mai fost distins cu titlul de maestru emerit al artei, premiat de mai multe ori cu premii de stat și ales membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

În urma faptului că a frecventat Institutul Francez de înalte studii din România, desființat în 1948 pe considerente de spionaj - și pentru că a fost semnalat ca frecvent vizitator al Legăției Franței din București, a fost lucrat informativ, suspect de activitate de spionaj.

.. / ..

Din materialele informative a rezultat că numitul ANDRICU MIHAIL a întreținut relații cu diplomații francezi TADDEI GABRIEL, FRANCFORT PIERRE, DU BOISBERRANGER JEAN, DECIRY JEAN și alții, semnați cu activitate de spionaj pe teritoriul Republicii Socialiste România, întâlnindu-se cu ei la sediul legației, la domiciliul său și locuri publice.

ANDRICU MIHAIL a mai întreținut legături cu unii membri din corpul diplomatic al legațiilor : Angliei, Statelor Unite ale Americii, Elveției , Greciei și Turciei.

Prin intermediul unor diplomați și în special cei francezi, ANDRICU MIHAIL a expediat din țară scrisori adresate unor cunoscuți din Franța și a primit înregistrări muzicale pe discuri precum și unele publicații nedestinate difuzării în țară.

ANDRICU MIHAIL în același timp a mai fost semnalat cu afirmații critice privind calitatea muzicii ușoare sovietice, considerând inefficiente schimburile de experiență în acest domeniu. Tot în acest sens a susținut că nivelul de trai din țara noastră este scăzut ca urmare a relațiilor economice cu U.R.S.S.

În sarcina lui ANDRICU MIHAIL s-a mai stabilit informativ că a dovedit lipsă de patriotism, calificând poporul nostru drept " rânâși ", evitând să releve în relațiile cu diplomații statelor capitaliste realizările obținute în construcția socialismului din țara noastră.

Pentru considerentele expuse mai sus, cit și pentru faptul că ANDRICU MIHAIL a contestat capacitățile și competențele unor membri din conducerea Uniunii Compozitorilor din țara noastră, imputându-i-se totodată comportarea imorală în familie, la data de 7 aprilie 1959 a fost demascată într-o ședință publică.

În revista " CONTEMPORANUL " din 1 mai 1959 și ziarul " ROMANIA LIBERĂ " din 6 mai 1959 s-au publicat sub

titlurile " O jălnică epavă a trecutului în judecata opiniei publice" și " Demascarea unui odios calomnistor" o expunere a faptelor celui în cauză.

La ședință au luat cuvântul: FLOREA EMILIAN, muncitor la Uzinele " 23 August", DUMITRU CORBEA, poet, ION DACIAN - artist liric, SICA ALEXANDRESCU - regizor, DIMITRIE DINICU - artist, MARTIAN NEGREA - artist, ALFRED MENDELSON - compozitor, RADU BELIGAN - artist, VIOREL COSMA - muzicolog și NICOLAE PRODEA muncitor la Uzinele "Vulcan" care au condamnat activitatea lui ANDRICU MIHAIL.

În urma acestei ședințe, numitul ANDRICU MIHAIL a fost îndepărtat din Academia Republicii Socialiste Române și Uniunea Compozitorilor.

În dosarul acțiunii informative se află un referat din 19 ianuarie 1959 prin care se propune demascarea publică a numitului ANDRICU MIHAIL și apoi arestarea în vederea trimiterii în justiție, semnat pentru "ministru" Afacerilor Interne de general locot. PINTILIE GHEORGHE.

De asemenea, se mai găsește o notă semnată de Ministrul Afacerilor Interne prin care se înșiriază un material informativ privind pe cel în cauză. Ambele materiale au fost înaintate conducerii de partid, fără a rezulta soluția dată.

La data de 12 septembrie 1961 organele fostei Direcții a II-a, au întocmit un referat prin care propune reținerea pe timp de 48 ore a numitului ANDRICU MIHAIL pentru omisiunea denunțării la trecerea frauduloasă a frontierei a numitei BERINDEI ELENA fostă informatoare și concubina celui în cauză.

La acest referat tov. Ministru al Afacerilor Interne a pus rezoluția: " În momentul de față când festivalul George Enescu este în curs, nu este momentul potrivit. Documentați mai bine acțiunea și apoi reveniți ".

La data de 20 decembrie 1963 acțiunea informativă a fost închisă, întrucât s-a stabilit că ANDRICU MIHAIL nu a desfășurat activitate infracțională de spionaj, iar manifestările lui nu prezintă un pericol social.

Cu ocazia demascării sale, ANDRICU MIHAIL nu a fost anchetat și nici martori nu au fost audiați.

...oCo..

N O T A
..==..==..==..==..

privind cazul de la Comitetul pentru Tehnica Nouă.

1. Ancheta a fost efectuată de un colectiv de la Secretariatul general al Consiliului de Miniștri format din COCEV ILIE, LUCHIAN EUGEN, ARSENE STEFAN, BUZIAN TOMA.

2. Privește în principal pe tovarășii :

- Nădășan Stefan
- Popa Gherasim
- Ichim Gheorghe
- Ivancenco Alexandru
- Holban Iosif
- Vinca Eugen
- Dumitru Tase
- Marines Gheorghe
- Deceanu Gheorghe
- Cottler Adolf

3. La elucidarea cazului, a participat nemijlocit tovarășul FLORIAN DANALACHE care din indicația conducerei (nu rezultă cine anume) a dizolvat organizația de partid de la C.T.N. precum și Comitetul pentru Tehnica Nouă.

.. / ..

4. Din studierea dosarului de anchetă și a dosarului personal al tov. ICHIM GHEORGHE fost ofițer de securitate, documente ce se găsesc în arhiva Direcției generale de informații externe, rezultă următoarele probleme mai principale :

- În cadrul Comitetului pentru Tehnica Nouă, au fost grave încălcări ale normelor de muncă; în activitatea de selecționare și promovare a cadrelor; a existat o atmosferă de suspiciuni, neîncredere și mahalagism între cadrele cu funcții de răspundere etc.

- Autorul principal , elementul intrigant, cel care a timorat și învrășbit, a fost Mr. ICHIM GHEORGHE - ofițer în cadrul Direcției de informații externe care îndeplinea funcția de (acoperire) vicepreședinte al Comitetului pentru Tehnica Nouă. Imoral, mincinos, intrigant și abuziv, el s-a desconspirat în mod voit pentru a intimida persoanele cu un caracter slab, folosind în activitatea sa metode nepertinente . Ofițerul a fost pedepsit disciplinar și trecut în rezervă fiind tras la răspundere și pe linie de partid.

- Nu rezultă din materialele cum s-a ajuns la dizolvarea organizației de partid și la desființarea Comitetului pentru Tehnica Nouă.

Din relatările verbale ale tovarășului GEICA CONSTANTIN, care a participat la aceste adunări, rezultă că a fost o situație foarte grea, spășitoare, cu plîsete cînd membrii de partid au fost puși să predea carnețele de partid ca urmare a dizolvării organizației.

5. Din studiul dosarului personal de ofițer al lui ICHIM GHEORGHE, rezultă că acesta a fost numit în Comitetul pentru Tehnice Nouă la propunerea Direcției de informații externe și pe baza aprobării date la 4.03.1961 de ministrul afacerilor interne.

- nu rezultă dacă a existat aprobarea organelor de partid în acest sens ;
- nu s-a făcut o cunoaștere temeinică a ofițerului ;
- nu a fost controlat în muncă de către cei în drept , ci s-au luat măsuri T.O. din ordinul Direcției personal, iar când a comis un șir de abateri și ilegalități, s-au pus toate faptele deodată în față.

...oOo...

Tabel

cu fca membrii & membri suplentați ai CC al KR,
activiști de partid & de stat care au fost urmăriți
prin mijloace tehnice -

I perioada 1948-1953.

1) Vijoli Aurel	9) Gogu Rădulescu - în morm.
2) Voitec Ștefan	10) Birtădeanu Alex - "
3) Roman Walter - în morm.	flourile de uucă / Jila
Mihail Căstănel -
4) Levente Mihai - "	11) Ion Gheorghe Măureș - 1957
5) Vasile Luca	Domiciu - 1 an -
6) Teodor Gheorghe	12) Mihai Rălea -
7) Lathar Răduceanu	
8) Ana Pauker	

II perioada 1953-1961.

- 1) Gheorghiu Mihail
- 2) Chirșinevski - prof. Liuboi - ; (Liuba Chirșinevski a murit 1964).
- 3) Doncea Constantin. Din 1958 cu intermitențe până în 1965.
- 4) Loncear Carol
- 5) Sandu Ovidiu
- 6) Bîgu Vasile - el a fost urmărit în 10 april 1963.
- 7) Pavel Ștefan - III. După 1961.
- 1) Atanasi Iojă 1964-1965
- 2) Petrescu Dumitru 1964-1965

- 3) Miron Constantinescu 1963
 4) Gheorghe Vladimirov 1962
 5) Gasteuță Vasile 1964.
 6) Pintilie Gheorghe. din 1964 până în prezent.
 7) Petre Constantinescu Iași

Tabel

Cu trecerea din conducerea de partid și de
 stat care au aparut la unele obiective urzitoare
 puni mijloace tehnice.

- Berghianu Marin la Silvia Popovici.
 2) Birloadeanu Alex la Natalia Alex & Michaela Gerote
 n. 1966
 3) Apostol Gh. la Simona Ecaterina & Ioana Elisabeta în
 1964.
 4) Bonda Petre - la Roman Andrei.

81

- Tabel -

cu tor care au coordonat activitatea sectoarelor
tehnice ale N.A.T.ului

- 1) Nikalski Alexandru. Până în 1954.
- 2) Gl. Lt. Evghenie Tăvose. Perioada 1954-1957
- 3) Gl. Lt. Negrea Vasile din 1957 până în prezent cu o
perioadă de ieșire timpurie de un an și jumătate - din afară
- 4) Onescu Cornel - perioadă aprilie 1965 - iunie 1967.

Șefii organelor "T"

- 1) Neacsu Alex până la sfârșitul anului 1952
 - 2) col. Panasteru Nic 1952-1953
 - 3) col. Szacsko. Alex. 1953-1961.
 - 4) col. Ardeanu Vasile din 1961 până în prezent
- } Str. Flămânului 23
} Tel. 35.07.54.

Lucrători care au răspuns de sectoare de
ascultare și interceptare

- 1) Londa Paul 1950-1953 - Str. Gluczei 34A - tel. 11.14.11.
- 2) Andreescu Margareta 1948-1954. - Alcea Joe S. tel. 33.17.06
etaj I.
- 3) Lenti Ramea 1948 ÷ 1951. - Str. Nikas Beloraiu S-8 - etaj 8
ap. 60 - tel. 14.62.37.

Tabel

82

cu tovarasi cu muzici de raspundere, personalitati
culturale. Asamănătoare prin nufletele telene.

Victor Eftimie

Horia Hulubei

Mihai Benice

Ion Olasau

Remus Raduleț

Melito Patrascu

Dora Masini

Mihail Andrușcu

Florica Bogdan

Mica Manase

Dumitru Dămocean

Iancu Horatiu

Raport

Subsemnatul, cpt. Papa Gh. Vasile, din
Direcția a VIII-a, Serviciul IV, raportează:

În perioada 1950 ÷ 1953, când am lucrat
ca operator pe sistemul XX în Diviziia Iupă,
având ca șef direct pe Lt. Lăzăreș Paul, printre
obiectivele pe care le aveam în urmărire a figurat
și tot. Ion Gheorghe Maurer în perioada 1951-1952.

Pentru acest obiectiv am primit singura mea
sanctiune (pt acest lucru mi-a rămas bine imprimat în memoria)
pentru faptul că în una din zile m-a deșteptat
amplificatorul și s-a întrerupt audierea și mi-am
raportat urgent acest lucru.

Să trăiești!

cpt. V. Pepe

21-10/53

N O T A
=====

Cu prilejul verificării cauzelor care au dus la unele căderi care au avut loc în anii ilegalității, a reeșit că NICU TUDOR, fost secretar al Regionalei București a P.C.R., membru al C.C. al P.C.R. și participant la activitatea Secretariatului provizoriu al Comitetului Central, în perioada 1939 - 1940 a fost informator al Direcției generale a poliției, iar prin acțiunea sa trădătoare desfășurată în această calitate - de informator - a adus grave prejudicii Partidului Comunist Român și în general mișcării muncitorești din țara noastră.

NICU TUDOR s-a născut la 18 ianuarie 1913 în comuna Serdaru, județul Dimbovița. A fost muncitor la Atelierele Gri-vița C.F.R. și apoi încasator la S.T.B. până în iulie 1940 când a decedat.

Din documentele studiate, rezultă că NICU TUDOR a fost recrutat ca informator de fostul detectiv ȘTEFANESCU GHEORGHE (decedat în anul 1946) încă înainte de anul 1937, iar informațiile le-a furnizat atât lui ȘTEFANESCU GHEORGHE cât și comisarilor TAFLARU ION și STERIAN CONSTANTIN.

Așa cum rezultă din declarațiile date în perioada 1949 - 1963 de către TAFLARU ION, fost șef al Brigăzii comuniste din cadrul Direcției generale a poliției, căderile ce au avut loc în Capitală în perioada 1937 - 1940 au fost ca urmare a activității trădătoare desfășurată de NICU TUDOR.

Din studierea împrejurărilor concrete în care au avut loc acele căderi, rezultă că ele confirmă întrutotul cele declarate de fostul comisar TAFLARU ION.

În unele cazuri, chiar în anii ilegalității, NICU TUDOR a fost suspiciat ca trădător de către unii activiști

de partid, printre care VASILE LUCA, TEOHARI GEORGESCU și BIRTAS GAVRILA.

Astfel, într-un raport din anul 1941, TEOHARI GEORGESCU arată că pe baza întrebărilor ce i-au fost puse la siguranță, a ajuns la concluzia că pe lângă unele greșeli în păstrarea conspirativității, siguranța deținea date cu privire la activitatea Comitetului Central al Partidului Comunist Român, care nu puteau fi furnizate de altcineva decât de NICU TUDOR. Printre altele își motiva această bănuială prin aceea că la siguranță i s-au pus întrebări cu privire la date și fapte concrete din activitatea ilegală care au avut loc în perioada până la decesul lui NICU TUDOR, iar pentru perioada de după decesul acestuia întrebările erau generale și nu se mai refereau la nici o acțiune precisă.

Din declarațiile lui TAFLARU ION rezultă că în toamna anului 1937, NICU TUDOR a informat organele de poliție despre întâlnirea tehnicului regionale cu tehnicul raionalei de negru și care a avut drept urmare arestarea a 5-6 membri de partid din organizația raională de negru.

La începutul anului 1938, a dat informații despre întâlnirea dintre un membru al organizației și un tehnic care avea depozitul pe str. Vișinilor.

În primăvara anului 1940 a informat despre întâlnirea de pe str. Foca între tehnicul central și local - București - unde urma să se facă predarea și primirea de material de propagandă.

Supravegherea făcută de organele de poliție a dus la descoperirea tipografiei Comitetului Central din Parcul Rahova și a depozitului de materiale al localei București.

NICU TUDOR a informat despre întâlnirea ce urma să o aibă el, pe str. Dionisie, cu tov. VASILE VÎLCU, cu care prilej NICU TUDOR i-a predat un concept de manifest ce urma să fie tipărit în tipografia locală.

Fiind luat în supraveghere - tov. VILCU VASILE - a fost descoperită tehnica locală cu care a avut o întâlnire, iar la percheziția efectuată la locuința acestuia din Aleea Suter nr.5 s-a găsit o mașină "BOSTON" în curs de a fi pusă în funcțiune.

Ca urmare a căderii tipografiilor au fost arestați MULLER EUGEN - tehnicul central - și soția lui - MARGARETA MULLER - membră a Comitetului Central, care ținea legătura cu regionalele, NICOLAE BOTA la domiciliul căruia se găsea tipografia Comitetului Central al Partidului Comunist Român, ELISABETA BOTA soția acestuia, BUTENCO ANA, EISEMBERG SIMON și FUSMAN TOBIAS - tipografi-, SCHAPIRA MARA tehnica locală, LEIBOVICI (femeie), SAIA IOSIF și soția lui, care serveau ca depozitari ai centralei, NEAGU ANDREI, MIRCEA GHEORGHE și REGHINA ROTH, deținătoarea tipografiei organizației locale București.

Ulterior NICU TUDOR l-a informat pe TAFLARU ION despre întâlnirea din str. Iepureanu ce a avut-o cu LUCA VASILE și "EUGEN" (BIRTAS GAVRILA) cu care ocazie a fost admonestată de aceștia că se face vinovat pentru căderea celor două tipografii.

În declarațiile din 12.05.1953 fostul comisar TAFLARU ION precizează că tipografiile au căzut numai ca urmare a informațiilor furnizate de NICU TUDOR.

În vara anului 1939 NICU TUDOR a informat pe comisarul TAFLARU ION despre lucrările Plenarei regionale București a Partidului Comunist Român, participării la plenară și că din partea Comitetului Central au fost prezenți BELLA BREINER și STEFAN FORIS, iar el (NICU TUDOR) a participat în calitate de secretar al organizației locale în locul lui CONSTANTIN DAVID.

A informat siguranța despre faptul că după moartea lui BELLA BREINER în martie 1940, FORIS STEFAN a fost însărcinat responsabil al Cominternului pe lângă Partidul Comunist Român.

De asemenea, la începutul anului 1940 a furnizat informații despre chemarea la Moscova a unor fruntași ai Partidului Comunist Român, dintre care a indicat pe : VASILE LUCA, STEFAN FORIS, TEHARI GEORGESCU, ZINGHELBOIM STRUL, AUREL LEIBOVICI și el (NICU TUDOR).

Intrucât cunoștea că este suspiciat pentru activitatea sa trădătoare, s-a eschivat să meargă la Moscova, sub pretextul că este bolnav și nu ar putea suporta drumul.

Pe baza informației că aceștia urmează să plece în

U.R.S.S., pe ruta Cernăuți - Coșmani - Chivești, au fost prinși de grăniceri VASILE LUCA și STRUL ZILGHELBOIM, care au fost cercetați și condamnați.

În concluzie, NICU TUDOR a fost un trădător al clasei muncitoare, iar prin poziția ce ocupa în conducerea organizației locale București a Partidului Comunist Român, membru al Comitetului Central și participant la activitatea Secretariatului provizoriu al Comitetului Central al P.C.R., a furnizat informații Direcției generale a poliției, care au dus la arestarea unui număr însemnat de activiști de partid, la căderea tipografiilor Comitetului Central al P.C.R., a localei București și a altor depozite de materiale, aducând în felul acesta prejudicii deosebit de grave partidului și în general mișcării muncitorești din țara noastră.

E X T R A S
=====

Din interogatoriile și declarațiile luate numitului TAFIARU IOAN fost comisar șef la B.G.P. care s-a ocupat de urmărirea problemei comuniste și muncitorești.

În interogatoriul din 3.01.1956 și declarația din 11.03.1950 arată:

Imediat ce am fost numit ca șef al Biroului de Informații am luat în primire de la comisarul TURCU NICOLAE informatorii ce-i utilizase el, în urmărirea problemei comuniste și muncitorești și am început să lucrez cu mai departe cu aceștia.

Am recrutat o serie de informatori și am urmărit atât prin aceștia, cât și cei luați de la TURCU NICOLAE, problema comunistă și muncitorească.

.....
Informatorii Siguranței între anii 1940-1944 membrii ai Partidului Comunist au fost următorii:

a.- TUDOR NICU de profesie taxator la tramvaie, avea în Partidul Comunist funcția de secretar al regiunii București.

Furniza informații referitoare la activitatea propagandistică și tehnică ce desfășura partidul prin organizația locală ca: acțiunile de masă hotărâte de conducerea mișcării, răspândiri de material de propagandă și întâlnirile pentru primirea de material propagandistic; poziția ce lua partidul față de anumite probleme la ordinea zilei interne sau externe, etc.

A fost recrutat de detectivul STEFANEȘCU GHEORGHE, cu care a ținut exclusiv și permanent legătura de serviciu.

TUDOR NICU a dat între 1937 și 1940 toate căderile ce au fost în capitală.

.....
 În interogatoriul din 12.05.1953 și declarația din 25.02.1963 TAFLARU ION arată:

.....
 La începutul anului 1940, informatorul NICU TUDOR m-a informat despre o întâlnire pe care a avut-o cu LUCA VASILE pe str. Iepureanu și cu unul care avea numele conspirativ de "EUGEN", cu care a avut o întâlnire după descoperirea tipografiilor care l-a chemat și l-a admonestat în sensul că el este vinovat pentru căderea celor două tipografii.

În vara anului 1939, m-a informat despre lucrările plenarei P.C.R. a regionalei București ținută în capitală în luna iulie sau august la care au participat circa 15-18 delegați din regionala București și unde NICU TUDOR a fost delegat secretarul organizației locale a P.C.R. din capitală în locul lui CONSTANTIN DAVID desărcinat.

La această plenară din partea C.C. al P.C.R. au participat BELLA BREINER și ȘTEFAN FORIS.

.....
 În declarația din 23.03.1950 arată:

În luna martie 1940 organele Direcției Generale a Poliției au descoperit două tipografii în cadrul operațiunilor concomitente ce s-au făcut pe teren, drept rezultat al informațiilor și supravegheților efectuate încă de prin luna ianuarie-februarie, același an pe teren.

La data de 12 martie au fost descoperite: tipografia C.C. al P.C.R. din România în Parcul Rahova și tipografia organizației locale a P.C. din București, ambele în capitală, ultima în Aleea Suter nr.5.

În tipografia C.C. s-a ajuns pe baza informațiunii dată de informatorul NICU TUDOR care a furnizat întâlnirea între tehnicul central și tehnicul organizației locale, pe str. Foca (cartierul Cotroceni). La această întâlnire a venit un bărbat și o femeie. Semnul exterior de recunoaștere era: tehnicul central are în mână o sticlă, iar tehnicul local o portocală. Întâlnirea s-a produs la ora fixată, însă din cauza

intunericului agenții de supraveghere n-au putut observa și semnul de recunoaștere exterior. Întâlnirea aceasta a fost pe la sfârșitul lunii ianuarie, sau început de februarie 1940.

Ambii tehnici au fost luați în supraveghere. Agenții ce au urmărit femeia, au observat la urcarea ei în autobuz, pe cheial Dîmboviței, cînd mergea spre casă, după ce se despărțise de tehnicul central, că are o portocală în mînă. Din acest fapt s-a putut ști că femeia este tehnicul organizației locale, iar bărbatul este tehnicul central. Ambii au fost bine plasați. Tehnicul central a fost plasat în str. Anton Pan nr.2, iar femeia pe str.Căldărași. Continuîndu-se supravegherea lor, agenții au mai stabilit una sau două întîlniri între acești doi tehnici, femeia primind pachete voluminoase sau geamantan de la bărbat, pe care le ducea în locuința ei. Din supravegherea femeii, a mai ieșit o altă femeie, LEIBOVICI, iar tehnica, edică prima femeie, era SCHAPIRA MARA, aceasta primind parole de predarea materialului de la femeia LEIBOVICI.

Tehnicul central era MULLER EUGEN. Supravegherea acestuia, a dat mai multe persoane, dintre care unele n-au putut fi plasate. Între cele bine plasate a fost și un individ care a mers la o casă din Parcul Rahova str.B sau C numărul imi scapă, unde detectivii de supraveghere au stabilit că locuiește, întrucît n-a mai ieșit pînă noaptea tîrziu la prima plesare și unde a mers obișnuit, după ce era văzut la întîlnire cu MULLER EUGEN. Intr-una din zile, acest individ plasat în Parcul Rahova, după ce s-a despărțit de MULLER a mers pe str. Cîmpineanu la un depozit de materiale de tipografie, de unde a cumpărat o cutie de 1 kg tuș tipografic și un pachet de foiță subțire, cu care a mers acasă în Parcul Rahova.

Aceste amănunte observate de agenții din supraveghere au fost de natură a întări constatarea că este omul care ține sau conduce direct tipografia. Ulterior, acestor constatări femeia SCHAPIRA MARA, avînd o întîlnire cu MULLER EUGEN, a primit un pachet de la acesta, pe care l-a dus la locuința ei. Ajungînd la concluzia că se colportează material de propagandă, am luat măsuri de percheziții și arestări care au dus la următoarele rezultate:

În Parcul Rahova s-a găsit tipografia "Comitetului Central al Partidului Comunist din România" iar la locuința

femeii SCHAPIRA MARA pe str. Călărași s-a găsit un geamantan și un voluminos pachet cu material propagandistic, Scinteia, manifeste și broșuri, iar la casa din Parcul Rahova, pe lângă tipografia centrală s-a găsit: un pachet de literă tipografică nouă de 2-3 kg, 4-5 cutii 50/60 cu despărțituri pentru litere tipografice pe categorii și mărimi, circa 2 coșuri de papură de material tipărit compus din broșuri, manifeste și scinteia, un ziar intitulat "Stiri" apărut în Editura Partidului dar fără nici o mențiune despre natura lui, un manifest mare în mai multe exemplare, intitulat "Drumul Tineretului" și o însemnată cantitate de hirtie subțire pentru manifeste și broșuri.

Sub tipar se afla Scinteia, datată 12 martie, ziua descoperirii, imprimată numai pe o pagină.

Au fost arestați cu prilejul cercetărilor: MULLER EUGEN tehnicul central și soția lui MARGARETA MULLER, membră în C.C. care ținea legătura cu regionalele, N. BOTA, cel care era în legătură cu MULLER și care cumpărase tușul tipografic, domiciliat în Parcul Rahova și care avea tipografia în locuința lui; ELISABETA BOTA soția precedentului, BUTENCO ANA, o femeie care da ajutor la tipografie, tipograful EISENBERG SIMON și PUSMAN TOBIAS, toți ultimii cinci domiciliați în Parcul Rahova unde era tipografia, SAPIRA MARA, tehnica localei, care avea materialul pentru locală în locuința ei din str. Călărași, femeia LEIBOVICI care da instrucțiuni și parole precedentei pentru predarea sau primirea de material, SAIA IOSIF și soția lui domiciliați pe str. Elena Cuza, care serveau ca depozitari centralei unde MULLER ținea materialul primit de la tipografie până când îl distribuia la locală sau regionale. NEAGU ANDREI și MIRCEA GHEORGHE cum și femeia REGHINA ROTH domiciliată în Alcea Suter nr.5, care era deținătoarea tipografiei organizației locale București.

La tipografia organizației locale s-a ajuns în armătoarele împrejurări:

Informatorul NICU TUDOR a dat întâlnirea ce a avut-o cu VILOU VASILE pe str. Moniaie, cu care prilej VILOU a primit de la TUDOR un concept de manifest ce urma să apară în tipografia locală pentru masa ceferistă. De la întâlnirea cu TUDOR și după instrucțiunile primite de la acesta, VILOU a avut la circa o oră întâlnire cu tehnicul responsabil al tipografiei

locale căruia i-a predat conceptul de manifest pentru a fi tradus în manifest. Responsabilul tipografiei locale care a venit la întâlnire cu VIICU a fost o femeie, plasată la domiciliul ei Alleea Suter nr.5, lucrătoare textilistă cu numele de REGHINA ROTH.

La percheziția făcută odată cu descinderile pentru tipografia centrală, tot la data de 12.03.1940 s-a găsit la locuința femeii: REGHINA ROTH, tipografia organizației locale, un mic baston de mărimea unei mașini de serie "Mercedes".

La cercetări, REGHINA ROTH n-a recunoscut că ar fi primit vreun concept de manifest de la cineva, iar despre mașină a declarat că i-a fost adusă de o persoană al cărui nume și domiciliu nu-l cunoaște, pe care a cunoscut-o întâmplător (într-un parc public sau pe stradă) și care a rugat-o să i-o păstreze câteva zile numai.

Persoanele identificate și rearestate cu prilejul acestor cercetări a fost VIICU VASILE, care își schimbase domiciliul din str. Armenescă nr.3 etaj, lângă soc. de tramvaie, neputându-i-se stabili noul domiciliu.

Mai rezultase din cercetări un nume dat de MULLER EUGEN anume POPA sau EMIL, ori POPA EMIL, de la care pretinde că primea material pentru imprimat la tipografie, bani pentru cumpărarea materialului tipografic necesar, etc., însă neputând da nici o relație despre domiciliul său, locul unde ar fi putut fi găsit, n-a putut fi arestat.

Alte persoane identificate și rearestate nu-mi amintesc să fi fost.

Tot de la MULLER EUGEN a mai rezultat un individ în timpul căruia a fost supravegheat anterior arestării, care după despărțirea de el a mers în str. Seneslau Voevod sau Litovoi Voevod prin Colentina, a intrat pe această stradă la o adresă și după puțin timp a ieșit, însă echipa de filaj care îl urmărea n-a putut să-l plaseze reușind să scape de urmărirea lor, luând o mașină.

Când s-au efectuat arestările cu prilejul descoperirii tipografiei a fost verificată și această adresă, însă născându-se individul căutat, cel de mai sus de către agenții ce-l cunoșteau din urmărirea anterioară, nu s-a operat nici o arestare.

Nu-mi amintesc dacă pentru acest individ, MULLER a dat vreun nume conspirativ sub care era cunoscut.

.....
De asemenea, în procesul verbal de interogatoriu din 12.05.1953 TAFLARU ION arată:

În afară de informațiile primite de la informatorul NICU TUDOR, nu am mai făcut nici un fel de combinații pentru descoperirea celor două tipografii și nu a contribuit nimeni la această descoperire în afară de NICU TUDOR.

.....
NICU TUDOR mi-a dat informații din proprie inițiativă cu privire la cele două tipografii în măsura în care i-au căzut aceste posibilități în cadrul activității desfășurate.

Fiind întrebat de organele de anchetă dacă a cerut lui NICU TUDOR informații cu privire la existența tipografiilor ilegale al P.C.R. - TAFLARU ION a declarat că i-a cerut încă din primăvara anului 1938, când organele superioare sesizate de deseale răspândiri de material de propagandă comunistă au ordonat serviciului unde funcționez să fie intensificate măsurile de informare și supraveghere în vederea descoperirii depozitelor de material de propagandă și a oficiilor de imprimare lor.

NICU TUDOR a primit de la mine însărcinarea ca îndată ce primește o întâlnire sau posedă vre-o indicație să ducă spre tipografie să le furnizeze siguranței spre a fi exploatate prin organele serviciului în scopul arătat.

.....
În procesul verbal de interogatoriu din 25.11.1952 declară:

Pe la începutul anului 1940 informatorul meu TUDOR NICU m-a informat că o serie de membrii din conducerea Partidului Comunist între care chiar și el, sînt chemați la Moscova.

Între cei chemați în U.R.S.S. și cunoscuți de el, mi-a indicat pe VASILE LUCA, ZINGHELBOM STRUL, AUREL LEIBOVICI, TECHARI GEORGESCU, STEFAN FORIS și TUDOR NICU.

Tot prin informatorul TUDOR NICU am aflat despre plecarea în U.R.S.S. a lui STEFAN FORIS și TECHARI GEORGESCU care au venit în țară.

Menționez că TUDOR NICU m-a informat că aceștia au plecat pe rute Cernăuți-Cosmani-Chivaști. Dintre cei care au plecat în U.R.S.S. au fost prinși de către grăniceri VASILE LUCA și STRUL ZINGHEIBOIM care au fost cereți de mine la București și i-am cercetat după care au fost trimiși în justiție și condamnați.

.....

In procesul-verbal de interogatoriu din 3.01.1956 declară:

In toamna anului 1937, informatorul meu NICU TUDOR mi-a semnalat întâlnirea tehnicului regionale de negru cu tehnicul raionalei care a mers cu materialul la locuința cismarului DUMITRU GEORGESCU.

După o perioadă în care s-au filat toate legăturile s-au trecut la arestări, cu care ocazie au fost arestați 5-6 membrii din organizația P.C.R. raionala de negru.

La începutul anului 1938, același informator mi-a dat o întâlnire între doi membrii comuniști din raionala de verde, unde urma să se facă un schimb de material.

.....

In cadrul organizației descoperită în toamna anului 1937 am îndrumat pe informatorul meu NICU TUDOR în această organizație care mi-a semnalat o întâlnire în care un tânăr membru al organizației urma să se întâlnească cu un alt membru al mișcării de unde urma să primească material.

Am dat obiectivul echipei de filaj, spre urmărire a celor semnalate, de informatorul meu și după o urmărire pe teren s-a trecut la arestarea membrilor organizației.

Cercetările au fost făcute de mine cu ajutorul personalului de la filaj.

In cadrul organizației descoperită la începutul anului 1938, același informator, respectiv NICU TUDOR mi-a dat o informație din care rezulta întâlnirea dintre un membru al organizației și un tehnic care avea depositul pe str. Vișinilor.

Na canosc când s-au făcut arestările și cercetările, deoarece în acea perioadă șef al filajului era comisarul NICOLAE GEORGESCU care a dispus arestările și personal a făcut cercetările celor arestați.

În cadrul organizației descoperită în vara anului 1938, tot NICU TUDOR mi-a semnalat că se va produce o nouă întâlnire între un tehnic al Partidului și un membru al organizației comuniste.

Am dat spre urmărire echipei de filaj obiectivul și după o perioadă de urmărire, s-a trecut la arestarea membrilor organizației.

Cercetările au fost făcute de mine cu ajutorul echipei de filaj și informații

Toți arestații au fost trimiși în justiție și condamnați la diverse pedepse.

.....
În declarația din 25.02.1950 arată despre activitatea anterioară a lui FORIS ȘTEFAN, am mai fost informat de NICU TUDOR informatorul serviciului că în vara anului 1939, a participat la plenara regiunii București, ținută în capitală, iar în primăvara anului 1940, după moartea lui BELLA BREINER a fost însărcinat responsabil al Cominternului pe lângă P.C.R. și că tot în primăvara aceluiaș an (1940) a fost chemat la Moscova, fără a ști însă când s-a dus și când s-a întors.

.....
Din interogatoriul luat la data de 20.11.1953 numitului ȘTERIAN CONSTANTIN fost comisar șef la Grupa II-a din Corpul Detectivilor, printre informatorii săi declară:

.....
Informatorii cu care am lucrat personal sînt: ARDELEANU LUDOVIC, ZAHARIA HAIMAN, TUDOR NICOLAE, IEPADATU (nu știu numele de botez) DAVID MANDI și ZUGRAVU OVIDIU.

.....
N o t e

Materialele originale din care s-a făcut extrasul se găsesc în următoarele dosare din arhiva C.S.E.:

40.002 vol. 6 filele 69-71; 75-79; 84-87;
40.005 vol. 127 filele 12-15;
24.541 vol. 3 filele 19-28;
24.541 vol. 14 filele 57-59;
Fond special nr.69 - filele 1-13;

... 600 ...

Declarații.

Sehrumenschul M. Sorus Alecoandru capitei de recunitate, în legătură cu problema de care eu le cunosc din timpul anchetei și s-au făcut asupra lui LUCRETIA PĂTRASCANU declarații următoare:

La sfârșitul anului 1952 în timpul și lucrăm în Direcția de Carte M. A. I., am fost chemat de conducerea direcției și mi s-a pus în vedere că pentru citirea lui Văi lăsat în alt selectiv de munici, fără ca să mi se comunice altă amănunte.

Am executat ordinul primit și am am prezentat la postul Cal. SOLTUT IOAN, care mi-a comunicat că Văi lăsat în subordinea sa.

La momentul de partid și cei capitei de recunitate nu ascund nici-a faptă negativă față de partid, dar mi-a negat să afirm că știu, cunosc, sau am văzut sau mult decât ceea ce înțeleg din știință, cunosc și am văd.

Aici dori eu să ne înțelegem bine poziția mea pentru că eu nu am de așezat faptă jurnică și nedreptate de naivitatea în care lăsat și conștient cu tanti înțelegere și eu eu le au comis.

Eu nu ajor cu nimic pe SOLTUT IOAN și pe totii cei care au făcut parte din grupul de anchetă, pentru că dacă ei care au lăsat epistă, adă comis fapte și ilegalități de proporții celor stabilite de partid, să-mi pînă eu pe de-a-ură recunitate.

Eu personal nu am fost anchetat pentru, eu am

lucitor de carde, nu cumva te am se face a omelito
si am lucit in problema de orhiva si recitator, dar
nu a rhadunesc ce dia tat ce-mi reamintesc de acum
circa cingzece ani de jila ra redare faptila in maret
cel mai abiectiv.

Le cecutoris fmetica mela, dia ordin are format
dovale putu pures si erant obligat ra pntre a ritista
evidenta a tutuor dovanelor ce le aveam luate in pri-
mire. Intinducem in dovare momei declaratiile care mi se opune.

Le ordinul Cal. SOLTAT 1884 domi si primuor inopoi
abulat toate declaratiile si dovale mai si vechi ce
mi-se cerea de catre el, de conclutatori, de completul
de judicatura si de cabinetul plaitului ministru de interne.

Cumore cu vechi declarati care se luau de la perso-
nile arclutisti erant trimise personal de Soltat Jovan, la
fartul ministru de interne ALEXANDRU DRACHICI. De oreme-
nec mi se personal mi-se dasa oremene declaratiile
care le intraducem in glie si vechi curatul de la lue.

Cumore ca de la ALEXANDRU DRACHICI aceti declarati
murgine la GHEORGHE GHEORGHIU DEF. fartul pectori Jove-
nal al P. C. R.

De la SHE. GHEORGHIU DEF. aceti declarati vomeau
inopoi cu oremene insumari si murgine, indicandu-se
fartul cum ra se succede putu finetipene conclutari.

Nu put ra-mi reamintesc mela micio format, cu
dupsa stitia ani de jila ra redare continuatul insumari-
rilor ce se facem, decit in legaturu cu a insumari care
mi-se revenit mi se personal rarcino. de ce a rezolva.
Inqute.

De exemplu si murgine cumi declarati se scriu
ce ra se steu de vorbi negravat cu SOLOMON care

3

cum ar fi fost comise. Aceste persoane le-am identificat
și s-a vorbit cu ele discutând în stare de libertate cu unul
dintre anchetatori genoli.

La mine se cunoaște că există cea vorbită din partea mea
pentru că mi-a dat și alte exemple concrete.

Voi reaminti înăi toate aceste declarații cu în-
semnări și indicații date de GHE. GHEORGHIU DEF. pen-
tru că eu personal le-am legat, menționat, vizitat
și prezentat la Serviciul "C" din M.A.I.

Beliebatu exemple cu însemnări și declarații, că le
reamintesc cernut cu care au executat aceste indicații
ce li s-au dat, pentru că ei cernose cernut despre ce este
Vorba.

Din continutul lui Saltut Leon, eu personal dau și
se lăsa la marini, declarațiile în cite exemple se cereau
de cite el.

Limba erau chemat de la marini, ca să iau sau să
duc în comenzi de anchetă, amintite din nou sau de-
clarati la Saltut Leon și atunci când mi s-a permis,
am arătat la unele din ele în timpul anchetei.

De asemenea în citiva rânduri dicționarului mi-a
câtă Saltut Leon am ocaz întrebișile și răspunsurile
date de LUCREȚIU PĂTRĂȘCANU, GHE. TÂMBĂSCU și apoi
că și BETEA NICOLAE sau altul.

Interviurile erau scrise de Saltut Leon numai din-
ainte pe un carnet al său personal, iar răspunsurile
le formula după aceea, numai cele cu LUCREȚIU PĂTRĂ-
ȘCANU. Prin mijlocul ei a avea mi-a accepta ca să ven-
neze orice fel de declarații. Din această cauză într-o
situație discutabilă s-au deformat și un ton răstăut,
făcându-se unele citate de ambelă părți, cât și expun-
re neconvingătoare.

4

99

Am constatat din unele confesiuni făcute prin inter-
visti, că și din unele discursuri ce se țin în unele comunități;
că datorită faptului că unele persoane erau nelimitate pentru
cercetări de circa 5-6 ani de zile, ajungându-se la concluzii
și se dau în mod necesar, cunoscut în cunoscut.

Am personal înțeles că unii locuitori din zona acestor
tăbăre au dus și fărâșele Tătarilor la Târnăveni de lângă
Pădurea unde și-a scris memoriile sale.

Am auzit de la familiile lui LUCREȚIU TĂTĂRSCANU, CHE.
TĂTĂRSCANU și alții, închinămintea și că au avut cu războiul
și executări lucrurile de recunoaștere.

Declar că nu am participat absolut niciodată la
reclutările și că am refuzat grupului de anchetă Săbău Șan
le țineu ca anchetatori generali, ca prezidenții tribunau-
lului și procurori și nu am cunoscut discursurile care se țin
au în aceste reclutări ca privire la marea și des-
fășurarea anchetelor; lucru care se poate vedea ușor.

Nu am participat nicio dată la grupurile de reclutări în
care s-a discutat, apoi au fost scrieri ca meconșungător din
grupul de anchetă în. Pe STĂNICU TUDOR în grupul de anchetă.
Nu am participat în Inspectoratul General al Militării și
Mi. ANGHEL MIRCEA care după aceea a fost trecut în rezervă.

Deși acești doi locuitori nu disimulau de către
cercetătorii anchetatori, că au făcut metode nelegale față de
persoanele care le-au anchetat. Am personal vădit că
cunoscut metodele mici la ei care au fost scrieri din grup
de anchetă, mici la ei care erau răsunet în grup.

Nu m-am amestecat eu în, nu le-am avut sprijin
în întreprinderea vreunei plan de anchetă, pentru că

5
atribuindu-le munci ⁵ mari, erau altfel fătă de cele ¹⁰⁰ care le făceau ei și nu am lucrat de la început în
acel grup de anchetă cu ei; însă, totuși, m-am fiind alți lu-
craitori care s-au ocupat cu problemele de mentenanță

În acel timp eu nu am participat nici cel puțin la
viața de organizație, sau la activitatea profesională împreună
cu ei, unde găseam cum să mi se asflecte drept muncă
și activitatea lor.

Nu am participat la întărmirea nintelor care se fă-
ceau asupra desfășurării anchetelor, unde ei se găsesc de
acord asupra multor probleme, conform indicațiilor ce
le primeam din partea lui GHE. GHEORGHIU DEF.

În acel timp participam la viața de organizație
și la pregătirea profesională în cadrul Direcției de Cădere
din M.D.T. și urmam cursurile Universității de Medicină
Feminină de pe lângă D.S.P.

Faptul că eu am făcut parte din grupul de anchetă
înseamnă că și eu mi s-a făcut vinovat, însă nu eram în mă-
sură cu nici un fel de vinovăție al celor anchetați,
felul și natura de anchetă și nu am avut cunoștință
de faptele care s-au întâmplat.

Acum este declarația și cere a da și a
semna.

18. 04. 1969.

Alina.

Declarație.

Subsemnatul Mr. Leon M. Alexandru ofițer superior de rezervă, în legătură cu activitatea pe care am desfășurat-o la Direcția Anchetă din M. A. I. declar următoarele:

La sfîrșitul anului 1952 în timp ce lucam la Direcția Cărbun din M. A. I. am primit ordin să mă prezint la Direcția Anchetă unde săi lucrez într-un colectiv ca detașat circa 7-8 luni de zile.

Conform ordinului dat, m-am prezentat la fostul Lt. Col. Salutușan Leon, care m-a comunicat că voi îndeplini sarcina de rector tehnic al colectivului de anchetă, care anchetază pe Licatin Pătrăscanu, punîndu-mă în țară cu atribuțiile c. m. revin

Mi s-au dat în primire fișete cu sute de dosare, în care erau sat felul de declarații pe care a făcut să le scrie, scutind din toate aceste dosare, declarațiile unei singure persoane și am format sute de dosare individuale în original și copie.

Pentru dosare îmi erau cunoscute nume de către anchetatori din colectiv și le dăam numele în ordinul lui Salutușan Leon. Unele din declarațiile vechi ce existau în aceste dosare, erau bătute la mașină și se introduceau în dosarele noi care se formau.

Am bătut toate declarațiile noi care se luau, venind la rectorul dactilografic care le bătuse la mașină în 2 și 3 trei exemple și, iar eu țineam evidența lor.

După aceea declarațiile erau citite de către anchetatori și corectate, iar unele din aceste declarații puseseră pe fața colectivului de anchetă. La fostul ministru de interne, apoi la Primul Secretar al. C. C. al P. C. R.

Amose că unele din aceste declarații venind cu oarecare însemnări și indicatii de felul cum trebuie să procedeze anchetatori în rezolvarea unor anumite situații ce se urmăreau.

100
Deu ordinarul lui Săltuțiu Lăun, cu personal impune
cu anchetatori care format dovada core tehnică și merge
la completul de judecată, introducând în aceste dosare numai
declarațiile și care și mi-le indicau, pentru că numai ei
 erau în număr să cunoască care declarații tehnice introduse
 în dosare și care nu tehnice introduse.

Declarațiile cu înșurubări făcute de către primul secretar
al C.C. al P.C.R., s-au legat în dosare ca și care au perso-
nal le-am pusat la Săltuțiu Lăun. „C” după judecarea proce-
sului. Hicimă din declarațiile cu înșurubări nu au fost introduse în
dosare, pentru s-au trimis la completul de judecată.
În acest colectiv am executat toate ordonările care mi
s-au dat.

Am ținut o evidență strictă a dosarelor și declarațiilor
și din ordin am dat anchetatorilor și completului de
judecată tot ceea ce mi s-a cerut.

Am mers acasă la familia lui Lucian Pătrășcanu
Ștefănița Pătrășcanu și alții și am adus lingura și înșurubări
câștigate și care accepta un solicitat.

Am mers la orașul B.J. ca să duc urgent une-
le declarații și care la primăria de la cabinetul ministrului
găvind și Săltuțiu Lăun în anchetă am existat atunci când
mi s-a pus la unele dispoziții din care rețin faptul că
Lucian Pătrășcanu dispoziție dispăe redirecție care s-a ținut
evidență înșurubări înșurubări de 23 august 1944 și faptul se
care la arbor el ca reprezentant al P.C.R., ordonând că tot bun
Bădușanu, nu a avut nici-un rol.

Alte date scute în evidență faptul că Ion Stăncu
Mocroșni faptul moral al palatului regel. a avut un rol
important în actual istorie de la 23 august 1944 și că tulbură
și i s-a recunoscut și lui acest drept. Aci el a avut unele
discrepanțe violente cu Săltuțiu Lăun, și eu am rămas cu a impu-
nere negativă.

103

La o altă discuție la care am asistat ni s-a spus că războiul
cu Lucian Pătrășcanu în biroul de anchetă (Săltușan Lăun a fost
chemat la telefon și a stat mai mult timp) acesta mi-a spus că
faptul rege era neprevăzut și mi-a dat ca exemplu faptul că se
patru că a stricat lăuda de magnefon, pentru a-i înști-
nă citu curioasă care tehnica transmite la radio la 23 au-
gust 1944.

Mi-a spus că este oprit din grădina în care el a exi-
rat și comunisti, din care eu am reținut că sunt mai duri-
biți, atunci când în sala unde se judeca sau omenia puses-
se o stăru lumină.

De aceea discuții mi-am dat reamă că el era un om cu
neputințe.

La data reținerii Săltușan Lăun mi-a dat ordin să scriu răzpe-
nșile și care Lucian Pătrășcanu le-a dat în legătură cu Campi-
nato de pace de la Paris și cu o listă de din București...? Care
participare la o instituție în Hall, Hamilton, Decharleau sau Nor-
Porter. Au fost înși instituții și răzpeștii care sunt desigur
și un ton înșiruit.

Din acele discuții mi-am dat reamă că Lucian Pătrășcanu
era și un om curajos.

Omulți scriitori nu am avut de pământ de materiale
(hîrtie, creion, cartouș etc) pentru rugămintea lui că s-a spus
cu multă amănunțime că v-a înșiruit Oprea Valile. Fiecare ar fi un
ingineri specialiști pentru a vedea lucrarea ce se găsește cu
înșiruit în unele cărți de pământ de pământ.

Și pentru George Pătrășcanu nu am avut din ordin de pământ
reșea unor rechize, am scris răzpeștii la unele instituții ce
mi s-au dat și l-am dat cu morișca la pământ Tzouel lui de
lungă Tzedel unde a scris memoriile sale.

Un personal nu mi-a reamă că să fi participat sau asistat
la alte anchete sau la reșirile și care Săltușan Lăun le
tinea în marea special cu anchetatori sau cu completări
pentru a și mi-a alina atunci când au fost scosi din celești-
vile de anchetă afliți Anghel Stănescu și Stănescu Tudor.

Biroul în care eu aveam activitate cu domeniul era la
etajul IV, Săltușan Lăun avea biroul la etajul V, judecatorul.

4
106
și precumși acuzatori au venit înainte la postul muncitor-
rului, iar anchetatori lucrau la arestul B.J.

Participam la pregătirea profesională, însoțim în activitatea
de muncă de organizație la D. A. B. C. de unde primim
și salariu și unelte muncii și executam și unele munci
lucruri, iar din aprilie 1954 am revenit definitiv în cadrul
aceluiași direct.

Ca membru de partid, ca lucrător în Consiliul Securi-
tății Statului trimis aici de către partid, din activitatea de
partid al fostului Secretar de partid II, N. A. B. C. al. P. C. B., cât
și ca citat al statului, am studiat și am cu multă aten-
ție documentele Planului C. B. al. P. C. B. din aprilie a. c. cât și
concluziile ce se desprind și gândesc că înțeleg pentru faptul
că eu am făcut parte din acest colectiv, mă fac tatăl
cu care vinovet.

Datorită pregătirii și funcției ce a aveam eu acum
15 ani, am venit în muncă să aplic gradul de vinovetă
al celor implicați în proces.

Îmi personal îmi pare rău că s-au întâmplat
evenimente fapte și cu atât mai rău, pentru că partidul
nostru era foarte conștient și puter tatăl ca cine-
va din conducerea de partid și de stat, văzând docu-
mentele prezentate și în special ascultând desfășurarea
dezbaterilor la proces să-și dea seama că se comite
a ilegalitate.

Accepta îmi este de clar și am a da și
remuș.

[Signature]

NOTA

În discuțiile ce le-am avut cu soția mea printre altele mi-a spus că coopera, la care se arăpogă ea și MARTA IAGHI, cu care s'ia discutat când se înlăpușau întâmplător în anumite surse, că întruna din zile aceasta a afirmat:

Ce pînă aveți slava familia IAGHI are acțiuni în străinătate la societățile petoliere din Turisia.

La replica soției că nu poate fi vorba de acest lucru, coafra a replicat, ce credeți că nu pentru acest lucru a făcut deflorațiile în străinătate și că din această cauză a fost scos din C.C.P.R. și vor urma și alte nișuri.

Cunosc că această coafra se numește IENI este căsătorită cu un medic și are un autoturism FIAT 1300. A fost în deosebit de interesată în la domiciliul lui MARTA IAGHI pentru a o creștea, în speță când era în pregătire pentru vre-o recepție.

I.A. G. Bălanescu
13 iunie 1968

NOTA - RAPORT

=====

Rezidența Washington a organizat în luna mai a.c. două întâlniri cu informatorul ZAMFIR la San Francisco în California. Cu această ocazie, conform ordinului dat de tovarășul Președinte al Consiliului Securității Statului, s-a discutat cu el și problema împrejurărilor în care a fost implicat în procesul intentat lui LUCRETIU PĂTRĂSCANU și i s-a cerut să-și fixeze în scris poziția față de cele întâmplate.

ZAMFIR s-a manifestat intrigat de faptul că i se cer din nou detalii, spunând că tot ce știe a scris în declarațiile ce se găsesc la dosar în România și că acum, după atîția ani, îi vine foarte greu să-și amintească totul. Ofițerul i-a explicat că nu este necesar să reia toată problema cu date amănunțite ci să descrie succint faptele după care ne-ar interesa în mod deosebit să-și fixeze poziția față de procesul în care au fost implicați atît el cît și ceilalți.

După aceste explicații, ZAMFIR a acceptat să scrie materialul pe care îl anexăm. Din conținutul acestuia însă, nu rezultă care este poziția lui ZAMFIR, el rezumîndu-se doar să descrie unele fapte fără să le comenteze.

Menționăm că ofițerul nu a mai avut posibilitatea să rămînă la San Francisco pentru ca ZAMFIR să completeze materialul.

PROPUNEM ca declarația lui ZAMFIR să fie prezentată tovarășului Președinte al Consiliului Securității Statului.

Prezentă declaratie contin rezumatul unor fapte petrecute acum 22 de ani ase că amănunte le privesc la evenimentele întâmplătoare atunci sunt imposibil de a fi amintite.

Acum 22 de ani, mai precis, în August, Sept. 1947 am fost dat afară dela TAROM unde eram pilot de linie. Cu puțin înainte de aceasta, la mica Duta's cursă am reîntors pe mica Roma, ovecă cunoscută din 1940 dela Cluj. În omea aceea el era purtor la cabinetul ministrului deinter Pătrăscu. Cu ocazia revederii el iei-a spus că dacă voi avea nevoie de ajutor el va face tot posibilul să vă ajute. După ce am fost dat afară dela TAROM mai puțin pe vremea aceea TAROM, m-am dus la el și i-am spus că el m-a întâmpinat. Întredecă el m-a apitat prin faptul că am cunoscut pe Nicolae Botea un bun prieten al lui, al lui deinter Pătrăscu și al lui Satia Măruță.

Amintind au promis că vor face tot ce va fi posibil să vă pot reprezenta la TAROM. Căva timp după aceasta amintind m-au întors să vă cunosc pe vreun prieten dela TAROM sau să accepte să ocaze câteva persoane politice din țară. Le-am recomandat pe Ioan Mănușescu, o întindecă cu Ioan Mănușescu și cu Botea și marea au întors confirmarea mea că Mănușescu accepta propunerea.

Săplăcuite el au urmat această întindecă cu prietenii planul de fuga din care urma să facă parte deinter Pătrăscu, Satia Măruță, Dr. Kőcsy, Botea, Mica, Satia Rădu, Ioan Mănușescu și eu mine.

Aprorpe că deinter Pătrăscu și-a codat familia cu ei

Plecarea urma să aibă loc la aeroportul Brad
și Timișoara.

Peșterea în vremea aceea cu noi eram la TARS,
și peșterea eram în planul de fugă și fusesem al
carionului de Trebură de noapte din țară pe cei 4
noi mei, Beten mi-a prezentat lui Pătrășcanu cum
se-a dat o carte de viză către ministrul Ester
Rădăceanu ca să facă intervenție pentru repunerea
mea la TARS.

Până la data când planul de fugă a căzut baltă
din cauza arestării lui Ioan Măndulescu pentru trafic
de lenize nu am fost repunși la TARS.

După arestarea lui Ioan Măndulescu în luna iunie 1947
și după fuga lui din arest, l-am ascuns pe Măndulescu
cu ajutorul lui Rădule și după puțin timp atât
Beten și Măndulescu au stat ascunși până când
un tînăr de la Viena a venit și l-a scos din
țară pe ^{Măndulescu} Februarie anul la sfîrșitul lui Iunie 1948.

Persoana tînără de la Viena a fost tînără de
Serbia măruntă care într-un timp a isbit să treacă
frontiera pe cont propriu. Supraviețuitor Măndulescu
a plecat și fug. Măndulescu unde Măndulescu era
ascuns.

După plecarea lui Măndulescu am început să
cercetăm să reîntorc la TARS până ajutăm celorlalți.
Nu s'adeveră după cîtva timp am isbit să fim
reperuți la TARS unde am funcționat la pilot de
linie pînă în Noiembrie 1949 când am fost
arestat. La data când lui Pătrășcanu, după
discursul dela Cluj i s-a fixat învinovățit forțat

109
în plus la data când eu am fost arestat o parte
din membrii grupului au fost arestați la intervale
pe care nu le pot defini. Peter a fost arestat nu
mult după arestarea lui Pătrășcanu iar Rădu
a fost arestat nu mult după aceasta. Remus Băncu
a fost arestat după ce eu am fost arestat.

Aceasta este pe scurt în locuș în limita aducerii
amintiri a faptelor petruente în legătură cu fuga
lui Pătrășcanu.

Preğötlirca innoctien
22. 23 August 1943

010

N O T A
=====

cu unele probleme referitoare la pregătirea
insurecției naționale din august 1944

In legătură cu consfătuirea din iunie 1944, căreia
DAMACEANU îi atribuie o importanță exagerată:

- niciunul din participanți nu susține ca DAMACEANU că aceasta ar fi fost o consfătuire la care s-ar fi lămurit probleme deosebite, o consfătuire istorică; că s-ar fi confruntat două planuri - al palatului și al P.C.R. Toți participanții, afară de DAMACEANU, arată că dezbaterile furtunoase asupra problemelor principale au avut loc anterior, care acum erau clare și ca urmare s-a discutat concret numai acțiunea din punct de vedere militar. De exemplu:

- generalul MIHAIL nici nu pomeneste că la această ședință s-ar fi dezbătut două planuri, ci probleme practice, concrete. Intr-un interogatoriu i s-a pus întrebarea ce știe despre varianta instaurării unui guvern GIGURTU. La această întrebare, MIHAIL a răspuns că el a "discutat cu regele MIHAI despre formula unui guvern sub președinția lui GIGURTU". Continuând cu răspunsurile, MIHAIL mai arată că: "La ședința secretă la care au participat ing.CEAUSU, generalul SANATESCU și generalul DAMACEANU, la un moment dat am fost întrebat de ing.CEAUSU ce formulă de guvern propun în locul lui ANTONESCU. Eu am propus formula GIGURTU! Faptul că generalul MIHAIL n-a reținut această consfătuire ca ceva deosebit rezultă și din ce declara el în 1953 că "Nici astăzi nu știu care era obiectul ședinței și am fost dus în eroare de STIRCEA că m-a dus la o ședință într-o casă particulară, eu crezând că STIRCEA mă duce la o ședință la Palatul Regal".

- din declarațiile lui STIRCEA rezultă, de asemenea, că problemele fundamentale ale planului insurecțional au fost dezbătute și soluționate anterior acestei consfătuiri. El arată că:

- într-o discuție avută pe la jumătatea lunii aprilie

1944, PATRASCANU "a insistat asupra necesității pregătirii unui plan de acțiune independentă de orice ajutor extern și aplicabil chiar în cazul neprimirii vreunui răspuns sau imposibilității de a se încheia armistițiul și în care totuși situația frontului ar cere imperios declanșarea loviturii de stat și întoarcerea armelor, ";

- la întâlnirea din Calea Moșilor nr.103, PATRASCANU "a sosit în mijlocul nostru însoțit de expertul militar comunist pe care l-am cunoscut atunci sub numele de = SPATARU= ". Referindu-se în continuare la această întâlnire, STIRCEA arată că i-au rămas în minte "câteva discuții aprinse între generalul SANATESCU și PATRASCANU pe tema tacticii de folosit la ocuparea posturilor principale de comandă din capitală. Încă de la prima întrevedere cu dl.BODNARAS, arată mai departe STIRCEA, pe care o situez între vineri 9 și sâmbătă 17 iunie 1944, acesta a preluat reprezentarea punctului de vedere al Partidului Comunist privitor la toate problemele de ordin militar..."

- din cele declarate de PATRASCANU rezultă și mai clar că nu la acea ședință s-a rezolvat în fond problema planului insurecției, cum susține DAMACEANU. "Planul loviturii de stat - arată PATRASCANU - eu l-am discutat cu generalul SANATESCU - trimis de rege - în mai 1944, în casa lui SAFIANU.

Acolo am discutat trei ipoteze și ne-am oprit apoi asupra celei realizate, adică o lovitură în București. Planul, celor trei ipoteze, a fost elaborat de mine și generalul SANATESCU, cu această ocazie, Eram numai noi doi. La o a doua întâlnire au fost trimiși și BUZESTI și STIRCEA - tot din partea fostului rege. Apoi s-a constituit o comisiune cu câțiva generali: SANATESCU, MIHAIL, DAMACEANU, RASCANU la care a participat apoi și BODNARAS".

Cele arătate mai sus vin să sublinieze incorectitudinea lui DAMACEANU, care caută să scoată în mod exagerat în evidență persoana sa, să-și atribuie merite în plus prin supraestimarea însemnătății consfătuirii respective.

Incorectitudinea generalului DAMACEANU în legătură cu aceste probleme rezultă și din descrierea lor diferită în unele articole pe care le-a publicat în 1945, 1964, și 1969, astfel:

3.-

- In articolul intitulat "23 August 1944", publicat în ziarul "România liberă" din 23 August 1945 el arată:

"Toată profunda și nemărginita noastră recunoștință, deci, către Maestratea sa Regele Mihai I, singurul făuritor al acestui act și singurul în măsură să fi putut strânge pe toți - fără nici o excepție - în jurul Său, în acele împrejurări critice premergătoare marilor evenimente care urmau să se întâmple".

.....

"Curajul și hotărîrea - decisive - dovedite în această împrejurare care ne-a salvat Tara și ființa Neamului, îl situează printre Ctitorii României".

.....

"Dacă aceasta este însemnătatea actului de acum un an și dacă acesta a fost rolul absolut al MAJESTATII SALE REGELEI, avem o singură datorie: de a continua cele îndeplinite la 23 august 1944. Numai astfel vom dovedi dragoste față de Tară și față de acela care și-a riscat Tronul, viața și mama pentru binele țării și al nostru al tuturor".

- In articolul "PREGATIREA MILITARA A INSURECTII ARMATE SUB CONDUCEREA PARTIDULUI COMUNIST DIN ROMANIA" publicat în "Scinteia" din 9 august 1964, DAMACEANU scria:

"Evocînd evenimentele de acum 20 de ani la care am fost martor și participant, gîndurile mele se îndreaptă cu dragoste și recunoștință spre partidul clasei muncitoare, singura forță politică profund devotată intereselor vitale ale poporului, care a inițiat, organizat și condus insurecția armată victorioasă din august 1944"

In continuare, referindu-se la consfătuirea din iunie 1944, el arată că:

"Pînă la această consfătuire, care a ținut de la orele 22 la 4 dimineața, cercurile din jurul regelui mizau să pună în aplicare un plan propriu de înlocuire a lui Antonescu, cu consimțămîntul lui Hitler prin I. Gigurtu - un filo-german notoriu, avînd ca miniștri de externe

război, interne, oameni din rîndul camarilei regale. Guvernul ar fi urmat să continue războiul și abia ulterior să fie răsturnat de către miniștrii adepți ai planului în vederea scoaterii țării din război. Era un plan total aventurist, antinațional.

Reprezentanții palatului intenționau să discute în seara de 13-14 iunie doar modul de a trece la îndeplinirea acestui plan, deoarece, pe baza informațiilor false, denaturate cu rea-credință, date de Pătrășcanu, considerau că „planul Gigurtu” ar fi fost acceptat de partidul comunist. În felul acesta munca desfășurată de partid în condițiile grele, pline de riscuri ale ilegalității era îngreuiată nu numai de manevrele perfide ale liderilor partidelor burghezo-moșierești, dar și de activitatea trădătoare a lui Pătrășcanu, care ros de ambiții de parvenire, s-a străduit să obțină încrederea cercurilor din jurul regelui și a conducerii partidelor, burghezo-moșierești, nesustînînd în tratativele purtate cu acestea linia partidului. După cum se știe, după război, Pătrășcanu a fost demascat ca agent al imperialismului”.

.....

- În articolul “O consfătuire istorică” publicat în revista “Magazin istoric” nr.6/1969, referindu-se la aceeași consfătuire din iunie 1944, autorul scrie:

“Firește, judecățile mele anterioare despre poziția P.C.R. și impresia făcută de Pătrășcanu de la primul contact au contribuit la crearea, de la început, a unui sentiment de stimă și prețuire reciprocă. Era primul meu contact-deschis și declarat cu un comunist! La despărțire nu am făcut nici o aluzie la faptul că știam că el este altfel decît noi ceilalți. În acea seară nu am cunoscut împrejurările prin care P.C.R. luase legătura cu reprezentantul palatului; realitatea am cunoscut-o ceva mai tîrziu”.

.....

“Înainte de a începe dezbaterile, Lucrețiu Pătrășcanu, figură ce ne era cunoscută tuturor, l-a prezentat pe inginerul Ceaușu ca reprezentant al partidului comunist.

Apoi a luat cuvîntul generalul SANATESCU. El a spus cum vede palatul că se poate organiza acțiunea de înlăturare a lui ANTONESCU. În fond, el nu a făcut altceva decît să se refere la acea formulă elaborată de cercurile de la palat cu care

erau de acord majoritatea celor prezenți, cunoscută sub numele de =varianta Gigurtu=

"După cum am relatat mai înainte - continuă autorul - cu acest punct de vedere se declarase de acord majoritatea participanților la consfătuire fapt care îl determinase pe Lucrețiu Pătrășcanu, care respinsese ideea guvernului Gigurtu, să aprecieze la un moment dat că cercurile de la palat ar putea să nu accepte o colaborare cu P.C.R. decât pe acea variantă.

A luat apoi cuvântul inginerul Ceaușu. Cu un calm care dădea siguranță, în cuvinte simple, a făcut o expunere clară, temeinic argumentată, arătând că planul propus de palat nu poate fi acceptat. El a caracterizat acest plan ca fiind absurd, ne-realist și imposibil de realizat. A subliniat apoi pe scurt de ce îl socotește aventurist. Ar fi o utopie - spunea el - să se creadă că Hitler ar fi de acord să-l înlocuiască pe Antonescu - om care-și făcuse în suficientă măsură dovada atașamentului față de Germania - cu un altul, care nu oferise încă dovezi prea mari de loialitate față de Berlin. A mai arătat și faptul că Gigurtu era compromis în rîndurile maselor din România, în legătură cu acceptarea dictatului fascist de la Viena, din august 1940. Pe cel vizat să fie pus în fruntea guvernului l-a caracterizat ca pe un om ^{de} slabă competență."

N O T A

- cu privire la lucrarea " Din zilele
lui august 1944 " de general-colonel
in rezervă IUMITRU TAMAGRANU.

Lucrarea prezintă interes din punct de vedere docu-
mentar, autorul relevând unele aspecte mai puțin cunoscute nu
numai de către public, ci chiar de către unii specialiști, în
legătură cu pregătirea și înfăptuirea insurecției naționale din
august 1944, iar unele cu caracter inedit. Apreciem că publi-
carea unei asemenea lucrări este utilă, întrucât facilitează
cunoașterea de către marele public a evenimentelor care s-au
petrecut în țara noastră în urmă cu un sfert de veac.

Sintem însă de părere că lucrarea nu poate fi dată pu-
blicității în forma actuală, deoarece autorul prin unele apre-
cieri care le face, precum și prin modul de redarea unor momen-
te, denaturează realitatea, exagerează importanța unor acțiuni
și a unor persoane, în timp ce rolul P.C.R. și al maselor în
înfăptuirea actului de la 23 August 1944 nu este suficient evi-
dențiat.

x

Principalele observații asupra lucrării :

1. Prin modul cum descrie desfășurarea evenimentelor,
autorul creează imaginea falsă că alte forțe politice, ci nu
P.C.R. ar fi avut inițiativa și rolul hotărâtor în pregătirea
și organizarea insurecției în scopul doborârii dictaturii mili-
tare-fasciste, scoaterii țării din războiul antisovietic și în-
toarcerea armelor împotriva germaniei naziste. Această conclu-
zie rezultă îndoielnic din aceea că :

- Se acreditează ideea că P.C.R. a început să acţioneze cu fermitate în direcţia pregătirii insurecţiei masei din 13/14 iunie 1944, când s-a organizat o şedinţă conspirativă, la care, între alţii, a luat parte şi autorul lucrării. În acest sens, el subliniază :

" Începând din seara zilei de 13 spre 14 iunie, întreaga pregătire a actului istoric de la 23 August 1944, toate frînurile acestei pregătiri, au fost luate de această dată în mâinile ferme ale Partidului Comunist Român, el devenind de drept şi de fapt organizatorul, coordonatorul şi conducătorul acestei pregătiri "(p.337).

- Iniţierea de către partid a unor legături cu palatul şi cu unii conducători ai partidelor "istorice" în scopul formării unei coaliţii contra dictaturii antonesciene şi antihitleriste este complet trecută cu vederea; acţiunile întreprinse în acest scop prin LUCREŢIU PATRASCANU şi alţii nici măcar nu sînt enunţate; autorul lucrării referindu-se doar la împrejurarea că acesta a participat numai la unele şedinţe ce avuseseră loc la palat, fără a nota ce anume probleme s-au dezbătut şi care a fost poziţia lui PATRASCANU (p.73-74). Modul cum este redată activitatea lui PATRASCANU, contravine relatărilor altor participanţi la acele întâlniri, care au subliniat poziţia deosebit de activă a lui PATRASCANU în susţinerea punctului de vedere al P.C.R. şi combaterea concepţiilor reprezentanţilor palatului şi ai partidelor "istorice" cu privire la doborîrea lui Antonescu şi scoaterea ţării din războiul antisovietic.

Prezentarea făcută de autor, contravine aprecierilor Plenumului Comitetului Central al P.C.R. din aprilie 1968, cu privire la activitatea desfăşurată de PATRASCANU în pregătirea insurecţiei.

- Deşi partidul, prin LUCREŢIU PATRASCANU încă de la primele şedinţe ce au avut loc la palat, a combătut ideea unui guvern Gigurtu, totuşi prin modul cum această problemă este abordată în lucrare, autorul lasă impresia că o atitudine hotărîtă împotriva acestei formule, propusă de rege şi camarila sa, s-a adoptat abia în şedinţa din 13/14 iunie 1944, şedinţă la care a participat şi el (p.83, al.2; p.86, al.final).

2. Autorul susţine faptul că iniţiativa organizării unor

acțiuni pentru înlăturarea guvernului antonescian îi aparține lui și citorva prieteni și cunoșcuți ai săi și că această idee s-a format la el și prietenul său, colonel RADU RUGESCU încă la începutul anului 1942, că apoi a stras alături de el și pe generalul NICOLIESCU și MIHAIL, împreună cu care au constituit un grup al "celor patru", grup care s-ar fi întâlnit de nemăsurate ori - 3-4 ori lunar și chiar mai des - și ar fi conspirat împotriva regimului antonescian. Cu privire la aceasta el scrie :

"Rezultatul multiplexelor noastre întrevederi în cadrul grupului "celor patru", concluziile la care am ajuns, s-ar putea sintetiza astfel : punct de vedere comun și acord deplin în ceea ce privește necesitatea răsturnării regimului lui Antonescu; punct de vedere comun asupra necesității ieșirii României din război, însă pe considerente diferite; acord de principiu în problema rușii legăturilor noastre cu Germania fascistă, a încadrării României în război alături de aliați, însă dezacord în privința momentului și a condițiilor în care urmas să se facă aceasta " (p.45).

- Mai departe, el arată că în ianuarie 1943 a mers în audiență la rege și în numele grupului, l-a informat despre constituirea și intențiile grupului. Regele ar fi privit cu interes problemele prezentate de el, cerindu-i să-l informeze în continuare.

" După ce m-a ascultat - scrie el - regele mi-a spus în esență, că apreciază în mod pozitiv concluziile noastre și că "în general" este de acord cu activitatea desfășurată de noi. Mi-a spus că ar fi bine să-l informăm și să-l documentăm în mod regulat asupra situației de pe front și din țară. De asemenea, mi-a mărturisit că și el " se gîndește" la o acțiune care să schimbe situația de la noi ..." (p.46);

" Se pare că la acea dată - ianuarie 1943 - continuă autorul - regele nu avea nici o formulă practică în ceea ce privește modalitatea de răsturnare a guvernului Antonescu" (p.47).

- În continuare, autorul caută să convingă pe cititor că începînd cu ianuarie 1943, grupul "celor patru" și regele cu ajutorul său, pe baza înțelegerii intervenite, au desfășurat o activitate sistematică, organizată, pentru doborîrea regimului

antonescian și că, ulterior, începând din primăvara anului 1944, la această activitate s-a alăturat și P.C.R., pretinzând că aceasta a preluat conducerea în mod efectiv numai de la jumătatea lunii iunie 1944.

3.-Din modul cum autorul prezintă rolul și contribuția sa în inițierea și desfășurarea unor activități de concepere și organizare a insurecției, își atribuie un rol central, uneori chiar hotărâtor în adoptarea anumitor soluții.

Așa de exemplu, referindu-se la desfășurarea consfătuirii din 13/14 iunie 1944, arată că primul a luat cuvântul generalul SARATESCU, care a susținut din nou varianta declarată anterior cu privire la un guvern Gîrbutu, apoi a luat cuvântul inginerul Cescu, care în numele P.C.R. a prezentat planul partidului cu privire la răsturnarea regimului antonescian, dar întrucît din reacția celorlalți participanți reieșea că ei nu sînt pentru planul partidului comunist, a luat cuvîntul DAMĂCEANU, care a combătut varianta Gîrbutu și a susținut în mod argumentat planul P.C.R., determinînd în final pe toți participanții să adopte planul partidului (p.86-87). Lăsat de modestie, autorul se situează pe același plan cu reprezentanții partidului, atribuindu-și același rol. Cu privire la aceasta, el arată că MIRCEA IOANITIU i-ar fi spus la sfîrșitul consfătuirii :

"Noroc de domnul CEAUSEU, de domnul PATRASCANU și de dumneavoastră; dacă nu ați fi fost dumneavoastră trei, în noaptea aceasta noi ceilalți nu am fi ajuns la nici un rezultat..."
(p.103, al.3).

Unele afirmații ale autorului cu privire la modul cum s-au desfășurat consfătuirile și alte acțiuni (de pildă : întîlniri la palat, arestarea lui Antonescu și altele) sînt în contradicție cu relatările altor participanți la asemenea activități, între care STIRCEA, generalul MIHAIL, generalul IONESCU EMILIAN, lt.col.DUMITRESCU ANTON și alții.

4. Prezintă în mod exagerat contribuția unor persoane, în special a fostului rege și a generalului SARATESCU, cărora le atribuie trăsături de caracter pe care na le aveau și merite în plus, în legătură cu activitatea insurecțională.

Astfel, cu privire la generalul SARATESCU, el arată că

acesta "...dovedea o înțelegere mai justă a situației, în sensul că - spre deosebire de părerea comună - el înclina mai mult decât ceilalți de la palat și spre o legătură cu Uniunea Sovietică" (p.45); că SANATESCU "... a fost un participant cinstit, așa cum îi era firea, la acțiunea de răsturnare a regimului lui Antonescu " (p.56).

Tot cu privire la SANATESCU, autorul scrie :

"Generalul SANATESCU era un ofițer integru, unanim apreciat atât ca comandant cât și ca om. Foarte bine pregătit din punct de vedere profesional, cu mult prestigiu în armată, om de caracter, modest, cinstit, calm, cumpătat și înțelept, apropiat de subalterni - acesta era generalul SANATESCU..." (p.53):

" Păstrea o vie amintire despre munca ce a fost depusă în cele două guverne de sub președinția generalului SANATESCU și despre străduințele noastre de a face față numeroaselor și foarte grelelor probleme care ni se puneau în față..." (p.377).

În tratarea desfășurării insurecției, autorul subliniază în mod insistent numai acțiunile întreprinse de militari, în timp ce aportul adus de forțele patriotice este limitat numai la participarea acestora la pasa unor obiective și enunțarea că în Capitală la 23 August 1944, formațiunile patriotice aveau un efectiv de 200 persoane și după aceea, către sfârșitul lunii august a crescut la 2000.

Acest lucru rezultă din concepția autorului cu privire la rolul hotărâtor al armatei, afirmând că armata ca "element de forță organizat ", a avut întotdeauna un rol determinant în acțiuni ca cele care urmau să fie organizate și conduse de către P.C.R. " (p.63, al.1).

6. Autorul prezintă în mod denaturat contribuția sa ca membru al delegației României la încheierea Convenției de armistițiu, atribuindu-și intervenții pe care nu le-a avut în timpul tratativelor și diminuând rolul altora, îndeosebi al lui PATRASCANU.

Astfel, el nici nu amintește măcar faptul că șeful delegației a fost DUCU PATRASCANU, nu arată că principalele intervenții în apărarea intereselor țării noastre la tratative

le-a avut PATRASCANU și C. VISOIANU (p.362 - 365).

Unele afirmații ale lui cu privire la contribuția personală și a altora, vin în contradicție cu stenograma tratativelor. (Dosar 4002, vol.X, p.218 - 240).

7. Considerăm că n-ar fi indicat să apară în lucrare modul necorespunzător în care delegația noastră a fost primită și tratată de sovietici, întrucât aceasta n-ar fi de natură să contribuie la bunele relații între noi și U.R.S.S., ci dimpotrivă ar duce la iritare. (p.358-361).

8. Autorul abuzează în lucrarea sa de relațiile personale cu inginerul Cesașu, reprezentant al P.C.R., subliniindu-le adeseori, iar prin modul cum pune problemele, nu evidențiază rolul partidului comunist, ci în mod exagerat al reprezentantului său. El are însă o atitudine diferită față de alți reprezentanți ai partidului, trecând foarte ușor peste activitatea acestora.

0000000000

23 AUGUST 1944

de general D. Dămăceanu
Subsecretar de Stat la Ministerul
de Război

„S-a împlinit un an decînd destinul țării a fost readus pe făgașul lui firesc.

Ce a însemnat pentru țara noastră actul istoric de acum un an, ne-o arată situațiunea de astăzi a Germaniei înfrînte: fără „23 august 1944” noi nu am mai fi existat ca stat și națiune independentă.

Toată profunde și nemărginita noastră recunoștință, deci, către Maestatea sa Regele Mihai I, singurul făuritor al acestui act și singurul în măsură să fi putut strînge pe toți - fără nici o excepție - în jurul Său, în acele împrejurări critice premergătoare marilor evenimente cari urmau să se întîmple.

Întreaga Țară - Armată și Popor - de la un capăt la altul și de la cel mai umil pînă la cel mai de sus, l-au urmat, ca unul; nicio trădare, din partea nimănui. S-a întîmplat astfel, deoarece așa dictau adevăratele interese ale țării și pentru că în fruntea tuturor se afla Cel care întru chipa viitorul și năzuințele întregului Neam: MAJESTATEA SA REGELE MIHAI I. Curajul și hotărîrea - decisive - dovedite în această împrejurare care ne-a salvat Țara și ființa Neamului, îl situează printre Ctitorii României.

Actul de la 23 August 1944 a fost ajutat, în mod decisiv, în desfășurarea lui, de către ofensiva vitezelor trupe sovietice de pe frontul din Moldova; declanșarea lui a fost în funcție de evenimentele de pe acest front.

...//...

Dacă aceasta este însemnătatea actului de acum un an și dacă acesta a fost rolul absolut al MAJESTĂȚII SALE REBELAI, avem o singură datorie: aceea de a continua cele înfruptuite la 23 august 1944. Numai astfel vom dovedi dragoste față de Țară și față de Acela care și-a riscat Tronul, viața și mama pentru binele Țării și al nostru al tuturor".

„România Liberă”, anul III, nr.323, din 23 August 1945, pag.5, col.1-2.

E X T R A S

din articolul „PREGĂTIREA MILITARĂ A INSURECTIEI ARMATE SUB
CONDUCEREA PARTIDULUI COMUNIST DIN ROMANIA”

„Evocînd evenimentele de acum 20 de ani la care am fost martor și participant, gîndurile mele se îndreaptă cu dragoste și recunoștință spre partidul clasei muncitoare, singura forță politică profund devotată intereselor vitale ale poporului, care a inițiat, organizat și condus insurecția armată victorioasă din august 1944.

Încă din vara anului 1943, cadrele de bază ale partidului, în frunte cu Gheorghe Gheorghiu-Dej, analizînd multilateral situația politică și militară internă și internațională, au stabilit strategia și tactica partidului în aceste condiții, măsurile menite să asigure răsturnarea dictaturii militare-fasciste, scoaterea României din războiul hitlerist, întoarcerea imediată a armelor împotriva Germaniei fasciste”.

„Situația militară tot mai grea, manifestările tot mai numeroase și mai deschise ale maselor muncitoare, ale armatei împotriva războiului purtat alături de Germania hitleristă au dus la adîncirea contradicțiilor dintre Antonescu și cercurile din jurul regelui. Intrevăzînd perspectiva înfrîngerii definitive a Germaniei naziste, aceste cercuri nu voiau să-și lege soarta pînă la capăt de dictatura militară-fascistă și de hitleriști. Ele vedeau în participarea regelui la o acțiune de scoatere a țării din războiul dus alături de hitleriști singura cale de a scăpa monarhia de răspunderile grele ce apăseau pe umerii ei pentru sprijinirea războiului antisovietic .

...//...

În încercările lor, cercurile din jurul regelui au căutat să se aprijine pe liderii partidelor burghezo-moșieresti, care erau legați de aceleași interese ca ale monarhiei. Dar, curînd, regele și enturajul său au fost nevoiți să constate că nu pot conta pe șefii partidelor „istorice”, deoarece acestea nu reprezentau o forță reală, capabilă de o acțiune încununată de succes. Ei au fost nevoiți să ajungă la concluzia că, pentru răsturnarea dictaturii militare-fasciste, soluția cea mai bună era colaborarea cu partidul comunist”.

„În noaptea de 13-14 iunie 1944, într-o casă conspirativă a partidului de pe strada Armenească nr.15 a avut loc, din inițiativa P.C.R., o consfătuire la care au participat reprezentantul partidului comunist Emil Bodnăraș (pe care îl știam atunci sub numele conspirativ de ing.Ceaușu), reprezentanți ai palatului și ai armatei: general C.Sănătescu, I.M.Stîrcea, M.Ioanițiu, Gr. Niculescu-Buzescu, general în rezervă Gh.Mihail și subsemnatul, care eram pe atunci șef al Statului-major al Comandamentului militar al capitalei”.

„Pînă la această consfătuire, care a ținut de la orele 22 la 4 dimineața, cercurile din jurul regelui misau să pună în aplicare un plan propriu de înlocuire a lui Antonescu, cu consimțămîntul lui Hitler, prin I.Gigurtu - un filo-german notoriu, avînd ca miniștri de externe, război, interne oameni din rîndul camarierei regale. Guvernul ar fi urmat să continue războiul și abia ulterior să fie răsturnat de către miniștrii adepți ai planului în vederea scoaterii țării din război. Era un plan total aventurist, antinațional. Reprezentanții palatului intenționau să discute în seara de 13 - 14 iunie doar modul de a trece la îndeplinirea acestui plan, deoarece, pe baza informațiilor false, denaturate cu

rea-credință, date de Pătrășcanu, considerac că „planul Gigurtu” ar fi fost acceptat de partidul comunist. În felul aceste muncă desfășurată de partid în condițiile grele, pline de riscuri ale ilegalității era îngreniată nu numai de manevrele perfide ale liderilor partidelor burghezo-moșierești, dar și de activitatea trădătoare a lui Pătrășcanu, care, ros de ambiții de parvenire, s-a străduit să obțină încrederea cercurilor din jurul regelui și a conducerii partidelor burghezo-moșierești, neasținând în tratativele purtate cu acestea linia partidului. După cum se știe, după război, Pătrășcanu a fost demascac ca agent al imperialismului.

Imi aduc aminte că, în cadrul consfătuirii, care a fost deosebit de animată, tovarășul Emil Bodnăraș a combăcut, din imputernicirea partidului comunist, așa-zisul „plan Gigurtu”; arătând că fără întoarcerea armelor împotriva Germaniei, fără dezarmarea și capturarea trupelor hitleriste, succesul acțiunii ar fi fost periclitat, el a prezentat planul insurecției armate elaborat de partid, care indica singura cale justă pentru ieșirea din războiul hitlerist - calea răsturnării prin forță a dictaturii fasciste și întoarcerii imediate a armelor împotriva hitleriștilor.

În timpul discuțiilor aprinse, deși s-au manifestat șovăieli din partea unora dintre participanții la consfătuire, până la urmă planul propus de P.C.R. a fost aprobat în unanimitate.

E X T R A S

din articolul „O CONSĂTUIRE ISTORICĂ”

de Dumitru Dămăceanu
General-colonel în rezervă

„Firește, judecățile mele anterioare despre poziția P.C.R. și impresia răcută de Pătrășcanu de la primul contact au contribuit la crearea, de la început, a unui sentiment de stimă și prețuire reciprocă. Era primul meu contact-deschis și declarat- cu un comunist ! La despărțire nu am făcut nici o aluzie la faptul că știam că el este altfel decât noi ceilalți. În acea seară nu am cunoscut împrejurările prin care P.C.R. luase legătura cu reprezentantul palatului; realitatea am cunoscut-o ceva mai târziu.

La o consfătuire care a avut loc după câteva zile, tot la palat, în prezența aceluiași participanți ca și în consfătuirea anterioară, s-a discutat despre situația din țară, care devenise critică.

S-a arătat că masele erau tot mai nemulțumite de regimul lui Antonescu. De asemenea, s-a mai arătat că aceste mase erau cu totul nemulțumite de continuarea războiului alături de trupele hitleriste, ca și de faptul că țara se afla sub ocupația germană. Lucrețiu Pătrășcanu și generalul Sănătescu, care au luat cuvântul, s-au pronunțat pentru ieșirea României din război și pentru răsturnarea lui Antonescu. După câte îmi amintesc, toate acestea s-au discutat însă într-un cadru destul de general. Nu s-a indicat nici o soluție concretă de răsturnare a regimului de dictatură militară. Nu s-a ajuns la nici o concluzie practică. Noaptea, târziu, după orele 25, s-a stabilit să se continue discuțiile într-o altă consfătuire. Înainte de despărțire, Pătrășcanu mi-a spus că numele meu

El era cunoscut încă de pe timpul când a făcut și el câteva luni la Liceul internat din Iași, fiind cu câțiva ani în urma mea.

După alte câteva zile, ne-am întâlnit din nou la palat, în aceeași formulă. Era la începutul lunii iunie 1944. La această nouă consfătuire (a treia), s-au discutat aproape aceleași probleme ca și la primele două. Singura diferență a fost faptul că intervențiile participanților s-au legat mai mult, mai direct, de necesitatea stringentă de a se trece la acțiuni concrete pentru înlăturarea lui Antonescu. Dar ne învârteam încă în generalități. Incercările lui Pătrășcanu de a explica punctul de vedere comunist nu au reușit să schimbe părerea dominantă, susținută de reprezentanții palatului. Neajungându-se nici de data aceasta la un punct de vedere cit de cit unitar, reprezentantul P.C.R. a propus să ne întâlnim din nou în noaptea de 13 spre 14 iunie 1944, în altă parte decât la palat. Cu propunerea sa s-au declarat de acord toți participanții. Nu s-a dat însă nici o indicație precisă referitoare la locul unde urma să aibă loc această nouă consfătuire.

Din partea lui Lucrețiu Pătrășcanu observasem o oarecare tendință de apropiere către mine, lucru pe care, de fapt, îl doream și eu. Mi-a spus că știa că Mircea Ioanițiu fusese elevul meu, când îndeplineam funcția de director al școlii lui Mihai, că acesta îi vorbise bine despre mine, dar că „erați cam sever, domnule colonel”. La despărțire, într-un moment când ne aflam singuri, mi-a spus că „peste câteva zile am să vă prezint pe un cunoscut, prieten de-al meu”.

Intr-adevăr, după numai câteva zile de la cea de-a treia consfătuire de la palat, l-am cunoscut pe prietenul lui Pătrășcanu ... Nu am reușit nici până astăzi să-mi reamintesc când, în ce loc și în ce condiții l-am întâlnit. Era însă cert că l-am cunoscut prin Lucrețiu Pătrășcanu, și anume înainte de 13 iunie

1944. În ziua respectivă, pe stradă, Lucrețiu Pătrășcanu mi-a prezentat pe prietenul său, pe care mi l-a recomandat „inginerul Ceaușu”. Mai târziu aveam să află adevăratul său nume: Emil Bodnăraș”. (pag.2-3).

Referindu-se la consfătuirea din 15/14 iunie 1944, scrie:

„Înainte de a începe dezbaterile, Lucrețiu Pătrășcanu, figură ce ne era cunoscută tuturor, l-a prezentat pe inginerul Ceaușu, ca reprezentant al partidului comunist.

A luat apoi cuvântul generalul Sănătescu. El a spus cum vede palatul că se poate organiza acțiunea de înlăturare a lui Antonescu. În fond, el nu a făcut altceva decât să se refere la acea formulă elaborată de cercurile de la palat cu care erau de acord majoritatea celor prezenți, cunoscută sub numele de „varianta Gigurtu”.(pag.5).

„După cum am relatat mai înainte, cu acest punct de vedere se declarase de acord majoritatea participanților la consfătuire, fapt care îl determinase pe Lucrețiu Pătrășcanu, care respinsese ideea guvernului Gigurtu, să aprecieze la un moment dat că cercurile de la palat ar putea să nu accepte o colaborare cu P.C.R. decât pe acea variantă.

A luat apoi cuvântul inginerul Ceaușu. Cu un calm care dădea siguranță, în cuvinte simple, a făcut o expunere clară, temeinic argumentată, arătând că planul propus de palat nu poate fi acceptat. El a caracterizat acest plan ca fiind absurd, ne-realist și imposibil de realizat. A subliniat apoi pe scurt de ce îl socotește aventurist. Ar fi o utopie - spunea el - să se creadă că Hitler ar fi de acord să-l influențiască pe Antonescu - om care-și răcuse în suficientă măsură dovada atașamentului

față de Germania - cu un altul, care nu oferise încă dovezi prea mari de loialitate față de Berlin. A mai arătat și faptul că Gîgurtu era compromis în rîndurile maselor din România, în legătură cu acceptarea dictatului fascist de la Viena, din august 1940. Pe cel vizat să fie pus în fruntea guvernului l-a caracterizat ca pe un om de slabă competență". (pag.7.).

NOTA - EXTRAS

=====

- din discuția purtată în ziua de 20 august 1969 între lt.col.BOTH IOAN și generalul în rezervă GHEORGHE MIHAIL, la reședința acestuia din urmă de la Sinaia, str.Soimului nr. 10.

Discuția s-a purtat pentru elucidarea unor episoade referitoare la acțiunile ce au fost duse în vederea pregătirii și înlăptuirii actului revoluționar de la 23 August 1944.

Lt.col. BOTH IOAN : " Domnule general, vă rog să mă iertați că mi-am permis să vă deranjez, însă aş vrea să vă relatez cu ce probleme am venit la dv. Lucrez la Arhivele Statului, în domeniul cercetărilor istorice, așa cum dealtfel m-am prezentat la sosire, și împreună cu un colectiv, ne ocupăm de întocmirea unei lucrări istorice, care se referă printre altele, la pregătirea și înlăptuirea actului de la 23 August 1944. Știind că dumneavoastră ați mai ajutat și pe alți tovarăși în lămurirea unor aspecte referitoare la acțiunile ce au fost întreprinse atunci, fac și eu apel la amabilitatea dumneavoastră de a-mi relata din ceea ce cunoașteți că s-a făcut pentru pregătirea și înlăptuirea actului de la 23 August 1944, eventual participarea dv. și a altor persoane la pregătirea marelui eveniment. Pentru că am auzit de la nora dv. încă de aseară că în ultimul timp sunteți obosit, și pentru că nu doresc să vă expuneți la eforturi prea mari, vă rog să fiți amabil să vă referiți îndeosebi la perioada mai - august 23, din anul 1944. Cu permisiunea dv., în timpul relației am să vă cer și unele explicații, atunci când o problemă nu am înțeles-o suficient. Vă ascult domnule general".

General în rezervă GHEORGHE MIHAIL : " În septembrie 1943, situația mea era următoarea : Mă aflam aici la Sinaia,

în retragere. Prin luna noiembrie, pe ziua de 8, am fost invitat la Castel de fostul rege Mihai, care mi-a reamintit de faptul că tatăl lui îi spusese înainte de a pleca din țară, că în situațiile mai grele ce le va avea de rezolvat în cariera lui, să facă apel la ajutorul unor generali mai vechi, cu experiență și de încredere, printre care am fost recomandat și eu. Așa că, pe baza indicațiilor date de Carol al II-lea, Mihai mă chemase pentru a se sfătui și cu mine, în legătură cu rezolvarea problemelor militare și îndeosebi a celor privind războiul și conducerea treburilor statului..... (urmează relatarea unor aspecte legate de ceea ce-i propusese lui, Carol al II-lea, înainte de plecarea din țară, precum și părerea față de propunerile lui Mihai și ceea ce generalul GHEORGHE MIHAIL a întreprins pînă în luna mai 1944).

În continuare, generalul GHEORGHE MIHAIL a relatat :
"Pînă la începutul lunii mai 1944, sau chiar după prima jumătate a acestei luni, am avut trei sau patru întîlniri conspirative cu fostul rege Mihai, la palat, unde în principal am discutat chestiuni legate de guvern, de război și asupra modului cum eu vedeam ieșirea din situația grea în care se găsea țara. Din cîte îmi amintesc, la una din aceste întîlniri, a participat și fostul general SANATESCU, care a asistat la discuții. La întîlnirile ce le-am avut la palat cu Mihai, am fost dus de fiecare dată cu o mașină sub indicativul "NAE 100 ". Nici atunci și nici ulterior nu am căutat să aflu în realitate numele șoferului și a cui proprietate era mașina.

Dat fiind faptul că tatăl lui LUCRETIU PATRASCANU îmi fusese profesor în clasele de liceu, și că LUCRETIU PATRASCANU se afla într-o situație grea, din cîte îmi amintesc, se pare că fusese în închisoare, și că la începutul anului 1944 se găsea cu domiciliu obligatoriu pe aici pe la Poiana Tapului, și că fusesem informat că el dorește să ia legătura cu palatul, ca reprezentant al opoziției, am aranjat, între întîlnirile conspirative de la palat, două întîlniri succesive cu LUCRETIU PATRASCANU în București, pe strada Izvor nr.90 la locuința fratelui meu. Cu prilejul acelor întîlniri, am discutat unele chestiuni mai generale, legate de situația țării și pentru că știam că era comunist, i-am cerut și unele explicații în legătură cu faptul

ca dacă comunismul va afecta în vreun fel monarhia, religia și alte probleme legate de păstrarea obiceiurilor, tradițiilor etc. Cu prilejul acelor discuții, i-am precizat lui PATRASCANU, să-i fie clar că eu nu am făcut politică și nici nu am să fac, ci că politica mea consta în loialitatea ce o aveam față de neam și rege. După acele două întâlniri m-am mai revăzut cu PATRASCANU în împrejurările care o să ți le relatez mai târziu.

Prin luna mai 1944, după cîte îmi amintesc, spre sfîrșitul ei, am participat pentru prima dată la o întâlnire la palat, unde au fost prezenți regele Mihai, Sănătescu și Pătrășcanu. La această întâlnire s-au discutat printre altele, din nou situația politică și militară a țării și îndeosebi chestiunea guvernului. Fără a se stabili ceva concret, întâlnirea a luat sfîrșit, urmînd ca în aceeași componență sau și cu participarea altor persoane să ne mai vedem pentru a relua discuțiile începute.

După ședința ce a avut loc la palat și pînă în seara zilei de 13-14 iunie 1944, eu nu am mai participat la nici un fel de întâlnire sau activitate legată de ceea ce se discutase la palat.

Apoi generalul GHEORGHE MIHAIL se adresează lt.col.BOTH IOAN cu următoarea întrebare: "Dumneata ai citit articolul lui DAMACEANU din Magazinul Istoric?", la care lt.col.BOTH IOAN, i-a răspuns afirmativ. Apoi generalul MIHAIL continuă relatarea: "Eh, dacă l-ai citit, să știi că lucrurile s-au petrecut nu tocmai așa cum DAMACEANU scrie în articolul lui. Tîn să-ți precizez că la ședința ce a avut loc în casa conspirativă din Calea Moșilor 103, eu și cu MOCIONI - STIRCEA, am sosit ultimii, fiind duși - la propunerea lui DAMACEANU - tot cu mașina cunoscută de mine sub indicativul "NAE 100". Mai târziu am aflat că șoferul era un oarecare GHEORGHE IONESCU - BALACEANU.

DAMACEANU în articolul lui susține că SANATESCU ar fi venit cu ideea înlocuirii lui ANTONESCU cu GIGURTU. Acesta este un neadevăr, întrucît formula înlocuirii lui ANTONESCU cu GIGURTU mi-a aparținut mie, din motivele pe care le cunoști și la care dealtfel se referă și DAMACEANU în articolul lui. De asemenea, nu este adevărată afirmația potrivit căreia inginerul

CEAUSU, în realitate BODNARAS, ar fi bătut cu pumnul în masă la o intervenție a lui SANATESCU. Inginerul CEAUSU - pe care dealtfel l-am cunoscut prima dată atunci ca fiind din partea opoziției, de aceeași culoare politică cu PATRASCANU - a bătut cu pumnul în masă foarte tare la intervenția mea când am prezentat formula GIGURTU. Dealtfel, când am văzut gestul inginerului CEAUSU, m-am supărat așa de tare încît am vrut să părăsesc camera unde avea loc întîlnirea. M-am supărat înainte de toate pentru că nici o dată în viața mea nu îmi fusese dat ca o persoană oarecare - așa cum îl consideram atunci pe BODNARAS - să riposteze atît de violent, fără a ține cont în fața cărei persoane se afla. M-am supărat în al doilea rînd pe DAMACEANU pe care l-am apostrofat și atunci și anterior pentru că mă invitase la o asemenea întîlnire, despre al cărui scop nici măcar nu îmi pomenise înainte. La drept vorbind, dacă cunoșteam în prealabil scopul întîlnirii de acolo și modul cum aveau să decurgă discuțiile, din considerentele pe care ți le-am spus mai înainte, sincer îți mărturisesc că nu participam. Țin să-ți mai spun că eu începusem să-mi fac o părere nu prea bună despre DAMACEANU, pe care îl consideram încă din activitatea anterioară de militar, ca un indisciplinat și ca unul care în relațiile cu mine avea o comportare nu întotdeauna corespunzătoare și înainte de toate nu era suficient de sincer.

În continuarea discuțiilor ce le-am avut la întrunirea din Calea Moșilor nr.103, după riposta ce mi s-a dat legată de formula GIGURTU, am spus că trebuie găsită o soluție și de făcut ceva, întrucît cu Antonescu în fruntea guvernului, mai departe, nu se mai putea merge. Tot eu am spus acolo că-mi era indiferent dacă în fruntea guvernului avea să fie pus MANIU sau BRATIANU sau altcineva, ci eu eram interesat ca situația țării să fie cît mai grabnic rezolvată, în orice caz fără ANTONESCU.

În finalul întrunirii, lucrurile s-au petrecut așa cum DAMACEANU scrie în articolul lui, adică s-a stabilit să se adopte un plan care să prevadă că trebuia acționat pentru răsturnarea prin forță a dictatorului ANTONESCU, scoaterea țării din război și alungarea nemților din țară. Cu planul propus și cu modul de acțiune pentru îndeplinirea lui, am fost de acord toți cei 7-8 care participasem la întrunire.

Asta a fost tot. Începînd cu a doua zi, adică cu 14 iunie 1944 și pînă la 23 August 1944, eu nu am mai participat la nici

un fel de întâlnire și nici la vreo activitate, ci m-am retras la Sinaia, unde am continuat să lucrez în spiritul celor discutate la ședința din 13-14 iunie 1944. Pe scurt, să-ți spun ce am făcut. Mi-am stabilit un sistem de legătură și informații privind desfășurarea evenimentelor interne și a războiului, prin ofițerii mei de încredere, printre care și fostul lt.col. STANESCU GHEORGHE și aici în casa aceasta, unde te afli și dumneata, am întocmit și elaborat directiva nr.1 în baza căreia, după cum o să-ți explic mai târziu, s-a acționat ulterior, adică începând cu 24 august 1944, pentru ducerea operațiunilor în vederea alungării nemților, eliberarea țării și păstrarea și menținerea ordinii în interior. De aceea cred că ar trebui să se țină cont de faptul că primul document în baza căruia s-a acționat ulterior, așa cum ți-am spus mai înainte, aici s-a plămădit în casa aceasta și că ar fi nimerit ca în semn de prețuire să fie fotografiată vila aceasta - ca un așezământ istoric - și că nu ar fi rău dacă s-ar proceda așa cum s-a mai procedat și în alte cazuri, să fie pusă aci și o placă comemorativă dedicată evenimentelor ce s-au petrecut în casa mea ".

Lt.col. BOTH IOAN : " În ce privește propunerea dumneavoastră, domnule general, vă pot spune că mă depășește sub aspectul competenței și atribuțiilor ce le am, dar că am convingerea că cei în drept, pe baza stabilirii adevărului istoric, a contribuției și aportului adus de unele persoane în făurirea actului de la 23 August 1944, vor lua măsurile corespunzătoare".

Generalul MIHAIL : " Să reluăm discuțiile. Îți amintii printre alții de acel lt.col. STANESCU GHEORGHE, care mi se pare că locuiește în București, pe strada Locotenent Lemnea nr.6 și care m-a ajutat foarte mult în elaborarea directivei despre care ți-am vorbit. Deși are meritele despre care ți-am vorbit și au trecut ani mulți de atunci, timp în care el a făcut multe memorii nici până în prezent nu i-a fost redat și lui gradul de colonel, deși ți-o spun cu toată sinceritatea și simțul răspunderii, că ar merita acest lucru ".

Lt.col. BOTH IOAN : " Domnule general, v-aș ruga să nu vă supărați, însă simt nevoia să vă solicit o precizare înainte de a vă continua dumneavoastră expunerea. La ședința din noaptea de 13-14 iunie 1944 și la care mi-ați relatat că ați participat,

a fost prezidată de cineva, sau au fost purtate discuții libere, fără ca ele să fi fost conduse de cineva ?"

Generalul MIHAIL : " Uite domnule un amănunt peste care am trecut : ședința sau întrunirea, cum vrei să-i zici și la care te referi, nu a fost prezidată de nimeni, ei s-au purtat discuții libere, fiecare venind cu argumente și propuneri așa cum le gădea și care în final au fost concretizate în planul și directiva despre care ți-am vorbit mai înainte ".

Lt.col. BOTH IOAN : " Domnule general, spuneți că ziua de 23 August v-a găsit aici în Sinaia ?"

Generalul MIHAIL : "Da domnule, aici în Sinaia. Si acum să-ți spun în continuare ce a urmat. În dimineața zilei de 23 August 1944, după ce pregătisem și aveam la îndemână directiva despre care ți-am vorbit și așteptam momentul trecerii la punerea ei în aplicare, m-am pomenit dis-de-dimineață, nu mai țin minte ora, cu GIGURTU, care locuia atunci, din câte îmi amintesc, pe la Predeal și mi-a adus la cunoștință ce se întâmplase la București, propunându-mi în același timp să facem o deplasare la București. Am plecat la București cu mașina lui GIGURTU, împreună cu el și am ajuns la palat către ora 10,00 - 11,00 înainte de amiază. Nu mai țin minte precis, dar cred că prin intermediul generalului VASILIU - RASCANU am ajuns la regele Mihai, care mă aștepta cu nerăbdare. Cum am ajuns, i-am prezentat lui Mihai directiva în-tocmită de mine. Apoi Mihai mi-a făcut cunoscut că prin ordinul de zi al regelui, am fost numit comandant suprem al armatei și șef al Marelui Stat Major, funcție care pentru prima dată în istoria țării, era încredințată de către șeful statului unui general, respectiv mie. Nici Stefan cel Mare, Mihai Viteazul, Carol I., Ferdinand și alți conducători ai țării, nu au încredințat vreodată conducerea efectivă a armatei altcuiva, așa cum făcuse Mihai de data aceasta. Din măsura luată de Mihai, am dedus că prezentam încredere pentru el și că îmi aprecia caracterul și capacitatea mea militară. Dealtfel, dacă vrei să te convingi domnule, poți să mergi - dacă n-ai făcut-o - la Muzeul de istorie din București, la șosea, și să cauți și ai să găsești, ordinul de numirea în funcțiile la care m-am referit.

După ce am luat cunoștință de ordinul regelui, am spus așa cum era și firesc, că am înțeles și m-am prezentat în strada Stirbei la sediul M.St.Major, unde mi-am luat funcțiile în primire. După ce m-am edificat cu starea de lucruri găsită acolo, cit și

cu ceea ce aveam de făcut, am trecut la aplicarea directivei pe care o elaborasem. Mai departe, au urmat evenimentele despre care ai auzit și pe care probabil le și cunoști din studiile și investigațiile pe care zici că le faci.

Acuma, am discutat și ai reținut ce ți-am spus în legătură cu ședința din 13-14 iunie 1944 din Calea Moșilor 103. Ai reținut că activitatea mea conspirativă mi-am dus-o începând din 14 iunie și până la 23 August 1944 aici în casa aceasta din Sinaia. S-a scris și se vorbește despre un așa-zis comitet militar care chipurile s-ar fi constituit la ședința despre care ți-am vorbit și că comitetul respectiv și-ar fi desfășurat activitatea sub președenția generalului GHEORGHE MIHAIL, adică a mea. Mă întreb, ce fel de comitet a fost acela și ce fel de președinte al lui am fost eu, când ei erau acolo, iar eu eram aici în Sinaia ? Despre ce fel de aport al meu poate fi vorba în fruntea acelui comitet ? Ori acel comitet era format din DAMACEANU și SANATESCU, iar eu figuram ca președinte de onoare ?

Lt.col. BOTH IOAN : "Domnule general, am reținut de la dv. și din documentele studiate, că la ședința conspirativă din noaptea de 13-14 iunie 1944 au participat acolo în afară de dv., și domnul DAMACEANU, SANATESCU și ceilalți, precum și domnul inginer CEAUSU și PATRASCANU. Așa dar, mă gândesc, pe baza discuției avută cu dv., că dacă s-a format un asemenea comitet militar ca cel la care v-ați referit, apoi el a cuprins pe toți participanții la întrunire, deci și pe reprezentanții partidului comunist."

Generalul MIHAIL : "Totuși, eu nu-mi amintesc de formarea acelui comitet și dacă el s-a format, privit sub aspectul aportului meu, concret și direct, îți pot spune că activitatea lui a fost zero".

Lt.col. BOTH IOAN : "Domnule general, dacă ar fi să limităm aportul comitetului și numai la ceea ce s-a stabilit acolo, cu acordul dv. și sub președenția dv. onorifică așa cum afirmați, atunci comitetul a existat și a acționat deci pe baza punctului de vedere comun ce l-ați stabilit acolo și la care ați aderat și dv. Dat fiind condițiile grele de lucru și îndeosebi problema conspirativității, consider că chiar dacă nu ați fost prezent în fruntea unui asemenea comitet, patriotismul și

./..

ideea comună pentru care ați optat cu toții, în vederea răsturnării lui Antonescu, a condus probabil la ideea de a vă considera și ca unul ce ați făcut parte din acel comitet. La aceasta cred că s-a adăugat și contribuția pe care ați adus-o prin întocmirea și elaborarea directivei la care v-ați referit mai înainte".

Generalul MIHAIL : "Se poate să ai dreptate domnule, deoarece și eu cred că un asemenea comitet a existat și că dat fiind poziția adoptată de mine, aureola ce se creiașe în jurul persoanei mele, ca urmare a ideii pentru care opiniasem, să fi dus la considerarea mea ca președinte onorific al acestui comitet. În sfârșit, cu asta îți spun că nu am avut cunoștință de formarea acelui comitet sau că dacă cei care au fost prezenți la acea întrunire, am alcătuit Comitetul militar, aceasta este cu totul altceva.

x

x

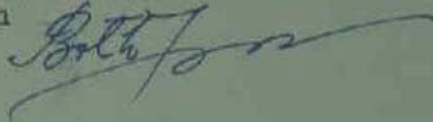
x

Discuția a durat de la orele 12,00 până la orele 13,40.

Ceea ce a caracterizat discuția cu generalul GHEORGHE MIHAIL, a fost faptul că mai presus de orice el a căutat să scoată în mod deosebit în evidență aportul și contribuția ce a adus-o el și apropiații lui la lupta pentru alungarea fasciștilor și mai puțin s-a referit la rolul și contribuția adusă de Partidul Comunist Român și reprezentanții săi, atât la pregătirea și desfășurarea insurecției armate de la 23 August 1944, cât și în desfășurarea ulterioară a operațiunilor pentru alungarea fasciștilor. În susținerea rolului pe care el l-a avut în evenimentele de la 23 August 1944 și ulterior, nu a neglijat să-mi prezinte chiar și un magazin istoric din luna iunie, editat în Franța și în care, printre alții era evidențiată și persoana lui.

În discuțiile purtate cu generalul MIHAIL, acesta s-a referit mult și la unele aspecte din viața și activitatea lui de militar. De aceea în prezenta notă, am raportat doar despre acele discuții care s-au dus în vederea lămuririi problemelor ce mi-au fost ordonate și anume cele cuprinse în articolul generalului colonel în rezervă DUMITRU DAMACEANU, articol publicat în "Magazinul istoric" din luna iunie 1969.

Lt.col. de securitate
Both Ioan

ALEX. DRAGHICI

138 bis

139

N O T A

=====

cu unele probleme privind pe DRAGHICI ALEXANDRU
în legătură cu procesul lui Vasile Luca

1. A indicat colectivului de anchetă să obțină "cu orice preț" de la arestați recunoașterea învinuirilor aduse prin documentele de partid, deși știa că nu sînt probe de vinovăție.

- Butyka Fr. declară că: neavînd alt material de bază decît materialele de partid, în anchetă s-a urmărit confirmarea lor exactă. Mai arată că declarațiile principalilor arestați se analizau cu tov. Drăghici (f.90).
- Socol Petre, declară că nu au avut dovezi pentru a se proba vinovăția. Sarcina anchetatorilor era să obțină de la arestați declarații pentru dovada acuzațiilor aduse prin documentele de partid (f.101).
- Enoiu Gh. declară că în anchetă s-a urmărit cu orice preț ca arestații să recunoască învinuirile aduse prin documentele de partid (f.109).

2. Nu a pus la dispoziția colectivului de anchetă materialele strînse de comisia de partid care a cercetat activitatea lui Luca și a celorlalți arestați.

- Enoiu Gheorghe declară că nu au avut de la început materialele comisiei de partid, iar ulterior cînd le-au trimis conțineau exagerări și concluzii eronate, fiind de neînțeles pentru anchetatori (f.106).
- Butyka Fr. arată că în momentul arestării elementelor principale organele de anchetă nu cunoșteau nimic detaliat în afara datelor menționate în documentele de partid. Ulterior, deși au primit unele materiale de la comisia de partid, erau insuficiente (f.90,92).
- Socol Gheorghe arată că în momentul anchetării lui V. Luca nu avea la dispoziție nici un material acuzator ci totul se făcea "văzînd și făcînd". Nici mai tîrziu nu s-au primit asemenea documente (f.101).

3. A dat indicații anchetatorilor să folosească dosarele de partid și de cadre ale persoanelor arestate și să extragă date compromițătoare cu privire la viața lor personală spre a-i determina să recunoască învinuirile aduse.

- Enoiu Gheorghe arată că conducerea ministerului a dat indicația să se caute date compromițătoare în dosarele de partid și de cadre (f.106, 109).
- Rus Theodor, arată că în anchetă s-au referit la situațiile din trecut a lui Luca Vasile, prezentate denaturat, pentru a-l compromite (fila 123).
- Socol Petre arată că în anchetă se urmărea discreditația morală a celor arestați, prezentarea lor ca persoane imorale și cu un trecut pătat (f.101).

4. Deși unii anchetatori au insistat să se lămurească unele aspecte din trecutul lui V.Luca nu a intervenit la conducerea partidului să aprobe audierea unor tovarăși care erau în măsură să clarifice unele împrejurări.

- Butyka Francisc arată că Drăghici Alexandru s-a împotrivit să audieze unii tovarăși cu munci de răspundere pentru clarificarea situației (f.92).
- Avram Vasile face relatări în același sens (f.130).

5. Nu a dat curs cererii unor anchetatori și a președintelui completului de judecată de a se efectua o expertiză economico-financiară pentru a se stabili adevărul cu privire la învinuirea de subminare a economiei naționale, deși i s-a relatat că nu sînt probe de vinovăție.

- Voitinovici Alexandru arată că a stăruit asupra efectuării unei expertize sau cel puțin a unei consultații economice, a cărei necesitate i-o relevase și procurorii Rîpeanu și Ardeleanu, dar nu s-a aprobat (f.167)
- Bostian Iosif, arată că nu s-a făcut o expertiză tehnico-financiară deși se impunea (f.135).
- Abramovici Marcu arată că s-a cerut de mai multe ori o expertiză economico-financiară, dar s-a refuzat (f.143).

6. A organizat constrângerea lui Vasile Luca și a altor arestați în scopul ca aceștia să recunoască fapte complet imaginare, deși existau probe care contraziceau aceste recunoașteri.

- Vasile Luca a recunoscut că a făcut spionaj pe teritoriul U.R.S.S. (vol.4 f.463-464).
- Weiss Ioan recunoaște că a fost spion american și a organizat sabotajul la finanțe (Vol.68 f.262).
- Magdo Ion a recunoscut că a fost agent al siguranței, făcînd legătura între Vasile Luca și comisarul Bănciulescu (V.113 f.197-198).

7. A dat dispoziții să se folosească mijloace de constrîngere fizică sau morală împotriva lui A.Vijoli, Iacob Alexandru, Craiu Ioan, Modoran Vasile și alții arestați, pentru smulgere de declarații.

- Butyka Francisc arată că s-au aplicat mijloace de constrîngere lui Vijoli, Iacob și Craiu cu știrea conducerii Ministerului de Interne (f.94).
- Enoiu Gheorghe arată că personal a bătut pe Vijoli Aurel, Iacob Alexandru și alții din ordinul lui Drăghici Alexandru transmis prin Butyka și Mazuru (f.108).
- În același sens mai declară Mezei Gheorghe (f.99), Voitinovici Alexandru (f.168), Socol Petre (f.101) și alți anchetatori.

8. A dispus arestarea și anchetarea soției lui Vasile Luca, a lui Iacob Alexandru și a altor arestați care nu aveau vreo legătură cu cauza ce se ancheta.

- Butyka Francisc arată că s-au făcut arestări de persoane care n-aveau nimic comun cu sabotajul economiei naționale (soția lui Iacob Alexandru și a lui Vasile Luca) (f.93).

9. A propus lui Voitinovici Alexandru să fie numit președinte al Tribunalului Suprem dacă se simte în stare să-l judece pe Vasile Luca.

- Voitinovici Alexandru declară în acest sens la pag.162).

10. A dat dispoziții să fie instruiți martorii cum să declare la proces.

- Voitinovici Alexandru arată că a primit dispoziția să stea de vorbă cu principalii martori (Vijoli, Craiu, Modoran și alții cu funcții mai importante înainte de arestare) asupra modului cum să declare la proces (f.169-170).
- Abramovici Marcu arată cum au fost instruiți înainte de proces martorii care dădeau declarații referitor la Iacob Alexandru (f.143).
- Mezei Gheorghe (f.199) declară în același sens.
- Pușcoci Gheorghe (f.119) arată în același sens.

11. A dat dispoziții ca Vasile Luca să fie ținut sub observație în penitenciar, chiar după rămânerea definitivă a hotărîrii și, ulterior i s-au luat acestuia declarații asupra faptelor comise.

- În vol.174 se află materialele informative ale biroului "D" din penitenciarul Văcărești și ale grupei "K" din penitenciarul Rm.Sărat privind starea de spirit a lui Vasile Luca în penitenciar. Periodic se înaintau sinteze asupra datelor obținute.
- Pușcoci Gheorghe arată că în 1959 i s-au luat lui Vasile Luca în prezența generalului Negrea două declarații (f.12).

12. Nu a luat măsuri să se verifice cele sesizate de Vasile Luca în memoriile înaintate din închisoare prin care arată că nu se face vinovat de faptele pentru care a fost condamnat.

N O T A

=====

cu privire la unele aspecte referitoare la
cazurile prezentate.

Din documentele studiate și din discuțiile purtate cu unii martori, anchetatori precum și cu o parte din cei care au avut de suferit în urma măsurilor luate a rezultat în mod convingător, că cei implicați în aceste cazuri nu se făceau vinovați de faptele pentru care au fost judecați și condamnați. A reieșit, în același timp, că măsurile represive și acțiunile de înscenare a principalelor procese care au avut loc, au fost organizate în mod premeditat, la indicația și cu participarea directă a lui Gheorghiu - Dej, Iosif Ghișinevachi și a lui Alexandru Drăghici.

1. Prin măsuri abuzive și prin încălcarea legalității a fost posibilă înscenarea procesului intentat lui Vasile Luca.

Personal Drăghici Alexandru a condus desfășurarea întregii anchete, dând dispoziții exprese cu privire la faptele ce trebuiau stabilite și metodele și mijloacele de constrângere ce trebuiau folosite.

În urma arestării lui Vasile Luca și a altor circa 40 de persoane, Drăghici i-a cerut șefului Direcției de anchete penale, colonel Mityka Francisc să obțină recunoașteri de la ei și alte probe, din care să reiasă că ar fi vechi dușmani ai regizului și sabotori ai economiei naționale. La întrebarea ce i s-a pus de către șeful direcției de anchete, care sînt elementele concrete în legătură cu care să-i acuze, Drăghici i-a răspuns cu brutalitate : "Ce nu ai documentele Plenarei C.C. în legătură cu devierea de dreapta. Ce alte documente mai vrei?" Și în continuare Drăghici a precizat că "în cazul în care nu recunosc faptele ce li se impută în aceste documente, și aceasta dovedește că sînt elemente dușmănoase, care se ridică împotriva documentelor de partid".

Principalul anchetator al lui Vasile Luca, col. Butyka Francisc declară :

"Ieșind alt material de bază decât documente de partid cu privire la devierea de dreapta, în anchetă s-a urmărit confirmarea lor exactă, inclusiv a calificativelor date de partid în aceste materiale".

Pentru a ajunge să obțină unele recunoașteri, Drăghici a indicat în mod expres anchetatorilor să găsească în viața personală a celor anchetați anumite slăbiciuni, relații amorose în afara cadrului familiei și după ce îi vor umili în acest fel și "băga sub masă" - după cum spunea Drăghici - pe baza acestor fapte să-i determine să semneze și recunoașteri asupra altor fapte mai grave care li se imputau.

Drăghici a aprobat ca asupra tuturor anchetaților din acest lot, cu excepția lui Vasile Luca să se aplice constrângerea fizică în cazul că cea morală nu era suficientă, pentru "a-i încalzi pe arestați" (fila 101, dosar documentar). Pe baza acestor indicații ale lui Drăghici Alexandru, unii dintre deținuți au fost maltratați în mod barbar. Printre aceștia a fost și tovarășul Aurel Vijoli, Crain Ioan și alții. După cum a declarat chiar în cursul anchetei Crain Ioan :

"Am fost bătut și ținut 40 de zile și nopți nedormit, adică opt săptămâni în continuare, luna, marșea, miercurea, joi și vineri până la completarea celor 40 zile și nopți fiind astfel forțat să semnez procese verbale de interogatoriu ce nu cuprind declarațiile mele" (fila 238, vol.104).

Intrucât principalele acuzații aducă celor implicați în procesul Luca era sabotajul economic pe care aceștia l-ar fi făcut, iar probele existente la dosar contraziceau de fapt această acuzație, șeful direcției care conducea ancheta, col. Butyka Francisc i-a prezentat propunerea lui Drăghici Alexandru să approve efectuarea unor expertize de specialitate, dar Drăghici a respins în mod brutal și această propunere, împingând și pe această cale la încălcarea normelor procedurale legale.

Principalele declarații luate au fost prezentate lui Gheorghiu Dej de către Alexandru Drăghici, care a făcut numeroase observații marginale prin care a confirmat sau infirmat relaterile arestaților și de asemenea a formulat îndrumări exprese cu

privire la modul cum să continue ancheta.

Postul colonel Butyka Francisc precizează :

"Cum noi alte materiale nu avem, aceste observații, mai ales cu privire la trecutul lui Vasile Luca, au fost luate drept literă de evanghelie".

Pentru ca înscenarea să reușească pînă la capăt s-a manifestat preocuparea și pentru organizarea unui complot de judecată care să judece doar pe baza așă ziselor probe existente la dosar. Încă înainte de terminarea cercetărilor, Alexandru Voiti-novici a fost chemat de Drăghici și Iosif Chiginevski, iar ulterior de către Gheorghiu Dej, promițindu-i-se că va fi promovat ca președinte al Tribunalului Suprem dacă se consideră în stare să judece și să condamne pe Vasile Luca.

În timp ce Vasile Luca executa pedeapsa el a fost supus unui regim extrem de sever, de izolare, iar scrisorile și memoriile sale de a i se reexamina situația, au rămas fără răspuns. În unele din aceste memorii adresate lui Gheorghiu Dej el scria:

"Am afirmat și spun și acum că C.C. al P.M.R. a fost dus în eroare, în documentele de partid au intrat minciuni și calomnii precum și multe fapte greșit interpretate, iar la anchetarea mea am fost nevoit să recunosc sabotajul numai că așa spune în documentele de partid, fără a fi fost eu personal cercetat înainte de un organ al partidului, în fața căruia puteam să le combat toate acușările ridicate împotriva mea ... eu nu sînt dușman. Sînt muncitor și în concepția și conștiința mea, am rămas comunist. Mi voi rămîne comunist pînă la moarte, chiar dacă sînt considerat altfel și sînt lovit și de zi cu zi, cu rășină, cu regim distrugător în închisoare. Nu merit această moarte dacă luăm în considerare și părțile pozitive din activitatea mea și suferințele îndurate pentru activitate cinstită, revoluționară. Pentru mine este inexplicabilă această pornire atît de dușmănoasă față de mine și mai ales a unora din membrii Comitetului Central (ff.36-37, dosar 4146).

2. În legătură cu cazul Anei Pauker.

În ședința Plenară a C.C. al Partidului din 26 - 27 mai 1952 și după aceea cerîndu-i-se Anei Pauker să ia poziție față

de greșelile sale, ea a adoptat o atitudine autocritică față de acele laturi negative ale activității sale din perioada pînă la 23 August 1944 cît și după această dată.

Cu toate acestea, și în pofida faptului că Ana Pauker era membră a Comitetului Central și făcea parte din Biroul Organizatoric, începînd de la 16 septembrie 1952, atît ea cît și rudele ei apropiate au fost strict supravegheate prin diferite forme și mijloace ale muncii de securitate. Din notele informative întocmite de lucrătorii care au avut această misiune, nu rezultă nici o manifestare dușmănoasă sau fapte compromițătoare, nici ale Anei Pauker, nici ale rudelor acesteia.

Deși nu a existat nici o dovadă concretă din care să reiasă că Ana Pauker s-ar fi făcut vinovată de săvîrșirea unor fapte penale, ea a fost arestată de către organele de securitate în seara zilei de 18 februarie 1953 și anchetată timp de circa o lună de zile.

Menționăm că Biroul Politic al Comitetului Central al Partidului, a aprobat abia în ziua de 19 februarie 1953 ca Ana Pauker să fie anchetată de organele de securitate. Hotărîrea nu prevede ca ea să fie anchetată sub stare de arest. Aceasta, atestă faptul că arestarea ei nu s-a făcut pe baza unei hotărîri colective, ci la indicația unei singure persoane.

Un alt fapt care de asemenea trebuie menționat este și acela că, deși se luase măsura de anchetare a ei sub stare de arest Ana Pauker era membră a C.C. al Partidului și făcea parte din Biroul Organizatoric. Nici un organ de partid nu adoptase vre-o hotărîre cu privire la scoaterea ei din Comitetul Central, din Biroul Organizatoric și excluderea din partid.

Negres Vasile arată că a primit ordin ca să ancheteze pe Ana Pauker în legătură cu participarea ei la activitatea fracționistă din partid. Deci, s-a dat în sarcina securității să ancheteze și să lămurească probleme care de fapt trebuiau cercetate și lămurite de către organe de partid.

Abia în iunie 1953, după punerea sa în libertate s-a constituit o comisie de partid care s-a ocupat de cercetarea pe linie de partid a Anei Pauker.

Și de această dată Ana Pauker a avut o poziție autocritică. Ea s-a referit nu numai la greșelile pe care le-a comis, ci și la cauzele care au făcut posibil aceasta. În același timp, ea a insistat asupra faptului că nu a avut niciodată intenția să facă rău partidului.

Anna Pauker nu a fost de acord cu unele din citate pe care comisia de partid i le-a prezentat ca fiind extrase din diverse expuneri făcute de ea la mitinguri, adunări de partid, ședințe de instructaj și a susținut că nu i-au fost date toate stenogramele expunerilor sale la timpul respectiv, pentru a le citi și corecta. Ea a arătat comisiei de partid că atunci când i-au fost prezentate unele din stenograme pentru ca să verifice dacă au fost prinse exact ceea ce spusese, a constatat cu surprindere că uneori erau incluse probleme ca fiind ridicate de ea, la care nici măcar nu se gândise.

Despre lipsa de obiectivitate în analizarea situației Annei Pauker și mai ales despre incorectitudinea lui Drăghici în legătură cu acest caz, dorim să semnalăm doar un singur fapt, suficient de semnificativ.

La 11 mai 1954 Biroul Politic al C.C. al Partidului a discutat raportul comisiei de partid care a cercetat pe Anna Pauker și l-a aprobat cu unele modificări. Principala modificare adusă conținutului acestui raport s-a făcut la propunerea lui Alexandru Drăghici. Astfel, în raport se arăta că: "Rabinsohn (fratele Annei P) venea des în casa lui Anna Pauker". În locul acestui pasaj, Drăghici a propus și s-a aprobat introducerea următoarei formulări: "Serviciile de spionaj american, englez, israelian afluau, prin intermediul redelor lui Pauker, care o vizitau - Emil Pauker, Rabinsohn și alte elemente suspecte - secrete de partid și de stat".

Atitudinea de batjocorire a adevărului de către Alexandru Drăghici este cu atât mai gravă cu cât el știa că afirmațiile pe care le face sînt pur și simplu o minciună, deoarece fratele Annei Pauker și celelalte rude menționate fuseseră anterior anchetate de către organele de securitate, sub îndrumarea nemijlocită a lui Drăghici și la data discutării raportului comisiei erau puse în libertate, deoarece nu s-a stabilit nici un fel de vinovăție în sarcina lor.

3. În legătură cu mersul lucrărilor pe șantierul canalului Dunărea - Marea Neagră au existat păreri încă din perioada 1950 - 1951 că deficiențele care apăreau frecvent pe șantier ar putea fi consecința unor acțiuni de sabotaj, dar cu toate măsurile de cercetare întreprinse nu s-a rezultat acte de sabotaj.

La puțină vreme după ce Drăghici Alexandru a fost numit ministru al Afacerilor Interne a luat măsuri să se înscrie un proces public în legătură cu așa zisul sabotaj de la Canal. Astfel în luna iulie 1952, Drăghici a convocat la M.A.I. o ședință la care au participat adjunctul său Pintilie, secretarii generali Nicolschi și Masaru, precum și șefii de direcție, Dulgheru Misu, Gogu Popescu și Carabedion, pentru a stabili măsurile imediate ce trebuiau luate în legătură cu Canalul. La această ședință a participat și Iosif Chișinevski.

Dulgheru Misu și alți participanți declară că, în cadrul ședinței, Drăghici și Chișinevski le-a ordonat participanților să pregătească un proces public exemplar în legătură cu "sabotajul" de la Canal, cerind ca toată acțiunea să se încheie în decurs de trei săptămâni.

Modul cum au fost puse problemele de către Drăghici, termenul scurt care a fost stabilit, precum și măsurile anterioare de intimidare luate de Drăghici față de cei care își exprimau părerea că la Canal nu este vorba de sabotaj, ci sunt deficiențe de organizare în conducere și lipsă de competență, au constrins cadrele de securitate înscrinate cu această acțiune, să scoată cu orice preț o acțiune de sabotaj la Canal.

Principalele cadre din securitate cunoșteau că în aprilie - mai 1952, Drăghici a făcut o vizită specială pe șantierul Canalului Dunărea - Marea Neagră și față de ce a văzut acolo și-a exprimat părerea că este vorba de o mare acțiune de sabotaj și ulterior a raportat lui Teohari Georgescu că a dovedit indulgență față de cele ce se petreceau la Canal. De asemenea, se cunoștea că după această vizită a lui Drăghici pe șantierul Canalului, a fost trimisă o comisie de ingineri specialiști condusă de mr. Vardan Maximilian, șeful serviciului de contrasabotaj pentru Canal, care să confirme concluziile la care ajunsese Drăghici. Comisia, în raportul întocmit, a demonstrat în mod documentat că nu este vorba de acțiuni de sabotaj, ci despre unele deficiențe organizatorice și așa cum se preciza în raport "lucrările Canalului, edică investiția uriașă de miliarde au fost începute pe bază de documentații incomplete și greșite" (Fila 21, dosar documentar).

Drăghici Alexandru a fost nemulțumit de această concluzie a comisiei, calificând atitudinea ei ca fiind dușmănoasă, iar pe șeful acesteia, mr-Vardan Maximilian l-a îndepărtat imediat

din securitate, la sfârșitul lunii iunie 1952.

În aceste condiții s-a ajuns la situația ca oamenii despre care cercetările anterioare dovediseră nevinovăția lor să fie arestați și constrinși - fizic și moral - să se auto-acuze. Așa de exemplu, deși în 1951, Georgescu Gheorghe - Topeslău, fiind suspectat de acțiuni de sabotaj, fusese anchetat, sub stare de arest, timp de șase luni de zile a fost pus în libertate dovedindu-se cu documente că nu are nici o vină, în iulie 1952, pe baza ordinului lui Brăghici Alexandru a fost din nou arestat și acuzat de sabotaj pe baza aceluiași documente asupra cărora fusese anchetat în 1951 și determinat, de această dată, după 7 zile de anchetă neîntreruptă să semneze declarațiile întocmite de anchetatori prin care era acuzat de sabotaj și în temeiul cărora a fost condamnat la moarte.

Faptul că nevinovăția acestui cetățean fusese stabilită cu certitudine la ancheta din 1951 o confirmă și rezoluția șefului Direcției regionale de securitate Constanța, maior Boicaru Nicolae pusă la data de 12 iunie 1951 pe raportul cu rezultatul cercetărilor, rezoluție în care se arată :

"Din cercetările făcute asupra lui Georgescu Gheorghe zis Topeslău, s-a constatat nu numai că nu a sabotat, dar el a sesizat Direcția generală a Canalului Dunărea - Marea Neagră de anumite nereguli, arătând științific toate posibilitățile. Cred că arestarea sa se datorește lipsei de orientare a organelor noastre. Propun să fie pus în libertate și reîncadrat în muncă ca un bun specialist" (fila 174, vol.19 informativ).

S-a ajuns până acolo încât, anchetatorii au constrins pe mecanicul de locomotivă Nichita Dumitru să recunoască că a stricat o locomotivă Diesel deși era fapt știut că el nu lucra pe locomotiva respectivă la data când aceasta s-a defectat, vina revenindu-i altui mecanic, respectiv lui Nicolae Ion, care recunoscuse că avaria a avut loc din neglijența sa și ca urmare a plătit și despăgubiri. În anchetă, Ion Nicolae, care era în același timp și informator al securității, a fost pus să declare că Nichita Dumitru ar fi stricat locomotiva. Discutându-se recent cu Ion Nicolae acesta a declarat :

"Nighita n-a stricat această locomotivă ... am fost pus să semnez niște declarații pe care anchetatorul le-a scris cum a vrut el și nu cum am declarat eu".

Precizăm că pentru această acuzație, Nighita Dumitru a fost condamnat la moarte și executat.

Faptele arată că Drăghici Alexandru, în mod deliberat, a acționat pentru a înscena procesul, iar după judecarea acestuia a luat, de asemenea, măsuri să împiedice în continuare aflarea adevărului. Așa de exemplu, tovarășul Anton Tatu Jianu - în acea vreme procuror general al republicii - aflând că mr. Teodorescu Ovidiu, fost procuror în cadrul procesului nu a făcut altceva, în cursul dezbaterilor, decât să expună un rechizitoriu întocmit de organele de securitate, l-a destituit din funcția de procuror militar. Imediat după aceasta, Drăghici Alexandru i-a dat un telefon tovarășului Tatu Jianu, reproșându-i faptul că a destituit din funcția de procuror militar pe Teodorescu Ovidiu și i-a atras atenția că în acest fel există pericolul compromiterii întregului proces de la Canal.

4. Din șirul abuzurilor, ilegalităților și crimelor săvârșite în trecut face parte și asasinarea monstruoasă, în mod deliberat din ordinul lui Alexandru Drăghici a lui Ibrahim Sefit zis Turcu.

Nu mai pentru simplul motiv că Ibrahim Sefit - care îl cunoștea din închisoare pe Alexandru Drăghici - i-a cerut să stea de vorbă cu el și la refuzul acestuia, Ibrahim l-a insultat, Drăghici a ordonat să fie ucis imediat și să i se raporteze în cel mai scurt timp de executare.

Atitudinea abuzivă și lipsită de respect față de cele mai elementare cerințe ale legalității a rezultat și din poziția adoptată de Drăghici în fața comisiei de partid, unde el - minimalizând total această crimă - o socotea un fapt obișnuit și chiar un merit al lui că a salvat Sibul de un element turbulent și periculos pentru securitatea statului.

la reproșul Comisiei de partid cu privire la caracterul ilegal al măsurii ordonate de el, Drăghici a încercat să justifice că de fapt el a cerut "să se lichideze cu această rașină", neînțelegând prin ordinul dat uciderea lui și că despre cele petrecute l-a informat și pe Gheorghiu Dej. Că susținerea lui Drăghici cum că n-ar fi înțeles prin ordinul dat asasinarea lui Ibrahim este falsă, reiese din următoarele fapte :

- Când a dat ordin șefului securității din Sibiu pentru asasinarea lui Ibrahim a fost de față și însoțitorul personal al lui Drăghici, care la fel ca și șeful securității a înțeles că se ordonă uciderea lui Ibrahim în acea noapte ;
- A doua zi dimineața raportându-i-se de către șeful Direcției regionale de securitate Brașov că ordinul său a fost executat și că Ibrahim a fost omorât, Drăghici a răspuns : "bine" și a ordonat să se ia măsuri pentru a se face o cercetare prin care să se întocmească toate legile care să justifice lășurarea lui Ibrahim
- Când generalul nr. Lucșan, fostul locțiitor al procurorului general i-a cerut aprobarea lui Drăghici pentru a-l ancheta pe lt.col. Briceag, șeful securității regionale Sibiu pentru crimă de omor săvârșită împotriva lui Ibrahim defit, Drăghici i-a cerut să-l lase în pace pe Briceag, deoarece acesta a executat un ordin superior.

Col. în rezervă Mois Aurel, fostul șef al Direcției regionale M.A.I. Brașov declară că, după ce a raportat despre faptul că Ibrahim a fost lășurat, i s-a-m precizat următoarele :

"Drăghici Alexandru mi-a ... ordonat ca să se facă cercetări și să se întocmească dosarul în sensul celor ordonate de el lui Briceag când a ordonat lășurarea lui Iurcu că a fugit de sub escortă" (ff. 62 - 63, dosar documentar).

Iar, colonel Crăciun Gheorghe, fostul locțiitor al șefului Direcției regionale M.A.I. Brașov, însărcinat să întocmească actele prin care să se măsluiască adevărul, declară că i s-a ordonat să facă :

"în așa fel ca numele lui Drăghici Alexandru să nu

apară în acte" și să stabilească "că Turcu a vrut să fugă în timp ce era transportat spre Pîrîțveni" (f.10, dosar documentar).

x

Cele de mai sus pun în evidență caracterul deliberat al abuzurilor, anarhismului și fărâșelărilor săvârșite în trecut și subliniază răspunderea ce revine lui Gheorghiu Dej, Ionif Chișinevichi și Alexandru Brăghici pentru încălcarea cu brutalitate a celor mai elementare cerințe legale și morale, precum și pentru că au imprimat o asemenea concepție în munca unor lucrători ai M.A.I., ai Justiției și procuraturii, stimulându-i să săvârșescă abuzuri și ilegalități și să nesocotească orice norme ale democratismului și umanismului.

N O T A

cu privire la unele aspecte referitoare la
cazurile prezentate.

Din documentele studiate și din discuțiile purtate cu unii martori, anchetatori precum și cu o parte din cei care au avut de suferit în urma măsurilor luate a rezultat în mod convingător, că cei implicați în aceste cazuri nu se făceau vinovați de faptele pentru care au fost judecați și condamnați. A reieșit, în același timp, că măsurile represive și acțiunile de înscenare a principalelor procese care au avut loc, au fost organizate în mod premeditat, la indicația și cu participarea directă a lui Gheorghiu - Dej, Iosif Chișinevschi și a lui Alexandru Drăghici.

1. Prin măsuri abuzive și prin încălcarea legalității a fost posibilă înscenarea procesului intentat lui Vasile Luca.

Personal Drăghici Alexandru a condus desfășurarea întregii anchete, dând dispoziții exprese cu privire la faptele ce trebuia stabilite și metodele și mijloacele de constrângere ce trebuia folosite.

În urma arestării lui Vasile Luca și a altor circa 40 de persoane, Drăghici i-a cerut șefului Direcției de anchete penale, colonel Butyka Francisc să obțină recunoașteri de la ei și alte probe, din care să reiasă că ar fi vechi dușmani ai regimului și sabotori ai economiei naționale. La întrebarea ce i s-a pus de către șeful direcției de anchete, care sînt elementele concrete în legătură cu care să-i acuze, Drăghici i-a răspuns cu brutalitate : "Ce nu ai documentele Plenarei C.C. în legătură cu devierea de dreapta. Ce alte documente mai vrei?" Și în continuare Drăghici a precizat că "în cazul în care nu recunosc faptele ce li se impută în aceste documente, și aceasta dovedește că sînt elemente dușmănoase, care se ridică împotriva documentelor de partid".

Principalul anchetator al lui Vasile Luca, col. Butyka Francisc declară :

"Neavînd alt material de bază decît documente de partid cu privire la devierea de dreapta, în anchetă s-a urmărit confirmarea lor exactă, inclusiv a calificativelor date de partid în aceste materiale".

Pentru a ajunge să obțină unele recunoașteri, Drăghici a indicat în mod expres anchetatorilor să găsească în viața personală a celor anchetați anumite slăbiciuni, relații omoroase în afara cadrului familiei și după ce îi vor umili în acest fel și "băga sub masă" - după cum spunea Drăghici - pe baza acestor fapte să-i determine să semneze și recunoașteri asupra altor fapte mai grave care li se imputau.

Drăghici a sprobat ca asupra tuturor anchetaților din acest lot, cu excepția lui Vasile Luca să se aplice constrîngerea fizică în cazul că cea morală nu era suficientă, pentru "a-i încălzi pe arestați" (fila 101, dosar documentar). Pe baza acestor indicații ale lui Drăghici Alexandru, unii dintre deținuți au fost maltratați în mod barbar. Printre aceștia a fost și tovarășul Aurel Vijoli, Graiu Ioan și alții. După cum a declarat chiar în cursul anchetei Graiu Ioan :

"Am fost bătut și ținut 40 de zile și nopți nedormit, adică opt săptămîni în continuare, lunea, marțea, miercurea, joi și vineri pînă la completarea celor 40 zile și nopți fiind astfel forțat să semnez procese verbale de interogatoriu ce nu cuprînd declarațiile mele" (fila 238, vol. 104).

Intrucît principala acuzație adusă celor implicați în procesul Luca era sabotajul economic pe care aceștia l-ar fi făcut, iar probele existente la dosar contraziceau de fapt această acuzație, șeful direcției care conducea ancheta, col. Butyka Francisc i-a prezentat propunerea lui Drăghici Alexandru să aprobe efectuarea unor expertize de specialitate, dar Drăghici a respins în mod brutal și această propunere, împingînd și pe această cale la încălcarea normelor procedurale legale.

Principalele declarații luate au fost prezentate lui Gheorghiu Dej de către Alexandru Drăghici, care a făcut numeroase observații marginale prin care a confirmat sau infirmat relațiile arestaților și de asemenea a formulat îndrumări exprese cu

privire la modul cum să continue ancheta.

Fostul colonel Butyka Francisc precizează :

"Cum noi alte materiale nu aveam, aceste observații, mai ales cu privire la trecutul lui Vasile Luca, au fost luate drept literă de evanghelie".

Pentru ca înscenarea să reușească pînă la capăt s-a manifestat preocuparea și pentru organizarea unui complet de judecată, care să judece doar pe baza așa ziselor probe existente la dosar. Încă înainte de terminarea cercetărilor, Alexandru Voitinovici a fost chemat de Drăghici și Iosif Chișinevschi, iar ulterior de către Gheorghiu Dej, promițindu-i-se că va fi promovat ca președinte al Tribunalului Suprem dacă se consideră în stare să judece și să condamne pe Vasile Luca.

În timp ce Vasile Luca executa pedeapsa el a fost supus unui regim extrem de sever, de izolare, iar scrisorile și memoriile sale de a i se reexamina situația, au rămas fără răspuns. În unele din aceste memorii adresate lui Gheorghiu Dej el arăta :

"Am afirmat și spun și acum că C.C. al P.M.R. a fost dus în eroare, în documentele de partid au intrat minciuni și calomnii precum și multe fapte greșit interpretate, iar la anchetarea mea am fost nevoit să recunosc sabotajul numai că așa spune în documentele de partid, fără a fi fost eu personal cercetat înainte de un organ al partidului, în fața căruia puteam să le combat toate acuzațiile ridicate împotriva mea ... eu nu sînt dușman. Sînt muncitor și în concepția și conștiința mea am rămas comunist. Si voi rămîne comunist pînă la moarte, chiar dacă sînt considerat altfel și sînt lovit și de și cu umilințe, cu regim distrugător în închisoare. Nu merit această soartă dacă luăm în considerare și părțile pozitive din activitatea mea și suferințele îndurate pentru activitate cinstită, revoluționară. Pentru mine este inexplicabilă această pornire atît de dușmănoasă față de mine și mai ales ale unora din membrii Comitetului Central (ff.36-37, dosar 4146).

2. În ședința Plenară a C.C. al Partidului din 26 - 27 mai 1952 și după aceea cerîndu-i-se Anei Pauker să ia poziție față de greșelile sale, ea a adoptat o atitudine autocritică, arătînd în scrisoarea din septembrie 1952 adresată Comitetului Central :

"Cu tot ce este în mine cinstit, partinic și devotat cauzei comunismului, voi lupta pentru a nimici în mine tot ce este străin de clasă, de morala și principiile de partid, putred pentru a pune întotdeauna interesele partidului înainte de orice, voi îndeplini toate hotărârile Comitetului Central ...".

Cu toate că Ana Pauker adoptase această poziție autocritică și în pofida faptului că ea era membră a Comitetului Central și făcea parte din Biroul Organizatoric, începând de la 16 septembrie 1952, atât ea cât și rudele ei apropiate au fost strict supravegheate prin diferite forme și mijloace ale muncii de securitate. Din notele informative întocmite de lucrătorii care au avut această misiune, nu rezultă nici o manifestare dușmănoasă sau fapte compromițătoare, nici ale Anei Pauker nici ale rudelor acesteia.

Deși nu a existat nici o dovadă concretă din care să reească că Ana Pauker s-ar fi făcut vinovată de săvârșirea unor fapte penale, ea a fost arestată de către organele de securitate în seara zilei de 18 februarie 1953 și anchetată timp de circa o lună de zile.

Menționăm că Biroul Politic al Comitetului Central al partidului a aprobat abia în ziua de 19 februarie 1953 ca Ana Pauker să fie anchetată de organele de securitate. Hotărîrea nu prevede ca ea să fie anchetată sub stare de arest. Aceasta, atestă faptul că arestarea ei nu s-a făcut pe baza unei hotărîri colective ci la indicația unei singure persoane.

Un alt fapt care de asemenea trebuie menționat este și acela că, deși se luase măsura de anchetarea ei sub stare de arest Ana Pauker era membră a Comitetului Central al Partidului și făcea parte din Biroul Organizatoric. Nici un organ de partid nu adoptase vre-o hotărîre cu privire la scoaterea sa din Comitetul Central, din Biroul Organizatoric și excluderea din Partid.

Negrea Vasile arată că a primit ordin ca să ancheteze pe Ana Pauker în legătură cu participarea ei la activitatea fracționistă din partid. Deci, s-a dat în sarcina securității să ancheteze și să lămurească probleme care de fapt trebuiau cercetate și lămurite de către organe de partid.

Abia în iunie 1953, după punerea sa în libertate s-a constituit o comisie de partid care s-a ocupat de cercetarea pe linie de partid a Anei Pauker.

Si de această dată Ana Pauker a avut o poziție autocritică. Ea s-a referit nu numai la greșelile pe care le-a comis ci și la cauzele care au făcut posibil aceasta. In același timp, ea a insistat asupra faptului că nu a avut niciodată intenția să facă rău partidului.

Ana Pauker nu a fost de acord cu unele din citate pe care comisia de partid i le-a prezentat ca fiind extrase din diverse expuneri făcute de ea la mitinguri, adunări de partid, ședințe de instructaj și a susținut că nu i-au fost date toate stenogramele expunerilor sale la timpul respectiv, pentru a le citi și corecta. Ea a arătat comisiei de partid că atunci când i-au fost prezentate unele din stenograme pentru ca să verifice dacă au fost prinse exact ceea ce spusese, a constatat cu surprindere că uneori erau incluse probleme ca fiind ridicate de ea, la care nici măcar nu se gândise.

Din mai multe date și fapte rezultă că în discutarea cazului Anei Pauker s-a dovedit lipsă de obiectivitate și de principialitate. In acest sens semnalăm doar un singur fapt, suficient de semnificativ.

La 11 mai 1954 Biroul Politic al C.C. al partidului a discutat raportul comisiei de partid care a cercetat pe Ana Pauker și l-a aprobat cu unele modificări. Principala modificare adusă conținutului acestui raport s-a făcut la propunerea lui Alexandru Drăghici. Astfel, în raport se arată că : "Rabinsohn (fratele Anei P) venea des în casa lui Ana Pauker". In locul acestui pasagiu Drăghici a propus și s-a aprobat introducerea următoarei formulări : "Serviciile de spionaj american, englez, izraelian, aflau, prin intermediul rudelor lui Pauker, care o vizitau - Emil Pauker, Rabinsohn și alte elemente suspecte - secrete de partid și de stat".

Atitudinea de batjocorire a adevărului de către Alexandru Drăghici este cu atât mai gravă cu cât el știa că afirmațiile pe care le face sînt pur și simplu o minciună, deoarece fratele Anei Pauker și celelalte rude menționate fuseseră anterior anchetate de către organele de securitate, sub îndrumarea nemijlocită a lui Drăghici și la data discutării raportului comisiei erau puse în libertate, deoarece nu s-a stabilit nici un fel de vinovăție în sarcina lor.

3. In legătură cu mersul lucrărilor pe șantierul Canalului Dunărea - Marea Neagră au existat păreri încă din perioada 1950-1951 că deficiențele care apăreau frecvent pe șantier ar putea fi

consecința unor acțiuni de sabotaj, dar cu toate măsurile de cercetare întreprinse nu au rezultat acte de sabotaj.

În 1952, la puțină vreme după îndepărtarea vechii conduceri a M.A.I., s-au luat măsuri să se însceneze un proces public în legătură cu așa-zisul sabotaj de la Canal. Astfel, în luna iulie 1952 a fost convocată la M.A.I. o ședință la care au participat Iosif Chișinevschi, Alexandru Drăghici, adjunctul său Pintilie, secretarii generali ai M.A.I., Nicolachi și Mazura, precum și șefii de direcție Dulgheru Mișu, Gogu Popescu și Garabedian, cu care prilej s-au stabilit măsurile ce trebuie întreprinse în legătură cu Canalul. La această ședință Iosif Chișinevschi a precizat că :

"Gheorghiu Dej vrea ca procesul să se judece cât mai repede și să nu dureze ca altele".

Dulgheru Mișu și alți participanți declară că, în cadrul ședinței, Chișinevschi și Drăghici le-a ordonat participanților să pregătească un proces public exemplar în legătură cu "sabotajul" de la Canal, cerind ca toată acțiunea să se încheie în decurs de trei săptămâni.

Modul cum au fost puse problemele de către Drăghici și Chișinevschi, termenul scurt care a fost stabilit, precum și măsurile anterioare de timorare luate de Drăghici, față de cei care își exprimau părerea că la Canal nu este vorba de sabotaj, ci sint deficiențe de organizare în conducere și lipsă de competență, au constrâns cadrele de securitate însărcinate cu această acțiune, să scoată cu orice preț fapte de sabotaj la Canal.

Principalele cadre din securitate cunoștem că în aprilie - mai 1952, Drăghici a făcut o vizită specială pe șantierul Canalului Dunărea - Marea Neagră și față de ce a văzut acolo și-a exprimat părerea că este vorba de o mare acțiune de sabotaj și ulterior a reproșat lui Teohari Georgescu că a dovedit indulgență față de cele ce se petreceau la Canal. De asemenea, se cunoștea că după această vizită a lui Drăghici pe șantierul Canalului, a fost trimisă o comisie de ingineri specialiști condusă de ar.Vardan Maximilian, șeful serviciului de contrasabotaj pentru Canal, care să confirme concluziile la care ajunsese Drăghici. Comisia, în raportul întocmit a arătat în mod documentat că nu este vorba de acțiuni de sabotaj, ci despre unele deficiențe organizatorice și așa cum se preciza în raport "lucrările Canalului, adică investiția uriașă de miliarde au fost începute pe bază de documentații incomplete și greșite (fila 21, dosar documentar).

Raportul comisiei a fost înaintat lui Gheorghiu Dej, care - fiind nemulțumit de concluziile și aprecierile făcute de membrii comisiei - a pus o rezoluție prin care cerea să se stabilească cine sînt cei care au făcut asemenea aprecieri, și caracteriza atitudinea lor ca apolitică. (Declarațiile lui Dulgheru Mișu și Flintea Ion, anchetatori în lotul de la Canal, ff.80 și 104, dosar documentar).

Mai mult, Drăghici Alexandru a calificat atitudinea comisiei ca fiind dușmănoasă, iar pe șeful acesteia, mr. Vardan Maximilian l-a îndepărtat imediat din securitate, la sfîrșitul lunii iunie 1952.

În aceste condiții s-a ajuns la situația ca oameni despre care cercetările anterioare dovediseră nevinovăția lor să fie arestați și constrînși fizic și moral să se autoacuze. Așa de exemplu, deși în 1951, Georgescu Gheorghe zis Topazlău, fiind suspectat de acțiuni de sabotaj, fusese anchetat, sub stare de arest timp de 6 luni de zile a fost pus în libertate dovedindu-se cu documente că nu are nici o vină, în iulie 1952, pe baza ordinului lui Drăghici Alexandru a fost din nou arestat și acuzat de sabotaj pe baza acelorasi documente asupra cărora fusese anchetat în 1951 și determinat de această dată, după 7 zile de anchetă neîntreruptă să semneze declarațiile întocmite de anchetatori prin care era acuzat de sabotaj și în temeiul cărora a fost condamnat la moarte.

Faptul că nevinovăția acestui cetățean fusese stabilită cu certitudine la ancheta din 1951 o confirmă și rezoluția șefului Direcției regionale de securitate Constanța, mr. Doicaru Nicolae, pusă la data de 12 iunie 1951 pe raportul cu rezultatul cercetărilor, rezoluție în care se arată :

"Din cercetările făcute asupra lui Georgescu Gheorghe zis Topazlău, s-a constatat nu numai că nu a sabotat, dar el a sesizat Direcția generală a Canalului Dunărea - Marea Neagră de anumite nereguli, arătînd științific toate posibilitățile. Cred că arestarea sa se datorește lipsei de orientare a organelor noastre. Propun să fie pus în libertate și reincadrat în muncă ca un bun specialist" (fila 174, vol.19 informativ).

S-a ajuns pînă acolo încît, anchetatorii au constrîns pe mecanicul de locomotivă Nichita Dumitru, să recunoască că a stricat o locomotivă Diesel, deși era fapt știut că el nu lucra pe

locomotiva respectivă la data când aceasta s-a defectat, vina revenindu-i altui mecanic, respectiv lui Nicolae Ion, care recunoscuse că avaria a avut loc din neglijența sa și ca urmare a plătit și despăgubiri. În anchetă, Ion Nicolae, care era în același timp și informator al securității, a fost pus să declare că Nichita Dumitru ar fi stricat locomotiva. Discutându-se recent cu Ion Nicolae acesta a declarat :

"Nichita n-a stricat această locomotivă ... am fost pus să semnez niște declarații pe care anchetatorul le-a scris cum a vrut el și nu cum am declarat eu".

Precizăm că pentru această acuzație Nichita Dumitru a fost condamnat la moarte și executat.

Faptele arată că procesul de la Canal a fost înscenat în mod deliberat, iar după judecarea acestuia s-au luat de asemenea, măsuri să se împiedice în continuare aflarea adevărului. Așa de exemplu, tovarășul Anton Tatu Jianu - în acea vreme procuror general al republicii - aflând că maior Teodorescu Ovidiu, fost procuror în cadrul procesului nu a făcut altceva, în cadrul dezbaterilor, decât să expună un rechizitoriu întocmit de organele de securitate, l-a destituit din funcția de procuror militar. Imediat după aceasta, Drăghici Alexandru i-a dat un telefon tovarășului Tatu Jianu, reproșându-i faptul că a destituit din funcția de procuror militar pe Teodorescu Ovidiu și i-a atras atenția că, în acest fel există pericolul compromiterii întregului proces de la Canal.

4. Din șirul abuzurilor, ilegalităților și crimelor săvârșite în trecut face parte și asasinarea monstruoasă, în mod deliberat din ordinul lui Alexandru Drăghici a lui Ibrahim Sefit zis Turcu.

Nuasi pentru simplul motiv că Ibrahim Sefit - care îl cunoștea din închisoare pe Alexandru Drăghici - i-a cerut să stea de vorbă cu el și la refuzul acestuia, Ibrahim l-a insultat, Drăghici a ordonat să fie ucis imediat și să i se raporteze în cel mai scurt timp de executare.

Atitudinea abuzivă și lipsită de respect față de cele mai elementare cerințe ale legalității a rezultat și din poziția adoptată de Drăghici în fața comisiei de partid, unde el - minimalizând total această crimă - o socotea un fapt obișnuit și chiar un merit al lui că a salvat Bibiul de un element turbulent și periculos pentru securitatea statului.

La reproșul Comisiei de partid cu privire la caracterul ilegal al măsurii ordonate de el, Drăghici a încercat să justifice că de fapt el a cerut "să se lichideze cu această rușine", neînțelegînd prin ordinul dat uciderea lui și că despre cele petrecute l-a informat și pe Gheorghiu Dej. Că susținerea lui Drăghici cum că n-ar fi înțeles prin ordinul dat asasinarea lui Ibrahim este falsă, reiese din următoarele fapte :

- Cînd a dat ordin șefului securității din Sibiu pentru asasinarea lui Ibrahim a fost de față și însoțitorul personal al lui Drăghici, care la fel ca și șeful securității a înțeles că se ordonă uciderea lui Ibrahim în acea noapte ;
- A doua zi dimineata raportîndu-i-se de către șeful Direcției regionale de securitate Brașov că ordinul său a fost executat și că Ibrahim a fost omorît, Drăghici a răspuns : "bine" și a ordonat să se ia măsuri pentru a se face o cercetare prin care să se întocmească forme legale care să justifice împușcarea lui Ibrahim;
- Cînd generalul mr. Bucșan, fostul locțiitor al procurorului general i-a cerut aprobarea lui Drăghici pentru a-l ancheta pe lt.col. Briceag, șeful securității regionale Sibiu pentru crima de omor săvîrșită împotriva lui Ibrahim Băfit, Drăghici i-a cerut să-l lase în pace pe Briceag, deoarece acesta a executat un ordin superior.

Col. în rezervă Moiş Aurel, fostul șef al Direcției regionale M.A.I. Brașov declară că, după ce a raportat despre faptul că Ibrahim a fost împușcat, i s-au precizat următoarele :

"Drăghici Alexandru mi-a ... ordonat ca să se facă cercetări și să se întocmească dosarul în sensul celor ordonate de el lui Briceag cînd a ordonat împușcarea lui Turcu că a fugit de sub escortă" (ff. 62 - 63, dosar documentar).

Iar, colonel Crăciun Gheorghe, fostul locțiitor al șefului Direcției regionale M.A.I. Brașov, însărcinat să întocmească actele prin care să se masluiască adevărul, declară că i s-a ordonat să facă :

"în așa fel ca numele lui Drăghici Alexandru să nu

apară în acte" și să stabilească "că Turcu a vrut să fugă în timp ce era transportat spre Tîrnăveni" (f.14, dosar documentar).

x

Cele de mai sus pun în evidență caracterul deliberat al abuzurilor, samavolniciilor și fărâdelegilor săvârșite în trecut și subliniază răspunderea ce revine lui Gheorghiu Dej, Iosif Chișinevschi și Alexandru Brăghici pentru încălcarea cu brutalitate a celor mai elementare cerințe legale și morale, precum și pentru că au imprimat o asemenea comportare în munca unor lucrători ai M.A.I., ai justiției și procuraturii, stimulându-i să săvârșescă abuzuri și ilegalități și să nesocotească orice norme ale democratismului și umanismului.

N O T A

cu privire la unele aspecte referitoare la
cazurile prezentate.

Din documentele studiate și din discuțiile purtate cu unii martori, anchetatori precum și cu o parte din cei care au avut de suferit în urma măsurilor luate a rezultat în mod convingător, că cei implicați în aceste cazuri nu se făceau vinovați de faptele pentru care au fost judecați și condamnați. A reieșit, în același timp, că măsurile represive și acțiunile de inscenare a principalelor procese care au avut loc, au fost organizate în mod premeditat, la indicația și cu participarea directă a lui Gheorghiu - Dej, Iosif Chișinevschi și a lui Alexandru Drăghici.

1. Prin măsuri abuzive și prin încălcarea legalității a fost posibilă inscenarea procesului intentat lui Vasile Luca.

Personal Drăghici Alexandru a condus desfășurarea întregii anchete, dând dispoziții exprese cu privire la faptele ce trebuiau stabilite și metodele și mijloacele de constrângere ce trebuiau folosite.

În urma arestării lui Vasile Luca și a altor circa 40 de persoane, Drăghici i-a cerut șefului Direcției de anchete penale, colonel Butyka Francisc să obțină recunoașteri de la ei și alte probe, din care să reiasă că ar fi vechi dușmani ai regimului și sabotori ai economiei naționale. La întrebarea ce i s-a pus de către șeful direcției de anchete, care sînt elementele concrete în legătură cu care sînt acuza, Drăghici i-a răspuns cu brutalitate : "Ce nu ai documentele Plenarei C.C. în legătură cu devierea de dreapta. Ce alte documente mai vrei?" și în continuare Drăghici a precizat că "în cazul în care nu recunosc faptele ce li se impută în aceste documente, și aceasta dovedește că sînt elemente dușmănoase, care se ridică împotriva documentelor de partid".

Principalul anchetator al lui Vasile Luca, col. Butyka Francisc declară :

"Neavind alt material de bază decît documente de partid cu privire la devierea de dreapta, în anchetă s-a urmărit confirmarea lor exactă, inclusiv a calificativelor date de partid în aceste materiale".

Pentru a ajunge să obțină unele recunoașteri, Drăghici a indicat în mod expres anchetatorilor să găsească în viața personală a celor anchetați anumite slăbiciuni, relații amorose în afara cadrului familiei și după ce îi vor unii în acest fel și "băga sub masă" - după cum spunea Drăghici - pe baza acestor fapte să-i determine să semneze și recunoașteri asupra altor fapte mai grave care li se imputau.

Drăghici a sprobat ca asupra tuturor anchetaților din acest lot, cu excepția lui Vasile Luca să se aplice constrîngerea fizică în cazul cîi cea morală nu era suficientă, pentru "a-i încălzi pe arestați" (fila 101, dosar documentar). Pe baza acestor indicații ale lui Drăghici Alexandru, unii dintre deținuți au fost maltratați în mod barbar. Printre aceștia a fost și tovarșul Aurel Vijoli, Craiu Ioan și alții. După cum a declarat chiar în cursul anchetei Craiu Ioan :

"Am fost bătut și ținut 40 de zile și nopți nedormit, adică opt săptămîni în continuare, luni, marți, miercuri, joi și vineri pînă la completarea celor 40 zile și nopți fiind astfel forțat să semnez procese verbale de interogatoriu ce nu cuprind declarațiile mele" (fila 238, vol. 104).

Intrucît principala acuzație adusă celor implicați în procesul Luca era sabotajul economic pe care aceștia l-ar fi făcut, iar probele existente la dosar contrasiceau de fapt această acuzație, șeful direcției care conducea ancheta, col. Butyka Francisc i-a prezentat propunerea lui Drăghici Alexandru să aprobe efectuarea unor expertize de specialitate, dar Drăghici a respins în mod brutal și această propunere, împingînd și pe această cale la încălcarea normelor procedurale legale.

Principalele declarații luate au fost prezentate lui Gheorghiu Dej de către Alexandru Drăghici, care a făcut numeroase observații marginale prin care a confirmat sau infirmat relațiile arestaților și de asemenea a formulat îndrumări exprese cu

privire la modul cum să continue ancheta.

Postul colonel Butyka Francisc precizează :

"Cum noi alte materiale nu avem, aceste observații, mai ales cu privire la trecutul lui Vasile Luca, au fost luate drept literă de evanghelie".

Pentru ca înscenarea să reușească pînă la capăt s-a manifestat preocuparea și pentru organizarea unui complet de judecată care să judece doar pe baza așa ziselor probe existente la dosar. Încă înainte de terminarea cercetărilor, Alexandru Voiti-novici a fost chemat de Drăghici și Iosif Chișinevski, iar ulterior de către Gheorghiu Dej, promițindu-i-se că va fi promovat ca președinte al Tribunalului Suprem dacă se consideră în stare să judece și să condamne pe Vasile Luca.

În timp ce Vasile Luca executa pedeapsa el a fost supus unui regim extrem de sever, de izolare, iar scrisorile și memoriile sale de a i se reexamina situația, au rămas fără răspuns. În unele din aceste memorii adresate lui Gheorghiu Dej el arăta:

"Am afirmat și spun și acum că C.C. al P.M.R. a fost dus în eroare, în documentele de partid au intrat minciuni și calomnii precum și multe fapte greșit interpretate, iar la anchetarea mea am fost nevoit să recunosc sabotajul numai că așa spune în documentele de partid, fără a fi fost eu personal cercetat înainte de un organ al partidului, în fața căruia puteam să le combat toate acuzațiile ridicate împotriva mea ... eu nu sînt dușman. Sînt muncitor și în concepția și conștiința mea, am rămas comunist. Si voi rămîne comunist pînă la moarte, chiar dacă sînt considerat altfel și sînt lovit zi de zi cu unilintă, cu regim distrugător în închisoare. Nu merit această soartă dacă luăm în considerare și părțile pozitive din activitatea mea și suferințele îndurate pentru activitate cinstită, revoluționară. Pentru mine este inexplicabilă această pornire atît de dușmănoasă față de mine și mai ales a unora din membrii Comitetului Central (ff.36-37, dosar 4146).

2. În legătură cu cazul Anei Pauker.

În ședința Pleneră a C.C. al Partidului din 26 - 27 mai 1952 și după aceea cerîndu-i-se Anei Pauker să ia poziție față

de greșelile sale, ea a adoptat o atitudine autocritică față de acele laturi negative ale activității sale din perioada până la 23 August 1944 cît și după această dată.

Cu toate acestea, și în pofida faptului că Ana Pauker era membră a Comitetului Central și făcea parte din Biroul Organizatoric, începînd de la 16 septembrie 1952, atît ea cît și rudele ei apropiate au fost strict supravegheate prin diferite forme și mijloace ale muncii de securitate. Din notele informative întocmite de lucrătorii care au avut această misiune, nu rezultă nici o manifestare dușmănoasă sau fapte compromițătoare, nici ale Anei Pauker, nici ale rudelor acesteia.

Deși nu a existat nici o dovadă concretă din care să reiasă că Ana Pauker s-ar fi făcut vinovată de săvîrșirea unor fapte penale, ea a fost arestată de către organele de securitate în seara zilei de 18 februarie 1953 și anchetată timp de circa o lună de zile.

Menționăm că Biroul Politic al Comitetului Central al Partidului, a aprobat abia în ziua de 19 februarie 1953 ca Ana Pauker să fie anchetată de organele de securitate. Hotărîrea nu prevede ca ea să fie anchetată sub stare de arest. Aceasta, atestă faptul că arestarea ei nu s-a făcut pe baza unei hotărîri colective, ci la indicația unei singure persoane.

Un alt fapt care de asemenea trebuie menționat este și acela că, deși se luase măsura de anchetare a ei sub stare de arest Ana Pauker era membră a C.C. al Partidului și făcea parte din Biroul Organizatoric. Nici un organ de partid nu adoptase vre-o hotărîre cu privire la scoaterea ei din Comitetul Central, din Biroul Organizatoric și excluderea din partid.

Negrea Vasile arată că a primit ordin ca să ancheteze pe Ana Pauker în legătură cu participarea ei la activitatea fracționistă din partid. Deci, s-a dat în sarcina securității să ancheteze și să lămurească probleme care de fapt trebuiau cercetate și lămurite de către organe de partid.

Abia în iunie 1953, după punerea sa în libertate s-a constituit o comisie de partid care s-a ocupat de cercetarea pe linie de partid a Anei Pauker.

Si de această dată Ana Pauker a avut o poziție autocritică. Ea s-a referit nu numai la greșelile pe care le-a comis, ci și la cauzele care au făcut posibil aceasta. În același timp, ea a insistat asupra faptului că nu a avut niciodată intenția să facă rău partidului.

Ana Pauker nu a fost de acord cu unele din citate pe care comisia de partid i le-a prezentat ca fiind extrase din diverse expuneri făcute de ea la mitinguri, adunări de partid, ședințe de instructaj și a susținut că nu i-au fost date toate stenogramele expunerilor sale la timpul respectiv, pentru a le citi și corecta. Ea a arătat comisiei de partid că atunci când i-au fost prezentate unele din stenograme pentru ca să verifice dacă au fost prinse exact ceea ce spusese, a constatat cu surprindere că uneori erau incluse probleme ca fiind ridicate de ea, la care nici măcar nu se gândise.

Despre lipsa de obiectivitate în analizarea situației Anei Pauker și mai ales despre incorectitudinea lui Drăghici în legătură cu acest caz, dorim să semnalăm doar un singur fapt, suficient de semnificativ.

La 11 mai 1954 Biroul Politic al C.C. al Partidului a discutat raportul comisiei de partid care a cercetat pe Ana Pauker și l-a aprobat cu unele modificări. Principala modificare adusă conținutului acestui raport s-a făcut la propunerea lui Alexandru Drăghici. Astfel, în raport se arăta că : "Rabinsohn (fratele Anei P) venea des în casa lui Ana Pauker". În locul acestui pasagiu, Drăghici a propus și s-a aprobat introducerea următoarei formulări: "Serviciile de spionaj american, englez, izraelian aflau, prin intermediul rudelor lui Pauker, care o vizitau - Emil Pauker, Rabinsohn și alte elemente suspecte - secrete de partid și de stat".

Atitudinea de batjocorire a adevărului de către Alexandru Drăghici este cu atât mai gravă cu cât el știa că afirmațiile pe care le face sînt pur și simplu o minciună, deoarece fratele Anei Pauker și celelalte rude menționate fuseseră anterior anchetate de către organele de securitate, sub îndrumarea nemijlocită a lui Drăghici și la data discutării raportului comisiei erau puse în libertate, deoarece nu s-a stabilit nici un fel de vinovăție în sarcina lor.

3. În legătură cu mersul lucrărilor pe șantierul canalului Dunărea - Marea Neagră au existat păreri încă din perioada 1950 - 1951 că deficiențele care apăreau frecvent pe șantier ar putea fi consecința unor acțiuni de sabotaj, dar cu toate măsurile de cercetare întreprinse nu s-au rezultat acte de sabotaj.

La puțină vreme după ce Drăghici Alexandru a fost numit ministru al Afacerilor Interne a luat măsuri să se însceneze un proces public în legătură cu așa zisul sabotaj de la Canal. Astfel în luna iulie 1952, Drăghici a convocat la M.A.I. o ședință la care au participat adjunctul său Pintilie, secretarii generali Nicolachi și Mazuru, precum și șefii de direcție, Dulgheru Misu, Gogu Popescu și Garabedian, pentru a stabili măsurile imediate ce trebuiau luate în legătură cu Canalul. La această ședință a participat și Iosif Chișinevski.

Dulgheru Misu și alți participanți declară că, în cadrul ședinței, Drăghici și Chișinevski le-a ordonat participanților să pregătească un proces public exemplar în legătură cu "sabotajul" de la Canal, cerind ca toată acțiunea să se încheie în decurs de trei săptămâni.

→ Modul cum au fost puse problemele de către Drăghici, termenul scurt care a fost stabilit, precum și măsurile anterioare de timorare luate de Drăghici față de cei care își exprimau părerea că la Canal nu este vorba de sabotaj, ci sînt deficiențe de organizare în conducere și lipsă de competență, au constrins cadrele de securitate însărcinate cu această acțiune, să scoată cu orice preț o acțiune de sabotaj la Canal.

Principalele cadre din securitate cunoșteau că în aprilie - mai 1952, Drăghici a făcut o vizită specială pe șantierul Canalului Dunărea - Marea Neagră și față de ce a văzut acolo și-a exprimat părerea că este vorba de o mare acțiune de sabotaj și ulterior a reproșat lui Teohari Georgescu că a dovedit indulgență față de cele ce se petrecuseră la Canal. De asemenea, se cunoștea că după această vizită a lui Drăghici pe șantierul Canalului, a fost trimisă o comisie de ingineri specialiști condusă de mr. Varden Maximilian, șeful serviciului de contrasabotaj pentru Canal, care să confirme concluziile la care ajunsese Drăghici. Comisia, în raportul întocmit, a demonstrat în mod documentat că nu este vorba de acțiuni de sabotaj, ci despre unele deficiențe organizatorice și așa cum se preciza în raport "lucrările Canalului, adică investiția uriașă de miliarde au fost începute pe bază de documentații incomplete și greșite" (fila 21, dosar documentar).

Drăghici Alexandru a fost nemulțumit de această concluzie a comisiei, calificînd atitudinea ei ca fiind dușmănoasă, iar pe șeful acesteia, mr-Varden Maximilian l-a îndepărtat imediat

din securitate, la sfârșitul lui ei iunie 1952.

În aceste condiții s-a ajuns la situația ca oamenii despre care cercetările anterioare dovediseră nevinovăția lor să fie arestați și constrinși - fizic și moral - să se auto-acuze. Așa de exemplu, deși în 1951, Georgescu Gheorghe - Topazlău, fiind suspectat de acțiuni de sabotaj, fusese anchetat, sub stare de arest, timp de șase luni de zile a fost pus în libertate dovedindu-se cu documente că nu are nici o vină, în iulie 1952, pe baza ordinului lui Drăghici Alexandru a fost din nou arestat și acuzat de sabotaj pe baza aceluiași documente asupra cărora fusese anchetat în 1951 și determinat, de această dată, după 7 zile de anchetă neîntreruptă să semneze declarațiile întocmite de anchetatori prin care era acuzat de sabotaj și în temeiul cărora a fost condamnat la moarte.

Faptul că nevinovăția acestui cetățean fusese stabilită cu certitudine la ancheta din 1951 a confirmat și rezoluția șefului Direcției regionale de securitate Constanța, maior Boicaru Nicolae pusă la data de 12 iunie 1951 pe raportul cu rezultatul cercetărilor, rezoluție în care se arăta :

"Din cercetările făcute asupra lui Georgescu Gheorghe zis Topazlău, s-a constatat nu numai că nu a sabotat, dar el a sesizat Direcția generală a Canalului Dunărea - Marea Neagră de anumite nereguli, arătând științific toate posibilitățile. Cred că arestarea sa se datorește lipsei de orientare a organelor noastre. Propun să fie pus în libertate și reînscădat în muncă ca un bun specialist" (fila 174, vol.19 informativ).

S-a ajuns până acolo încât, anchetatorii au constrins pe mecanicul de locomotivă Nichita Dumitru să recunoască că a stricat o locomotivă Diesel deși era fapt știut că el nu lucra pe locomotiva respectivă la data când aceasta s-a defectat, vins revenindu-i altui mecanic, respectiv lui Nicolae Ion, care recunoscuse că avaria a avut loc din neglijența sa și ca urmare a plătit și despăgubiri. În anchetă, Ion Nicolae, care era în același timp și informator al securității, a fost pus să declare că Nichita Dumitru ar fi stricat locomotiva. Discutându-se recent cu Ion Nicolae acesta a declarat :

"Nighita n-a stricat această locomotivă ... am fost pus să semnez niște declarații pe care anchetatorul le-a scris cum a vrut el și nu cum am declarat eu".

Precizăm că pentru această acuzație, Nighita Dumitru a fost condamnat la moarte și executat.

Faptele arată că Drăghici Alexandru, în mod deliberat, a acționat pentru a înscena procesul, iar după judecarea acestuia a luat, de asemenea, măsuri să împiedice în continuare aflarea adevărului. Așa de exemplu, tovarășul Anton Tatu Jianu - în acea vreme procuror general al republicii - aflând că mr. Teodorescu Ovidiu, fost procuror în cadrul procesului nu a făcut altceva, în cursul dezbaterilor, decît să expună un rechizitoriu întocmit de organele de securitate, l-a destituit din funcția de procuror militar. Imediat după aceasta, Drăghici Alexandru i-a dat un telefon tovarășului Tatu Jianu, reproșându-i faptul că a destituit din funcția de procuror militar pe Teodorescu Ovidiu și i-a atras atenția că în acest fel există pericolul compromiterii întregului proces de la Canal.

4. Din șirul abuzurilor, ilegalităților și crimelor săvîrșite în trecut face parte și asasinarea monstruoasă, în mod deliberat din ordinul lui Alexandru Drăghici a lui Ibrahim Sefit zis Turcu.

Numai pentru simplul motiv că Ibrahim Sefit - care îl cunoștea din închisoare pe Alexandru Drăghici - i-a cerut să stea de vorbă cu el și la refuzul acestuia, Ibrahim l-a insultat, Drăghici a ordonat să fie ucis imediat și să i se raporteze în cel mai scurt timp de executare.

Atitudinea abuzivă și lipsită de respect față de cele mai elementare cerințe ale legalității a rezultat și din poziția adoptată de Drăghici în fața comisiei de partid, unde el - minimalizînd total această crimă - o socotea un fapt obișnuit și chiar un merit al lui că a salvat Sibiul de un element turbulent și periculos pentru securitatea statului.

La reproșul Comisiei de partid cu privire la caracterul ilegal al măsurii ordonate de el, Drăghici a încercat să justifice că de fapt el a cerut "să se lichideze cu această rușine", neînțelegând prin ordinul dat uciderea lui și că despre cele petrecute l-a informat și pe Gheorghiu Dej. Că susținerea lui Drăghici cum că n-ar fi înțeles prin ordinul dat asasinarea lui Ibrahim este falsă, reiese din următoarele fapte :

- Când a dat ordin șefului securității din Sibiu pentru asasinarea lui Ibrahim a fost de față și însoțitorul personal al lui Drăghici, care la fel ca și șeful securității a înțeles că se ordonă uciderea lui Ibrahim în acea noapte ;
- A doua zi dimineața raportându-i-se de către șeful Direcției regionale de securitate Brașov că ordinul său a fost executat și că Ibrahim a fost omorât, Drăghici a răspuns : "bine" și a ordonat să se ia măsuri pentru a se face o cercetare prin care să se întocmească forme legale care să justifice împușcarea lui Ibrahim
- Când generalul nr. Bucșan, fostul locțiitor al procurorului general i-a cerut aprobarea lui Drăghici pentru a-l ancheta pe lt.col. Briceag, șeful securității regionale Sibiu pentru crima de omor săvârșită împotriva lui Ibrahim Refit, Drăghici i-a cerut să-l lase în pace pe Briceag, deoarece acesta a executat un ordin superior.

Col. în rezervă Moiş Aurel, fostul șef al Direcției regionale M.A.I. Brașov declară că, după ce a raportat despre faptul că Ibrahim a fost împușcat, i s-au precizat următoarele :

"Drăghici Alexandru mi-a ... ordonat ca să se facă cercetări și să se întocmească dosarul în sensul celor ordonate de el lui Briceag când a ordonat împușcarea lui Turcu că a fugit de sub escortă" (ff. 62 - 63, dosar documentar).

Iar, colonel Crăciun Gheorghe, fostul locțiitor al șefului Direcției regionale M.A.I. Brașov, însărcinat să întocmească actele prin care să se masluiască adevărul, declară că i s-a ordonat să facă :

"în așa fel ca numele lui Drăghici Alexandru să nu

apară în acte" și să stabilească "că Turcu a vrut să fugă în timp ce era transportat spre Tîrnăveni" (f.14, dosar documentar).

x

Cele de mai sus pun în evidență caracterul deliberat al abuzurilor, samavolniciilor și fărâdelegilor săvîrșite în trecut și subliniază răspunderea ce revine lui Gheorghiu Dej, Iosif Chișinevachi și Alexandru Drăghici pentru încalcarea cu brutalitate a celor mai elementare cerințe legale și morale, precum și pentru că au imprimat o asemenea comportare în munca unor lucrători ai M.A.I., ai justiției și procuraturii, stimulîndu-i să săvîrșescă abuzuri și ilegalități și să nesocotească orice norme ale democratismului și umanismului.

privire la modul cum să continue ancheta.

Fostul colonel Butyka Francisc precizează :

"Cum noi alte materiale nu avem, aceste observații, mai ales cu privire la trecutul lui Vasile Luca, au fost luate drept literă de evanghelie".

Pentru ca înscenarea să reușească până la capăt s-a manifestat preocuparea și pentru organizarea unui complot de judecată care să judece doar pe baza așe ziselor probe existente la dosar. Încă înainte de terminarea cercetărilor, Alexandru Voitinovici a fost chemat de Brăghici și Iosif Chișinevski, iar ulterior de către Gheorghiu Dej, promițându-i-se că va fi promovat ca președinte al Tribunalului Suprem dacă se consideră în stare să judece și să condamnă pe Vasile Luca.

În timp ce Vasile Luca executa pedeapsa el a fost supus unui regim extrem de sever, de izolare, iar scrisorile și memoriile sale de a i se reexamina situația, cu rămas fără răspuns. În unele din aceste memorii adresate lui Gheorghiu Dej el arăta:

"Am afirmat și spun și acum că C.C. al P.M.R. a fost dus în eroare, în documentele de partid au intrat minciuni și calomnii precum și multe fapte greșit interpretate, iar la anchetarea mea am fost nevoit să recunosc sabotajul numai că așa spune în documentele de partid, fără a fi fost cu personal cercetat înainte de un organ al partidului, în fața căruia puteam să le combat toate acuzațiile ridicate împotriva mea ... eu nu sint dușman. Sint muncitor și în concepția și conștiința mea, eu rămas comunist. Ei voi rămâne comunist până la moarte, chiar dacă sint considerat altfel și sint lovit și de ei cu unilintă, cu regia distrugător în închisoare. Eu merit această scartă dacă luăm în considerare și părțile pozitive din activitatea mea și suferințele îndurate pentru activitate cinstită, revoluționară. Pentru mine este inexplicabilă această pornire atit de dușmănoasă față de mine și mai ales a unora din membrii Comitetului Central (ff.36-37, dosar 4146).

2. În legătură cu cazul Anei Pauker.

În ședința Plenară a C.C. al Partidului din 26 - 27 mai 1952 și după aceea cerându-i-se Anei Pauker să ia poziție față

de greșelile sale, ea a adoptat o atitudine autocritică față de acele laturi negative ale activității sale din perioada pînă la 23 August 1944 cît și după această dată.

Cu toate acestea, și în pofida faptului că Ana Pauker era membră a Comitetului Central și făcea parte din Biroul Organizatoric, începînd de la 16 septembrie 1952, stit ea eît și rudela el apropiate au fost strict supravegheate prin diferite forme și mijloace ale muncii de securitate. Din notele informative întocmite de lucrătorii care au avut această misiune, nu rezultă nici o manifestare dușmănoasă sau fapte compromițătoare, nici ale Anel Pauker, nici ale rudelor acesteia.

Deși nu a existat nici o dovadă concretă din care să reieșă că Ana Pauker s-ar fi făcut vinovată de săvîrșirea unor fapte penale, ea a fost arestată de către organele de securitate în seara zilei de 18 februarie 1953 și anchetată timp de circa o lună de zile.

Menționăm că Biroul Politic al Comitetului Central al Partidului, a aprobat abia în ziua de 19 februarie 1953 ca Ana Pauker să fie anchetată de organele de securitate. Hotărîrea nu prevede ca ea să fie anchetată sub stare de arest. Aceasta, atestă faptul că arestarea ei nu s-a făcut pe baza unei hotărîri colective, ci la indicația unei singure persoane.

Un alt fapt care de asemenea trebuie menționat este și acela că, deși se luase măsura de anchetare a ei sub stare de arest Ana Pauker era membră a C.C. al Partidului și făcea parte din Biroul Organizatoric. Nici un organ de partid nu adoptase vre-o hotărîre cu privire la scoaterea ei din Comitetul Central, din Biroul Organizatoric și excluderea din partid.

Negrea vasilă arată că a primit ordin ca să ancheteze pe Ana Pauker în legătură cu participarea ei la activitatea fracționistă din partid. Deci, s-a dat în sarcina securității să ancheteze și să lămurească probleme care de fapt trebuiau cercetate și lămurite de către organe de partid.

Abia în iunie 1953, după punerea sa în libertate s-a constituit o comisie de partid care s-a ocupat de cercetarea pe linie de partid a Anel Pauker.

Si de această dată Ana Pauker a avut o poziție autocritică. Ea s-a referit nu numai la greșelile pe care le-a comis, ci și la cauzele care au făcut posibil aceasta. În același timp, ea a insistat asupra faptului că nu a avut niciodată intenția să facă rău partidului.

Ana Pauker nu a fost de acord cu unele din citate pe care comisia de partid i le-a prezentat ca fiind extrase din diverse expuneri făcute de ea la atinguri, adunări de partid, ședințe de instructaj și a susținut că nu i-au fost date toate stenografele expunerilor sale la timpul respectiv, pentru a le citi și corecta. Ea a arătat comisiei de partid că atunci când i-au fost prezentate unele din stenografe pentru ca să verifice dacă au fost scrise exact ceea ce spusese, a constatat cu surprindere că uneori erau incluse probleme ce fiind ridicate de ea, la care nici măcar nu se gândise.

Despre lipsa de obiectivitate în analizarea situației Anei Pauker și mai ales despre incorectitudinea lui Brăghici în legătură cu acest caz, dorim să semnalăm doar un singur fapt, suficient de semnificativ.

La 11 mai 1954 Biroul Politic al C.C. al Partidului a discutat raportul comisiei de partid care a cerștat pe Ana Pauker și l-a aprobat cu unele modificări. Principala modificare adusă conținutului acestui raport s-a făcut la propunerea lui Alexandru Brăghici. Astfel, în raport se arăta că : "Rabinsohn (fratele Anei P) venea des în casa lui Ana Pauker". În locul acestui pasaj, Brăghici a propus și s-a aprobat introducerea următoarei formulări : "Serviciile de spionaj american, englez, israelian aflu, prin intermediul rudelor lui Pauker, care o vizitau - Emil Pauker, Rabinsohn și alte elemente suspecte - secrete de partid și de stat".

Atitudinea de batjocorire a adevărului de către Alexandru Brăghici este cu atât mai gravă cu cât el știe că afirmațiile pe care le face sînt pur și simplu o minciună, deoarece fratele Anei Pauker și celelalte rude menționate fuseseră anterior anchetate de către organele de securitate, sub îndrumarea nemijlocită a lui Brăghici și la data discutării raportului comisiei erau puși în libertate, deoarece nu s-a stabilit nici un fel de vinovăție în sarcina lor.

3. În legătură cu mersul lucrărilor pe șantierul capalului Dunărea - Marea Neagră au existat păreri încă din perioada 1950 - 1951 că deficiențele care apăreau frecvent pe șantier ar putea fi consecința unor acțiuni de sabotaj, dar cu toate măsurile de cercetare întreprinse nu au rezultat acte de sabotaj.

La puțină vreme după ce Drăghici Alexandru a fost numit ministru al Afacerilor Interne a luat măsuri să se înscenese un proces public în legătură cu așa zisul sabotaj de la Canal. Astfel în luna iulie 1952, Drăghici a convocat la S.A.L. o ședință la care au participat adjunctul său Pintilie, secretarii generali Nicolae și Vasaru, precum și șefii de direcție, Dulgheru Mihu, Gogu Popescu și Carabedean, pentru a stabili măsurile imediate ce trebuiau luate în legătură cu Canalul. La această ședință a participat și Iosif Chișinevski.

Dulgheru Mihu și alți participanți declară că, în cadrul ședinței, Drăghici și Chișinevski le-a ordonat participanților să pregătească un proces public exemplar în legătură cu "sabotajul" de la Canal, cerind ca toate acțiunile să se încheie în decurs de trei săptămâni.

Modul cum au fost puse problemele de către Drăghici, termenul scurt care a fost stabilit, precum și măsurile anterioare de intimidare luate de Drăghici față de cei care își exprimau părerea că la Canal nu este vorba de sabotaj, ci sînt deficiențe de organizare în conducere și lipsă de competență, au constrins cadrele de securitate înscrinaste cu această acțiune, să acționeze cu orice preț o acțiune de sabotaj la Canal.

Principalele cadre din securitate cunoșteau că în aprilie - mai 1952, Drăghici a făcut o vizită specială pe șantierul Canalului Dunărea - Marea Neagră și față de ce a văzut acolo și-a exprimat părerea că este vorba de o mare acțiune de sabotaj și ulterior a reproșat lui Teohari Georgescu că a dovedit indulgență față de cele ce se petrecuseră la Canal. De asemenea, se cunoștea că după această vizită a lui Drăghici pe șantierul Canalului, a fost trimisă o comisie de ingineri specialiști condusă de mr. Vardan Maximilian, șeful serviciului de contrasabotaj pentru Canal, care să confirme concluziile la care ajunsese Drăghici. Comisia, în raportul întocmit, a demonstrat în mod documentat că nu este vorba de acțiuni de sabotaj, ci despre unele deficiențe organizatorice și așa cum se preciza în raport "lucrările Canalului, adică investiția uriașă de miliarde au fost începute pe bază de documentații incomplete și greșite" (fila 21, dosar documentar).

Drăghici Alexandru a fost nemulțumit de această concluzie a comisiei, calificînd atitudinea ei ca fiind dușmănoasă, iar pe șeful acesteia, mr-Vardan Maximilian l-a îndepărtat imediat

din securitate, la sfârșitul lui iunie 1952.

În aceste condiții s-a ajuns la situația ca oamenii despre care cercetările anterioare dovediseră nevinovăția lor să fie arestați și constrinși - fizic și moral - să se auto-acuze. Așa de exemplu, deși în 1951, Georgescu Gheorghe - Topazlău, fiind suspectat de acțiuni de sabotaj, fusese anchetat, sub stare de arest, timp de șase luni de zile a fost pus în libertate dovedindu-se cu documente că nu are nici o vină, în iulie 1952, pe baza ordinului lui Prăghici Alexandru a fost din nou arestat și acuzat de sabotaj pe baza aceluiași documente asupra cărora fusese anchetat în 1951 și determinat, de această dată, după 7 zile de anchetă neîntreruptă să semneze declarațiile întocmite de anchetatori prin care era acuzat de sabotaj și în temeiul cărora a fost condamnat la moarte.

Faptul că nevinovăția acestui omțean fusese stabilită cu certitudine la ancheta din 1951 a confirmat și rezoluția șefului Direcției regionale de securitate Constanța, maior Boicaru Nicolae pusă la data de 12 iunie 1951 pe raportul cu rezultatul cercetărilor, rezoluție în care se arăta :

"Din cercetările făcute asupra lui Georgescu Gheorghe ais Topazlău, s-a constatat nu numai că nu a sabotat, dar el a sesizat Direcția generală a Canalului Dunărea - Marea Neagră de anumite nereguli, arătând științific toate posibilitățile. Urai că arestarea sa se datorește lipsei de orientare a organelor noastre. Propun să fie pus în libertate și reîncadrat în muncă ca un bun specialist" (fila 174, vol.19 informativ).

S-a ajuns până acolo încât, anchetatorii au constrins pe mecanicul de locomotivă Nichita Dumitru să recunoască că a stricat o locomotivă diesel deși era fapt știut că el nu lucra pe locomotive respectiv la data când aceasta s-a defectat, vina revenindu-i altui mecanic, respectiv lui Nicolae Ion, care recunoscuse că avaria a avut loc din neglijența sa și ca urmare a plătit și despăgubiri. În anchetă, Ion Nicolae, care era în același timp și informator al securității, a fost pus să declare că Nichita Dumitru ar fi stricat locomotiva. Discutându-se recent cu Ion Nicolae acesta a declarat :

"Nighita s-a stricat această locomotivă ... am fost pus să semnez niște declarații pe care anchetatorul le-a scris cum a vrut el și nu cum am declarat eu".

Prezintă că pentru această scuză, Nighita Dumitru a fost condamnat la moarte și executat.

Faptele arată că Brăghici Alexandru, în mod deliberat, a coșionat pentru a înscena procesul, iar după judecarea acestuia a luat, de asemenea, măsuri să împiedice în continuare aflarea adevărului. Așa de exemplu, tovarșul Anton Patu Jianu - în acea vreme procuror general al republicii - aflând că mr. Teodorescu Ovidiu, fost procuror în cadrul procesului nu a făcut altceva, în cursul dezbaterilor, decât să expună un rechizitoriu întocmit de organele de securitate, l-a destituit din funcția de procuror militar. Imediat după aceasta, Brăghici Alexandru i-a dat un telefon tovarșului Patu Jianu, reproșându-i faptul că a destituit din funcția de procuror militar pe Teodorescu Ovidiu și i-a atras atenția că în acest fel există pericolul compromiterii întregului proces de la Canal.

4. Din girul abuzurilor, ilegalităților și crimelor săvârșite în trecut face parte și asasinarea monstruoasă, în mod deliberat din ordinul lui Alexandru Brăghici a lui Ibrahim Rafit din Barcu.

Numai pentru simplul motiv că Ibrahim Rafit - care îl cunoștea din închisoare pe Alexandru Brăghici - i-a cerut să stea de vorbă cu el și la refuzul acestuia, Ibrahim l-a insultat, Brăghici a ordonat să fie ucis imediat și să i se raporteze în cel mai scurt timp de executare.

Atitudinea abuzivă și lipsită de respect față de cele mai elementare cerințe ale legalității a rezultat și din poziția adoptată de Brăghici în fața comisiei de partid, unde el - minimalizând total această crimă - o socotea un fapt obișnuit și chiar un merit al lui că a salvat Sibini de un element turbulent și pericolos pentru securitatea statului.

N O T A

cu privire la unele aspecte referitoare la
cazurile prezentate.

Din documentele studiate și din discuțiile purtate cu unii martori, anchetatori precum și cu o parte din cei care au avut de suferit în urma măsurilor luate a rezultat în mod convingător, că cei implicați în aceste cazuri nu se făceau vinovați de faptele pentru care au fost judecați și condamnați. A reieșit, în același timp, că măsurile represive și acțiunile de înscenare a principalelor procese care au avut loc, au fost organizate în mod premeditat, la indicația și cu participarea directă a lui Gheorghiu - Dej, Iosif Chișinevschi și a lui Alexandru Drăghici.

1. Prin măsuri abuzive și prin încălcarea legalității a fost posibilă înscenarea procesului intentat lui Vasile Luca.

Personal Drăghici Alexandru a condus desfășurarea întregii anchete, dând dispoziții exprese cu privire la faptele ce trebuie stabilite și metodele și mijloacele de constrângere ce trebuie folosite.

În urma arestării lui Vasile Luca și a altor circa 40 de persoane, Drăghici i-a cerut șefului Direcției de anchete penale, colonel Butyka Francisc să obțină recunoașteri de la ei și alte probe, din care să reiasă că ar fi vechi dușmani ai regimului și sabotori ai economiei naționale. La întrebarea ce i s-a pus de către șeful direcției de anchete, care sînt elementele concrete în legătură cu care să-i acuze, Drăghici i-a răspuns cu brutalitate : "Ce nu ai documentele Plenarei C.C. în legătură cu devierea de dreapta. Ce alte documente mai vrei?" Și în continuare Drăghici a precizat că "în cazul în care nu recunosc faptele ce li se impută în aceste documente, și aceasta dovedește că sînt elemente dușmănoase, care se ridică împotriva documentelor de partid".

Principalul anchetator al lui Vasile Luca, col. Butyka Francisc declară :

"Neavînd alt material de bază decît documente de partid cu privire la devierea de dreapta, în anchetă s-a urmărit confirmarea lor exactă, inclusiv a calificativelor date de partid în aceste materiale".

Pentru a ajunge să obțină unele recunoașteri, Drăghici a indicat în mod expres anchetatorilor să găsească în viața personală a celor anchetați anumite slăbiciuni, relații amoroase în afara cadrului familiei și după ce îi vor umili în acest fel și "băga sub masă" - după cum spunea Drăghici - pe baza acestor fapte să-i determine să semneze și recunoașteri asupra altor fapte mai grave care li se imputau.

Drăghici a aprobat ca asupra tuturor anchetaților din acest lot, cu excepția lui Vasile Luca să se aplice constrîngerea fizică în cazul că cea morală nu era suficientă, pentru "a-i încălzi pe arestați" (fila 101, dosar documentar). Pe baza acestor indicații ale lui Drăghici Alexandru, unii dintre deținuți au fost maltratați în mod barbar. Printre aceștia a fost și tovarășul Aurel Vijoli, Craiu Ioan și alții. După cum a declarat chiar în cursul anchetei Craiu Ioan :

"Am fost bătut și ținut 40 de zile și nopți nedormit, adică opt săptămîni în continuare, lunea, marțea, miercurea, joi și vineri pînă la completarea celor 40 zile și nopți fiind astfel forțat să semnez procese verbale de interogatoriu ce nu cuprind declarațiile mele" (fila 238, vol.104).

Intrucît principalele acuzații aduse celor implicați în procesul Luca era sabotajul economic pe care aceștia l-ar fi făcut, iar probele existente la dosar contraziceau de fapt această acuzație, șeful direcției care conducea ancheta, col. Butyka Francisc i-a prezentat propunerea lui Drăghici Alexandru să approve efectuarea unor expertize de specialitate, dar Drăghici a respins în mod brutal și această propunere, împingînd și pe această cale la încălcarea normelor procedurale legale.

Principalele declarații luate au fost prezentate lui Gheorghiu Dej de către Alexandru Drăghici, care a făcut numeroase observații marginale prin care a confirmat sau infirmat relatările arestaților și de asemenea a formulat îndrumări exprese cu

privire la modul cum să continue ancheta.

Fostul colonel Butyka Francisc precizează :

"Cum noi alte materiale nu avem, aceste observații, mai ales cu privire la trecutul lui Vasile Luca, au fost luate drept literă de evanghelie".

Pentru ca înscenarea să reușească pînă la capăt s-a manifestat preocuparea și pentru organizarea unui complot de judecată care să judece doar pe baza așa ziselor probe existente la dosar. Încă înainte de terminarea cercetărilor, Alexandru Voiti-novici a fost chemat de Drăghici și Iosif Chișinevski, iar ulterior de către Gheorghiu Dej, promițându-i-se că va fi promovat ca președinte al Tribunalului Suprem dacă se consideră în stare să judece și să condane pe Vasile Luca.

În timp ce Vasile Luca executa pedeapsa el a fost supus unui regim extrem de sever, de izolare, iar scrisorile și memoriile sale de a i se reexamina situația, au rămas fără răspuns. În unele din aceste memorii adresate lui Gheorghiu Dej el arăta:

"Am afirmat și spun și acum că C.C. al P.M.R. a fost dus în eroare, în documentele de partid au intrat minciuni și calomnii precum și multe fapte greșit interpretate, iar la anchetarea mea am fost nevoit să recunosc sabotajul numai că așa spune în documentele de partid, fără a fi fost eu personal cercetat înainte de un organ al partidului, în fața căruia puteam să le combat toate acuzațiile ridicate împotriva mea ... eu nu sînt dușman. Sînt muncitor și în concepția și conștiința mea, am rămas comunist. Si voi rămîne comunist pînă la moarte, chiar dacă sînt considerat altfel și sînt lovit și de zi cu ualintă, cu regim distrugător în închisoare. Nu merit această soartă dacă luăm în considerare și părțile pozitive din activitatea mea și suferințele îndurate pentru activitate cinstită, revoluționară. Pentru mine este inexplicabilă această pornire atît de dușmănoasă față de mine și mai ales a unora din membrii Comitetului Central (ff.36-37, dosar 4146).

2. În legătură cu cazul Anei Pauker.

În ședința Plenară a C.C. al Partidului din 26 - 27 mai 1952 și după aceea cerîndu-i-se Anei Pauker să ia poziție față

de greșelile sale, ea a adoptat o atitudine autocritică față de acele laturi negative ale activității sale din perioada pînă la 23 August 1944 cît și după această dată.

Cu toate acestea, și în pofida faptului că Ana Pauker era membră a Comitetului Central și făcea parte din Biroul Organizatoric, începînd de la 16 septembrie 1952, atît ea cît și rudele ei apropiate au fost strict supravegheate prin diferite forme și mijloace ale muncii de securitate. Din notele informative întocmite de lucrătorii care au avut această misiune, nu rezultă nici o manifestare dușmănoasă sau fapte compromițătoare, nici ale Anei Pauker, nici ale rudelor acesteia.

Deși nu a existat nici o dovadă concretă din care să reiasă că Ana Pauker s-ar fi făcut vinovată de săvîrșirea unor fapte penale, ea a fost arestată de către organele de securitate în seara zilei de 18 februarie 1953 și anchetată timp de circa o lună de zile.

Menționăm că Biroul Politic al Comitetului Central al Partidului, a aprobat abia în ziua de 19 februarie 1953 ca Ana Pauker să fie anchetată de organele de securitate. Hotărîrea nu prevede ca ea să fie anchetată sub stare de arest. Aceasta, atestă faptul că arestarea ei nu s-a făcut pe baza unei hotărîri colective, ci la indicația unei singure persoane.

Un alt fapt care de asemenea trebuie menționat este și acela că, deși se luase măsura de anchetare a ei sub stare de arest Ana Pauker era membră a C.C. al Partidului și făcea parte din Biroul Organizatoric. Nici un organ de partid nu adoptase vre-o hotărîre cu privire la scoaterea ei din Comitetul Central, din Biroul Organizatoric și excluderea din partid.

Negrea Vasile arată că a primit ordin ca să ancheteze pe Ana Pauker în legătură cu participarea ei la activitatea fracționistă din partid. Deci, s-a dat în sarcina securității să ancheteze și să lămurească probleme care de fapt trebuiau cercetate și lămurite de către organe de partid.

Abia în iunie 1953, după punerea sa în libertate s-a constituit o comisie de partid care s-a ocupat de cercetarea pe linie de partid a Anei Pauker.

Si de această dată Ana Pauker a avut o poziție autocritică. Ea s-a referit nu numai la greșelile pe care le-a comis, ci și la cauzele care au făcut posibil aceasta. În același timp, ea a insistat asupra faptului că nu a avut niciodată intenția să facă rău partidului.

Ana Pauker nu a fost de acord cu unele din citate pe care comisia de partid i le-a prezentat ca fiind extrase din diverse expuneri făcute de ea la mitinguri, adunări de partid, ședințe de instructaj și a susținut că nu i-au fost date toate stenogramele expunerilor sale la timpul respectiv, pentru a le citi și corecta. Ea a arătat comisiei de partid că atunci când i-au fost prezentate unele din stenograme pentru ca să verifice dacă au fost prinse exact ceea ce spusese, a constatat cu suprindere că uneori erau incluse probleme ca fiind ridicate de ea, la care nici măcar nu se gândise.

Despre lipsa de obiectivitate în analizarea situației Anei Pauker și mai ales despre incorectitudinea lui Drăghici în legătură cu acest caz, dorim să semnalăm doar un singur fapt, suficient de semnificativ.

La 11 mai 1954 Biroul Politic al C.C. al Partidului a discutat raportul comisiei de partid care a cercetat pe Ana Pauker și l-a aprobat cu unele modificări. Principala modificare adusă conținutului acestui raport s-a făcut la propunerea lui Alexandru Drăghici. Astfel, în raport se arăta că: "Rabinsohn (fratele Anei P) venea des în casa lui Ana Pauker". În locul acestui pasagiu, Drăghici a propus și s-a aprobat introducerea următoarei formulări: "Serviciile de spionaj american, englez, izraelian aflau, prin intermediul rudelor lui Pauker, care o vizitau - Emil Pauker, Rabinsohn și alte elemente suspecte - secrete de partid și de stat".

Atitudinea de batjocorire a adevărului de către Alexandru Drăghici este cu atât mai gravă cu cât el știa că afirmațiile pe care le face sînt pur și simplu o minciună, deoarece fratele Anei Pauker și celelalte rude menționate fuseseră anterior anchetate de către organele de securitate, sub îndrumarea nemijlocită a lui Drăghici și la data discutării raportului comisiei erau puse în libertate, deoarece nu s-a stabilit nici un fel de vinovăție în sarcina lor.

3. În legătură cu mersul lucrărilor pe șantierul canalului Dunărea - Marea Neagră au existat păreri încă din perioada 1950 - 1951 că deficiențele care apăreau frecvent pe șantier ar putea fi consecința unor acțiuni de sabotaj, dar cu toate măsurile de cercetare întreprinse nu s-au rezultat acte de sabotaj.

*Nu s-a anchetat
sabotajul în sa
și omul ei*

La puțină vreme după ce Drăghici Alexandru a fost numit ministru al Afacerilor Interne a luat măsuri să se înscezeze un proces public în legătură cu așa zisul sabotaj de la Canal. Astfel în luna iulie 1952, Drăghici a convocat la M.A.I. o ședință la care au participat adjunctul său Pintilie, secretarii generali Nicolschi și Mazuru, precum și șefii de direcție, Dulgheru Misu, Gogu Popescu și Garabedian, pentru a stabili măsurile imediate ce trebuiau luate în legătură cu Canalul. La această ședință a participat și Iosif Chișinevschi.

Dulgheru Misu și alți participanți declară că, în cadrul ședinței, Drăghici și Chișinevschi le-a ordonat participanților să pregătească un proces public exemplar în legătură cu "sabotajul" de la Canal, cerind ca toată acțiunea să se încheie în decurs de trei săptămâni.

Modul cum au fost puse problemele de către Drăghici, termenul scurt care a fost stabilit, precum și măsurile anterioare de timorare luate de Drăghici față de cei care își exprimau părerea că la Canal nu este vorba de sabotaj, ci sînt deficiențe de organizare în conducere și lipsă de competență, au constrîns cadrele de securitate însărcinate cu această acțiune, să scoată cu orice preț o acțiune de sabotaj la Canal.

Principalele cadre din securitate cunoșteau că în aprilie - mai 1952, Drăghici a făcut o vizită specială pe șantierul Canalului Dunărea - Marea Neagră și față de ce a văzut acolo și-a exprimat părerea că este vorba de o mare acțiune de sabotaj și ulterior a reproșat lui Teohari Georgescu că a dovedit indulgență față de cele ce se petreceau la Canal. De asemenea, se cunoștea că după această vizită a lui Drăghici pe șantierul Canalului, a fost trimisă o comisie de ingineri specialiști condusă de mr. Vardan Maximilian, șeful serviciului de contrasabotaj pentru Canal, care să confirme concluziile la care ajunsese Drăghici. Comisia, în raportul întocmit, a demonstrat în mod documentat că nu este vorba de acțiuni de sabotaj, ci despre unele deficiențe organizatorice și așa cum se preciza în raport "lucrările Canalului, adică investiția uriașă de miliarde au fost începute pe bază de documentații incomplete și greșite" (fila 21, dosar documentar).

Drăghici Alexandru a fost nemulțumit de această concluzie a comisiei, calificînd atitudinea ei ca fiind dușmănoasă, iar pe șeful acesteia, mr-Vardan Maximilian l-a îndepărtat imediat

din securitate, la sfârșitul lunii iunie 1952.

*cau. Topazlău
sabotajului*

În aceste condiții s-a ajuns la situația ca oamenii despre care cercetările anterioare dovediseră nevinovăția lor să fie arestați și constrinși - fizic și moral - să se auto-acuze. Așa de exemplu, deși în 1951, Georgescu Gheorghe - Topazlău, fiind suspectat de acțiuni de sabotaj, fusese anchetat, sub stare de arest, timp de șase luni de zile a fost pus în libertate dovedindu-se cu documente că nu are nici o vină, în iulie 1952, pe baza ordinului lui Drăghici Alexandru a fost din nou arestat și acuzat de sabotaj pe baza aceluiași documente asupra cărora fusese anchetat în 1951 și determinat, de această dată, după 7 zile de anchetă neîntreruptă să semneze declarațiile întocmite de anchetatori prin care era acuzat de sabotaj și în temeiul cărora a fost condamnat la moarte.

Faptul că nevinovăția acestui cetățean fusese stabilită cu certitudine la ancheta din 1951 o confirmă și rezoluția șefului Direcției regionale de securitate Constanța, maior Doicaru Nicolae pusă la data de 12 iunie 1951 pe raportul cu rezultatul cercetărilor, rezoluție în care se arăta :

"Din cercetările făcute asupra lui Georgescu Gheorghe zis Topazlău, s-a constatat nu numai că nu a sabotat, dar el a sesizat Direcția generală a Canalului Dunărea - Marea Neagră de anumite nereguli, arătând științific toate posibilitățile. Cred că arestarea sa se datorește lipsei de orientare a organelor noastre. Propun să fie pus în libertate și reîncadrat în muncă ca un bun specialist" (fila 174, vol.19 informativ).

S-a ajuns pînă acolo încît, anchetatorii au constrîns pe mecanicul de locomotivă Nichita Dumitru să recunoască că a stricat o locomotivă Diesel deși era fapt știut că el nu lucra pe locomotiva respectivă la data cînd aceasta s-a defectat, vina revenindu-i altui mecanic, respectiv lui Nicolae Ion, care recunoscuse că avaria a avut loc din neglijența sa și ca urmare a plătit și despăgubiri. În anchetă, Ion Nicolae, care era în același timp și informator al securității, a fost pus să declare că Nichita Dumitru ar fi stricat locomotiva. Discutîndu-se recent cu Ion Nicolae acesta a declarat :

"Nighita n-a stricat această locomotivă ... am fost pus să semnez niște declarații pe care anchetatorul le-a scris cum a vrut el și nu cum am declarat eu".

Precizăm că pentru această acuzație, Nighita Dumitru a fost condamnat la moarte și executat.

*Procesul
Tubescu*

Faptele arată că Drăghici Alexandru, în mod deliberat, a acționat pentru a înscena procesul, iar după judecarea acestuia a luat, de asemenea, măsuri să împiedice în continuare aflarea adevărului. Așa de exemplu, tovarășul Anton Tatu Jianu - în acea vreme procuror general al republicii - aflând că mr. Teodorescu Ovidiu, fost procuror în cadrul procesului nu a făcut altceva, în cursul debaterilor, decât să expună un requisitoriu întocmit de organele de securitate, l-a destituit din funcția de procuror militar. Imediat după aceasta, Drăghici Alexandru i-a dat un telefon tovarășului Tatu Jianu, reproșându-i faptul că a destituit din funcția de procuror militar pe Teodorescu Ovidiu și i-a atras atenția că în acest fel există pericolul compromiterii întregului proces de la Canal.

4. Din girul abuzurilor, ilegalităților și crimelor săvârșite în trecut face parte și asasinarea monstruoasă, în mod deliberat din ordinul lui Alexandru Drăghici a lui Ibrahim Seifit sis Turcu.

Bunzi pentru simplul motiv că Ibrahim Seifit - care îl cunoștea din închisoare pe Alexandru Drăghici - i-a cerut să stea de vorbă cu el și la refuzul acestuia, Ibrahim l-a insultat, Drăghici a ordonat să fie ucis imediat și să i se raporteze în cel mai scurt timp de executare.

Atitudinea abuzivă și lipsită de respect față de cele mai elementare cerințe ale legalității a rezultat și din poziția adoptată de Drăghici în fața comisiei de partid, unde el - minimalizând total această crimă - o socotea un fapt obișnuit și chiar un merit al lui că a salvat Țibul de un element turbulent și periculos pentru securitatea statului.

La reproșul Comisiei de partid cu privire la caracterul ilegal al măsurii ordonate de el, Brăghici a încercat să justifice că de fapt el a cerut "să se lichideze cu această rușine", neînțelegând prin ordinul dat uciderea lui și că despre cele petrecute l-a informat și pe Gheorghiu Dej. Că susținerea lui Brăghici cum că n-ar fi înțeles prin ordinul dat asasinarea lui Ibrahim este falsă, reiese din următoarele fapte :

- Când a dat ordin șefului securității din Sibiu pentru asasinarea lui Ibrahim a fost de față și însoțitorul personal al lui Brăghici, care la fel ca și șeful securității a înțeles că se ordonă uciderea lui Ibrahim în acea noapte ;
- A doua zi dimineața raportându-i-se de către șeful Direcției regionale de securitate Brașov că ordinul său a fost executat și că Ibrahim a fost omorât, Brăghici a răspuns : "bine" și a ordonat să se ia măsuri pentru a se face o cercetare prin care să se întocmească forme legale care să justifice împușcarea lui Ibrahim
- Când generalul nr. Bucșan, fostul locțiitor al procurorului general i-a cerut aprobarea lui Brăghici pentru a-l ancheta pe lt.col. Briceag, șeful securității regionale Sibiu pentru crima de omor săvârșită împotriva lui Ibrahim Sefit, Brăghici i-a cerut să-l lase în pace pe Briceag, deoarece acesta a executat un ordin superior.

Col. în rezervă Moiş Aurel, fostul șef al Direcției regionale M.A.L. Brașov declară că, după ce a raportat despre faptul că Ibrahim a fost împușcat, i s-au precizat următoarele :

"Brăghici Alexandru mi-a ... ordonat ca să se facă cercetări și să se întocmească dosarul în sensul celor ordonate de el lui Briceag când a ordonat împușcarea lui Turcu că a fugit de sub escortă" (ff. 62 - 63, dosar documentar).

Iar, colonel Crăciun Gheorghe, fostul locțiitor al șefului Direcției regionale M.A.L. Brașov, însărcinat să întocmească actele prin care să se masluiancă adevărul, declară că i s-a ordonat să facă :

"În așa fel ca numele lui Brăghici Alexandru să nu

apară în acte" și să stabilească "că Turcu a vrut să fugă în timp ce era transportat spre Tîrnăveni" (f.14, dosar documentar).

x

Cele de mai sus pun în evidență caracterul deliberat al abuzurilor, samavolniciei și fărădelegilor săvârșite în trecut și subliniază răspunderea ce revine lui Gheorghiu Dej, Iosif Chișinevski și Alexandru Drăghici pentru încălcarea cu brutalitate a celor mai elementare cerințe legale și morale, precum și pentru că au imprimat o asemenea comportare în munca unor lucrători ai M.A.I., ai justiției și procuraturii, stimulându-i să săvârșescă abuzuri și ilegalități și să nesocotească orice norme ale democratismului și umanismului.

Leite Modasa Arch.
Nembi Arch. Modasa
- 1962. interventia cu
- Azi

- Atunci ve la el cu
problemă în fact
comuni

- Materialul documentar
cu toate ce se pot regăsi
în Modasa
- Nembi = istoric

SECRET SECRET
EX. NR. 6

N O T A
 =====

cu privire la unele aspecte referitoare la
 cazurile prezentate.

Din documentele studiate și din discuțiile purtate cu unii martori, anchetatori precum și cu o parte din cei care au avut de suferit în urma măsurilor luate a rezultat în mod convingător, că cei implicați în aceste cazuri nu se făceau vinovați de faptele pentru care au fost judecați și condamnați. A reieșit, în același timp, că măsurile represive și acțiunile de înscenare a principalelor procese care au avut loc, au fost organizate în mod premeditat, la indicația și cu participarea directă a lui Gheorghiu - Dej, Iosif Chișinevschi și a lui Alexandru Brăghici.

1. Prin măsuri abuzive și prin încălcarea legalității a fost posibilă înscenarea procesului intentat lui Vasile Luca.

Personal Brăghici Alexandru a condus desfășurarea întregii anchete, dând dispoziții exprese cu privire la faptele ce trebuiau stabilite și metodele și mijloacele de constrângere ce trebuiau folosite.

În urma arestării lui Vasile Luca și a altor circa 40 de persoane, Brăghici i-a cerut șefului Direcției de anchete penale, colonel Butyka Francisc să obțină recunoașteri de la ei și alte probe, din care să reiasă că ar fi vechi dușmani ai regimului și sabotori ai economiei naționale. În întreținerea ce i s-a pus de către șeful direcției de anchete, care sînt elementele concrete în legătură cu care să-i acuze, Brăghici i-a răspuns cu brutalitate : "Ce mi ai documentele Plenarei C.C. în legătură cu devierea de dreapta. Ce alte documente mai vrei?" și în continuare Brăghici a precizat că "în cazul în care nu recunoaște faptele ce li se impută în aceste documente, și aceasta dovedește că sînt elemente dușmănoase, care se ridică împotriva documentelor de partid".

Principalul anchetator al lui Vasile Luca, col. Butyka Francisc declară :

"Găvind alt material de bază decât documente de partid cu privire la devierea de dreapta, în anchetă s-a urmărit confirmarea lor exactă, inclusiv a calificativelor date de partid în aceste materiale".

Pentru a ajunge să obțină unele recunoașteri, Brăghici a indicat în mod expres anchetatorilor să găsească în viața personală a celor anchetați amănunte slăbiciuni, relații puercase în afara cadrului familiei și după ce îi vor unii în acest fel și "baga sub masă" - după cum spunea Brăghici - pe baza acestor fapte să-i determine să seanceze și recunoașteri asupra altor fapte mai grave care li se imputau.

Brăghici a aprobat ca asupra tuturor anchetaților din acest lot, cu excepția lui Vasile Luca să se aplice constrângerea fizică în cazul că cea morală nu era suficientă, pentru "a-i încâlzi pe arestați" (fila 101, dosar documentar). Pe baza acestor indicații ale lui Brăghici Alexandru, unul dintre deținuți cu fost maltratați în mod barbar. Printre aceștia a fost și tovarșul Aurel Vijoli, Craiu Ioan și alții. După cum a declarat chiar în cursul anchetei Craiu Ioan :

"Am fost bătut și ținut 40 de zile și nopți nedormit, adică opt săptămâni în continuare, luni, marți, miercuri, joi și vineri pînă la completarea celor 40 zile și nopți fiind astfel forțat să seancez procese verbale de interogatoriu ce nu cuprind declarațiile mele" (fila 238, vol. 104).

Intrucît principala acuzație adusă celor implicați în procesul Luca era sabotajul economic pe care aceștia l-ar fi făcut, iar probele existente la dosar contraziceau de fapt această acuzație, șeful direcției care conducea ancheta, col. Butyka Francisc i-a prezentat propunerea lui Brăghici Alexandru să aplice efectuarea unor expertize de specialitate, dar Brăghici a respins în mod brutal și această propunere, împingînd și pe această cale la încălcarea normelor procedurale legale.

Principalele declarații luate au fost prezentate lui Gheorghiu Dej de către Alexandru Brăghici, care a făcut numeroase observații marginale prin care a confirmat sau infirmat relațiile arestaților și de asemenea a formulat îndrumări exprese cu

privire la modul cum să continue ancheta.

Postul colonel Butyke Francisc precizează :

"Cum noi alte materiale nu aveam, s-a făcut observații, mai ales cu privire la trecutul lui Vasile Luca, au fost luate drept literă de evanghelie".

Pentru ca înscenarea să reușească până la capăt s-a manifestat preocuparea și pentru organizarea unui complot de judecată care să judece doar pe baza așă ziselor probe existente la dosar. Încă înainte de terminarea cercetărilor, Alexandru Voitinovici a fost chemat de Drăghici și Iosif Chișinevski, iar ulterior de către Gheorghiu Dej, promițându-i-se ca va fi promovat ca președinte al Tribunalului Suprem dacă va considera în stare să judece și să condamne pe Vasile Luca.

În legătură cu aceasta Voitinovici declară

"Am fost întrebat unde socot că aş putea munci. Am arătat că la Colegiul militar al Tribunalului Suprem este vacant un loc de judecător în care aş putea fi numit. Mi s-a spus să aștept. Tov. Drăghici și Chișinevski s-au dus la Gheorghiu Dej, folosind trecerea directă dintre cabinete. Au revenit după cel mult jumătate de oră. Chișinevski, jovial și binevoitor, a început prin a-mi comunica că ancheta în lotul Vasile Luca este sfârșită și m-a întrebat dacă, trecând la Tribunalul Suprem, "mă simt în stare" să judec acel proces. Răspunsul meu a fost afirmativ. S-a insistat asupra posibilității că, în timpul procesului, V. Luca să devină recalcitrant dat fiind temperamentul său violent. Am invocat experiența mea profesională, referindu-mă, îndeosebi, la procesele ce le judecasem la Tribunalul Poporului"

În afară de invinuirea că ar fi sabotat economia națională, Vasile Luca a mai fost acuzat și condamnat și pentru activitate intensă contra clasei muncitoare, reținându-se că ar fi fost informator plătit al siguranței și că în perioada 1924-1940 ar fi furnizat acesteia o serie de date cu privire la mișcarea muncitorească, iar în perioada războiului ar fi desfășurat activitate de spionaj împotriva Uniunii Sovietice.

Din verificările făcute rezultă că Vasile Luca nu a fost informator plătit al siguranței.

Din documente rezultă că cu prilejul unor arestări ale lui Vasile Luca în perioada 1924-1928, fiind constrins a divulga unele secrete de partid.

Exemplu : Cu privire la difuzarea unor manifeste ale partidului la Braşov, date care ar fi fost transmise comisariului Zahiu, şeful siguranţei de la Braşov.

Unele din aceste desconspirări au fost cunoscute şi analizate de organizaţia de partid din care făcea parte Vasile Luca la timpul respectiv.

De asemenea, într-o autobiografie, dată încă în 1940 şi existentă la dosarul de partid al lui Vasile Luca, acesta recunoaşte că cu prilejul unor arestări comportarea lui nu a fost corectă.

Pornindu-se de la aceste date existente în dosar, Vasile Luca a fost constrins să declare că el ar fi desfăşurat activitate constient dăunătoasă şi ar fi fost agent plătit al siguranţei timp de peste 15 ani, cu toate că asemenea susţineri erau contrariile de actele aflate la dosar şi chiar de declaraţiile martorilor.

În timp ce Vasile Luca executa pedeapsa el a fost supus unui regim extrem de sever, de izolare, iar scrisorile şi memoriile sale de a i se reexamina situaţia, au rămas fără răspuns. În unele din aceste memorii adresate lui Gheorghiu Dej el arăta:

"Am afirmat şi spun şi acum că C.C. al P.M.R. a fost dus în eroare, în documentele de partid au intrat minciuni şi calomnii precum şi multe fapte greşit interpretate, iar la anchetarea mea am fost nevoit să recunosc sabotajul numai că aşa spune în documentele de partid, fără a fi fost eu personal cercetat înainte de un organ al partidului, în faţa căruia puteam să combat toate acuzaţiile ridicate împotriva mea. Este adevărat că sînt vinovat pentru unele perioade din trecutul meu, pentru ticăloşie săvârşită de mine şi pentru faptul că am ascuns în faţa partidului. Nu am ascuns însă cu scopul de a duce acţiuni dăunătoase şi nici n-am dus în mod intenţionat dăunătos nici-o activitate, antistatală, antipartinică. Eu nu sînt duşman. Sînt muncitor şi în concepţia şi conştiinţa mea, am rămas comunist. Ei voi rămîne comunist pînă la moarte, chiar dacă sînt considerat altfel şi sînt lovit zi de zi cu umilinţă, cu

regim distrugător în închisoare. Nu merit această scartă dacă luăm în considerare și părțile pozitive din activitatea mea și suferințele îndurate pentru activitate cinstită, revoluționară. Pentru mine este inexplicabilă această pornire atât de dușmănoasă față de mine și mai ales a unora din membrii Comitetului Central (ff.36-37, dosar 4146).

2. În legătură cu cazul Anei Pauker.

În sesiunea plenară a C.C. al Partidului din 26 - 27 mai 1952 și după aceea cerându-i-se Anei Pauker să ia poziție față de

196

comunicata

de greșelile sale, ca a adoptat o atitudine autocritică față de acele laturi negative ale activității sale din perioada pînă la 23 August 1944 cît și după această dată.

Cu toate acestea, și în pofida faptului că Ana Pauker era membră a Comitetului Central și făcea parte din Biroul Organizatoric, începînd de la 16 septembrie 1952, atît ea cît și rudale ei apropiate au fost strict supravegheate prin diferite forme și mijloace ale muncii de securitate. Din notele informative întocmite de lucrătorii care au avut această misiune, nu rezultă nici o manifestare dușmănoasă sau fapte compromițătoare, nici ale Anei Pauker, nici ale rudelor acesteia.

Deși nu a existat nici o dovadă concretă din care să reiasă că Ana Pauker s-ar fi făcut vinovată de săvîrșirea unor fapte penale, ea a fost arestată de către organele de securitate în seara zilei de 18 februarie 1953 și anchetată timp de cîreo o lună de zile.

Menționăm că Biroul Politic al Comitetului Central al Partidului, a aprobat abia în ziua de 19 februarie 1953 ca Ana Pauker să fie anchetată de organele de securitate. Hotărîrea nu prevede ca ea să fie anchetată sub stare de arest. Aceasta, arestată faptul că arestarea ei nu s-a făcut pe baza unei hotărîri colective, ci la indicia unei singure persoane.

Un alt fapt care de asemenea trebuie menționat este și acela că, dacă se luase măsura de anchetare a ei sub stare de arest Ana Pauker era membră a C.C. al Partidului și făcea parte din Biroul Organizatoric. Nici un organ de partid nu adoptase vre-o hotărîre cu privire la scoaterea ei din Comitetul Central, din Biroul Organizatoric și excluderea din partid.

Negrea Vasile știe că a primit ordin ca să ancheteze pe Ana Pauker în legătură cu participarea ei la activitatea fracționistă din partid. Deci, s-a dat în sarcina securității să ancheteze și să lămurească problema care de fapt trebuiau cercetate și lămurite de către organe de partid.

Abia în iunie 1953, după punerea sa în libertate s-a constituit o comisie de partid care s-a ocupat de cercetarea pe linie de partid a Anei Pauker.

Și de această dată Ana Pauker a avut o poziție autocritică. Ea s-a referit nu numai la greșelile pe care le-a comis, ci și la cauzele care au făcut posibil aceasta. În același timp, ea a insistat asupra faptului că nu a avut niciodată intenția să facă rău partidului.

195

* Din studiul și analiza făcută reiese că Ana Pauker nu a desfășurat acțiuni și nu a avut manifestări dușmănoase și că în sarcina ei s-au reținut unele lipsuri și greșeli pe care ea le-a avut și care au fost calificate ca făcând parte din devierea de dreapta - deviere care pentru istoria partidului va trebui să fie lămurită odată până la capăt.

Ana Pauker nu a fost de acord cu unele din citate pe care comisia de partid i le-a prezentat ca fiind extrase din diverse expuneri făcute de ea la mitinguri, adunări de partid, ședințe de instructaj și a susținut că nu i-au fost date toate stenogramele expunerilor sale la timpul respectiv, pentru a le citi și corecta. Ea a arătat comisiei de partid că atunci când i-au fost prezentate unele din stenograme pentru ca să verifice dacă au fost prinse exact ceea ce spusese, a constatat cu surprindere că uneori erau incluse probleme ce fiind ridicate de ea, la care nici măcar nu se gândise.

Despre lipsa de obiectivitate în analizarea situației Anei Pauker și mai ales despre încercarea de a o prezenta în legătură cu acest caz, dorim să semnalăm doar un singur fapt, suficient de semnificativ.

La 11 mai 1954 Biroul Politic al C.C. al Partidului a discutat raportul comisiei de partid care a cercetat pe Ana Pauker și l-a aprobat cu unele modificări. Principala modificare adusă conținutului acestui raport s-a făcut la propunerea lui Alexandru Drăghici. Astfel, în raport se arăta că: "Rabinsohn (fratele Anei P) venea des în casa lui Ana Pauker". În locul acestui pasaj, Drăghici a propus și s-a aprobat introducerea următoarei formulări: "Serviciile de spionaj american, englez, izraelian aveau, prin intermediul rudelor lui Pauker, care o vizitau - Emil Pauker, Rabinsohn și alte elemente suspecte - secrete de partid și de stat".

Atitudinea de batjocorire a adevărului de către Alexandru Drăghici este cu atât mai gravă cu cât el știa că afirmațiile pe care le face sînt pur și simplu o minciună, deoarece fratele Anei Pauker și celelalte rude menționate fuseseră anterior anchetate de către organele de securitate, sub îndrumarea nemijlocită a lui Drăghici și la data discutării raportului comisiei erau puse în libertate, deoarece nu s-a stabilit nici un fel de vinovăție în sarcina lor.

3. În legătură cu mersul lucrărilor pe șantierul cenalului Dunărea - Marea Neagră au existat păreri încă din perioada 1950 - 1951 că deficiențele care apăreau frecvent pe șantier ar putea fi consecința unor acțiuni de sabotaj, dar cu toate măsurile de cercetare întreprinse nu au rezultat acte de sabotaj.

-Cazul
scriitorilor
germani
-Cazul
Madosz

197
XX Menționăm că ancheta a început la 29 iulie 1952 iar
în trei săptămâni s-a raportat că aceasta s-a terminat și se
poate începe judecarea procesului. La 1 septembrie 1952 s-a
pronunțat deja sentința de condamnare.

La puțină vreme după ce Drăghici Alexandru a fost numit ministru al Afacerilor Interne a luat măsuri să se însceneze un proces public în legătură cu un act de sabotaj de la Canal. Astfel în luna iulie 1952, Drăghici a convocat la M.A.I. o ședință la care au participat adjunctul său Pintilie, secretarii generali Nicolșchi și Mazuru, precum și șefii de direcție, Dulgheru Misu, Gogu Popescu și Sarabedean, pentru a stabili măsurile imediate ce trebuiau luate în legătură cu Canalul. La această ședință a participat și Iosif Chișinevschi.

Dulgheru Misu și alți participanți declară că, în cadrul ședinței, Drăghici și Chișinevschi le-a ordonat participanților să pregătească un proces public exemplar în legătură cu "sabotajul" de la Canal, cerind ca toate acțiunile să se încheie în decurs de trei săptămâni.

Știu cum au fost puse problemele de către Drăghici, termenul scurt care a fost stabilit, precum și măsurile anterioare de timorare luate de Drăghici față de cei care își exprimau părerea că la Canal nu este vorba de sabotaj, ci sînt deficiențe de organizare în conducere și lipsă de competență, au constrins cadrele de securitate înscrinate cu această acțiune, să scoată cu orice preț o acțiune de sabotaj la Canal.

Principalele cadre din securitate cunoșteau că în aprilie - mai 1952, Drăghici a făcut o vizită specială pe șantierul Canalului Dunărea - Marea Neagră și față de ce a văzut acolo și-a exprimat părerea că este vorba de o mare acțiune de sabotaj și ulterior a reproșat lui Teohari Georgescu că a dovedit indulgență față de cele ce se petreceau la Canal. De asemenea, se cunoștea că după această vizită a lui Drăghici pe șantierul Canalului, a fost trimisă o comisie de ingineri specialiști condusă de nr. Varden Maximilian, șeful serviciului de contrasabotaj pentru Canal, care să confirme concluziile la care ajunsese Drăghici. Comisia, în raportul întocmit, a demonstrat în mod documentat că nu este vorba de acțiuni de sabotaj, ci despre unele deficiențe organizatorice și așa cum se preciza în raport "lucrările Canalului, adică investiția uriașă de miliarde au fost începute pe bază de documentații incomplete și greșite" (Fila 21, dosar documentar).

Drăghici Alexandru a fost nemulțumit de această concluzie a comisiei, calificînd atitudinea ei ca fiind gumănoasă, iar pe șeful acesteia, nr. Varden Maximilian l-a îndepărtat imediat

din securitate, la sfârșitul lunii iunie 1952.

În aceste condiții s-a ajuns la situația ca oamenii despre care cercetările anterioare dovediseră nevinovăția lor să fie arestați și constrinși - fizic și moral - să se auto-acuze. Așa de exemplu, deși în 1951, Georgescu Gheorghe - Topazlău, fiind suspectat de acțiuni de sabotaj, fusese anchetat, sub stare de arest, timp de șase luni de zile a fost pus în libertate dovedindu-se cu documente că nu are nici o vină, în iulie 1952, pe baza ordinului lui Drăghici Alexandru a fost din nou arestat și acuzat de sabotaj pe baza aceluiași documente asupra cărora fusese anchetat în 1951 și determinat, de această dată, după 7 zile de anchetă neîntreruptă să semneze declarațiile întocmite de anchetatori prin care era acuzat de sabotaj și în temeiul cărora a fost condamnat la moarte.

Faptul că nevinovăția acestui cetățean fusese stabilită cu certitudine la ancheta din 1951 o confirmă și rezoluția șefului Direcției regionale de securitate Constanța, maior Boicaru Nicolae pusă la data de 12 iunie 1951 pe raportul cu rezultatul cercetărilor, rezoluție în care se arată :

"Din cercetările făcute asupra lui Georgescu Gheorghe zis Topazlău, s-a constatat nu numai că nu a sabotat, dar el a sesizat Direcția generală a Canalului Dunărea - Marea Neagră de anumite nereguli, arătând științific toate posibilitățile. Cred că arestarea sa se datorește lipsei de orientare a organelor noastre. Propun să fie pus în libertate și reîncastrat în muncă ca un bun specialist" (fila 174, vol. 19 informativ).

S-a ajuns până acolo încât, anchetatorii au constrins pe mecanicul de locomotivă Nichita Dumitru să recunoască că a stricat o locomotivă Diesel deși era fapt știut că el nu lucra pe locomotiva respectivă la data când aceasta s-a defectat, vina revenindu-i altui mecanic, respectiv lui Nicolae Ion, care recunoscuse că avaria a avut loc din neglijență sa și că urmarea a plătit și despăgubiri. În anchetă, Ion Nicolae, care era în același timp și informator al securității, a fost pus să declare că Nichita Dumitru ar fi stricat locomotiva. Discutându-se recent cu Ion Nicolae acesta a declarat :

*Bogdan Durel a recunoscut că a stricat
o locomotivă Diesel de sabotaj, întorcându-se
într-o zi mai devreme (Aurea - mineri)*

"Nichta n-a stricat această locomotivă ... am fost pus să semnez niște declarații pe care anchetatorul le-a scris cum a vrut el și nu cum am declarat eu".

Precizăm că pentru această acuzație, Nighita Dumitru a fost condamnat la moarte și executat.

Faptele arată că Drăghici Alexandru, în mod deliberat, a acționat pentru a înscena procesul, iar după judecarea acestuia a luat, de asemenea, măsuri să împiedice în continuare aflarea adevărului. Așa de exemplu, tovarășul Anton Tatu Jianu - în acea vreme procuror general al republicii - aflând că mr. Teodorescu Ovidiu, fost procuror în cadrul procesului nu a făcut altceva, în cursul dezbaterilor, decât să expună un rechizitoriu întocmit de organele de securitate, l-a destituit din funcția de procuror militar. Imediat după aceasta, Drăghici Alexandru i-a dat un telefon tovarășului Tatu Jianu, reproșându-i faptul că a destituit din funcția de procuror militar pe Teodorescu Ovidiu și i-a atras atenția că în acest fel există pericolul compromiterii întregului proces de la Canal.

*Cazul Salcia
(pp. 11, 12, 13)*

4. Din punct de vedere al ilegalității ilor și opiniilor săvârșite în trecut face parte și asasinarea monstruoasă, în mod deliberat din ordinul lui Alexandru Drăghici a lui Ibrahim Bejit zis Turcu.

Dumai pentru simplul motiv că Ibrahim Bejit - care îl cunoștea din închisoare pe Alexandru Drăghici - i-a cerut să stea de vorbă cu el și la refuzul acestuia, Ibrahim l-a insultat, Drăghici a ordonat să fie ucis imediat și să i se raporteze în cel mai scurt timp de executare.

Atitudinea abuzivă și lipsită de respect față de cele mai elementare cerințe ale legalității a rezultat și din poziția adoptată de Drăghici în fața comisiei de partid, unde el - minimalizând total această crimă - a socotit un fapt obișnuit și chiar un merit al lui că a salvat Sibiu de un element turbulent și periculos pentru securitatea statului.

20/

- 11 -

Cazul Balcia.

Atitudinea abuzivă a lui Drăghici Alexandru și practicile sale de a imprima și la subordonați o asemenea comportare reese și din aceia că ori de câte ori s-au sesizat samavolnicii și ilegalități săvârșite de unele cadre M.A.I., el a luat apărarea elementelor criminale și abuzive din subordinea sa.

Un exemplu elocvent îl constituie crimele și fărâdele-
gile comise în anii 1952-1953 la unele penitenciare și colonii
de muncă, crime și fărâdelegi săvârșite din îndemnul lui Dră-
ghici Alexandru, care apoi a luat apărarea criminalilor, scă-
pindu-i de pedeapsa pe care o meritau.

În timpul vizitei făcute în aprilie-mai 1952 de către Drăghici pe șantierul Canalului Dunării - Marea Neagră, el s-a ocupat îndeosebi de stărilor de lucruri din cadrul coloniilor de muncă și secțiilor de penitenciare aflate pe traseul Canalului. La sesizările ce i s-au făcut că datorită numărului mare de deținuți și internați nu se pot asigura condiții bune de cazare și hrană și ca urmare și randamentului în muncă este scăzut, Drăghici Alexandru a reproșat că dispoziția condițiile
sînt prea bune. Cu acest prilej el a avertizat pe șefii unităților de pază a deținuților că este nemulțumit de atitudinea care se manifestă față de deținuți și internați, pretinzând că
nu este suficientă severitate, ordo-

nindu-le să înceteze a se mai purta "cu mânuși" față de cei internați.

El a cerut în mod expres înăspțirea la maximum a regimului față de deținuți și internați în colonii de muncă.

Ca urmare a acestor îndemnuri ale lui Drăghici, în penitenciar și colonii de muncă personalul de conducere și de pază a luat asemenea măsuri de înăspțire a regimului încât s-a ajuns la crime, atrocități barbare, supunând pe internați și deținuți la un regim de teroare și exterminare.

Asemenea măsuri barbare s-au aplicat împotriva unor oameni care nu erau condamnați, ci erau doar internați pe perioade scurte, cei mai mulți de la 1 lună la un an, pentru fapte minore, în special dintre țăranii săraci care au întârziat plata cotelor.

Si mai tragic este faptul că pentru a maltrata și uicide asemenea oameni nevinovați, au fost ruși în funcții de brigadieri, legionari și alte elemente cu intensă activitate dușmănoasă, condamnați la mulți ani de închisoare pentru uneltire contra securității statului.

Datorită tratamentului inuman la care erau supuși unii dintre cei internați și-au pierdut chiar viața. Astfel, numai la fosta colonie de muncă "Balcea" în perioada iunie 1952 - martie 1953 au decedat 63 deținuți, un mare număr au fost răniți iar alții s-au ales cu infirmități foarte grave pentru toată viața, consecința a folosirii unor metode barbare, vădit inumane.

Ulterior însă, când penitenciarele și coloniile de muncă nu mai erau în subordinea lui Drăghici Alexandru, s-au primit unele sesizări la conducerea partidului și statului cu privire la condițiile inumane la care erau supuși deținuții. Pe baza acestor sesizări s-a cerut organelor de securitate să facă o informare. În informarea care s-a făcut, semnată de Drăghici Alexandru, faptele săvârșite au fost calificate ca fiind barbare.

Ministrul Afacerilor Interne în acea vreme, Pavel Stefan a luat măsuri energice de cercetare și trimitere în judecată a vinovaților, comandantul coloniei împreună cu alți 6 persoane au fost condamnați la muncă silnică pe viață, iar ceilalți vinovați, în număr de 27, la diferite pedepse între 5 și 25 de ani muncă silnică.

Ulterior, când s-au contopit din nou ministerele, Drăghici Alexandru, știindu-se vinovat pentru instigarea la abuzurile și atrocitățile, precum și crimele săvârșite de cadrele respective,

intrucît acestea au executat ordinele sale, a trimis special un ofițer la penitenciarul unde erau deținuți condamnați pentru a-l îndemna să facă cerere de grațiere, cu indicația ca în cereri să arate că nu au făcut altceva decât să-și îndeplinească obligațiile ce le reveneau.

După ce au luat aceste cereri, fără nici o altă verificare și fără consultarea măcar a dosarelor de anchetă și judecată, Drăghici a prezentat un proiect de grațiere, care în fond a avut efectele unei amnistii pentru toți cei care erau de fapt vinovați, situație fără precedent în legislația penală. Mai mult, Drăghici Alexandru a dispus reînscadrarea lor în M.A.I., ^{obținând} printr-un decret al Prezidiului M.A.M. - recunoașterea vechimii lor neîntrerupte în M.A.I., acordându-le o sumă de bani echivalentă cu solda pe trei luni și un concediu la casele de odihnă M.A.I. "pentru relecerea stării fizice".

Aceste măsuri luate personal de Drăghici sau obținute de la alte foruri de conducere din stat au avut drept efect încurajarea abuzurilor și ilegalităților din care făcuse o practică în întreaga sa activitate.

5. Din șirul abuzurilor, ilegalităților și crimelor săvârșite de Alexandru Drăghici, face parte și asesinarea monstruoasă, în mod deliberat a lui Ibrahim Serit zis Turcu.

Nu mai pentru simplul motiv că Ibrahim Serit - care îl cunoștea din închisoare pe Alexandru Drăghici - i-a cerut să stea de vorbă cu el și la refuzul acestuia, Ibrahim l-a insultat, Drăghici a ordonat să fie ucis imediat și să i se raporteze în cel mai scurt timp de executare.

Atitudinea abuzivă și lipsită de respect față de cele mai elementare cerințe ale legalității a rezultat și din poziția adoptată de Drăghici în fața comisiei de partid, unde el - minimețind total această crimă - o socotea un fapt obisnuit și chiar un merit al lui că a salvat Sibiu de un element turbulent și periculos pentru securitatea statului.

La reproșul comisiei de partid cu privire la caracterul ilegal al măsurii ordonate de el, Drăghici a încercat să justifice că de fapt el a cerut "să se lichideze cu această rușine", neînțelegând prin ordinul dat uciderea lui. Că această susținere a lui este falsă reiese din următoarele fapte :

La reproșul Comisiei de partid cu privire la caracterul ilegal al măsurii ordonate de el, Drăghici a încercat să justifice că de fapt el a cerut "să se lichideze cu această rusine", neînțelegând prin ordinul dat uciderea lui și că despre cele petrecute l-a informat și pe Gheorghiu Dej. Că susținerea lui Drăghici cum că n-ar fi înțeles prin ordinul dat asasinarea lui Ibrahim este falsă, reiese din următoarele fapte :

- Când a dat ordin șefului securității din Sibiu pentru asasinarea lui Ibrahim a fost de față și însoțitorul personal al lui Drăghici, care la fel ca și șeful securității a înțeles că se ordonă uciderea lui Ibrahim în acea noapte ;
- A doua zi dimineața raportându-i-se de către șeful Direcției regionale de securitate Brașov că ordinul său a fost executat și că Ibrahim a fost omorât, Drăghici a răspuns : "bine" și a ordonat să se ia măsuri pentru a se face o cercetare prin care să se întocmească forme legale care să justifice împușcarea lui Ibrahim ;
- Când generalul mr. Bucșan, fostul locțiitor al procurorului general i-a cerut aprobarea lui Drăghici pentru a-l ancheta pe lt.col. Briceag, șeful securității regionale Sibiu pentru crime de omor săvârșite împotriva lui Ibrahim Beșit, Drăghici i-a cerut să-l lase în pace pe Briceag, deoarece acesta a executat un ordin superior.

Col. în rezervă Moisș Aurel, fostul șef al Direcției regionale M.A.L. Brașov declară că, după ce a raportat despre faptul că Ibrahim a fost împușcat, i s-au precizat următoarele :

"Drăghici Alexandru mi-a ... ordonat ca să se facă cercetări și să se întocmească dosarul în sensul celor ordonate de el lui Briceag când a ordonat împușcarea lui Turcu că a fugit de sub escortă" (ff. 62 - 63, dosar documentar).

Iar, colonel Grăciun Gheorghe, fostul locțiitor al șefului Direcției regionale M.A.L. Brașov, însărcinat să întocmească actele prin care să se masluiască adevărul, declară că i s-a ordonat să facă :

"în așa fel ca numele lui Drăghici Alexandru să nu

apară în acte" și să stabilească "că Tarca a vrut să fugă în timp ce era transportat spre Tîrnăveni" (f.14, dosar documentar).

*Solomia opturilor inculpati in faza
lui si pe urma lea refuzat*

Cele de mai sus pun în evidență caracterul deliberat al abuzurilor, samavolnicilor și fărâșeleșilor săvârșite în trecut și subliniază răspunderea ce revine lui Gheorghiu Dej, Iosif Chișinevschi și Alexandru Brăghici pentru încălcarea cu brutalitate a celor mai elementare cerințe legale și morale, precum și pentru că au imprimat o asemenea comportare în munca unor lucrători ai M.A.I., ai justiției și procuraturii, stimulându-i să săvârșescă abuzuri și ilegalități și să nesocotească orice norme ale democratismului și umanismului.

N O T A
SECRET

cu privire la contribuția lui Drăghici Alexandru la comiterea crimelor, abuzurilor și celorlalte ilegalități care au avut loc în cazurile prezentate.

Drăghici Alexandru poartă principala răspundere pentru crimele, abuzurile și celelalte ilegalități comise, el timorind și constringând o parte din cadrele subordonate, precum și din aparatul de justiție și procuratură să folosească toate mijloacele pentru a "dovedi" vinovăția celor reținuți și anchetați.

1. Prin măsuri abuzive și prin timorarea unor anchetatori subordonați ai săi, Drăghici Alexandru a reușit să inscenase procesul intentat lui Vasile Luca.

Personal Drăghici Alexandru a condus desfășurarea întregii anchete, dând dispoziții exprese cu privire la faptele ce trebuie stabilite și metodele și mijloacele de constringere ce trebuie folosite.

În urma arestării lui Vasile Luca și a altor cires 40 de persoane, Drăghici i-a cerut șefului direcției de anchete, col. Butyka Francisc să obțină recunoașteri de la ei și alte probe, din care să reiasă că ar fi vechi dușmani ai regimului și sabotari ai economiei naționale. La întrebarea ce i s-a spus de către șeful direcției de anchetă, care sînt elementele concrete în legătură cu care s-a făcut acuza, Drăghici i-a răspuns cu brutalitate: "Ce nu ai documentele Plenarei C.C. în legătură cu devierea de dreapta. Ce alte documente mai vrei?" și în continuare Drăghici a precizat că "în cazul în care nu recunoaște faptele ce li se impută în aceste documente, și aceasta dovedește că sînt elemente dușmănoase, care se ridică împotriva documentelor de partid".

Pentru a ajunge să obțină unele recunoașteri, Brăghici a indicat în mod expres anchetatorilor să găsească în viața personală a celor anchetați anumite slăbiciuni, relații amorose în afara cadrului familiei și după ce îi vor unii în acest fel și "băga sub masă" - după cum spunea Brăghici - pe baza acestor fapte să-i determine să semneze și recunoașteri asupra altor fapte mai grave care li se imputau.

Brăghici a aprobat ca asupra tuturor anchetaților din acest lot, cu excepția lui Vasile Luca să se aplice constrângerea fizică în cazul că cea morală nu era suficientă, pentru "a-i încălzi pe arestați" (fila 101, dosar documentar). Pe baza acestor indicații ale lui Brăghici Alexandru, unii dintre deținuți au fost maltratați în mod barbar. Printre aceștia a fost și tovarășul Aurel Vijoli, Craiu Ioan și alții. După cum a declarat chiar în cursul anchetei Craiu Ioan :

"Am fost bătut și ținut 40 zile și nopți, nedormit, adică 8 săptămâni în continuare, luni, marți, miercuri, joi și vineri până la completarea celor 40 zile și nopți, fiind astfel forțat să semnez procese verbale de interogatoriu ce nu cuprind declarațiile mele" (fila 238 vol. 104).

Intrucât principalele acuzații aduse celor implicați în procesul Luca era sabotajul economic pe care aceștia l-ar fi făcut, iar probele existente la dosar contraziceau de fapt această acuzație, șeful direcției care conducea ancheta, col. Butyka Francisc i-a prezentat propunerea lui Brăghici Alexandru să aprobe efectuarea unor expertize de specialitate, dar Brăghici a respins în mod brutal și această propunere, împingând și pe această cale la încălcarea normelor procedurale legale.

Pentru ca înscenarea condusă de Brăghici să reușească până la capăt, el s-a preocupat și de organizarea unui complet de judecată, care să judece doar pe baza așa-ziselor probe existente la dosar. Intrucât fostul președinte al completului de judecată în cazul Mitrăceanu s-a dovedit, după părerea lui Brăghici, a nu fi stăpinit în suficientă măsură procesul, iar președintele Tribunalului Suprem aflat în funcție la acea dată, nu putea fi "ferm" pentru a judeca procesul Luca, Brăghici Alexandru - folosindu-se de dorința lui Voitinovici Alexandru de a fi mutat de la Procuratura Generală - a recurs, pur și simplu, la un tirg cu Voitinovici, promițându-i că va fi mutat la Tribunalul Suprem, în funcția

de președinte dacă se simte în stare să judece procesul Luce. Având promisiunea lui Voitinovici că-l va judeca pe Luce, Brăghici împreună cu Chișinevski s-au dus la Gheorghiu Dej, după care i-au comunicat că s-a aprobat. (declarațiile lui Voitinovici Alexandru - filele 162 - 163, dosar documentar).

Așa a început pregătirea fazei judecătii în această înscenare judiciară, care constituie o gravă eroare, rezultat al unui lanț de abuzuri și ilegalități, în care Brăghici Alexandru a avut un rol deosebit de important.

2. Lipsa de obiectivitate și atitudine de desconsiderare a adevărului, atitudine care l-a caracterizat pe Brăghici Alexandru, reiese și din poziția sa în cazul Anei Pauker.

În acest sens semnificativ doar un singur fapt, suficient de semnificativ.

La 11 mai 1954 Biroul Politic al C.C. al Partidului a discutat raportul comisiei de partid care a cercetat pe Ana Pauker și l-a aprobat cu unele modificări. Principala modificare adusă conținutului acestui raport s-a făcut la propunerea lui Alexandru Brăghici. Astfel, în raport se arăta că: "Rabinsohn (fratele Anei P.) venise des în casa lui Ana Pauker". În locul acestui pasaj Brăghici a propus și s-a aprobat introducerea următoarei formulări: "Serviciile de spionaj american, englez, israelian, aflau, prin intermediul rudelor lui Pauker, care o vizitau - Emil Pauker, Rabinsohn și alte elemente suspecte - secrete de partid și de stat".

Atitudinea de batjocorire a adevărului de către Alexandru Brăghici este cu atât mai gravă cu cât el știa că afirmațiile pe care le face sînt pur și simplu o minciună, deoarece fratele Anei Pauker și celelalte rude menționate fuseseră anterior anchetate de către organele de securitate, sub îndrumarea neajlo-cită a lui Brăghici și la data discutării raportului comisiei erau puși în libertate, deoarece nu s-a stabilit nici un fel de vinovăție în sarcina lor.

3. În legătură cu mersul lucrărilor pe șantierul Cana-lului Dubăsă - Marea Neagră au existat păreri încă din perioada 1950-1951 că deficiențele care apăreau frecvent pe șantier ar putea fi consecința unor acțiuni de sabotaj, dar cu toate măsurile de cercetare întreprinse nu cu rezultat acte de sabotaj.

La puțină vreme după ce Brăghici Alexandru a fost numit ministru al Afacerilor Interne a luat măsuri să se însocească un proces public în legătură cu așa-zisul sabotaj de la Canal. Astfel, în luna iulie 1952 Brăghici a convocat la M.A.I. o ședință la care au participat adjunctul său Pintilie, secretarii generali Nicolschi și Masuru, precum și șefii de direcție Dulgheru M., Gogu Popescu și Garabedian, pentru a stabili măsurile imediate ce trebuiau luate în legătură cu Canalul. La această ședință a participat și Ionif Chișinevschi.

Dulgheru Mihu și alți participanți declară că, în cadrul ședinței, Brăghici și Chișinevschi le-a ordonat participanților să pregătească un proces public exemplar în legătură cu "sabotajul" de la Canal, cerind ca toată acțiunea să se încheie în decurs de trei săptămâni.

Modul cum au fost puse problemele de către Brăghici, termenul scurt care a fost stabilit, precum și măsurile anterioare de tinerare luate de Brăghici față de cei care își exprimau părerea că la Canal nu este vorba de sabotaj, ci sînt deficiențe de organizare în conducere și lipsă de competență, au constrins cadrele de securitate însărcinate cu această acțiune, să scoată cu orice preț o acțiune de sabotaj la Canal.

Principalele cadre din securitate cunoșteau că în aprilie - mai 1952 Brăghici a făcut o vizită specială pe șantierul Canalului Dunărea - Marea Neagră și față de ce a văzut acolo și-a exprimat părerea că este vorba de o mare acțiune de sabotaj și ulterior a reproșat lui Teohari Georgescu că a dovedit indulgență față de cele ce se petrecesu la Canal. De asemenea, se cunoștea că după această vizită a lui Brăghici pe șantierul Canalului, a fost trimisă o comisie de ingineri specialiști condusă de maior Varden Maximilian, șeful serviciului de contrasabotaj pentru Canal, care să confirme concluziile la care ajunsese Brăghici. Comisia, în raportul întocmit, a demonstrat în mod documentat că nu este vorba de acțiuni de sabotaj, ci despre unele deficiențe organizatorice și ace cum se precize în raport "lucrările Canalului, edică investiția uriașă de miliarde au fost începute pe bază de documentații incomplete și greșite" (fila 21 dosar documentar).

Brăghici Alexandru a fost nemulțumit de această concluzie a comisiei calificînd atitudinea ei ca fiind dușmănoasă, iar pe

șeful acesteia, nr. Varden Maximilian l-a îndepărtat imediat din securitate, la sfârșitul lunii iunie 1952.

În aceste condiții s-a ajuns la situația ca oamenii despre care cercetările anterioare dovediseră nevinovăția lor să fie arestați și constrinși - fizic și moral - să se autoacuze. Așa de exemplu, deși în 1951, Georgescu Gheorghe - Popasliu, fiind suspectat de acțiuni de sabotaj, fusese anchetat, sub stare de arest, timp de șase luni de zile a fost pus în libertate dovedindu-se cu documente că nu are nici o vină, în iulie 1952, pe baza ordinului lui Brăghicea Alexandru a fost din nou arestat și acuzat de sabotaj pe baza aceluiași documente asupra cărora fusese anchetat în 1951 și determinat, de aceeași dată, după 7 zile de anchetă neîntreruptă să seaneze declarațiile întocmite de anchetatori prin care era acuzat de sabotaj și în temeiul cărora a fost condamnat la moarte.

Faptul că nevinovăția acestui cetățean fusese stabilită cu certitudine la ancheta din 1951 o confirmă și rezoluția șefului Direcției regionale de securitate Constanța, maior Boicaru Nicolae pusă la data de 12 iunie 1951 pe raportul cu rezultatul cercetărilor, rezoluție în care se arată :

"Din cercetările făcute asupra lui Georgescu Gheorghe din Popasliu, s-a constatat nu numai că nu a sabotat, dar el a sesizat Direcția Generală a cănelului Dunărea - Marea Neagră de anumite nereguli, arătând științific toate posibilitățile. Căd că arestarea sa se datorește lipsei de orientare a organelor noastre. Propun să fie pus în libertate și reîncadrat în muncă ca un bun specialist" (fila 174, vol. 19 informativ).

S-a ajuns până acolo încât, anchetatorii au constrins pe mecanicul de locomotivă Nichita Dumitru să recunoască că a stricat o locomotivă Diesel deși era fapt știut că el nu lucra pe locomotiva respectivă la data când aceasta s-a defectat, vina revenindu-i altui mecanic, respectiv lui Nicolae Ion, care recunoscuse că avaria a avut loc din neglijența sa și că urmare a plătit și despăgubiri. În anchetă, Ion Nicolae, care era în același timp și informator al securității, a fost pus să declare că Nichita Dumitru ar fi stricat locomotiva. Discutându-se recent cu Ion Nicolae acesta a declarat :

"Nichita s-a stricat această locomotivă ... am fost pus să semnez niște declarații pe care anchetatorul le-a scris cum a vrut el și nu cum am declarat eu".

Precizăm că pentru această acuzație Nichita Dumitru a fost condamnat la moarte și executat.

Faptele arată că Brăghici Alexandru, în mod deliberat, a acționat pentru a înscena procesul, iar după judecarea acestuia a luat de asenență, măsură să impiedice în continuare aflarea adevărului. Așa de exemplu, tovarășul Anton Tatu Jianu - în acea vreme procuror general al republicii - aflând că maior Teodorescu Gvidiu, fost procuror în cadrul procesului nu a făcut altceva, în cadrul debaterilor, decât să expună un rechizitoriu întocmit de organele de securitate, l-a destituit din funcția de procuror militar. Imediat după aceasta, Brăghici Alexandru i-a dat un telefon tovarășului Tatu Jianu, reproșându-i faptul că a destituit din funcția de procuror militar pe Teodorescu Gvidiu și i-a atras atenția că, în acest fel există pericolul compromiterii întregului proces de la Canal.

4. Atitudinea abuzivă a lui Brăghici Alexandru și practicile sale de a impune și la subordonați o asenență comportare reiese și din aceia că ori de câte ori s-au sesizat samavolnicii și ilegalități săvârșite de unele cadre M.I.L., el a luat apărarea elementelor criminale și abuzive din subordinea sa.

Un exemplu elocvent îl constituie crimele și fărâdelegile comise în anii 1952-1953 la unele penitenciare și colonii de muncă, crime și fărâdelegi săvârșite din îndemnul lui Brăghici Alexandru, care apoi a luat apărarea criminalilor, scăpându-i de pedeapsa pe care o merituau.

În timpul vizitei făcute în aprilie-mai 1952 de către Brăghici pe șantierul Canalului Dunărea - Marea Neagră, el s-a ocupat îndosebi de stările de lucruri din cadrul coloniilor de muncă și secțiilor de penitenciare aflate pe traseul Canalului. În sesiunile ce i s-au făcut că datorită numărului mare de deținuți și internați nu se pot asigura condiții bune de cazare și hrană și ca urmare și randamentul în muncă este scăzut, Brăghici Alexandru a reproșat că dimpotrivă condițiile sînt prea bune. Cu acest prilej el a avertizat pe șefii unităților de pază a deținuților că este nemulțumit de atitudinea care se manifestă față de deținuți și internați, pretinzând că nu este suficientă severitate, ordi-

nindu-le să înceteze a se mai purta "cu mânuși" față de cei internați.

El a cerut în mod expres înăspțirea la maximum a regimului față de deținuți și internați în colonii de muncă.

Ca urmare a acestor îndemnuri ale lui Brăghici, în penitenciar și colonii de muncă personalul de conducere și de pază a luat asemenea măsuri de înăspțire a regimului încât s-a ajuns la crime, atrocități barbare, supunând pe internați și deținuți la un regim de teroare și exterminare.

Asesmenea măsuri barbare s-au aplicat împotriva unor oameni care nu erau condamnați, ci erau doar internați pe perioade scurte, cei mai mulți de la 1 lună la un an, pentru fapte minore, în special dintre țărani săraci care nu plăteau plata cotelor.

Si mai tragic este faptul că pentru a maltrata și ucide asemenea oameni nevinovați, au fost puși în funcții de brigadiori, legionari și alte elemente cu intensă activitate dușmănoasă, condamnați la mulți ani de închisoare pentru rebeliune contra securității statului.

Datorită tratamentului inuman la care erau supuși unii dintre cei internați, și-au pierdut chiar viața. Astfel, numai în foaie colonie de muncă "Galcia" în perioada iunie 1952 - martie 1953 au decedat 63 deținuți, un mare număr au fost răniți iar alții s-au ales cu infirmități foarte grave pentru toată viața, consecință a folosirii unor metode barbare, vădit inumane.

Ulterior însă, când penitenciarele și coloniile de muncă nu mai erau în subordinea lui Brăghici Alexandru, s-au primit unele sesizări la conducerea partidului și statului cu privire la condițiile inumane la care erau supuși deținuții. Pe baza acestor sesizări s-a cerut organelor de securitate să facă o informare. În informarea care s-a făcut, semnată de Brăghici Alexandru, faptele săvârșite au fost calificate ca fiind barbare.

Ministrul Afacerilor Interne în acea vreme, Pavel Stefan a luat măsuri energice de cercetare și trimitere în judecată a vinovaților, comandantul coloniei împreună cu alte 6 persoane au fost condamnați la muncă silnică pe viață, iar ceilalți vinovați, în număr de 27, la diferite pedepse între 5 și 25 de ani muncă silnică.

Ulterior, când s-au contopit din nou ministerele, Brăghici Alexandru, știindu-se vinovat pentru instigarea la abuzurile și atrocitățile, precum și crimele săvârșite de cadrele respective,

intrucit acestea au executat ordinele sale, a trimis special un ofițer la penitenciarul unde erau deținuți condamnați pentru a-i îndemna să facă cerere de grațiere, cu indicația ca în cereri să arate că nu au făcut altceva decît să-și îndeplinescă obligațiile ce le revin.

După ce au luat aceste cereri, fără nici o altă verificare și fără consultarea măcar a dosarelor de anchetă și judecată, Brăghici a prezentat un proiect de grațiere, care în fond a avut efectele unei amnistii pentru toți cei care erau de fapt vinovați, situație fără precedent în legislația penală. Mai mult, Brăghici Alexandru a dispus reînscadrarea lor în ^{obținind} ~~M.A.I.~~ / printr-un decret al Prezidiului M.A.B. - recunoșterea vechimii lor neîntrerupte în M.A.I., acordându-le o sumă de bani echivalentă cu solda pe trei luni și un concediu la casele de odihnă M.A.I. "pentru refacerea stării fizice".

Aceste măsuri luate personal de Brăghici sau obținute de la alte foruri de conducere din stat au avut drept efect încurajarea abuzurilor și ilegalităților din care făcuse o practică în întreaga sa activitate.

5. Din girul abuzurilor, ilegalităților și crimelor săvârșite de Alexandru Brăghici, face parte și assasinarea monstruoasă, în mod deliberat a lui Ibrahim Refik zis Turcu.

Eușei pentru simplul motiv că Ibrahim Refit - care îl cunoștea din închisoare pe Alexandru Brăghici - i-a cerut să stea de vorbă cu el și la refuzul acestuia, Ibrahim l-a insultat, Brăghici a ordonat să fie ucis imediat și să i se raporteze în cel mai scurt timp de executare.

Atitudinea abuzivă și lipsită de respect față de cele mai elementare cerințe ale legalității a rezultat și din poziția adoptată de Brăghici în fața comisiei de partid, unde el - minimalizînd total această crimă - o socotea un fapt obișnuit și chiar un merit al lui că a salvat statul de un element turbulent și pericol pentru securitatea statului.

La reproșul comisiei de partid cu privire la caracterul ilegal al măsurii ordonate de el, Brăghici a încercat să justifice că de fapt el a cerut "să se lichideze cu această rușine", neînțelegînd prin ordinal dat uciderea lui. Că această susținere a lui este falsă reiese din următoarele fapte :

- Când a dat ordin șefului securității din Sibiu pentru asasinarea lui Ibrahim a fost de față și însoțitorul personal al lui Brăghici, care la fel ca și șeful securității a înțeles că se ordonă uciderea lui Ibrahim în acea noapte ;
- A doua zi dimineața raportându-i-se de către șeful Direcției regionale de securitate Brașov că ordinul său a fost executat și că Ibrahim a fost ucis, Brăghici a răspuns : "bine" și a ordonat să se ia măsuri pentru a se face o cercetare prin care să se întocmească forme legale care să justifice împușcarea lui Ibrahim ;
- Când generalul mr. Bucșan, fostul locțiitor al procurorului general i-a cerut aprobarea lui Brăghici pentru a-l ancheta pe lt.col. Briceag, șeful securității regionale Sibiu pentru crima de omor săvârșită împotriva lui Ibrahim Refit, Brăghici i-a cerut să-l lase în pace pe Briceag, deoarece acesta a executat un ordin superior.

Col.in rezervă Ioan Aurel, fostul șef al Direcției regionale M.A.I. Brașov declară că, după ce a raportat despre faptul că Ibrahim a fost împușcat, i s-a prezentat următoarele :

"Brăghici Alexandru mi-a ... ordonat ca să se facă cercetări și să se întocmească dosarul în sensul celor ordonate de el lui Briceag când a ordonat împușcarea lui Turcu că a fugit de sub escortă" (ff. 62 - 63, dosar documentare).

Iar, col. Grăcian Gheorghe, fostul locțiitor al șefului Direcției regionale M.A.I. Brașov, însărcinat să întocmească actele prin care să se măștiereze adevărul, declară că i s-a ordonat să facă :

"în așa fel ca numele lui Brăghici Alexandru să nu apară în acte" și să stabilească "că Turcu a vrut să fugă în timp ce era transportat spre Gârboveni" (f.14, dosar documentare).

x

Cele de mai sus pun în evidență caracterul abuziv și

criminal al lui Drăghici, comportarea sa potrivnică celor mai elementare cerințe legale și morale, precum și preocuparea sa de a inspira și subordonaților o asemenea comportare, stimulându-i să săvârșescă abuzuri și ilegalități, încălecat cu brutalitate orice norme ale democratismului și umanismului.

ATITUDINEA LUI DRAGHICI FAȚA DE ANEXURILE SAVIRSITE

- Atmosfera în care a fost nevoită să lucreze cu el
Comisia de partid :
 - atitudine de sfidare a membrilor comisiei;
 - refuz de a răspunde la unele întrebări ;
 - încercare de intimidare prin arătarea așa
ziselor merite ale sale : "eu am lichidat
rezistența legionară" ;
 - "eu am lichidat grupurile con-
trarevoluționare" ;
 - "eu am învins opoziția deschisă
a reacției".
 - încercarea de minimizare a gravității
atuzurilor și ilegalităților pe care le-a
comis.
- A refuzat să fie confruntat cu anchetatorii din
cazul Pătrășcanu, deși pretindea că nu le-a dat
acestora dispoziții ilegale ;
- A reproșat cu diferite prilejuri că în legătură cu
cazul Pătrășcanu nu s-a discutat în mod detaliat cu
el fiecare problemă, însă atunci când a fost chemat
să se discute această problemă cu el a refuzat, sus-
ținând că această problemă o consideră închisă și nu
vreă să se mai revină asupra ei ;
- Repetate refuzuri de a se prezenta în fața comisiei
pretextând că nu se simte bine, deși chiar în zilele
respective era văzut plimbându-se pe stradă ;
- A afirmat că în adunările de partid în care s-au
dezbătut documentele Pienarei din aprilie 1968 s-au
scus minciuni și că celor care au luat cuvântul în
adunări li s-au pregătit dinainte fișuici, fiind
puși să le dea citire ;
- A afirmat că este lăsat să moară de foame, dar când
li s-au oferit posibilități de a munci le-a refuzat,
insistând să fie pensionat ;
- Oferindu-i-se o sumă de bani lunară până la clarifi-
carea problemei pensionării a refuzat s-o primească;

-17-

- Cu oricine are prilejul să angajeze o discuție debitează invective la adresa politicii partidului și statului nostru. Asemenea discuzii a purtat cu personal de la policlinica 10, de la spitalul "Elias" și cu diverși alți cetățeni, afirmând de exemplu :

- "niciodată nu s-au spus mai multe minciuni ca acum" ;

- "toată ziua la, la, la tot peste tot și viața s-a scumpit de trei ori" ;

- "ni se dă atenție mai multă sau mai puțin după conjunctură".

Supramore

Subsemnatul Local M. bene, membru
de partid din anul 1948, de profesie
agent de securitate, împlinea Comi-
tetul Central al PCR asupra unu-
tăților:

În anul 1952, pe când lucram
în aparatul fostei Direcții Generale
Politice din MAI - ca șef al secției de
control și instruire - am primit
ordin din partea fostului șef al
acestei direcții - Alexandru Drăghici-
șu - o încredințare într-o inspectie pe
frontul comunist din Marea
Neagră. Știam că anterior
el ordonase ca o grupă de agenți din
aparatul de GP să facă un control asupra
unor unități politice în cadrul unităților
de pe acest front, dar nu am mai
amintea care au fost constatările și con-
cluziile acestui control.

după câte luni amintesc, inspectia
făcută la Canal de Al. Drăghici a omr
loc prin luna aprilie sau mai 1952;
în orice caz luni amintesc că era după
aportia scrierii în chise a CC,
înaintea de planura CC care a fost
scuterea lui Făstoi Georgescu
din punctivitate a se vor. (Prin
cei poate aminti tovarul reprezentant
al Comitetului Securității Statului
Nicolae Stoicovici - care în acea
timp era șef al organismului de
securitate din republica constantă
și cunoaște deose inspectia făcută
la Canal de Al. Drăghici)

Exam. singurul ofițer din S. P. C.
l. a înstatat pe Al. Drăghici pe șantier;
Centrul a dăruit două zile.

La început nu mi-am dat
seama care era obiectivul principal
al inspectiei făcute de Al. Drăghici, dar

treptel, am înteles că unora le
vadea care este regiunea de vază, unde
munca de detinutilor de pe scutier

Lucă dela inciputul inspectiei, de
vizitarea celor locuri de munca, de
de detinutie, Al. Trofici face obser-
vatii in sensul că regiunea detinu-
tibilor era aici mai mult, mai mult
putin "boerese", că acolo un
era de fapt "a pruscorie" și mi-a
canta la ian notate amănuntite
asupra constatărilor ce li va face.
La fiecare punct de lucru sau loc
de internare lui dădea indicații
asupra a ceea ce trebuie să notăm.

Porcile cu vizitarea locurilor de
munca și de detinutie a detinutilor,
Al. Trofici a centralizat și locurile
de cazare a oștrilor din Trupale
de pop și spina, chiar lista de cei
cu care avea contact, cu oștrii

din poze au constituit de vârstă mai
proastă decât cei pe care îi vădese.

Îmi amintesc că Al. Brădăreanu
aprofundat aspectele legate de muncă
politică în timpul trupelor de poze, și
de concentrare asupra regimului de
viață a acestor trupe în comparație
cu cel al celor internați la Canal.

Alexandru Brădăreanu nu s-a
concentrat nici asupra dispozițiilor
lucrătorilor de pe șantier; îmi amin-
tesc că a făcut numai unele remarci
cu privire la dezordinea ce exista
în unele sectoare ale șantierului.
După alte îmi amintesc că a luat la-
gură, în mod special, cu conducerea
șantierului și nici nu știu dacă
a avut la cunoștință cuiva con-
statările sale privind dispoziția
lucrătorilor de pe șantier și nici nu
mi-a rămas să rețin asemenea
aspecte negative.

După încheierea conferinței, chiar la Constanța, mi-a ordonat în ce mod
 să întocmesc un raport asupra consti-
 tuției prezente, iar la București, după
 ce am făcut a cîrmă a acestui
 raport, a mai lucrat personal la
 îndreptarea unor amănunte și mai
 ales asupra concluziilor.

Stit verbal cât și în raportul în-
 tocmit, Al. Drăghici susținea, aducînd
 ca argumente propriile constituții, că
 regimul de muncă și de libertate al
 deținuților din la canal nu este un
 regim de detenție, ci un regim
 "liberal", "boeresc", că se manifestă
 multă bunăvoință față de deținuți,
 că aceștia trăiesc mai bine decît
 alții care îi gîzesc și că toate acestea
 sînt urmări ale toleranței manifestate
 de organele competente și, în ultima
 instanță, lipsei de control și înăbușare

223

-6-

din partea conducerei Ministerului
Afacerilor Interne. (după părerea sub-
scrisă, care a vădit mai multe
unități de pop. MAI, cea dinle Conal era
în mod exemplar organizată și condusă,
cu oameni și of. buni instruiți, care des-
fășurau bine munca politică și propagandă,
cu un nivel moral ridicat și condusă
miseră unele succese în depistarea și
curvarea unor tentative de evadare)

după un timp - mi s-a arătat, însă,
în ce împrejurări, am auzit că con-
statările făcute de Al. Lupici la
Conal au fost folosite în critica
lui Teodor Gheorghe în fața CC și
au omis a pondere în batizarea lui
pentru îndreptarea la alți prieteni
de ministru

Ioan Petru

București, 20 octombrie 1968

224

COMITETUL DE PARTID
INSTITUTUL DE MEDICINA SI FARMACIE
- BUCURESTI -

I N F O R M A R E
=====

asupra desfășurării adunării generale de partid deschise pentru dezbaterile documentelor plenarei CC al PCR din 22-25.IV. 1968, care a avut loc în ziua de 9.V.1968, orele 18,00.

La dezbateri au participat membrii de partid din organizațiile de bază PCR preclinic, clinic și pediatrie. Au fost prezenți 311 membri de partid din 355. Absenți nemotivat 18 membri de partid.

S-au înscris la cuvânt 24 de tovarăși, iar dintre aceștia au luat cuvântul 15 tovarăși.

Inscrierile la cuvânt s-au făcut, pe organizații de bază, la intrarea în sală, cu prilejul luării prezenței.

După deschiderea adunării generale de către secretarul Comitetului de Partid IMF, s-a arătat numărul celor înscrși la cuvânt și s-a întrebat dacă mai sînt tovarăși ce doresc să ia parte la discuții și nu s-au înscris încă.

Din sală a cerut înscrierea la cuvânt tovarășa Drăghici Alexandrescu Aurica, membră a organizației de partid preclinic, internă la Clinica Medicală a Spitalului Grivița Roșie, fiica adoptivă a lui Alexandru Drăghici.

După ce secretarul Comitetului de Partid a luat cuvîntul și a prezentat, în sinteză, documentele plenarei CC al PCR, s-a dat cuvîntul în continuare celor înscrși.

După ce au luat cuvîntul 5 tovarăși, care în intervențiile lor au dezbătut documentele plenarei, au subliniat importanța acestora, și-au exprimat adeziunea lor deplină față de hotărîrile adoptate de plenara CC al PCR, infierînd totodată abuzurile, ilegalitățile și samavolniciile săvîrșite de Alexandru Drăghici, s-a dat cuvîntul tovarăsei Drăghici Alexandrescu Aurica.

În contradicție cu documentele plenarei și cu poziția fermă a antevorbitorilor, tov. Drăghici Alexandrescu Aurica a spus următoarele : "Am luat cuvîntul pentru că nu, am luat pînă acum niciodată. Tata a fost și a rămas, un om cinstit." A afirmat în continua-

re că nu se situează pe poziția de apărător al tatălui său, dar că face aceasta pentru că "dacă tatăl său ar fi avut dreptul să vorbească, ar fi vorbit și s-ar fi apărat singur în plenara CC al PCR, dar nu i s-a dat acest "drept".

În continuare a menționat că : "În perioada anchetei, în cazul Pătrășcanu tatăl său nu era membru al Biroului Politic. Tatăl său fiind militar, a raportat totul Biroului Politic și Primului ministru Gheorghiu Dej, pe seama căruia se pun astăzi multe lucruri, care nu au decît foarte puțin adevăr în ele. Gheorghiu Dej se ocupa direct de mersul anchetei lui Pătrășcanu."

"Tatăl a fost cooptat în Biroul Politic în 1955, iar de MAI știți cine răspundea atunci". A afirmat că : "dacă tata admitem că ar fi vinovat, nu ar fi singurul, așa cum s-a afirmat aici și se pune totul pe seama lui".

Menționăm că tov. Drăghici a vorbit din sală, refuzînd să vină la microfon, ca toți ceilalți vorbitori, deși a fost invitată insistent atît de prezidiu cît și de voci din sală, pentru a fi auzită de întreaga adunare.

Modul cum tov. Drăghici Aurica a pus problemele, a adus argumentele, a lăsat clar impresia că a fost instruită în prealabil, reeditînd în fața adunării generale poziția pe care a avut-o Alexandru Drăghici în plenara CC al PCR.

După aceea s-a dat cuvîntul tov. prof. Dumitriu Gh. Constantin, șeful catedrei de Științe Sociale de la IMF București și tov. Prof. Burlui Dumitru, care și-au exprimat adeziunea lor față de documentele și hotărîrile plenarei CC al PCR, fără însă să facă aprecieri sau să ia poziție față de afirmațiile calomnioase și tendențioase ale tov. Drăghici Aurica.

La reluarea discuțiilor, după o scurtă pauză, au luat cuvîntul încă 7 tovarăși.

Toți vorbitorii au luat poziție și mai fermă față de abaterile săvîrșite de Alexandru Drăghici și alții, au adus dovezi convingătoare, prezentate în ședința activului de partid a Municipiului București, prin care au argumentat justetea hotărîrilor adoptate în plenara CC al PCR, arătînd în același timp netemeinicia celor afirmate de tov. Drăghici Aurica și combătînd poziția ei ca membră de partid.

În aceste intervenții, cînd s-a arătat că lui Drăghici Alexandru i s-a dat cuvîntul în Prezidiu, în Comitetul Executiv cît și în plenara CC al PCR, tovarășa Drăghici Aurica a ripostat din sală că "nu este adevărat acest lucru, că la sfîrșit nu i s-a dat cuvîntul".

Intr-una din luările de cuvânt (tov. Florea Georgeta) s-a propus pentru o ajuta pe tov. Drăghici Aurica să înțeleagă adevărul faptelor să aibă loc o discuție la nivelul Biroului PCR Preclinic sau în organizația de bază.

Secretarul organizației de bază Clinici (tov. Pompilian Virgil) în cuvântul său și-a exprimat surprinderea că tov. Drăghici Aurica la pentru prima dată cuvântul într-o adunare de partid, de la primirea în partid, din anul

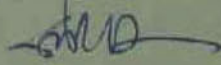
Este de menționat atmosfera generală bună a ședinței. Luările de cuvânt s-au caracterizat, prin seriozitate, sobrietate, sinceritate, documentare bună, ceea ce a dat nota generală a ședinței, caracterul convingător și mobilizator, hotărîrea și acordul complet față de documentele și hotărîrile plenarei CC al PCR din 22-25 aprilie 1968.

Episodul intervenției lui Drăghici Aurica, a fost tratat la valoarea lui, participanții la adunare plecînd clarificați și convinși că Aurica Drăghici a avut o atitudine nejustă ca membră de partid și convinși prin exemplul prezent de respectarea democratismului larg al normelor vieții de partid, ea avînd posibilitatea să-și spună deschis cuvîntul.

În încheierea adunării a luat cuvîntul tov. Prof. Racoveanu Nicolae membru al Biroului Comitetului de Partid al Centrului Universitar București, care în lumina documentelor Plenarei a subliniat importanța problemelor dezbătute, învățăminte de la trag comuniștii din aceste dezbateri și adeziunea unanimă față de hotărîrile adoptate de plenara CC al PCR.

Adunarea generală a organizațiilor de partid din facultățile de medicină generală (preclinic și clinic) și pediatrie a adoptat în unanimitate o hotărîre de adeziune la documentele și hotărîrile plenarei CC al PCR din 22-25 aprilie 1968.

SECRETARUL COMITETULUI DE PARTID IMF,
Conf. Dr. Prișcu Răzvan

10 mai 1968

N O T A

cu rudele familiei tov. Alexandru Drăghici
care au lucrat în M.A.I.

Nr. crt.	Numele și Prenume	- Gradul - Funcția	Situația în prezent	Gradul de rudenie.
1.	DRĂGHICI GHEORGHE	- Colonel - Șef al Penitenciarului Florești.	Trecut în rezervă și pensionat în 1967,	<u>Frata</u> cu tov. Alex. Drăghici.
2.	IOANID PAUL	- Colonel - Șef al Dir. Judiciare din D.G.M.	- Trecut în rezervă în 1956. - executat pentru jefuirea autoturismului "Băncii de Stat".	A fost căsătorit cu <u>sora</u> tovarășei MARTA DRĂGHICI.
3.	MIHĂILESCU ANGHIEL	- Colonel - Șef serviciu în Dir. IV-a	- Trecut în rezervă în 1968.	Mama ofițerului este <u>soră</u> cu tov. Marta Drăghici.
4.	LUCIAN LIA	- Maior - Șef birou la SSI, apoi Sc. Miliție	- Trecută în rezervă în 1957-.	Este <u>sotia</u> colonelului de rezervă Mihăilescu Anghiel.
5.	MIHĂILESCU ECATERINA	- subofițer - D.G.M.	- Trecută în rezervă (nu rezultă anul)	Este <u>sora</u> colonelului de rezervă Mihăilescu Anghiel.
6.	GALIS VICTOR	- maior - șef serv. în D. III.	- trecut în rezervă în 1962.	- este căsătorit cu <u>fiica</u> <u>sorei</u> tov. Marta Drăghici.

7. GALIS ECATERINA

- angajat civil
- Dir. Control Străini
și Pașaporte.

- Lucrează și în prezent
în aceeași funcție.

Este fiica sorii
tovarăsei Marta
Drăghici.

8. MURTEANU SAMI

- Lt.colonel
- Șef serviciu la
Dir.Gen.de Inf.
Externe

- 1968 scos din muncă
informativă, este ofi-
ter activ.

- Căsătorit cu o
verisoară a tova-
răsei Marta Dră-
ghici.

I N F O R M A R E

cu privire la cazul LUCRETIU PATRASCANU

Pe baza Hotărîrii Secretariatului C.C. al P.C.R., un colectiv condus de tovarăgul Vasile Patilîneţ şi format din Corneli Onescu - membru al C.C. al P.C.R. - Ministrul Afacerilor Interne, Grigore Răduică - şef de Secţie la C.C. al P.C.R., Ion Nedrea - membru al Colegiului Central de Partid, Teodor Vasiliu - adjunct şef de Secţie la C.C. al P.C.R., Lăfţer Buru - Adjunct al Procurorului General şi Evghenie Tănase - şef de Direcţie la M.A.I., a examinat documentele care au stat la baza judecării şi condamnării lui LUCRETIU PATRASCANU.

Au fost studiate - începînd de la 20 noiembrie 1965 - în total 205 volume-dosare totalizînd 50.000 file. În afară de acest studiu nu s-a făcut nici o altă cercetare şi nu s-a discutat cu nimeni din cei care cunoşteau sau au avut vreun rol în legătură cu cazul PATRASCANU.

Din documentele studiate reies următoarele:

I.

LUCRETIU PATRASCANU a fost reţinut la 28 aprilie 1948 şi cercetat în primele 17 luni - de către o comisie de partid.

Din octombrie 1949, LUCRETIU PATRASCANU a fost cercetat la Serviciul Secret de Informaţii de un organ de anchetă condus de PETRA GORGHEARUC.

De la sfîrşitul anului 1950 ancheta a fost continuată de Ministerul Afacerilor Interne pînă în primăvara anului 1954 cînd a fost trimis în faţa justiţiei.

Ancheta a durat, în total, şase ani de zile. Procesul s-a judecat în zilele de 6-13 aprilie 1954, iar sentinţa a fost pronunţată la 14 aprilie. În noaptea de 16/17 aprilie 1954 LUCRETIU PATRASCANU a fost executat.

Menționăm că materialul strins în anchetă privind cazul PATRASCANU însumează 41.698 file, din care, la instanță, au fost trimise numai 7.802 file.

Instanța a primit dosarele la 31 martie 1954 și în aceeași zi a hotărât trimiterea acuzațiilor în judecată, comunicând totodată acestora că din acea zi și pînă la data începerii procesului - 6 aprilie 1954 - dosarele de judecată sînt puse la dispoziția lor (Vol. 21 pag. 1, 7, 8)

Reiese că instanța a avut dosarele la dispoziția sa exclusivă - pînă la începerea procesului - doar o singură zi, ceea ce este cu totul insuficient pentru studierea materialelor în vederea luării hotărîrii de trimitere în judecată și desfășurării debaterilor.

II.

Principalele învinuiri reținute în sarcina lui LUCRETIU PATRASCANU sînt următoarele :

- a/. A fost informatorul siguranței și a colaborat cu autoritățile antonesciene;
- b/. Punîndu-se în slujba serviciilor de spionaj englez și apoi american, a acționat în vederea destrămării din interior a partidului și a transmis acestora informații cu caracter secret;
- c/. A încercat să organizeze o lovitură de stat, să acapareze puterea politică și să se autoimpună ca prim ministru în fruntea unui guvern cu o compoziție reacționară.
- d/. Atît înainte cît și după 23 August 1944 a avut atitudine și manifestări dușmănoase la adresa Uniunii Sovietice;
- e/. În scopul de a-și crea o platformă politică contrarevoluționară, a încercat să imprime o linie proprie naționalist-șovină, pregătind drumul restaurării dominației de clasă a burgheziei - linie concretizată

în cărțile pe care le-a scris și în discursurile provocatoare ce le-a rostit;

- f/. Ca ministru al justiției a sabotat realizarea măsurilor trase de partid și guvern, tergiversând reforma justiției până la sfârșitul anului 1947, a împiedicat sancționarea criminalilor de război și a intervenit direct pentru a salva de la pedeapsă criminali notorii;
- g/. Prin oamenii săi, a organizat acțiuni de sabotaj la C.E.O., Ministerul de Finanțe și B.N.R., el însuși efectuând trafic de aur și devize;
- h/. A făcut pregătiri pentru a fugi din țară și a cunoscut planurile de fugă ale unor elemente reacționare pe care nu le-a adus la cunoștință organelor competente.

III.

Cu privire la învinuirea că LUORETIU PATRASCANU a fost informator al siguranței și a colaborat cu autoritățile antonesciene.

Din studiul întregului material rezultă că nu există nici o dovadă din care să reiasă că LUORETIU PATRASCANU a fost agent al siguranței.

Atât ancheta cit și instanța și-au bazat învinuirea că PATRASCANU a fost informator al siguranței, pe următoarele:

- În noiembrie 1952, BELU ZILBER a declarat la anchetă și apoi a susținut în fața instanței că VINTILA IONESCU, fostul șef al siguranței statului, i-a spus că a reușit la sfârșitul anului 1936 să-l recruteze pe LUORETIU PATRASCANU ca informator al siguranței (Vol. 12 pag. 14; Vol. 41 pag. 362-363).

Cele declarate de ZILBER nu sînt verosimile deoarece timp de aproape cinci ani de anchetă el nu a declarat nimic despre aceasta cu toate că anchetatorii l-au întrebat insistent iar pînă la acea dată ZILBER a făcut un număr mare de declarații și a scos în evidență fapte grave împotriva lui PATRASCANU.

Toate declarațiile date în cei aproape cinci ani de anchetă anterioară, de către ZILBER, dovedesc că el nu a avut nici cea mai mică intenție de a-l apăra pe PATRASCANU.

În memoriul adresat din închisoare Comisiei Controlului de Partid, în iunie 1963, ZILBER scrie: "...sînt gata oricînd să dovedesc în fața oricărui for de partid, că atît declarațiile mele din perioada 1952-1954, cît și cele ale martorilor acuzatori sînt în întregime false" (Vol. 181 pag. 28).

De două ori, cu prilejul unor arestări anterioare anului 1933, PATRASCANU a fost dus la VINTILA IONESCU dar nu există nici un material suspect în legătură cu motivele și condițiile în care s-a făcut aceasta.

RADU LECA, fostul comisar general de pe lingă Centrale evreilor din perioada regimului antonescian, a declarat că în 1941, cînd urma să fie numit Director General al Siguranței a făcut apel la prietenul său VINTILA IONESCU pentru a-l ajuta împărțîndu-i din experiența sa de fost Director General al Siguranței. Cu acest prilej VINTILA IONESCU i-a vorbit și despre informatorii pe care acesta i-a avut în rîndul PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN.

Fiind întrebât în instanță dacă nu i s-a pomenit cumva și numele lui LUCRETIU PATRASCANU (printre informatori) de către VINTILA IONESCU, LECA a negat arătînd:

"Despre PATRASCANU mi s-a pomenit sub altă formă și cu altă ocazie. Mi s-a făcut aluzie la numele lui PATRASCANU cu ocazia cînd s-a făcut schimbul dintre ANA PAUKER și CODREANU din Basarabia și mi-a vorbit de el ca despre un comunist în general. Să vă spun cuvintele textual pe care mi le-a spus despre PATRASCANU: "că este un comunist de salon, este un flecar și că pentru el nu contează" (Vol. 17 pag. 64-65).

- A fost considerat suspect faptul că deși LUCRETIU PATRASCANU a fost arestat de mai multe ori, după scurtă vreme, de fiecare dată i s-a dat drumul.

În perioada anilor 1924-1941 LUCRETIU PATRASCANU a fost arestat și eliberat de șase ori (Vol. 2 pag. 112-113).

Documentele examinate nu dau posibilitatea să se tragă concluzia că LUCRETIU PATRASCANU a fost arestat și apoi eliberat ca urmare a legăturilor sale cu siguranța. Nu există dovezi, nici măcar simple afirmații, din care să reiasă că altcineva ar fi avut de suferit de pe urma arestărilor și eliberărilor lui LUCRETIU PATRASCANU.

Singurul care a declarat că i s-a părut suspect modul cum a fost arestat, deținut și eliberat LUCRETIU PATRASCANU după evenimentele de la Grivița, este ȘANDRU OVIDIU. El a motivat această suspiciune prin aceea că LUCRETIU PATRASCANU a fost arestat la circa 10 zile după evenimentele de la Grivița, a fost închis într-o cameră separată de muncitorii arestați iar la scurt timp a fost pus în libertate și nu a fost implicat în procesul ce a urmat (Vol. 3 pag. 289).

Cu privire la această arestare, în dosarele de anchetă, în afară de declarația lui ȘANDRU OVIDIU, nu mai există nimic altceva decât declarațiile lui LUCRETIU PATRASCANU, care a arătat că a fost deținut la Jilava circa 2 luni de zile, după care a fost pus în libertate împreună cu un grup de 200 ceferiști și că, deși a figurat ulterior printre acuzați, nu a putut fi judecat cu primul lot, deoarece era plecat ilegal din țară, fiind trimis ca reprezentant al partidului la Comintern (Vol. 2 pag. 113, 169).

Din dosarul de siguranță a lui PATRASCANU reiese că acesta era bănuț că are legături cu unii din conducătorii muncitorilor de la C.F.R. și că face parte dintre inspiratorii grevei din februarie 1933.

Intr-o notă din 23 martie 1933, aflată în acest dosar, se arată că "în urma anchetei făcute a fost pus sub inculpare și LUCRETIU PATRASCANU care în timpul deținerii sale la închisoarea Jilava a inspirat apariția unei publicațiuni intitulată "Jilava Roșie" cu scopul de a răzvrăti pe deținuții comuniști" (Fond nr.95 dosar nr. 31; Vol. 2 pag. 29 - Arhiva C.C. al P.C.R.).

- În perioada pregătitoare războiului și a războiului antisovietic, deși ceilalți conducători comuniști erau în închisoare sau lagăre, PATRASCANU a primit doar domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului și i s-au dat repetate aprobări de a veni în București.

Este adevărat că începând din 1940 PATRASCANU a fost internat în lagăr numai cca.cinci luni în 1940 și opt luni în 1943 iar în restul timpului până în 1944 el a avut domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului unde părinții săi aveau o vilă.

Din documente rezultă că eliberarea din lagăr în 1940 și apoi în 1943, stabilirea domiciliului obligatoriu în 1941

precum și aprobările date de a veni în București la sfârșitul anului 1943 și începutul lui 1944, au fost urmare a faptului că familia de intelectuali a lui PATRASCANU era cunoscută și apreciată de anumite persoane cu funcții importante în aparatul de stat. La aceste persoane au intervenit PATRASCANU, soția și mama lui cit și alte rude apropiate. Printre rudele sale apropiate care au intervenit au fost: colonelul STOICA STEFAN, care atunci era Secretar General la Ministerul Inzestrării Armatei și colonelul ULKA OCTAV, care făcea parte din maresălatul curții regale. Amândoi erau veri ai lui PATRASCANU (Vol. 5 pag. 234-235, 240-242; Vol. 8 pag. 29; Vol. 128 pag. 38).

De asemenea PATRASCANU, în urma supravegherii de către siguranță de-a lungul anilor, a ajuns să fie cunoscut de către aceasta, ca un intelectual comunist, teoretician convins de o idee și devotat ei, dar care nu era în stare să desfășoare acțiuni "subversive" (Vol. 5 pag. 337; Vol. 132 pag. 90).

Acestea au fost condițiile care au favorizat situația de care s-a bucurat LUCRETIU PATRASCANU spre deosebire de alți comuniști care au fost arestați.

Printre documentele examinate nu s-a găsit nici o dovadă din care să reiasă că fixarea domiciliului obligatoriu pentru LUCRETIU PATRASCANU și posibilitatea ce i-a fost creată, începând din toamna anului 1943, de a veni uneori în București, au fost urmarea legăturilor sale vinovate cu siguranța.

- În perioada cit a avut domiciliu obligatoriu a fost supravegheat strict personal de către șeful postului de jandarmi, de informatorii acestuia cit și de agenții de la chestura poliției județului Prahova, iar când venea în București era permanent supravegheat de cel puțin doi agenți (Vol. 4 pag. 7, 38, 82-84; Vol. 5 pag. 268, 270, 274, 314, 317-318).

- Din anul 1940 și până la începutul anului 1944, PATRASCANU nu a mai avut o legătură permanentă de partid, ori tocmai în această perioadă siguranța a dat cele mai grele lovituri partidului prin arestările făcute (Vol. 54 pag. 54; Vol. 1 pag. 55; Vol. 45 pag. 377).

- PATRASCANU a cunoscut și a luat parte la pregătirea și înlăturarea lui FORIS, în aprilie 1944, dar siguranța nu a aflat decât în august 1944 că FORIS ar fi fost înlăturat și că Partidul Comunist ar avea o nouă conducere. (Raport de la Siguranță din vara anului 1944 și declarația dată în februarie 1963 de ION TAFLARU, fost comisar șef de Siguranță pentru problema comunistă).

- În decembrie 1943, PATRASCANU a primit aprobarea să vină pentru 20 de zile în București pe motiv de boală, iar după expirarea acestui termen a obținut aprobări succesive de prelungire a șederii în Capitală până în mai 1944. De la această dată nemai primind aprobări pentru prelungire, PATRASCANU a trecut în ilegalitate și nu s-a mai înapoiat la Poiana Tapului. În rapoartele siguranței și declarațiile agenților de siguranță se arată că după ce PATRASCANU a dispărut, el a fost continuu și insistent căutat dar n-a fost găsit până la 23 August 1944 (Vol. 132 pag. 121).

- La începutul anului 1943 - în condiții suspecte - a fost internat în lagărul de la Tîrgu Jiu și apoi a fost scos din lagăr în august acelasi an.

- În unele declarații obținute de anchetă referitor la această problemă, se arată că internarea lui PATRASCANU în lagăr la începutul anului 1943, s-a datorat înfringerii suferite de trupele germano-române pe frontul de la Stalingrad, regimul antonescian luînd măsuri de prevedere împotriva tuturor celor care ar fi putut să se folosească de situația politică creată în urma eșecului de pe front (Vol. 15 pag. 97-98).

Sînt însă și declarații ale lui KOFLER și JAK BERMAN în care se arată că PATRASCANU ar fi fost internat în lagărul Tg. Jiu pe baza indicațiilor spionajului englez, prin ALEXANDRU STEFANESCU, cu dublu scop: pe de o parte să facă legătura cu anumiți oameni internați care interesa serviciul de spionaj englez, iar pe de altă parte PATRASCANU să-și creeze o aureolă de comunist lagharist pentru ca apoi, sub această aureolă, să fie folosit pentru a lovi în partid din interior.

- KOFLER a făcut asemenea declarații la 16 august 1950. Ulterior el a retractat-o recunoscînd că este o declarație mincinoasă la fel ca și toate declarațiile date de el în august 1950 (Vol. 21 pag. 92, 93/2).

- Pe declarațiile date de JAK BERMAN nu se poate pune bază. Inițial el a negat că l-ar fi cunoscut pe PATRASCANU și ar ști ceva despre el (Vol. 35 pag. 17, 22). Abia de la 30 noiembrie 1952 a început să facă declarații în sensul celor afirmate anterior de KOFLER dar pe care acesta, pînă la urmă, le-a retractat. Dintr-o verificare făcută de anchetă asupra declarațiilor date de BERMAN după noiembrie 1952 cu privire la natura relațiilor cu PATRASCANU și ALEXANDRU STEFANESCU, a reeșit că BERMAN a spus minciuni (Vol. 35 pag. 131, 139, 149, 257, 300, 305, 324, 349-350).

BERMAN a afirmat că ALEXANDRU STEFANESCU ar fi aranjat cu RINZESCU, fost șef al corpului detectivilor, internarea în lagăr a lui LUCRETIU PATRASCANU (Vol. 36 pag. 54). RINZESCU infirmă cele arătate de BERMAN, declarând: "În timpul cît am fost șeful corpului detectivilor, nu am știut altceva despre PATRASCANU decît că această persoană există și că făcea parte din Partidul Comunist... Nu știu altceva despre PATRASCANU în afară de ceea ce am arătat ca fiind cunoscut de mine în timpul războiului și în ce privește vreo internare în lagăr a lui PATRASCANU în timpul cît eram șeful corpului detectivilor, eu nu cunosc și de asemenea nu știu nici persoana care ar fi dispus vreo internare în lagăr a lui PATRASCANU în acel timp" (Vol. 8 pag. 48-49).

ALEXANDRU STEFANESCU a negat tot timpul că ar fi avut vreo altă legătură cu LUCRETIU PATRASCANU decît cea antifascistă și de pregătire a insurecției armate, iar BERMAN nu a fost confruntat cu ALEXANDRU STEFANESCU și cu LUCRETIU PATRASCANU în legătură cu această problemă.

- Privitor la scoaterea din lagăr, PATRASCANU, soția și alți membrii ai familiei au declarat că aceasta s-a obținut ca urmare a intervenției și a sumelor de bani dați colonelului GELEP fost secretar general la Ministerul de Interne.

LEOVEANU SIERBAN, fost director al lagărului Tg.Jiu, confirmă faptul că GELEP a intervenit pentru eliberarea lui PATRASCANU (Vol. 15 pag. 121).

De asemenea, DRANICIANU DUMITRU, fost inspector de poliție, care a făcut parte din comisia de avizare a eliberării lui PATRASCANU din lagăr, precum și numeroasele cereri ale familiei lui PATRASCANU, existente la dosarul său de siguranță, confirmă faptul că nu a fost nimic suspect în legătură cu eliberarea din lagăr a acestuia (Vol. 5 pag. 337).

- În anii războiului antisovietic LUCRETIU PATRASCANU a colaborat cu autoritățile antonesciene, a fost primit de mai multe ori în audiență la PIKI VASILIU și la propunerea acestuia a acceptat să se întâlnească cu ION ANTONESCU în vederea începerii tratativelor de armistitiu cu Uniunea Sovietică.

- Din documente reese că mama lui PATRASCANU a fost la PIKI VASILIU în mai multe rînduri cu cereri de eliberare din lagăr a fiului ei sau pentru a obține aprobări ca acesta să vină în București iar LUCRETIU PATRASCANU a fost la el de 2-3 ori în

primăvara anului 1944, în scopul de a obține prelungiri pentru șederea în Capitală, cu excepția unei singure întrevederi care a avut loc la cererea lui PIKI VASILIU.

Nu există nici o declarație sau alt document din care să reiasă cu certitudine că între LUCRETIU PATRASCANU și PIKI VASILIU ar fi fost legături de colaborare. Atât el cât și mama sa, au intervenit la PIKI VASILIU deoarece acesta era un vechi cunoscut al familiei.

TOBESCU CONSTANTIN, fost director al poliției, siguranței și jandarmeriei în perioada 1940-1944, a declarat că: "Generalul VASILIU cunoștea de mai mult timp pe dl. PATRASCANU și pe mama acestuia. Mi-a spus dl. VASILIU că este foarte bun prieten cu d-na PATRASCANU, mama, încă din copilărie pe când se găseau împreună la Pocașani... Precizez însă, că eu am văzut pe dl. PATRASCANU de două ori în cabinetul lui VASILIU la București pe timpul cât acesta se găsea în această situație, adică se găsea în București cu aprobare" (Vol. 8 pag. 18-19).

Fostul șef de cabinet a lui PIKI VASILIU în perioada 1942-1944 - colonelul MADIRJAC ALEXANDRU - a declarat:

"Pe PATRASCANU l-am cunoscut pentru prima dată la sfârșitul lunii mai sau începutul lunii iunie 1944 când a venit la minister și a solicitat să fie primit în audiență la PIKI VASILIU... Scopul propriu zis al vizitelor făcute de PATRASCANU lui PIKI VASILIU nu-l cunosc, însă din modul degajat cum s-a prezentat PATRASCANU, din modul cum l-a primit VASILIU, deschizându-i personal ușa și invitându-l, precum și din modul de prezentare în două rânduri a mamei lui PATRASCANU în audiență la PIKI VASILIU și din acela al venirii la minister în iunie 1944 a colonelului ULEA (vâr cu PATRASCANU)) pentru a anunța pe VASILIU că acesta (PATRASCANU) se află la ferma lui din Colentina, am dedus și deduc că PATRASCANU era sub protecția lui VASILIU" (Vol. 15 pag. 74-75).

-PATRASCANU a declarat că, în primăvara anului 1944, a fost chemat la PIKI VASILIU și acesta i-a propus să meargă la o întâlnire cu ION ANTONESCU în vederea unui schimb de păreri referitor la situația politică creată în urma înfringerilor de pe front (Vol. 14 pag. 419-421).

PATRASCANU a acceptat propunerea făcută dar întâlnirea nu a avut loc deoarece ANTONESCU s-a răzgândit între timp, el nefiind de acord cu punctul de vedere transmis de PATRASCANU prin PIKI VASILIU ca delegația pentru armistițiu cu U.R.S.S. să reprezinte poporul, nu guvernul ANTONESCU. PATRASCANU afirmă că despre propunerea făcută de PIKI VASILIU a informat conducerea Partidului care a fost de acord să meargă la întâlnirea cu ANTONESCU (Vol. 14 pag. 420).

- În afară de cele de mai sus, alte documente, care să se refere la legăturile lui PATRASCANU cu autoritățile antonescienne, nu există.

IV.

Cu privire la învinuirea că LUCRETIU PATRASCANU, după fiindu-se în slujba serviciilor de spionaj englez și apoi american, a acționat în vederea destrămării din interior a partidului și a transmis acestora informații cu caracter secret.

Din studiul materialului documentar rezultă că învinuirea a fost reținută pe baza unor declarații, obținute după vreme îndelungată de cercetări, prin constrângere și sugerare a ceea ce trebuie declarat.

Pînă la data de 6 decembrie 1949 - așa cum rezultă din materialul care a stat la baza condamnării lui PATRASCANU - nu a existat nici un document, nici o mărturie din care să reiasă că el a fost agent al serviciilor de spionaj anglo-americane. Astfel, de "dovezi" au început să apară abia după publicarea în presă, la data de mai sus, a raportului prezentat de GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ la Consfătuirea Biroului Informativ al Partidului Comunist care a avut loc în a doua jumătate a lunii noiembrie 1949, raport în care se arată că: "Faptele date la iveală la procesul de la Budapesta, în Republica Populară Bulgaria, în Republica Populară Română și în celelalte țări de democrație populară au dovedit pe deplin că TITO, ... PATRASCANU și cei care împărtășesc ideile lor

sînt agenți ai serviciilor de spionaj imperialiste anglo-americane. Acești spioni și trădători odioși au ajutat încă în cursul celui de al doilea război mondial pe imperialiștii anglo-americani să pregătească puncte de sprijin pentru realizarea planului de dominație mondială. Această bandă de spioni și trădători a fost introdusă ca un cal troian în rîndurile partidelor comuniste și muncitorești. Executînd ordinele stăpînilor lor, ei urmărea țelul criminal de a pune mina pe conducerea partidului și pe puterea de stat în țările în care clasa muncitoare a venit la putere, de a înăbuși mișcarea revoluționară și de a asigura restaurarea dominației burgheziei" (Gh. Gheorghiu-Dej - Articole și Cuvîntări Ed. III pag. 412).

După apariția acestui raport, organele de anchetă au acționat în scopul obținerii de mărturii pentru a se confirma cele arătate în cuprinsul lui.

La 13 decembrie 1949 a fost arestat REMUS KOFLER. Acesta, deși cunoștea ceea ce se publicase în presă în legătură cu PATRASCANU și a făcut unele declarații compromițătoare la adresa lui, totuși timp de 8 luni de anchetă nu a arătat nimic privitor la faptul că PATRASCANU ar fi avut legături cu ȘTEFĂNESCU înainte de 5 aprilie 1944.

KOFLER a condus, în perioada 1937-1944, Comisia Centrală Financiară a Partidului avînd colaboratori apropiați pe EMIL CALMANOVICI și JAK BERMAN. În perioada războiului a fost atras - cu aprobarea conducerii Partidului - ca susținător din punct de vedere bănesc și AL. ȘTEFĂNESCU, mare industriaș legat de capitalul englez, cunoscut cu vederi antihitleriste și anglofile (Vol. 23 pag. 92-94; Vol. 35 pag. 22; Vol. 46 pag. 17-20; Vol. 130 pag. 181-182).

Acesta, desfășurînd o activitate antihitleristă, a început să aibe din toamna anului 1943, împreună cu IULIU MANIU și alții, legături printr-un post de radio-emisie-recepție cu comandamentul englez de la Cairo. Pe această cale a transmis unele informații despre situația din România, în special în legătură cu războiul și de asemenea, a primit anumite informații de la Cairo (Vol. 23 pag. 94, 106-107, 109).

Principalele informații transmise precum și cele primite de la Cairo au fost comunicate și P.G.R. prin Comisia Centrală Financiară și în special prin EMIL CALMANOVICI.

Schimbul de informații cu Cairo a existat îndeosebi începînd din primăvara anului 1944 (Vol. 23 pag. 29; Vol. 46 pag. 96-98, 117).

De menționat că după înlăturarea lui PORIS din conducerea Partidului, în aprilie 1944, noua conducere a Partidului a dat sarcină lui KOFLER și Comisiei Centrale Financiare să

mențină în continuare legăturile cu STEFANESCU și să transmită la conducerea Partidului informațiile primite de la acesta, ceea ce s-a și realizat (Vol.45 pag.111, 116; Vol.47 pag.154-155).

În sensul celor arătate mai sus a dat KOFLER declarații la anchetă pînă la 1 august 1950, iar cele arătate de el au fost confirmate printr-o serie de acte originale și prin declarațiile lui CALMANOVICI, STEFANESCU și DRAGOS POP precum și prin primele declarații ale lui BERMAN (Vol.45 pag.99, 109-110; Vol.23 pag.8, 29-30, 52-53; Vol.35 pag.22).

În cursul lunii august 1950 KOFLER și-a schimbat declarațiile și a arătat că el a avut cu STEFANESCU legături de spionaj și că această activitate a desfășurat-o împreună cu PATRASCANU. El a arătat în esență că începînd din vara anului 1942 și pînă la 23 August 1944 au avut loc pe această linie o serie de consfătuiri secrete la care au participat, de obicei, ALEXANDRU STEFANESCU, LUCRETIU PATRASCANU, STEFAN FORIS și REMUS KOFLER, iar în unele cazuri și VICTORIA SIREBU și TITEL PETRESCU. Aceste declarații au fost însă retractate ulterior încă de la anchetă, KOFLER revenind, în special în fața instanței, la declarațiile date de el inițial (Vol. 17 pag. 263).

În fața Tribunalului a arătat că în august 1950 a dat declarații mincinoase "pentru că am crezut că este în interesul meu, cît și al partidului ca să lovesc în PATRASCANU și FORIS" (Vol. 17 pag. 284).

La 26 mai 1951 a fost arestat EMIL CALMANOVICI. De la această dată și pînă în toamna anului 1952, prin mai multe declarații el a negat că ar fi desfășurat vreo activitate pe linie de spionaj, arătînd, în mod constant, că a avut legături cu STEFANESCU numai pe linia Comisiei Centrale Financiare a Partidului iar pe PATRASCANU l-a cunoscut abia după 23 August 1944.

De asemenea, el a arătat că știe că PATRASCANU s-a întâlnit cu STEFANESCU de două ori în primăvara și vara anului 1944.

De menționat că pînă în toamna anului 1952, în cei peste 4 ani de anchetă în cazul PATRASCANU, nu se stabiliseră fapte și nu se "strînseseră suficiente dovezi" pe baza cărora PATRASCANU să poată fi trimis în judecată.

În august 1952, lt.col. SOLTUȚIU ION, a propus fostului general PINTILIE și consilierului sovietic, ca ancheta cazului PATRASCANU să fie scoasă de sub conducerea Direcției de Anchete din M.A.I. și să fie preluată de un grup de anchetă, special constituit ceea ce s-a și aprobat (Vol. 16 pag. 2). Lt. col. SOLTUȚIU ION

primind sarcina să conducă acest grup de anchetă, încă de la început, el a pus următoarea rezoluție pe sinteza întocmită asupra rezultatelor cercetărilor efectuate în perioada 1948-1952: "20-IX-1952. Nu sîntem de acord cu prezenta sinteză generală deoarece ea prezintă grupul "PATRASCANU" într-o formă falsă care nu corespunde cu realitatea. Grupul PATRASCANU este o bandă contrarevoluționară care împreună cu toate forțele reacționare din interiorul și din afara țării, au luptat pentru răsturnarea regimului nostru și a statului nostru. Felul cum sînt redată aici lucrurile pare că PATRASCANU cu banda lui are numai "greșeli". Aici nu-i vorba de "greșeli" ci de acțiuni criminale, împotriva statului și a partidului (Vol.12 pag.1).

Din acest moment ancheta a acționat în sensul obținerii de confirmări care să susțină cele arătate mai sus. Printre cei care au fost determinați încă în cursul lunii octombrie 1952 să declare că PATRASCANU a desfășurat activitate antistatală și de spionaj a fost și EMIL CALMANOVICI.

La 22 octombrie 1952 acesta retractînd declarațiile sale inițiale, a vorbit despre unele confătuiri secrete pe linie de spionaj care ar fi avut loc la sfîrșitul anilor 1942 și 1943 și la care, în afară de el, a mai participat și STEFANESCU, PATRASCANU, KOFLER și BERMAN. Această versiune a fost însă ulterior retractată chiar de la anchetă și apoi din nou reluată, tot la anchetă, la data de 12-13 februarie 1953 precizîndu-se de data aceasta, că legăturile celor de mai sus cu STEFANESCU dateau încă din 1939. Si această versiune a fost retractată în instanță, CALMANOVICI revenind la declarațiile sale inițiale (Vol.17 pag. 208, 210, 213, 216-217).

CALMANOVICI a arătat că pînă în toamna anului 1952 i s-a sugerat și apoi i s-a pretins, de către organele de anchetă, să declare într-un anumit sens contra lui PATRASCANU, exercitîndu-se totodată asupra sa presiuni deosebite, morale și fizice. Pînă la proces și după aceea CALMANOVICI motivează în felul următor de ce a dat unele declarații mincinoase:

"După două luni de anchetă am fost ținut fără să mi se spuie nici o vorbă, mi se dădea căzîi, discursuri ale lui GHEORGHIU DEJ, în care PATRASCANU era calificat ca agent imperialist, nimic nu era întîmplător. De altfel mi s-a spus că nici o carte nu am căpătat-o din întîmplare" (Vol.168 pag.88).

"Mi s-a arătat clar că este vorba să inventez fapte în care să mă implic în contra lui STEFANESCU, PATRASCANU și KOFLER" (Vol.168 pag.91).

"Apoi am fost bătut, trimis în beci cu tot felul de pretexte, în mod neștiințific, neserios și iar am fost bătut" (Vol.168 pag.90).

"Ancheta și justiția nu mi-au dat posibilitatea de a lămu-ri faptele reale din viața mea, fetișiașind semnătura mea pusă pe declarații cu isprăvi criminale în care acționează "o armată de informatori", de stafii care n-au existat, care s-au născut în noaptea de 12-13.II.1953 sub bagheta magică a domnului anchetator" (Vol.168 pag.18).

"Momentul 12.II.1953: Acțiune verbală impresionantă în numele partidului, alături de care trebuie să stau, eu comunist, marxist, să fac o muncă sfântă, revoluționară, lovind în cei trei dușmani ai partidului, căci am o obligație morală de a fi repede cu soția și copilul, căci am realizări importante la activul meu. Mi se cere să adopt linia pe care mi-o dă ancheta. Numai așa pot fi repede liber. Totul spus categoric, solemn, întărit prin repetate angajări ale cuvântului de onoare. Am crescut în sinceritatea asigurărilor" (Vol.168 pag.21-22).

La 15 octombrie 1952 a fost arestat și JAK BERMAN.

În declarațiile date de acesta pînă la 20 noiembrie 1952 nu a arătat nimic referitor la PATRASCANU, deși, la întrebarea anchetatorului el a indicat persoanele cu care a avut legături pe linie politică în cursul anilor 1940-1944, precum și persoanele despre care avea cunoștință că au săvîrșit fapte împotriva securității statului, (numind pe KOFLER, STEFANESCU și AUSNIT).

Începînd de la 20 noiembrie 1952, BERMAN a dat o serie de declarații (care conțin multe contradicții și prezintă faptele în mai multe versiuni) arătînd în final, în fața instanței, că PATRASCANU a avut legături de spionaj cu ALEXANDRU STEFANESCU încă din anul 1940 și că aceștia, împreună cu el, KOFLER și CALMANOVICI s-au întîlnit, în cursul anilor 1940-1944, pentru a discuta și stabili măsurile ce urmau să fie luate în vederea destrămării partidului.

BERMAN este singurul care nu a retractat declarațiile date în legătură cu activitatea de spionaj ce se reține că a fost desfășurată pînă la 23 August 1944.

În cursul anchetei, fiind verificate unele afirmații făcute de BERMAN - în special în legătură cu rețeaua de informatori pe linia PATRASCANU-STEFANESCU - s-au constatat a fi minciunoase (Vol. 35 pag. 257, 324) . Când a fost întrebat de ce a spus minciuni, BERMAN a răspuns:

"Pentru că eram mereu întrebat și eu nu știam altceva...

Mi-a fost frică de bătaie" (Vol. 35 pag. 325, 329).

Cu toate acestea, și deși declarațiile lui BERMAN erau pline de contradicții și nu se coroborau cu alte probe, ele au constituit temeiul acuzației că PATRASCANU a desfășurat activitate de spionaj înainte de 23 August 1944.

Din ansamblul documentelor examinate nu rezultă că LUCRETIU PATRASCANU ar fi desfășurat activitatea de spionaj despre care se vorbește. În perioada 1940-1944 el a fost fie internat în lagăr fie cu domiciliu obligatoriu fiind supus unei stricte supravegheri din partea organelor de siguranță, jandarmerie și poliție.

În primăvara și vara anului 1944, PATRASCANU a avut unele întrevederi cu ALEXANDRU STEFANESCU, el susținând că acestea au fost urmarea sarcinii primite din partea conducerii partidului în vederea pregătirii insurecției armate. Aceasta rezultă și dintr-o scrisoare a Secretariatului Partidului adresată lui KOFLER la 26 iunie 1944 în care se arată: "6. Despre legăturile lui tov.ANDREI (PATRASCANU n.n.) cu ION (STEFANESCU n.n.) și cu alte persoane, cred că nu trebuie să intereseze pe tovarășii de la C.C.F. Este un secret de muncă în afară de preocuparea lor. La măsura te rog ca despre acest lucru să nu se mai palavragească în interesul securității. Același lucru despre munca concretă de război - munca se face și aceasta este principalul" (Vol. 47 pag. 154).

Menționăm că această scrisoare a fost determinată de faptul că, BERMAN și CALMANOVICI aflând că PATRASCANU a luat legătură cu STEFANESCU, s-au alarmat și au cerut conducerii Partidului prin KOFLER să li se precizeze cine va ține legătura în continuare cu STEFANESCU; aceasta deoarece LUCRETIU PATRASCANU, fiind un comunist cunoscut și urmărit de siguranță, mergând la STEFANESCU cu care aveau legături și ei, le puna în pericol securitatea lor cât și a altor activiști din Comisia Centrală Financiară (Vol. 45 pag. 116; Vol. 46 pag. 125). Se infirmă deci versiunea că ar fi existat legături între PATRASCANU pe de o parte, CALMANOVICI, BERMAN, KOFLER și STEFANESCU, pe de altă parte, anterioare anului 1944.

Tot din toamna anului 1952, s-au obținut "dovezi" prin declarațiile date de persoane aflate în enturajul lui LUCRETIU PATRASCANU și anume de ZILBER HERBERT, LENA CONSTANCE, HARY BRAUNER și TOROSIAN HERANDT în sensul că PATRASCANU, împreună cu ei, după 23 August 1944, a desfășurat activitate trădătoare furnizind informații cu caracter secret englezilor și americanilor.

- ZILBER HERBERT a fost recrutat la sfârșitul anului 1944, începutul lui 1945, ca agent al serviciului sovietic de informații (Vol.39 pag.53-60; Vol.40 pag.103). În această calitate el a primit sarcina să intre în legătură cu MADISON și ROBERTS, ofițeri americani, atașați pe lângă reprezentanța americană din țara noastră (Vol.40 pag.107-110). ZILBER i-a destăinuit lui PATRASCANU calitatea lui și sarcina primită, informându-l însă că MADISON este "muncitor tipograf, cu vederi progresiste - comunist chiar" și ulterior i-a propus lui PATRASCANU să-i facă cunoștință cu acesta întrucât el dorește să cunoască conducătorii ai Partidului Comunist Român. PATRASCANU după oarecare ezitare a acceptat propunerea, considerând că aceasta ar fi utilă atât regimului nostru cât și activității lui ZILBER (Vol.2 pag.228-229; Vol.37 pag.549). El a cerut însă ca întâlnirea să nu aibă un caracter oficial și în general să nu se afle despre ea. ZILBER a organizat întâlnirea la domiciliul LENEI CONSTANCE, iar PATRASCANU a invitat-o și pe soția sa să participe la întâlnire, lucru care s-a și realizat. Întâlnirea a durat circa 30 minute și a avut caracterul unei întrevederi protocolare, ZILBER făcând oficiul de traducător (Vol.38 pag.303-304, 353).

Ulterior, la începutul anului 1947, când PATRASCANU se afla la Paris pentru semnarea Tratatului de Pace, a fost oăutat prin TOROSIAN și apoi vizitat de MADISON care s-a interesat de ZILBER înmănuindu-i pentru acesta o scrisoare și un stilou. Cu acest prilej, neexistând un traducător, nu s-a putut încheia o conversație, iar vizita a durat doar câteva minute.

După peste 4 ani și jumătate de anchetă, în toamna anului 1952, ZILBER a declarat că legăturile pe care le-a avut împreună cu PATRASCANU, cu MADISON, au fost legături de spionaj în favoarea americanilor.

Intr-un memoriu adresat conducerii de stat în februarie 1966, ZILBER motivează în felul următor declarațiile date de el în legătură cu activitatea de spionaj:

"...mi-a cerut să declar toate crimele făcute de LUCRETIU PATRASCANU... Pentru a mă convinge, am fost bătut o primă

dată în noaptea de 17/18 septembrie 1952 și pentru a mă îndemna să nu exit am fost bătut de trei ori la tălpi în noaptea de 24/25 septembrie 1952. Am înțeles despre ce este vorba și m-am declarat agent de siguranță, spion anglo-american... Bineînțeles că în numeroase declarații am declarat toate complicitățile. Apoi a urmat procesul..Pentru a evita glonțul mi-am susținut declarațiile".

De menționat că memorii cu asemenea conținut au fost făcute de ZILBER și anterior, încă în perioada când se afla în închisoare.

- Înainte de război, LENA CONSTANTE a avut relații de dragoste cu NICOLE GROSS, inginer petrolist care, în 1940, a fost nevoit să părăsească țara din cauza persecuțiilor rasiale din partea legionarilor. Inițial, GROSS a plecat în Israel, apoi la Cairo, iar după război în Anglia. În timpul războiului, când se afla la Cairo, NICOLE GROSS a fost utilizat pentru emisiunile în limba română ale postului de radio englez.

După război LENA CONSTANTE a menținut sporadic legături prin scrisori cu NICOLE GROSS, iar în toamna anului 1947 s-a întâlnit cu acesta pentru câteva zile, la Praga când el i-a propus să se căsătorească.

După trei ani de anchetă, LENA CONSTANTE a fost determinată să declare că a transmis lui NICOLE GROSS unele informații, privind "situația din țară" și că despre aceasta a avut cunoștință și PATRASCANU.

Referindu-se la condițiile în care a făcut asemenea declarații, LENA CONSTANTE, la 8 ianuarie 1952, a arătat că a fost ținută în anchetă zi și noapte, amenințată, i s-a sugerat ce anume să declare, i s-a spus că ZILBER și PATRASCANU au recunoscut că prin intermediul ei au avut legături informatice cu NICOLE GROSS, ea fiind convinsă însă de contrariu și-a dat seama, în același timp că i se cere cu insistență să facă declarații neadevărate.

Printre altele ea a arătat:

"Când am mărturisit seara că am mințit, domnul anchetator mi-a spus că el are declarația mea iscălită și că o consideră bună orice aş mai face eu. Acest lucru, plus promisiunea lui că dacă fac dificultăți anchetei, pedeapsa luată pe baza acestei declarații va fi mai grea, m-a întărit în convingerea mea că mi se cere o minciună și a doua zi am spus

iar, că mențin declarația. Nu am fost însă în stare să suport remușcărilor de conștiință ce le aveam și apoi mă gândeam că sînt nevoită dacă merg pe drumul acesta să-l vîr și pe PATRASCANU în această minciună și atunci după 4 sau 5 zile am spus iar că nu pot minți mai departe, la care am fost amenințată cu arestarea părinților mei, dl. anchetator scriind ordinul în fața mea, dînd și un telefon și spunîndu-mi că-mi dă timp pînă a doua zi de dimineață. Ingrozită la gîndul arestării acestor bătrîni, mi-am spus că trebuie să duc minciuna pe drumul dictat de anchetă..." (Vol.66 pag.68).

După aceasta, LENA CONSTANTIN în continuarea anchetei cît și la instanță a susținut că a transmis unele informații cu caracter de spionaj lui NICOLE GROSS, despre aceasta cunoscînd și PATRASCANU, care și el i-ar fi dat unele informații.

X

Subliniem faptul că deși LUCRETIU PATRASCANU nu a recunoscut să fi avut legături informative cu agenți ai serviciilor de spionaj englez și american, el nu a fost totuși confruntat, în legătură cu această problemă, cu nici una din persoanele menționate.

V.

Referitor la învinuirea că PATRASCANU a încercat să organizeze o lovitură de stat, să acapareze puterea politică și să se autoimpună ca prim ministru în fruntea unui guvern cu o poziție reacționară.

În acest sens s-a reținut că PATRASCANU, după instaurarea guvernului GROZA, la 6 martie 1945, a pus la cale răsturnarea lui și că în perioada crizei regale din toamna anului 1945 a avut mai multe întîlniri secrete cu reprezentanții reacțiunii și cu regele, în scopul înlocuirii guvernului GROZA cu un guvern condus de PATRASCANU. De asemenea, în toamna anului 1946, în cadrul unor întîlniri secrete, el a perfectat înțelegerea cu reprezentanții partidelor reacționare și s-a trecut la acțiuni practice pentru răsturnarea prin violență a guvernului.

- Faptul că PATRASCANU ar fi acționat pentru răsturnarea guvernului GROZA, imediat după instaurarea acestuia, are la bază numai declarația lui ZILBER, dată după 5 ani de anchetă, și

din care rezulta că PATRASCANU a pus la cale această acțiune încă din martie 1945 cu prilejul întâlnirii avută cu MADISON.

Pe această declarație nu se poate pune bază deoarece în toate declarațiile date în cei 5 ani anteriori de anchetă ZILBER a relatat că întâlnirea cu MADISON a avut un alt scop și conținut. De asemenea, în apelurile și memoriile făcute de el din închisoare și după punerea sa în libertate ZILBER a arătat că toate declarațiile date de el în perioada 1952-1954 sînt mincinoase.

De altfel, relatarea lui ZILBER că la întâlnirea cu MADISON, PATRASCANU i-ar fi cerut acestuia ca americanii să acționeze repede pentru răsturnarea guvernului GROZA pînă nu se consolidează, nu se coroborează cu nici una din declarațiile celorlalți participanți la acea întâlnire.

- PATRASCANU a recunoscut că în perioada crizei regale din toamna anului 1945, fiind preocupat de găsirea unei soluții pentru ieșirea din criză, zădărnice, a se ajunge la o intervenție a anglo-americanilor, a avut unele discuții cu STIRCEA, fost mareșal al Palatului, GRIGORE NICULESCU BUZESTI, și VICTOR RADULESCU POGONEANU reprezentanți ai burgheziei. În acest scop a avut o întâlnire cu STIRCEA și două întâlniri cu ceilalți. La întîlnirile cu ultimii doi a căutat să afle intențiile palatului și a partidelor "istorice" în legătură cu criza și a încercat să-i determine să fie acceptate propunerile P.C.R. pentru ieșirea din criză. Aceștia neacceptînd colaborarea cu guvernul GROZA, PATRASCANU le-a propus ca eventual să sugereze la palat ideea însărcinării lui cu conducerea provizorie a guvernului. Discutînd despre aceasta cu soția sa, PATRASCANU i-a relatat că a făcut sugestia menționată mai sus în scopul realizării unui guvern de tranziție spre un viitor guvern GHEORGHIU DEJ (Vol.1 pag.357; Vol.130 pag.615).

În legătură cu aceasta, PATRASCANU a declarat:

"Am organizat o a doua întâlnire cu POGONEANU și NICULESCU BUZESTI acasă la FLORIN TEODORU unde am rediscutat situația și am făcut sugestia ca regele să mă însărcineze cu tranșarea crizei constituționale, preluînd provizoriu președinția Consiliului de Miniștri ca cel mai vechi ministru. Am informat partidul despre discuțiile cu cei doi, ascunzînd însă sugestia privind persoana mea" (Vol. 1 pag. 357).

Cele declarate de PATRASCANU se coroborează cu declarațiile lui POGONEANU, RADU BUZESTI (frate cu GRIGORE BUZESTI), ELENA CONSTANTE, ELENA PATRASCANU, precum și declarațiile date, pînă în 1952, de către STIRCEA (Vol.3 pag.163, 251-253).

Începînd din toamna anului 1952, STIRCEA a dat unele declarații în care a arătat că în perioada crizei ar fi avut patru întîlniri cu PATRASCANU și chiar că i-ar fi mijlocit acestuia o întîlnire cu fostul rege.

Pe aceste declarații însă nu se poate pune temei întrucît sînt izolate, nu se coroborează cu alte probe și conțin contradicții cu privire la împrejurările în care au avut loc pretinsele întîlniri. Într-o declarație dată la 28 iunie 1951 STIRCEA a arătat că în 1945 s-a văzut o singură dată cu PATRASCANU și că întîlnera a avut loc la TOROSIAN acasă în primăvara anului 1945 (Vol.69 pag.51) Într-o altă declarație dată în 1962 el a arătat că cele scrise în vara anului 1951 referitor la întîlnirile lui cu PATRASCANU sînt cele mai exacte și nu le retractează (Dosar Nr.40.046 Vol.5 pag.1172).

- În cadrul anchetei, începînd din primăvara anului 1953, a apărut versiunea că la cele două întîlniri secrete cu caracter contrarevoluționar care au avut loc în octombrie 1946 la locuința lui OCTAVIAN NEAMTU și care au fost dovedite în procesul MANIU, ar fi participat la prima întîlnire și ZILBER din partea lui PATRASCANU, iar la a doua, în afară de ZILBER, au participat PATRASCANU și ȘTEFANESCU.

Declarații în acest sens au dat ȘTIRCEA, ZILBER, RADU BUZESTI, OCTAVIAN NEAMTU și CAMIL DEMETRESCU..

Pe aceste declarații nu se poate pune bază pentru următoarele motive:

- În procesul MANIU, în anul 1947, s-a stabilit că cele două întîlniri de la NEAMTU au avut loc, una în primele zile ale lunii octombrie 1946 iar cealaltă în a doua jumătate a lunii, însă înainte de 20 octombrie, ceea ce a reieșit și din primele declarații date, la ancheta privind pe PATRASCANU, de către cei arătați mai sus.

În perioada primei întîlniri, atât PATRASCANU cît și ZILBER erau plecați din țară, la Paris, iar la data cînd a avut loc cea de a doua întîlnire, lipsa din țară ZILBER. PATRASCANU s-a înapoiat de la Paris la 8 octombrie 1946 iar ZILBER la 21 octombrie 1946. Deoarece s-a creat o contradicție cu privire la posibilitatea participării lui PATRASCANU și ZILBER la aceste întîlniri ancheta a acționat în sensul de a obține declarații din care să rezulte că întîlnirile au avut loc după 20 octombrie, dar, în acest fel, s-a intrat în contradicție și cu alte probe din care rezeșea că unii dintre participanți la întîlnire se găseau în diferite localități din țară

- În declarațiile date din 1947 până în primăvara anului 1953 de către STIRCEA, POGONEANU, OCTAVIAN NEAMTU, CAMIL DEMETRESCU și RADU BUZEȘTI a existat concordanță deplină asupra datei întâlnirilor, participanților la ele, problemelor discutate și modului de desfășurare. Imediat ce a apărut ideea că la aceste întâlniri au participat și PATRASCANU sau ZILBER și AL. STEFANESCU, au apărut și contradicțiile, și cu tot efortul depus de anchetă ca prin confruntări să-i pună cît de cît de acord, această problemă n-a putut fi rezolvată decît parțial.

- POGONEANU care a fost organizatorul întâlnirilor acestora secrete a negat tot timpul în mod categoric faptul că PATRASCANU sau altcineva din partea lui ar fi participat la întâlniri sau ar fi știut despre ele. Cu toate acestea el nu a fost confruntat cu nici unul din participanți la întâlniri care au declarat, pînă la urmă, că la întâlniri ar fi participat și PATRASCANU.

- Este semnificativ, de asemenea, și faptul că IONESCU BALACEANU, despre care s-a reținut că ar fi transportat cu mașina la aceste ședințe pe PATRASCANU, ZILBER și ALEX. STEFANESCU, a negat categoric și a susținut că nici măcar nu știe unde locuiește OCTAVIAN NEAMTU. Totuși, el nu a fost confruntat cu nici unul din cei care au relatat despre rolul său în cadrul întâlnirilor de la OCTAVIAN NEAMTU.

- Din ansamblul declarațiilor date de ZILBER în cursul anchetei, reiese că deși în special din toamna anului 1952, a început să relateze fapte deosebit de grave cu privire la PATRASCANU, cînd i s-a cerut la începutul anului 1953 să arate ce știe despre întîlnirile de la OCTAVIAN NEAMTU el n-a putut spune decît că nu știe să fi avut loc asemenea întîlniri. Ulterior, la insistențele anchetei și ca urmare a faptului că prin întrebările puse i s-a arătat că ar fi avut loc asemenea întîlniri dîndu-se în același timp și numele unor participanți, el a sfîrșit prin a "recunoaște" că știe despre întîlniri, că a participat la ele din însărcinarea lui PATRASCANU și că la ultima din ele a participat și acesta împreună cu STEFANESCU.

În primele sale declarații în care relatează despre aceste întîlniri a făcut afirmații cu privire la data ținerii ședințelor, participanții la ele și problemele discutate - care nu corespund aproape deloc, cu cele relatate de cei care au participat de fapt la aceste întîlniri. El a arătat, printre altele, că la întîlniri ar fi participat și reprezentanții serviciului american de spionaj SCHUYLER și HALL, că s-a ajuns la o înțelegere

cu guvernul Jugoslaviei să se dea armament contrarevoluționarilor români, Jugoslavia să trimită trupe și să ocupe Banatul până la Sibiu, iar din S.U.A. să se trimită două divizii aeroportate, și alte asemenea afirmații, care nu au fost confirmate de nici unul din cei care au dat declarații cu privire la întâlnirile de la OCTAVIAN NEAMTU.

ZILBER și-a susținut afirmațiile la confruntările succesive cu STIRCEA, OCTAVIAN NEAMTU, CAMIL DEMETRESCU și RADU BUZESTI. Acestia, deși au arătat, în ultimă instanță, în declarațiile lor că la întâlniri a participat și PATRASCANU cu ZILBER, în fața celor arătate de acesta din urmă au rămas ei însăși uimiți. Astfel STIRCEA a spus: "Nu confirm nimic din cele arătate de ZILBER. Taxez afirmațiile lui ZILBER ca fantastice" (Vol. 40 pag. 436-441). Abia după ce au avut loc aceste confruntări, ZILBER și-a schimbat total declarațiile și a început să relateze potrivit celor aflate la confruntări.

- Primul care a declarat că la întâlnirile de la OCTAVIAN NEAMTU a participat și PATRASCANU a fost STIRCEA. Declarațiile în legătură cu întâlnirile ce le-a avut cu PATRASCANU în timpul crizei regale din 1945, cât și participarea lui PATRASCANU la întâlnirile de la OCTAVIAN NEAMTU au fost făcute în urma înțelegerii sale cu ancheta.

Intr-o notă raport întocmită de lt.col. SOLTUȚIU, șeful ultimului colectiv de anchetă, se arată:

"Din materialele anchetei noastre reținem că STIRCEA nu este străin de acțiunile grupului PATRASCANU. Incolțit de noi la cercetări, STIRCEA a declarat că într-adevăr știe dar nu va declara nimic cu privire la PATRASCANU, decât numai condiționat și că dacă vom accepta condiția pusă de el ne va da lucruri într-adevăr uimitoare și pe care noi nu le cunoaștem și nici nu le putem cunoaște fără el. Condițiile au fost următoarele:

1. Ancheta să procedeze în așa fel ca nimeni din cei anchetați să nu-și dea seama că de la el au pornit lucrurile.
2. După proces să-i dăm voie să scrie o scrisoare în străinătate soției lui prin care să ceară prietenilor lui din afară să determine unul din guvernele imperialiste spre a-l cere guvernului român și în cazul când va fi cerut, guvernul român să-l cedeze.

Noi neavînd nici un material privitor la cele cunoscute de STIRCEA am acceptat propunerea lui și el (STIRCEA) ne-a deslegat întreg complotul lui PATRASCANU cu conducătorii reacțiunii și palatul, lucru confirmat apoi de toți cei ce au fost cercetați de noi" (Vol.70 pag.327).

Intr-o declarație a lui STIRCEA dată în 1962, înainte de a fi eliberat din închisoare și a i se da drumul să plece din țară, STIRCEA a arătat:

"De asemenea, țin să menționez că am restabilit cu cea mai mare precizie în cursul verii 1951 în primele mele două declarații scrise despre relațiile mele cu PATRASCANU, înainte de anchetă de la Malmezon cu întrebări și răspunsuri, deci într-o lucrare descriptivă de felul acestuia de față, toate întîlnirile și discuțiile avute cu el și ceilalți participanți înainte de 23 August și după aceea pînă la plecarea mea de la palat în 17 noiembrie 1944, precum și ulterior pînă la arestarea mea. Ori, nu numai că nu retractez sau infirm o lotă din acele declarații, ci dimpotrivă le socot cele mai bune și exacte documente pentru cunoașterea corectă și precisă a evenimentelor premergătoare și imediat următoare actului de la 23 August..." (Dosar Nr.40046 Vol.5 pag.1172).

În declarația la care se referă STIRCEA dată la 28 iunie 1951 el arată că l-a întîlnit pe PATRASCANU în 1946 de două ori și că ambele întîlniri au avut loc înainte de plecarea lui GRIGORE BUZEȘTI din țară (4/5 octombrie 1946). După plecarea lui BUZEȘTI s-a mai văzut cu PATRASCANU abia în primăvara anului 1947 (Vol.69 pag. 52-53).

Reese deci clar că nu l-a văzut pe PATRASCANU la întîlnirile de la OCTAVIAN NEAMTU din octombrie 1946.

VI.

Cu privire la învinuirea că LUcretiu PATRASCANU atît înainte cît și după 23 August 1944 a avut atitudini și manifestări dușmănoase la adresa Uniunii Sovietice.

Atitudinea antisovietică a lui PATRASCANU a fost reținută pe considerentul că a făcut aprecieri negative cu privire la unele

stări de lucruri din U.R.S.S. cunoscute de el din perioada când se afla acolo ca reprezentant al partidului nostru pe lângă Comintern, a criticat anumite aspecte ale raporturilor dintre U.R.S.S. și țara noastră, în special în legătură cu modul în care s-au desfășurat lucrările pentru armistițiu, clauzele acestuia și modul de aplicare a lui și că a adoptat o poziție ostilă Uniunii Sovietice la încheierea acordului economic cu aceasta în anul 1945 cît și la Conferința de Pace de la Paris.

Temelul acestor învinuiri îl constituie unele declarații date de ELENA PATRASCANU, ZILBER HERBERT, HARY BRAUNER, LENA CONSTANCE, HERANDT TOROSIAN și MIRCEA DURMA, precum și unele recunoașteri ale lui PATRASCANU.

- Aprecieri făcute de LUORETIU PATRASCANU referitoare la unele stări de lucruri din U.R.S.S.

Din studiul materialului rezultă că PATRASCANU a comentat încă din anul 1937 unele stări de lucruri din Uniunea Sovietică.

Astfel, el a discutat cu ELENA PATRASCANU că în acea epocă a avut loc reprimarea elementelor troțkiste și a celor bănuite de spionaj, reprimare care a lovit și în emigrația românească, în general fiind executate persoane nevinovate.

El credea că ZINOVIEV și KAMNEV au fost efectiv amestecați în omorîrea lui KIROV, după cum nu credea că BUHARIN și TROTKI au fost de la început în serviciul unei puteri străine (Vol. 88 pag. 76-77).

PATRASCANU critica faptul că STALIN a scris istoria P.C.U.B. în care și-a rezervat un rol important. Mai rezultă că PATRASCANU a împărtășit soției sale punctul său de vedere în legătură cu politica Uniunii Sovietice pînă la cel de al doilea război mondial, socotind că pactul de neagresiune cu Germania hitleristă, războiul cu Finlanda și dizolvarea Cominternului, înseamnă că U.R.S.S. nu mai contează pe mișcarea revoluționară, duce o politică națională de stat, ceea ce va produce confuzii mișcării revoluționare internaționale (Vol. 88 pag. 56, 74; Vol. 87 pag. 108).

În discuțiile cu soția sa, PATRASCANU i-a arătat că în perioada cît s-a aflat în Uniunea Sovietică a intrat în conflict cu unele persoane de la cadrele Cominternului, care s-au opus trimiterii lui în țară deși el cerea aceasta în mod insistent susținînd că nu voia să rămînă în emigrație ca un pensionar și că de asemenea el nu a fost de acord cu metoda și practica de muncă a Secțiunii Balcanice a Cominternului (Vol. 14 pag. 221, 377).

- Poziția lui PATRASCANU în legătură cu modul cum s-au desfășurat lucrările pentru încheierea armistițiului, clauzele acestuia și modul lui de aplicare.

După încheierea armistițiului la ale cărui lucrări a participat ca șef al delegației noastre PATRASCANU și-a exprimat nemulțumirea atît cu privire la modul de desfășurare a lucrărilor cît și în ceea ce privește condițiile convenției de armistițiu.

Din declarațiile date de ELENA PATRASCANU, HARY BRAUNER și MIROCEA DURMA rezultă că PATRASCANU cît și ceilalți membri ai delegației române au fost profund nemulțumiți de faptul că tratativele au fost tergiversate și nu au început decît după ce s-a anunțat "ocuparea Bucureștiului" și la Moscova s-au tras salve de tun și au început jocurile de artificii.

ELENA PATRASCANU susține că sotul ei a afirmat într-o discuție pe care au avut-o amîndoi, că sovieticii nu au fost în fond încîntați de actul de la 23 August preferînd să ocupe România pentru a justifica astfel clauzele grele ale armistițiului pentru țara noastră. În acest sens ea arată:

"Eu nu știam clauzele armistițiului, dar știam din spusele lui ANDREI că sînt grele. Eu am înțeles din ceea ce a spus ANDREI că aceste clauze vor îngreuna situația partidului deoarece în țară se va considera că comuniștii sînt acei care au acceptat aceste clauze și că în cele din urmă tot muncitorimea și țărănimea vor trebui să muncească din greu pentru a le plăti" (Vol. 87 pag. 44).

Din copia notei stenogramă (Vol. 10 pag. 209-252) reiese că delegația română a avut timp de studiu pentru convenție numai 24 de ore, ceea ce practică echivalență cu o simplă formalitate.

Din lectura stenogramei se desprinde că textele convenției ei se citeau și se aprobau fără multă deliberare.

Deși delegația română a formulat unele obiecțiuni care puteau fi luate în considerație au fost înlăturate fără multă discuție de MOLOTOV, reprezentantul sovietic.

Astfel, LUCRETIU PATRASCANU a cerut ca din preambulul convenției de armistițiu să fie omiși termenii: "România recunăște că a pierdut războiul..." pe considerentul că, în fapt, România era gata să accepte armistițiu cu cîteva luni mai înainte și opoziția l-a acceptat deja din 20 iunie 1944. MOLOTOV i-a răspuns încă că timp de trei ani România a fost în război cu Uniunea Sovietică și ar fi mai bine să nu se susțină alt punct de vedere. PATRASCANU obiectînd în continuare că armistițiul a fost cerut totuși de opozi-

ție la 20 iunie MOLOTOV i-a răspuns scurt: "da, dar nu s-a realizat" și a trecut la discutarea altui articol (Vol. 10 pag. 215-216).

O altă cerere a delegației române a fost făcută în legătură cu modalitatea de plată a celor 300 milioane dolari, sumă fixată pentru despăgubirile de război și plătitibilă, potrivit convenției, în rate anuale de câte 50 milioane dolari. Delegația română a cerut ca plata să se facă inegal, în sensul ca ratele din primii ani să fie mai mici decât cele din anii următori, când, situația economică a țării fiind mai bună, s-ar putea mai ușor suporta obligațiile.

MOLOTOV a respins și această cerere susținând că venitul național al României este de două miliarde dolari anual, astfel că cei 50 milioane dolari pe an nu ar greva situația economică a României. Delegația română a contestat aceasta, arătând că România avea un astfel de venit înainte de război, că s-au produs distrugerii și că războiul continuă cu Germania hitleristă, astfel că venitul țării nu este mai mare de 600 milioane dolari anual (Vol. 10 pag. 228-232).

Ancheta a considerat ca manifestare antisovietică a lui PATRASCANU și faptul că el s-ar fi opus respectării obligațiilor de armistițiu. În realitate PATRASCANU nu s-a opus îndeplinirii acestor obligații ci a avut anumite discuții în contradictoriu cu organele Comisiei de Control Sovietic în legătură cu unele exagerări în aplicarea convenției de armistițiu. Astfel el nu a fost de acord să fie predate în contul armistițiului - ca bunuri germane - cele 12 kilograme de aur găsite la RADU LECA, fost comisar general al guvernului pe lângă Centrala evreilor. El își motiva această poziție prin aceea că RADU LECA a declarat aurul ca fiind a lui KILLINGHER numai pentru ca în felul acesta să-și ușureze situația lui, dar în realitate, aurul era jefuit de el de la evreii din România și deci era aurul țării noastre și nu trebuia predat (Vol. 2 pag. 408).

- Referitor la poziția lui PATRASCANU cu privire la încheierea acordului economic cu U.R.S.S. în anul 1945, s-a reținut că acesta l-a îndemnat pe MIRCEA DURMA, pe atunci ministru de finanțe, să saboteze acordul economic ce urma să fie încheiat.

Inițial, în legătură cu această problemă, ancheta n-a avut nici un obiect de preocupare, din declarațiile date nerezultând nimic necorespunzător în atitudinea lui PATRASCANU.

În această privință, atât DURMA cât și ZILBER, au arătat că s-au întâlnit cu PATRASCANU și că el și-a manifestat neliniștea ca

România să nu-și angajeze tot exportul numai cu Uniunea Sovietică, fiind necesar să se păstreze contacte economice și cu alte țări, chiar capitaliste.

Ulterior, către sfârșitul anchetei, când în sarcina lui PATRASCANU au fost reținute fapte deosebit de grave, declarațiile lui DURMA, ZILBER și TOROSIAN, în casa cărui a avut loc întâlnire au suferit o schimbare radicală.

La insistențele anchetei aceștia au declarat în final că PATRASCANU, prin ZILBER, a organizat o "întâlnire secretă" la care l-a sfătuit pe DURMA să saboteze acordul economic cu U.R.S.S. ceea ce acesta a acceptat (Vol.38 pag.315-316).

Precizăm că pentru lămurirea poziției lui PATRASCANU, în privința încheierii acordului economic, ancheta nu a procedat la confruntarea lui cu cei menționați, iar MIRCEA DURMA care a dat declarația că a acceptat indemnul lui PATRASCANU de a sabota, n-a fost trimis în judecată.

X

Diferitele declarații obținute în cursul anchetelor cu privire la faptele săvârșite de LUCREȚIU PATRASCANU și în special cele referitoare la "atitudinea antisovietică" au fost cunoscute de reprezentanții Uniunii Sovietice. Din documente ruse că principalele declarații și procese verbale de interogatorii au fost traduse în limba rusă și predate consilierilor sovietici.

VII.

Referitor la acuzația că în scopul de a-și crea o platformă politică contrarevolutionară, PATRASCANU a încercat să imprime o linie proprie nationalist-șovină, pretând drumul restaurării dominației de clasă a burgheziei - linie concretizată în cărțile pe care le-a scris și în discursurile provocatoare ce le-a rostit.

În anii 1945-1946, PATRASCANU a ținut câteva discursuri la Sibiu și la Cluj, în cadrul cărora a tratat în mod deosebit problema relațiilor dintre români și minoritățile naționale din Ardeal.

PATRASCANU a recunoscut că în aceste discursuri și în special în cel ținut la Cluj în luna iunie 1946, prin modul cum a pus problemele, a contribuit la menținerea și chiar înăsprirea atmosferei nationalist-șovine în Ardeal. El a recunoscut de asemenea, că deși prezentase anterior la Comitetul Central planul discursului de la

254

Cluj, în mod premeditat a ascuns intenția sa de a ascuți atitudinea antirevizionistă deoarece era convins că partidul nu va fi de acord cu această ascuțire. Referindu-se la aceasta PATRASCANU a arătat:

"Părerea că forurile de conducere ale Partidului nu vor fi de acord cu tendința cuvântării pe care o pregăteam am dedus-o în mod concret, din faptul că cuvântarea mea ținută la Cluj în iunie 1945, care avea și ea o tendință naționalistă a fost criticată de conducerea Partidului. Al doilea temei a fost faptul că cu o lună înainte am scris un articol pentru "Scinteia" tot despre Ardealul de Nord, pe care arătându-l lui GHEORGHIU DEJ, acesta a fost împotriva publicării lui socotindu-l inoportun. Totuși am ținut această cuvântare din iunie 1946 fiind personal convins că fac un serviciu regimului nostru, răpindu-i lui MANTU posibilitatea de a apărea ca singur apărător al Ardealului de Nord" (Vol.14 pag.134).

Comitetul Central a apreciat că în discursul ținut de PATRASCANU la Cluj, "unde a afirmat că după 1918 s-ar fi deschis întregii populații din Transilvania, atât română cât și maghiară, noi izvoare de viață și noi căi de progres, îndreptînd focul principal împotriva revizionistilor unguri, nu a accentuat răspîndirea politică a partidelor "istorice" în întreținerea urii șovine, în asuprirea națională la care a fost supusă în trecut populația maghiară din Transilvania și în provocările recente inițiate și organizate de către partidele "istorice" (GHEORGHIU DEJ - Articole și Cuvîntări - Ed.IV. pag.93)

PATRASCANU și-a făcut abia în 1948 autocritica în scris, în legătură cu discursul de la Cluj. În acest sens el arată:

"În ce privește activitatea mea publică, o abatere gravă o constituie unele pasagii din cuvîntarea ținută la Cluj din iunie 1946. Astfel, afirmația că Transilvania, după 1918 și pînă în 1938 a progresat sub stăpînirea românească, a însemnat un certificat de bună purtare pentru partidele "istorice" pentru felul cum au guvernat în trecut, iar unele afirmații relative la raportul între poporul român și poporul maghiar - care trăiește între granițele României - puteau fi interpretate cu sens șovin. Faptul că după această cuvîntare, și după expunerea tov. GHEORGHIU DEJ, deși se hotărîse de către B.P. să fac o autocritică publică, n-am pus în practică această hotărîre, a agravat prima mea greșală, de care mi-am dat seama mai tîrziu, cînd am crezut totuși că chestiunea își pierduse din actualitate" (Vol.10 pag.425).

- Din referatele existente la dosar asupra cărților lui PATRASCANU, precum și din unele întrebări puse de anchetă în legătură cu acestea reiese că lucrările scrise de PATRASCANU au fost considerate ca avînd un conținut dușmănos intereselor clasei muncitoare și că el a sustras cărțile sale de la controlul Partidului.

Analizîndu-se aprecierile făcute în referate și ținînd seamă și de explicațiile date de PATRASCANU, reiese că lucrările acestuia prezintă anumite lipsuri, constînd în special din modul incomplet ori confuz de tratare a unora din problemele abordate, și chiar din greșeli cu caracter ideologic, așa cum de altfel a și recunoscut (Vol.10 pag.423-424).

Cu toate acestea, nu se poate afirma că lucrările sale au un conținut dușmănos sau că prin ele s-ar fi ținut la pregătirea restaurării de clasă a burgheziei în țara noastră, așa cum se afirmă prin hotărîrea de condamnare.

Aprecierile făcute în referate, sînt, în cea mai mare parte, tendențioase și unilaterale denaturînd sensul real al celor scrise de PATRASCANU. Pentru a se "demonstra" că scrierile sale sînt dușmănoase și că prin ele s-a urmărit pregătirea restaurării de clasă a burgheziei, s-a folosit stilul imprecis și uneori confuz al lui PATRASCANU, i s-a imputat fapt 1 că nu s-a ocupat de unele probleme și că nu a folosit un limbaj mai violent în aprecierile făcute asupra lucrărilor unor autori burghezi (Vol.10 pag. 196-197, 201-202, 205-207).

De asemenea, s-a căutat a se demonstra gravitatea unor afirmații făcute de PATRASCANU, prin folosirea unor citate trunchiate, rupte de contextul ideilor expuse. Astfel, printre cele mai grave afirmații ale lui PATRASCANU, cuprinse în lucrări, au fost considerate următoarele:

"Lipsa de influență și neputința de influențare din partea proletariatului din România se datoresc slăbiciunilor dovedite... O activitate sporadică, lipsită de continuitate și de profunzime, limitată la rîndurile foarte subțiri și de suprafață ale muncitorimii, au făcut ca și posibilitatea de a influența celelalte pături și clase să fie limitată" (Vol.10 pag.188).

"Mica burghezie copleșește toate celelalte categorii sociale; este marele izvor, imensa rezervă umană care alimentează continuu toate celelalte clase și pături sociale" (Vol.10 pag. 191).

"Condițiile obiective fac posibilă o alianță a muncitorilor cu întreaga țărănimă, inclusiv chiaburimea" (Vol.10 pag.198).

De menționat că cele de mai sus au fost scrise de PATRASCANU în anii 1942-1943 și se refereau la situația existentă atunci în România. Din interiorul primului citat arătat mai sus s-a eliminat următoarea frază: "Însuși elementul conștient din rîndurile lui nu a desfășurat o activitate la nivelul sarcinilor pe care i le punea dezvoltarea momentului politic" (Vol.138 pag. 311). Cel de al doilea citat în lucrare este precedat de următoarea frază: "În structura actuală a României mica burgheză este, fără îndoială, elementul numeric precumpănitor" (Vol.138 pag.135).

În ce privește cel de al treilea citat se face abstracție de cele arătate în carte că posibilitatea unei alianțe între muncitorime și întreaga țărănie este admisă de PATRASCANU numai în vederea "grăbirii și desăvîrșirii democratizării României". În aceeași privință se face abstracție și de împrejurarea că în continuare, PATRASCANU, referindu-se la antagonismul din ce în ce mai accentuat dintre țărăimea săracă și cea bogată, arată că este necesar ca muncitorimea să acționeze de îndată la o organizare separată a proletariatului și semi-proletariatului agricol, dînd și unele explicații, ceea ce aruncă o altă lumină asupra înțelesului ce trebuie atribuit "alianței" despre care vorbește PATRASCANU.

Nu este întemeiată decît în parte afirmația făcută în timpul desfășurării anchetei, că PATRASCANU ar fi sustras cărțile sale de sub controlul partidului. În legătură cu aceasta PATRASCANU a declarat la 20 martie 1948 următoarele:

"Manuscrisele mele, patru volume pe care le-am tipărit, - însumînd peste 1.200 de pagini și tratînd unele probleme economice, istorice, politice și filozofice referitoare la România - le-am predat în prealabil Secției de Educație Politică a C.C. În afară de "Problemele de Bază", pe care le-am scos înainte de a fi primit un răspuns, toate celelalte au fost tipărite cu asentimentul Secției de Educație Politică. Pentru ultimul volum "Curenți Filozofice" am și copia referatului întocmit de tovarășul GULIAN. Acest volum a fost și singurul recenzat în "Scînteia" - o recenzie pozitivă. Nici unul din volumele tipărite de mine nu au fost criticate de vreun for autorizat de partid și nu s-a formulat acuzația că ele ar reflecta o ideologie burgheză... În privința "Problemelor de Bază", epuizîndu-se ultima ediție apărută în Editura de Stat, tovarășul IOSCA mi-a comunicat acum două luni că Editura Partidului este gata să scoată

o nouă ediție - cu anumite completări necesitate de evoluția economiei noastre în ultimul timp... Nici odată și sub nici o formă nu mi s-a atras atenția sau nu s-a atras atenția sau nu s-a afirmat că în ce am scris sau tipărit - în volume sau broșuri - aş fi reflectat, sub un aspect sau altul, ideologia burgheziei" (Vol.10 pag.422-423).

VIII.

În legătură cu acuzația că PATRASCANU - ca Ministru al Justiției - a sabotat realizarea măsurilor trasate de partid și guvern, tergiversând reforma justiției până la sfârșitul anului 1947, a împiedicat sancționarea criminalilor de război și a intervenit direct pentru a salva de la pedeapsă criminali notorii.

Din documente reese că în opoziție cu linia generală a partidului de înlăturare a elementelor vechiului aparat de stat, PATRASCANU a târâgănat epurarea magistraturii sub motiv că nu existau cadre de juriști care să le înlocuiască pe cele vechi. De asemenea, până la sfârșitul anului 1947 a târâgănat pregătirea reformei justiției, motivând că încă nu erau coapte condițiile politice interne, și că lucrurile nu trebuie forțate.

PATRASCANU a recunoscut lipsurile pe care le-a avut declarând în acest sens:

"La un examen mai atent, îmi dau seama de unele slăbiciuni și în consecință de unele abateri. Astfel, în munca mea la minister, n-am dovedit destulă fermitate în epurarea magistraturii, socotind că prin mijloacele de convingere voi putea apropia o parte din acest corp, care nu putea fi înlocuit ușor și în scurtă vreme. În această direcție nu am apelat suficient la ajutorul partidului. Acestui fapt se datorește și lipsa de vigilență față de unele elemente cu care am colaborat. Astfel de elemente au fost cei trei secretari generali: TR.BROȘTEANU care s-a dovedit șovăielnic și nesigur; PAULOPOL care a luat atitudini reacționare; ION DAVID care deși conștiincios, s-a lăsat influențat de legăturile lui personale... Totuși și în aplicarea reformei (anul 1947 n.n) am făcut greșeala de a menține în magistratură, numai pe motivul unei bune pregătiri profesionale, unele elemente care nu erau încadrate politicește. Datorită acestor slăbiciuni, unele sarcini puse justiției, - ca de pildă lupta împotriva speculei și sabotajului, unele procese ale criminalilor de război, aplicarea legilor antirasiale - n-au fost aduse la îndeplinire cu destulă fermitate" (Vol.10 pag.425-426).

- În anul 1946, expirînd termenul de aplicarea legii pentru pedepsirea criminalilor de război, TECHARI GEORGESCU, fostul ministru de interne și-a exprimat părerea față de PATRASCANU ca să se prelungească termenul de aplicare a acestei legi. PATRASCANU a fost de părere că nu este nevoie de prelungirea legii considerînd că, deoarece principalii criminali de război fuseseră deja judecați cei care au mai rămas, puteau fi pedepsiți pe baza celorlalte legi în vigoare. În legătură cu aceasta, a avut o discuție și cu fostul rege constatînd că era de aceeași părere cu el.

Ulterior, în 1947, a cerut și Comisia Aliată de Control ca legea să fie prelungită, ceea ce s-a și realizat. Referitor la aceasta, PATRASCANU a declarat:

"Cînd am preluat Ministerul de Justiție de la TECHARI GEORGESCU la 9 sau 10 octombrie 1946 acesta și-a manifestat părerea că legea pentru pedepsirea criminalilor de război trebuie să fie prelungită. Eu am cercetat la minister ce s-a judecat în lipsa mea și am constatat că ultimul grup de miniștri importanți de ai lui ANTONESCU fusese judecat. Am ajuns la convingerea că restul - inclusiv Iași - poate fi lichidat pe căile obișnuite penale. Am făcut totuși un proiect de prelungire a legii criminalilor de război, dar proiectul a fost respins de PETRE GROZA. În acele zile am avut o audiență la ex. regele MIHAI. Regele și-a exprimat părerea contrară prelungirii legii criminalilor de război. Părerea mea intimă era contra prelungirii" (Vol. 1 pag. 332).

"În anul 1947 Comisia Aliată de Control a trimis doi procurori pentru cercetarea unor dosare ale criminalilor de război - închise de către acuzatorii publici. Pe această bază Comisia Aliată de Control a făcut o scrisoare către guvern cerînd prelungirea legii. Eu eram de părere că România și-a îndeplinit obligațiile luate prin Armistițiu - condamnînd 1.800 de criminali de război în frunte cu toți responsabili războiului antisovietic" (Vol. 14 pag. 208).

- Acuzația adusă lui PATRASCANU că ar fi intervenit pentru a scăpa de pedeapsă pe unii criminali notorii nu este argumentată cu cazuri concrete temeinic verificate. În dosare apar cîteva declarații în care se arată nominal demnitarii antonescieni pentru eliberarea cărora ar fi intervenit PATRASCANU. Ancheta nu a fost însă desăvîrșită, el nefiînd interogat decît în legătură cu I. PETROVICI și C. DANULESCU, asupra cărora a dat explicații convin-gătoare că nu a intervenit. (Vol. 2 pag. 206, 416; Vol. 32 pag. 57).

IX.

Referitor la acuzația că prin oamenii săi, PATRASCANU a organizat acțiuni de sabotaj la C.E.C., Ministerul de Finanțe și B.N.R. el însuși efectuând trafic de aur și devize.

- Acuzația cu privire la sabotaj se bazează doar pe declarațiile date de Belu Zilber, începând din decembrie 1952, în care se arată că PATRASCANU prin el, a organizat acțiuni de sabotaj la C.E.C. B.N.R. și Ministerul de Finanțe. Ulterior, au fost obținute declarații și de la HARY BRAUNER în care se afirmă că PATRASCANU a organizat sabotajul economic prin BELU ZILBER.

În preambulul sentinței de condamnare a lui PATRASCANU scrie:

"...În acest sens H. ZILBER a declarat: "PATRASCANU mi-a dat instrucțiuni cum să lucrez la C.E.C. și mi-a spus să vorbesc și cu VIJOLI care să acționeze la fel la B.N.R." (Vol. 21 pag. 190)

După condamnare, ZILBER a arătat că sînt mincinoase toate declarațiile pe care el le-a dat în perioada 1952-1954.

- S-a mai reținut că PATRASCANU a făcut trafic de aur și valută. Aceasta se bazează pe faptul că PATRASCANU a primit de la RADU XENOPOL un plic cu bancnote românești pentru a-l duce la o rudă a sa în străinătate. PATRASCANU a declarat că a răspuns pozitiv cererii lui XENOPOL de a-l duce un plic în străinătate.

Controlînd, înainte de a pleca din țară, conținutul plicului și constatînd că sînt bancnote a trimis plicul înapoi, XENOPOL a confirmat cele declarate de PATRASCANU (Vol. 5 pag. 95).

De asemenea s-a reținut că PATRASCANU, cu diferite prilejuri a schimbat valută în aur și invers, sumele de bani pe care le-a primit cu prilejul plecărilor sale în străinătate și banii românești ce-i prisosea din drepturile sale de autor. A deținut asupra sa și după 15 august 1947 monede de aur și valută deși de la această dată legea îl obliga să le predea Băncii Naționale. Aceste fapte sînt reale, de fiind recunoscute de PATRASCANU, care a declarat:

"Mi-a rămas suma de 6000 (șase mii) fr. elvețieni și 50 de monede de aur - din toate economiile pe care le-am realizat nu numai de la Paris dar din toate cele 4 (patru) drumuri făcute în străinătate în anii 1944-1947. Această sumă am dat-o în păstrare LUI ENRI CONȘTANTE după 23.II.1946 - împreună cu titluri de împrumut sovietice. Am făcut acest lucru pentru că imediat după această dată am fost pus sub urmărire de către S.S.I." (Vol. 14 pag. 146-147; Vol. 132 pag. 193).

X.

Cu privire la acuzația că PATRASCANU a făcut pregătiri pentru a fugi din țară și a cunoscut planurile de fugă ale unor elemente reacționare pe care nu le-a adus la cunoștința organelor competente.

Această acuzație se bazează pe declarațiile lui NICOLAE BETEA, REMUS MICSA, ZAHARIA ION, LENA CONSTANTE, TOROSIAN HERANDT și RĂTIU ANTON și propriile recunoașteri ale lui PATRASCANU.

Din declarațiile acestora, reiese că PATRASCANU a luat cunoștință de pregătirile de fugă din țară a unor elemente reacționare, făcându-i-se și lui de mai multe ori astfel de propuneri de către BETEA NICOLAE și alții.

PATRASCANU a respins majoritatea propunerilor ce i s-au făcut iar în unele cazuri și-a dat formal acordul pentru fugă dar practic n-a întreprins nimic în acest scop.

Din documente rezultă că PATRASCANU a avut unele nemulțumiri personale în legătură cu atitudinea față de el a tovarășilor din conducerea partidului. Faptul că PATRASCANU nu era bine apreciat de către conducerea P.C.R. și că el avea anumite nemulțumiri în legătură cu relațiile lui la partid, ajunsese să fie cunoscut public și comentat în anumite cercuri. Îndeosebi reprezentanții partidelor reacționare și ai statelor imperialiste se interesau îndeaproape de situația lui PATRASCANU ei fiind interesați în a se ajunge la neînțelegeri în sinul P.C.R.

Cercul celor care cunoșteau și comentau situația lui PATRASCANU în partid, s-a lărgit foarte mult după discursul ținut de el la Cluj în vara anului 1946 și după publicarea în presă a luării de poziție de către partid față de acest discurs. În aceste împrejurări a început să circule cu insistență zvonul că PATRASCANU intenționează să fugă din țară. Cine a lansat acest zvon, cu ce intenție? - este greu de dovedit.

Ca urmare, în iulie 1946 CONSTANTIN VIȘOIANU i-a transmis lui PATRASCANU propunerea, din partea americanilor de a pleca în USA unde va fi primit oricând. PATRASCANU a respins această propunere însă nu a informat la partid. El a motivat acest fapt prin aceea că lucrurile s-au petrecut la scurtă vreme după luarea de poziție de către C.C. față de discursul de la Cluj și îi era neplăcut ca în acele condiții să mai adauge încă un fapt care să pună în discuție persoana sa. (Vol.14 pag.195-196).

- În vara anului 1947, BETEA NICOLAE i-a propus lui PATRASCANU să nu se mai înapoieze în țară de la Congresul juristi-
lor democrați care a avut loc la Bruxelles, deoarece viața sa este
în pericol, BETEA pretinzând că are cunoștință că cineva de la
Partid este interesat să scape de PATRASCANU chiar prin organizarea
unui "accident". PATRASCANU afirmă că deși nu a dat crezare celor
spuse de BETEA că viața i-ar fi în pericol și inițial i-a respins
propunerea, până la urmă, pentru a scăpa de insistențele acestuia,
i-a răspuns că se va mai gândi și dacă se va hotărî să rămână îi
va da un telefon de la Bruxelles. PATRASCANU argumentează că răs-
punsul a fost formal deoarece nu a făcut nici un fel de pregătire,
n-a comunicat nici soției sale cele discutate cu BETEA, nu a dat
nici un telefon de la Bruxelles și, cea mai bună dovadă, este îna-
poierea sa în țară. (Vol.10 pag.435-436).

Faptul că PATRASCANU nu a intenționat să fugă din țară
reiese și din modul cum însăși BETEA declară că a reacționat
PATRASCANU la una din propunerile de a fugi din țară:

"A tăcut încordat mai multe clipe și mi-a răspuns: "Amice
BETEA. Cred că ceea ce mi-ai spus, mi-ai spus dintr-o prie-
tenie nechibzuită, dar dintr-o prietenie. Voi încerca să uit.
Să știi însă pentru totdeauna că oricâte neînțelegeri aş avea
cu tovarășii de partid, aici îmi este locul și aici rămân.
Între o lume și alta alegerea îmi este pe deplin făcută. Din
chiar certurile cu tovarășii mai iese lumină. De altfel, dacă
nu ai avea din când în când goluri de inteligență, n-am
avut atâtea ocazii cu plecările în străinătate? Si nu sînt
decît cîteva săptămîni de la întoarcerea mea de la Congresul
Internațional Juridic. Lupta mea este o luptă în cadrul
aceluiași partid, pentru același partid. Să lași de o parte
pentru totdeauna astfel de gânduri pentru că o prietenie care
poate duce împotriva partidului și a intereselor clasei mun-
citoare este nu numai murdară, ci și criminală" (Vol. 78
pag. 42).

- În toamna anului 1947, BETEA i-a propus din nou cu in-
sistență lui PATRASCANU să fugă din țară, afirmînd că au posibili-
tatea să fugă împreună cu un avion. PATRASCANU a declarat că ini-
țial a respins și această propunere dar ulterior, dîndu-și seama
că în acest fel se ivește ocazia de a scăpa de BETEA și de alți
"prieteni", i-a răspuns în mod formal că este de acord să fugă,
intenția lui fiind însă aceea de a-i lăsa pe ei să facă pregătirile
și în ultimul moment, cînd nu mai puteau schimba nimic, el să nu

se prezintă la locul de decolare a avionului, ei fiind constrinși astfel să plece fără el.

Dorea să scape de BETEA și de ceilalți deoarece față de ei PATRASCANU își arătase unele nemulțumiri pe care le avea el la partid și aceștia oricând puteau să vorbească despre cele discutate

Referitor la aceasta, PATRASCANU a arătat:

"...la sfârșitul lui septembrie, poate în primele zile ale lui octombrie, B. a venit la mine foarte așezat să-mi spună că are un avion la dispoziție, cu care aş putea pleca și eu. A revenit iarăși asupra primejdiei care planează asupra vieții mele (Plecasem în iulie cu pașaport diplomatic legal, fără nici o împiedicare - și n-am rămas, nici nu mi-a trecut o clipă prin cap să desertez și de o dată peste 2 luni - să plec clandestin, cu riscuri enorme. Și pentru ce? Ar fi însemnat să fi înebunit subit)" (Vol.10 pag.437).

Din documente rezultă că PATRASCANU, nici de astă dată nu a făcut nici o pregătire pentru fugă, nu a discutat cu soția sa și cu nimeni altcineva din familie despre cele propuse de BETEA. De asemenea, când BETEA a venit și a anunțat că totul este pregătit și urmează să plece imediat, PATRASCANU i-a comunicat că el nu mai pleacă.

Vina mare a lui PATRASCANU este că nici de data aceasta el nu a adus la cunoștință conducerei partidului propunerile de fugă ce i s-au făcut. Pentru a se justifica el a dat următoarele explicații:

"Înainte de a continua trebuie să spun: de ce nu am denunțat partidului toată chestia și aceasta ar fi fost o soluție. Aici este marea și adevărata mea vină: dat fiind legăturile mele antipartinice cu B., date fiind "serviciile" pe care mi le-a făcut, dat fiind sentimentul meu de vinovăție față de conducerea partidului din care făceam parte - am stat în cumpănă dacă să fac acest pas, tocmai în momentul când eu lucram intens și cu tot elanul la reforma justiției, muncă menită să îndrepte unele din greșelile trecutului apropiat și deci să refacă încrederea partidului în mine, tocmai în domeniul justiției, unde am fost de atâtea ori criticat - pas care ar fi dezvăluit toate legăturile și colaborarea mea cu B. Și îndoiala a dus că nu l-am denunțat. Trebuie să mărturisesc cinstit că și de astă dată au intervenit la mine argumente sentimentale: cum să denunț și să trimit la închi-

soare un om care îmi era atât de "devotat", care era atât de grijuliu de viața mea, de siguranța acestei vieți, etc. Mărturisesc aici și recunosc această gravă greșală și slăbiciune. Suferințele și frământările pe care le-am trăit, nu plătesc desigur această greșală, dar am făcut-o" (Vol.10 pag. 438).

- Fiind arestat în martie 1948, BETEA a relatat la anchetă încercările lui de a-l convinge pe PATRASCANU să fugă, precum și modul cum a reacționat PATRASCANU la aceste încercări. El a adăugat că "PATRASCANU a fost lucrat în Partid" și a dat unele elemente prin care susținea această afirmație. Anchetatorul și respectiv IOSIF RANGHET au confirmat că cele relatate de BETEA au fost verificate și sînt adevărate. Ulterior însă BETEA a fost bătut groaznic și a fost ținut închis în condiții inumane, fiind pe punctul de a-și pierde viața. În urma măsurilor luate, viața i-a fost salvată însă a rămas pentru cîțiva ani cu memoria zdruncinată (Vol.16 pag.7, 35; Vol.180 pag. 110). În legătură cu aceasta, el a arătat:

"Dintre primii anchetatori și persoane ce m-au bătut rețin în memorie imaginea unuia de statură mijlocie, brunet, gras (de cel puțin 100 kg.) și a unuia cu barbă. Ulterior îmi apare imaginea unui anchetator robust, de oca. 50 ani, șaten sau blond - pe care îl socoteam rus - statură mijlocie, figură dăltuită (aducînd a patrat) impunant și cu voce joasă (gravă)" (Vol. 16 pag. 34-35).

- După ce a fost condamnat, în mai 1954, BETEA a adresat din închisoare mai multe cereri de reanchetare a cazului său deoarece el se consideră complet nevinovat.

- Într-o cerere adresată Ministrului Afacerilor Interne, la 1 septembrie 1954, BETEA arată că este nevinovat, că alții poartă vina pentru ceea ce a făcut el și că s-au comis falsuri, acte de provocare. În legătură cu toate acestea - susține BETEA - au avut amestec direct unii fruntași din partid. De asemenea, el arată că problemele sînt legate și de unele aspecte ale relațiilor noastre, cu Uniunea Sovietică și de aceea a cerut ca la reanchetarea cazului său să participe și un reprezentant sovietic.

BETEA arată:

"Posed dovezi că persoane din partid - nu partidul - au impiedicat direct sau indirect, printr-un mijloc sau altul, stabilirea adevărului. Si după toate cîte le știu, nu pot avea nici încrederea că, în lipsa acestui anchetator sovietic,

veți avea tăria de a aresta persoanele pe care le-ați numi, chiar dacă stabilirea adevărului n-ar putea fi împiedicată. Si nici de a urmări și ancheta în cazul unor abateri în care cunoașterea mea știind grupul, ignorează individualitățile" (Vol.180 pag.104).

"Concret și practic: cer chemarea mea la București, pentru zilele imediat următoare ajungerii acestei cereri, reanchetarea și rejudicarea mea de către oricine, odată asigurată, oficial, prezența unui delegat sovietic și a domnului IOSIF RANGHET, membru al C.C. al P.M.R. sau aceea a ultimului meu anchetator, căpitan de securitate. Pot dovedi: începând cu întâia secundă, după sosire în timp fizic de 4 ore (patru) și în timp util de 45 (patruzeci și cinci) de minute, neculpabilitatea mea în acuza și osînda de complice la crimă de înaltă trădare, cu condițiunea unei deplasări - de la Ministerul de Interne - în interiorul orașului, destinația deplasării comunicîndu-le-o exclusiv deleg.sovietic și unuia din cei doi anchetatori români, mai înainte numiți, cu deslegarea lor de datoria comunicării adresei și obiectivului către oricine, înainte ca deplasarea să se fi efectuat și scopul, într-un fel sau altul, să fi fost atins"(Vol.180 pag.124-125)

"De ce nu mă adresez, așa cum îmi dă dreptul Vechiul și Noul Cod Penal, Tribunalului Suprem, cerînd, pe baza unor noi fapte și mărturii, rejudicarea și achitarea?

Pentru trei motive din care unul absolut hotărîtor:

1. Persoanele "influențe" pot decide scarta mea și a altora, oriunde - dacă sovieticii lipsesc.
2. Unii din transgresori, avertizați prin specificarea concretă din abateri și-ar șterge din urme și ar putea "împiedica" unele din probele care le-ași aduce (eu) în sprijinul lipsei mele de vină.
3. Cîteva din dovezile mele - cele decisive - de neculpabilitate sînt intim și de nedespărțit legate de secrete de partid și de stat. A le face publice, înseamnă, cu adevărat, a trăda.

Nu mă voi apăra public, cu ele, orice perspective m-ar aster-ta" (Vol.180 pag.118-119).

CĂ BETEA a lucrat sub îndrumarea unui organ de stat rezultă și din următoarele:

- Primele declarații date de el după arestare în aprilie 1948 nu le semnează sub numele său real ci sub pseudonimul "DAN DEMISTRESCU" (Vol.78 pag.62, 84).

- BETEA a recomandat lui PATRASCANU pe unii oameni care erau sau au devenit agenți ai S.S.I. Printre aceștia au fost: juristul MICSA REMUS și pilotul ZAHANIA ION.

- De la sfârșitul anului 1947 - când a eșuat o tentativă de fugă din țară și până în primăvara anului 1948, BETEA a fost "căutat intens" de securitate pentru a fi arestat, dar "n-a fost găsit" deoarece el era "ascuns". În realitate securitatea știa unde se găsea BETEA deoarece MICSA care era agent al S.S.I. s-a întâlnit cu BETEA la "ascunătorile" lui. (Vol. 78 pag. 43, 44; Vol. 92 pag. 23, 69).

- În perioada cît a stat "ascuns" BETEA a încercat în continuare să-l determine pe PATRASCANU să fugă. El a trimis pe ANTON RATIU să-l întrebe dacă nu cumva s-a decis să plece totuși din țară. PATRASCANU a reacționat în felul următor:

- "Ce este cu D-ta RATIU - ce dorești?"

- "Sînt trimis de BETEA..."

- "Ei! ce vrea? ce mai dorește de la mine? (Era cam repezit și s-a înervat cînd i-am pomenit de BETEA)"

- "M-a trimis să vă rog să-mi spuneți dacă v-ați hotărît să plecați peste graniță".

- "Nu! Nu pleci! Ce nu vă este bine? Cum o să plec?! Vedeți-vă de treabă! Ce ați înnebunit?! (Era transfigurat și abia mai putea vorbi de revoltat ce era. Nu țin minte dacă l-a făcut pe BETEA zănatec și aventurier sau ne-a zis-o la plural - sînteți niște zănateci... niște aventurieri" (Vol.82 pag.25)

Din documente mai reese că după Congresul Partidului, din februarie 1948, PATRASCANU și soția sa fiind foarte deprimați în urma situației create și temîndu-se că se pot lua și alte măsuri au discutat față de unii prieteni chiar ideea unei sinucideri. În aceste condiții unele din persoanele care au asistat la aceste manifestări au adus în discuție și problema unei eventuale fugi din țară.

În legătură cu aceasta, ELENA CONSTANȚA a declarat:

"Atît cît știu eu am auzit o conversație între ambii soți. Ea era foarte amărîtă și punea problema plecării. Îmi este imposibil să-mi aduc aminte cuvintele dar țin minte concluzia la care a ajuns PATRASCANU; că el ca comunist nu poate trăi decît într-un regim comunist și că ori unde ar pleca ar fi un străin; că ar fi pus în două situații: ori de trădător, lucru imposibil pentru el, ori de un fel de ratat fără țel și numai cu remușcări" (Vol.64 pag.15).

În mod asemănător a declarat și ELENA PATRASCANU (Vol.87 pag.55).

În legătură cu întreaga desfășurare a anchetei relatăm următoarele:

Fiecare organ de anchetă, cînd a preluat problema a operat noi arestări, astfel: Ancheta C.G. al P.C.R. a reținut 8 persoane, ancheta S.S.I.-ului a mai arestat 9 persoane, direcția de anchete a M.A.I.-ului a arestate alte două iar grupul special de anchete încă 11, totalizîndu-se 30 persoane arestate.

Asupra unor probleme din anchetă s-a revenit de cîteva ori și deși s-au primit răspunsuri diferite nu s-a căutat elucidarea lor.

Trebuie arătat că, cu toate aceste lipsuri, faptele stabilite de ancheta făcută pînă în luna septembrie 1952, erau mai verosimile, iar cele mai multe din declarații se coroborau între ele.

În luna septembrie 1952, col. SOLTUȚIU ION a făcut un raport adresat lui PINTILIE GH. și consilierului sovietic, în care propunea ca ancheta să fie luată de la Direcția de anchete și să fie încredințată unui colectiv special care să continue și să definitiveze cercetările.

Col. SOLTUȚIU ION și-a motivat astfel propunerea: "Am luat această inițiativă, deoarece mi-am dat seama în cursul cercetărilor, că aici lucrurile nu merg cum trebuie. Mai mult, că aici s-au întîmplat și se întîmplă o serie de lucruri inexplicabile și foarte curioase, care au tendința de a duce pînă la urmă la o situație de a nu putea fi demascată PATRASCANU și grupul său de trădători" (Vol. 16 pag. 2).

Col. SOLTUȚIU ION, prelînd conducerea anchetei, a pornit cu ideea dinainte formată că LUOREȚIU PATRASCANU este vinovat, ceea ce a fost de natură să influențeze și pe anchetatorii din grupul său (Vol. 12 pag. 1).

Din studiul materialelor reese că în cursul desfășurării anchetei precum și la proces, s-au comis unele ilegalități ce au influențat în mod negativ stabilirea adevărului, dintre care menționăm următoarele:

1. S-a folosit bătaia ca mijloc de constrîngere pentru a se obține declarații acuzatoare.

- BETEIA NICOLAE a arătat că în cursul anchetei, la data 5 noiembrie 1952:

"Am fost bătut grav (la picioare, la testicule, la cap, etc.). La cîtva timp după ce am fost

trimis undeva în afară de București și ținut într-o cameră lipsită de lumină, umedă, cu gindaci, care îmi umblau pe corp." (Vol. 78 pag. 161-162).

Înălți SOLUTIU ION, la data preluării conducerii anchetei, într-un raport în care se referea la greutățile întâmpinate în continuarea anchetei asupra lui BETEA și RATIU, a arătat că:

"PETRESCU cu FILIPESCU îl bat groaznic pe BETEA încă de la început... sînt supuși unui regim de exterminare fizică (Vol. 16 pag.6).

Ulterior însă, colectivul de anchetă condus de SOLUTIU ION a folosit aceleași metode:

- CALMANOVICI EMIL a declarat la data de 8 noiembrie 1954:

"Cînd mi-a cerut să arăt că l-am cunoscut pe ȘTEFANESCU ALEXANDRU în 1939 eram deja total în stare de totală înăbușire a personalității mele, și de subordonare a ei, voinței anchetei. Trei luni, noiembrie - februarie am fost crunt bătut" (Vol. 175 pag. 43).

CALMANOVICI EMIL se referă la perioada noiembrie 1952 - februarie 1953, cînd a dat majoritatea declarațiilor acuzatoare.

- ZILBER HERBERT, printr-un memoriu adresat din închisoare conducerii partidului, a arătat următoarele:

"Totuși după încă un an de detenție în loc să fiu reabilitat așa cum mi se spusese de către anchetator, în seara de 24/25.09.1952 am fost bătut de trei ori la tălpi și călcat în picioare și mi s-a cerut, în numele unui for de conducere să capitulez fără condiții" (Vol. 181 pag. 28).

- ȘTIRCEA ION a afirmat și el în fața deținuților, în închisoare, că a fost bătut în timpul anchetei. Astfel, agentul "SAVA VICTOR" arată că ȘTIRCEA i-a destăinuit că:

"În procesul PATRASCANU a fost constrins să procedeze cum a procedat și că oricine în locul său ar fi făcut cel puțin cît a făcut el, spunînd mai departe că a fost schingiuit și maltratată de organele de anchetă" (Vol. 185 pag. 32).

2. S-au folosit presiuni morale asupra unor arestați:

- CALMANOVICI EMIL a arătat în diferite memorii ale sale:

"E.. mi se spune de către un organ de anchetă: în numele Partidului, alături de care este locul d-tale îți cer să faci o muncă sfîntă revoluționară, de om nou, să lovești fără cruțare în cei trei conducători, dușmani ai clasei muncitoare, ai partidului. ... Îți vorbesc ca un părinte, ca un prieten cum n-ai altul. E un noroc pentru d-ta că ai posibilitatea să te salvezi. Nu trebuie d-ta să te opui partidului...

Deși totul a fost întărit prin angajarea a 7-8 ori poate 10 ori a cuvîntului de onoare, care am arătat că era în ultimă analiză, a conducătorului Partidului, căci era o problemă în atenția conducătorului. ... Trebuie să adopți total linia pe care ți-o dăm noi" (Vol. 175 pag. 42-43).

"În anchetă mi s-a spus dezeci de ori, d-ta nu te gîndi la d-ta, lovește în cei trei, d-ta nu te poți apăra, te resabilităm noi... Mi s-a arătat clar că este vorba să inventezi fapte în care să mă implic în contra lui STEFANESCU, PATRASCANU și KOPLER. M-am gîndit că poate aceștia au greșelile lor grave... (Vol. 168 pag. 91).

- LENA CONSTANȚE, într-o declarație dată la 8 ianuarie 1952, a arătat că presiunile fizice exercitate asupra ei au fost îmbinate cu presiuni morale.

"In cursul lunii aprilie 1950, in cursul anchetei fiind deja de luni de zile subalimentată - am fost timp de 12 zile împiedicată să dorm mai mult de 3 ore pe zi și chiar in aceste ore de somn eram chemată la anchetă. In restul timpului eram mereu supravegheată să nu închid ochii și tot timpul mi se spunea că sint o "proastă" că nu recunosc relațiile mele cu GROSS și că asta este "singurul drum pe care trebuie să-l aleg". Aceste vorbe, mie mi se păreau că se datorează faptului că dl.anchetator știe că eu nu sint vinovată, dar vrea să mă convingă să declar fals, din motive, credeam eu, politice, in legătură cu PATRASCANU. Mai imi spunea că dacă vreodată îndrăznesc să desmint vreun lucru declarat situația mea va fi mai grea... Nu am fost însă in stare să suport remușcările de conștiință ce le aveam și apoi mă gindeam că sint nevoită dacă merg pe drumul acesta să-l vir și pe PATRASCANU in această minciună și atunci după 4 sau 5 zile am spus iar că nu pot minți mai departe, la care am fost amenințată cu arestarea părinților mei, dl.anchetator scriind ordinul in fața mea, dînd și un telefon și spunîndu-mi că-mi dă timp pînă a doua zi de dimineată. Ingrozită la gîndul arestării acestor bătrîni, mi-am spus că trebuie să duc minciuna pe drumul dictat de anchetă..." (Vol.66 pag.68).

3. S-au făcut falsuri, schimbîndu-se conținutul unor declarații date de cei anchetați.

- POGONEANU VICTOR in declarația dată la 24 martie 1953 a arătat:

"La începutul lunii octombrie 1946, am dat în-tîlnire in casa D-lui O.NEAMTU prietenilor mei I.MOCIONI STIRCEA și RADU NICULESCU BUZESTI (Vol.3 pag.257,258,261)

Anchetatorul a modificat ulterior declarația in sensul că peste cuvîntul "STIRCEA" a scris "ZILBER" pentru a putea "dovedi" că, și "re-prezentantul" lui PATRASCANU a participat la această întîlnire secretă, deși POGONEANU nu a declarat nici odată așa ceva.

172

- CALMANOVICI EMIL a declarat la 11 februarie 1953 că:
"Dv.domnule anchetator ați trecut în procesul verbal de interogatoriu din 22 oct.1952 că STEFANESCU a cerut la prima întâlnire din 1943 ianuarie ca Partidul Comunist să fie aservit intereselor britanice. Eu nu am declarat aceasta,iar dv.ați trecut aceasta fără ca eu să o fi spus. Eu am semnat totuși textul conceput de dv."
(Vol.23 pag.315).

La 7 aprilie 1955, CALMANOVICI a declarat:

Anchetatorul "mi-a arătat în ianuarie 1953 o declarație a lui MIREL COSTEA din decembrie 1952,cînd MIREL era mort de un an,declarația era deci falsă. În declarație era vorba de data pînă cînd a primit salariul de la Întreprinderea CALMANOVICI. Eu am răspuns că după 23 August eu nu i-am mai plătit nimic și nu pînă la naționalizare cum spusese el. Documentul era fals" (Vol. 168 pag.93).

4. Ascunderea atît față de conducerea Ministerului Afacerilor Interne cît și față de completul de judecată a unor declarații făcute de cei anchetați.

- S-a practicat metoda ca unele declarații,care prin conținutul lor nu erau favorabile versiunii în acuzare,să nu fie prezentate conducerii M.A.I. Astfel de cazuri sînt numeroase. De exemplu, pe declarația din 4 februarie 1953,prin care OVID VLADESCU arată că la locuința sa nu a avut și nu a putut avea loc vreo întâlnire între PATRASCOANU și ION ANTONESCU, s-a scris: "D.O.(din ordin-n.n) nu merge la tradus și nici la tov.Ministru 9.II.1953" (Vol.4 pag.70). De asemenea,pe declarația din 11 februarie 1953 prin care CALMANOVICI imputa anchetatorului că ar fi consemnat,intenționat și din proprie inițiativă,faptele într-un alt mod decît cum le-a relatat el,se află scris: "Nu merge la tov. Ministru,nici la tradus,nici la judecător(Vol.23 pag.315).
- În concluziile sintezei finale întocmită cu prilejul terminării anchetei,se menționează doar în treacă faptul că unii acuzați au negat învinuirile ce li s-au adus ori au retractat unele din declarațiile anterioare;existînd însă temerea că negarea faptelor imputate ori retractarea unor recunoașter s-ar putea produce și în instanță,în sinteză s-a arătat:
"...nu este exclus ca unii dintre ei să se dedea la provocări în timpul procesului... cu toate acestea,folosind cu precizie actuala procedură penală,acuzații pot fi judecați și demascați pe deplin" (Vol.176 pag.175-176).

- In volumele trimise la instanță organele de anchetă n-au introdus acele declarații sau procese verbale de interogatoriu prin care unii din cei arestați au negat săvârșirea unor fapte ori au retractat declarații date anterior, care ar fi putut să infirme învinuirile.

5. Procesul s-a judecat în grabă și s-a încălcat dreptul de apărare al inculpaților.

- Cu ocazia luării interogatoriilor ori la ultimul cuvânt dat inculpaților, nu li s-a permis acestora să facă unele precizări în legătură cu învinuirile ce li s-au adus sau să-și facă o apărare completă, președintele completului de judecată întrerupându-i în mod frecvent și chiar interzicându-le să mai vorbească (Vol.17 pag.206, 213-216, 224, 280, 284; Vol.18 pag. 335-340, 349).

x

O problemă importantă care se desprinde din studiul materialelor este și aceea că, folosirea unor metode nepermise în anchetarea celor arestați pentru a smulge declarații precum și aluziile directe sau indirecte pe care ancheta le-a făcut referitoare la necesitatea acuzării cu orice preț a lui LUCRETIU PATRASCANU și REMUS KOFLER a creat în mintea unor arestați convingerea că acest curs al anchetei este acceptat de conducere ca urmare a dezinformării pe care ancheta a făcut-o sau este chiar indicat de undeva de sus de la conducerea partidului.

Notă de la

Așa se explică de ce CALMANOVICI EMIL în anul 1955 a trimis din închisoare o scrisoare lui HARTHSTEIN EMIL din București prin care i-a cerut să multiplice un memoriu al său anexat la scrisoare și să le trimită tuturor membrilor Comitetului Central al Partidului, mai puțin lui GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ și CONSTANTIN PIRVULESCU (Vol. 168 pag. 366).

EMIL CALMANOVICI, de profesie inginer, a fost proprietarul unei întreprinderi de construcție. A luat contact cu P.C.R. încă din anul 1934 și a devenit membru de partid în anul 1937. Începând din acest an el a activat în cadrul Comisiei Central Financiare a partidului, aducând o contribuție însemnată la activitatea desfășurată de aceasta. Personal a donat partidului sume de bani importante. Astfel, în anul 1943 el a donat suma de 8.400.000 lei,

iar în anul 1944, 12.200.000 lei. De altfel, el a pus la dispoziție aproape întregul venit al întreprinderii sale, ținând la dispoziția partidului toată averea sa (Vol.49 pag.230). După 23 August 1944, a salarizat în cadrul întreprinderii sale pe unii activiști de partid, în 1946 a predat partidului partea sa de proprietate dintr-un bloc de la Snagov precum și șase apartamente în care s-au mutat activiști de partid, iar ulterior în iarna 1946-1947, a predat partidului și întreprinderea sa de construcție împreună cu suma de un miliard lei (Vol. 168 pag.66; Vol.175 pag.24). De asemenea, soția lui CALMANOVICI a lucrat pentru serviciul nostru secret de informații începând din toamna anului 1944 iar locuința lor, în perioada 1944-1945, a fost folosită de tovarăși din conducerea Partidului în scopul îndeplinirii unor misiuni de mare importanță. Astfel, în februarie 1945, soția lui RADESCU a fost adusă de cîteva ori la locuința lui CALMANOVICI pentru ca prin ea să se facă presiuni asupra soțului ei, care era președinte al Consiliului de Miniștri (Vol. 168 pag. 17, 84; Vol. 23 pag. 54).

Fiind arestat în anul 1951, timp de un an și jumătate CALMANOVICI a negat constant că ar fi desfășurat vreo activitate de spionaj sau că ar ști de vreo astfel de activitate desfășurată de PATRASCANU. Toate declarațiile date de el în această perioadă se coroborează cu relatările celorlalți învinuiți. Ulterior, așa cum rezultă din memoriile sale, exercitându-se asupra sa, presiuni fizice și morale, sugerîndu-i-se ceea ce trebuie să spună și făcîndu-i-se diferite promisiuni, s-a reușit să se obțină de la el cîteva declarații în care se învinuia pe sine, pe PATRASCANU și pe alții de a fi fost agenți ai spionajului anglo-american. Aceste declarații au fost în întregime și vehement retractate în instanță. Dîndu-și seama de situația în care se afla, el a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a aduce cazul său la cunoștința conducerii partidului, trimițînd în acest scop un mare număr de memorii. Neobținînd vreun răspuns la memoriile trimise, în anul 1955, din închisoare, a trimis unui prieten al său un memoriu, în care arăta că procesul lui nu este altceva decît o înscenare, cerîndu-i să difuzeze memoriul membrilor Comitetului Central. El a mai cerut ca în cazul cînd nu se va obține nici pe această cale vreun rezultat, să fie anunțați președinții P.S.D. din Peninsula Scandianică pentru ca aceștia, împreună cu conducerea partidelor comu-

niste din țările respective, să facă demersuri pe lângă conducerea P.C.R. și Biroul Informativ al Partidelor Comuniste și Muncitorești apelându-se eventual și la proletariatul internațional - pentru revizuirea situației comuniștilor și socialistilor despre care arăta că au fost condamnați pe nedrept în țară la noi (Vol.168 pag. 375-379).

În primăvara anului 1955 dându-se sarcina de a se examina memoriile făcute de Calmanovici, s-a stat de vorbă cu acesta. Cu acest prilej, în loc să se cerceteze realitatea celor susținute de CALMANOVICI prin memoriile sale, a fost anchetat în legătură cu modalitatea de transmitere din închisoare a memoriilor sale și cu faptul că s-a adresat străinătății (Vol. 168 pag. 1 - 3). Cu toate acestea, s-a tras concluzia că el a fost condamnat în mod just. Ulterior, CALMANOVICI a declarat în două rânduri greva foamei, iar la începutul lunii martie 1956, a decedat prin insuficiență cardiovasculară, care a survenit în urma slăbirii organismului (Vol.165 pag.6).

Un alt exemplu îl constituie cazul lui NICOLAE BETEA. După condamnare, el a făcut mai multe memorii arătând permanent că este nevinovat și aceasta o poate dovedi, dar că probele sale de neculpabilitate "sînt intime și de nedespărțit legate de secrete de partid și de stat", "Posed dovezi (spune el n.n.) că persoane din Partid - nu Partidul - au împiedicat direct sau indirect, printr-un mijloc sau altul, stabilirea adevărului" (Vol.180 pag. 119, 104) . El a mai adăugat că înțelege să răspundă cu viața în cazul în care susținerile sale nu se vor adeveri.

Cu toate acestea, memoriile sale nu au avut nici o urmare, el nu a fost chemat de nici un organ pentru a i se cere să dea explicații și să dovedească afirmațiile sale, și a executat în întregime pedeapsa de 10 ani muncă silnică la care fusese condamnat, fiind pus în libertate în cursul anului 1958.

X

X X

Din documentele studiate rezultă că PATRASCANU a avut anumite nemulțumiri personale în legătură cu modul cum era apreciat la partid și folosit în muncă.

- Fiind internat în lagărul de la Tg.Jiu la 2 ianuarie 1943, PATRASCANU a constituit un colectiv format din trei comuniști prinure care și el - care discuta săptămînal cu conducerea lagărului cererile și nevoile comuniștilor internați. Acest colectiv

în cadrul căruia LUCRETIU PATRASCANU avea un rol principal a fost desființat după venirea în lagăr a lui GHEORGHIU DEJ, ceea ce i-a produs nemulțumiri.

În legătură cu aceasta, LEOVEANU SERBAN, fostul comandant al lagărului Tîrgu Jiu, a declarat la 6 noiembrie 1953 că:

"După desființarea delegației PATRASCANU era mereu agitat și preocupat. Mă întrebându-l că de ce nu mai vine pe la mine, PATRASCANU mi-a răspuns că el nu mai are nici un rol, deoarece delegația a fost desființată, iar conducerea comunistilor din grupa II-a a luat-o Dl. GHEORGHIU DEJ, care este muncitor și simpatizat mai mult de internații din grupa doua. Cu altă ocazie PATRASCANU mi-a mai spus că la început a avut unele neînțelegeri cu Dl. GHEORGHIU DEJ, însă acum lucrurile s-au liniștit. Dl. GHEORGHIU DEJ este recunoscut de toți ca șef iar el (PATRASCANU) își vede de treburile lui" (Vol. 6 pag. 221).

Că PATRASCANU a avut nemulțumiri, după venirea lui GHEORGHIU DEJ în lagăr, reiese și din aceea că el ulterior a discutat cu soția spunându-i că a simțit rivalitate din partea lui GHEORGHIU DEJ. În legătură cu aceasta ELENA PATRASCANU a declarat:

"El mi-a vorbit despre un conflict cu OVIDIU (al cărui conținut nu-l țin minte) și mi-a relatat de asemenea întâlnirea cu tovarășul GHEORGHIU DEJ. Atunci mi-a vorbit despre impresia pe care a avut-o atunci aceea a unui sentiment de rivalitate din partea tov. GHE. DEJ, pe care ANDREI a încercat să-l atenueze cât mai mult, dar că nu a reușit totuși din cauza incapacității lui (adică a lui ANDREI) de a nu fi slugă și de a estompa în întregime (Vol. 87 pag. 48).

Într-un referat sinteză al organelor de anchetă din 3 mai 1950 se arată printre altele:

"Semnificativ este și faptul că în anul 1943, aflându-se în lagărul de la Tg. Jiu, a încercat să-și atragă o serie de tovarăși pentru a forma o clică opoziționistă, cu scopul de a diminua autoritatea tov. GHEORGHIU DEJ. Faptul că acest lucru se petrecea într-un moment, în care se punea problema unor tovarăși din lagăr, în vederea pregătirii loviturii de stat,

dovedește că încă de pe atunci P. încerca să recrutesc elemente cu ajutorul cărora să poată prelua mai târziu conducerea". (Vol. 12 pag. 308)

Pasaajul citat este adnotat de GHEORGHIU DEJ în felul următor:

"P.s-a pronunțat împotriva acțiunii de înlăturare a lui FORIS și grupului acestuia. El califică această acțiune de "fracționism" - "că el nu se amestecă, deoarece această acțiune miroase a fracționism".

"După 23 August 1944 când cei trei tov. care alcătuiau conducerea provizorie îi dăduse lui FORIS muncă (agit.-prop.) PATRASCANU n-a schițat nici cel mai mic gest de împotrivire. Nu-i exclus să fi avut chiar contact cu FORIS" (Vol. 12 pag. 307 verso).

- Nemulțumirile lui PATRASCANU s-au manifestat și în legătură cu modul cum a fost apreciat rolul său în pregătirea și desfășurarea actului de la 23 August 1944, ceea ce rezultă atât din declarațiile sale cât și ale soției.

- "Am fost surprins când în aprilie sau mai (1944) - BODNARAS mi-a comunicat hotărîrea transmisă de tovarășul GHEORGHIU, din lagăr că eu să nu fac parte din Secretariat. Am acceptat însă această hotărîre. În momentul în care însă se apropia legalizarea Partidului iar eu eram reprezentantul Partidului în toată munca pregătitoare a lui 23 August - am socotit că ar fi normal ca să se formeze un C.C. restrîns, din cinci tovarăși - eu făcînd parte din acest organ. Mi-am susținut și verbal acest punct de vedere - care însă n-a fost acceptat. M-am supus hotărîrii majorității și mi-am continuat munca" (Vol. 1 pag. 62).

"După venirea tovarășei ANA și a lui LUCA în țară, într-o zi, când eram în mașină, pe fugă, ANA îmi anunță că s-a constituit un Comitet Central restrîns din cinci tovarăși din care eu nu făceam parte. N-am făcut nici o observație ANEI - dar am găsit procedeul cel puțin - neobișnuit. Mi-am dat seama însă că este vorba de o măsură provizorie pînă la o Conferință sau Congres al Partidului. Totuși această măsură și mai ales, forma în care mi-a fost comunicată m-a jignit. Nu pot să ascund acest lucru. Socoteam că în fond și formă era o desconsiderare a mea din partea ANEI și a celorlalți tovarăși" (Vol. 1 pag. 62/2).

178

- "Din acea epocă ca atitudine antipartinică aş avea doar de relatat întâi că ANDREI îşi atribuia un rol hotărîtor în acţiunea de la 23 August, spunînd că el este motorul ei şi că şi după 23 August el era de această părere, uitînd că el nu a fost decît mandatarul Partidului în pregătirea şi executarea loviturii de stat propriu-zisă..." (Vol. 87 pag. 156).

PATRASCANU a afirmat că s-a acţionat pentru ca trespresă preza să treacă sub tăcere persoana lui, aportul său la realizarea anumitor acţiuni hotărîte de partid. A simţit că există o nejustificată atitudine de răceală faţă de el şi tendinţă de izolare din partea membrilor conducerii partidului.

"A venit 7 Noiembrie 1944. Începînd din acea zi, timp cred de două luni - numele meu a dispărut din "Scinteia". Ba odată, într-o notiţă, se vorbea despre Dl. Ministru L.P. Atunci am făcut o scrisoare "Scintei" şi am predat-o Secretariatului s-o trimită redacţiei. De fapt am vroit să provoc o discuţie. Si discuţia a avut loc - cred în decembrie sau ianuarie 1945 - în care ANA a încercat să-mi explice că este la latitudinea organului de conducere pe cine să popularizeze şi în ce formă şi pe care nu. În toate aceste măsuri eu am văzut o atitudine netovărăşască - neprietenească faţă de mine. Reacţiunea mea a fost nesăbuită, am socotit că faptul de a avea popularitate "jeneză" pe unii tovarăşi"

"Acestei reacţiuni nesăbuite se datoreşte faptului că mă simţeam de prisos, cînd mă duceam la C.C. De aici drumurile mele rare la C.C.; venind cînd eram chemat sau cînd aveam o comunicare importantă de făcut" (Vol. 1 pag. 62/2).

"Formarea noului C.C., prin octombrie sau noiembrie 1944 şi tăcerea "Scintei" în ce priveşte activitatea sau persoana mea au coincis. Si prima şi a doua au devenit imediat obiect de discuţii publice" (Vol. 1 pag. 73).

- LUCRETIU PATRASCANU şi-a manifestat nemulţumirea că nu a fost atras la muncă de partid iar la Conferinţa Naţională a P.C.R. din 1945 a fost atacat prin surprindere.

În acest sens el declară:

279

"Când a venit pregătirea Conferinței din 1945, faptul de a nu fi fost atras în nici un fel - la munca pregătitoare - mi-a creat multe zile și nopți pline de supărare și năduș" (Vol. 1 pag. 56).

"Între timp, fusese Conferința Partidului din noiembrie 1945, Pînă la sfîrșitul lucrărilor Conferinței nu s-a făcut nici o critică, nici a muncii mele la Minister, nici în general, asupra activității mele. Și de odată, ca o surpriză, cînd GHEORGHE APOSTOL m-a propus pentru C.C., m-a recomandat ca pe "un avocat" apărător în procesele muncitorești sub vechiul regim, că nu mi-am făcut datoria ca Ministru de Justiție - totuși mă propune pentru C.C. Am rămas, mai întîi mult de indignare. Nimeni din Prezidiu n-a luat cuvîntul. Și s-a trecut mai departe, la alte propuneri. Atunci, într-o sală alăturată am avut o ieșire reproșînd tovarășilor - era ANA, GHITA, TEO și BODNARAS - întreaga lor atitudine și făcîndu-l în parte răspunzător pe BODNARAS de atmosfera creată mie" (Vol. 1 pag. 64).

"Rămîn la convingerea, pe care am avut-o și atunci, pe care o am și acum, că începînd din chiar toamna anului 1944, nici tov. ANA nici LUCA sau GHEORGHIU DEJ n-au voit nici să lucreze cu mine nici să mă atragă la o muncă efectivă de partid. Plasea începutul acestei atitudini negative în chiar toamna anului 1944 - atunci cînd, pe de o parte a existat la mine o sinceră și totală dorință de a găsi toate căile care să facă o muncă comună posibilă, pe de altă parte atunci cînd diferențe politice nu au existat - toți începînd o muncă nouă, cu dorința de a servi cît mai bine Partidului și luptei pentru socialism. Începînd de atunci și foarte multă vreme pe urmă - atitudinea tovarășilor care conduceau efectiv Partidul a fost de a scăpa de mine, de a mă ignora, de a mă transforma într-un om suportat - dar nu un tovarăș, cu care vrei efectiv să lucrezi. Am avut - și nu o singură dată - sentimentul că sînt considerat inutil și tot tratamentul era - fără îndoială nu voit - dar rezultatul era același - de a începe să mă consider eu însumi, în cercul tovarășilor din conducere, ca un om de prisos. Ce a determinat pe tov. ANA, LUCA sau GHEORGHIU DEJ la o asemenea atitudine, în toamna anului 1944 și mai pe urmă, atitudine care a culminat cu cele petrecute la Conferința P.C.R.-ului din octombrie 1945, nu știu. Întrebarea pe

care mi-o pun și ea este valabilă și pentru anul 1946-1947, este următoarea: dacă de la început sau mai târziu tovarășii au avut să-mi reproșeze deviații politice sau unele trăsături personale, unele atitudini personale, cu care nu erau de acord, pentru ce n-au urmat calea unei discuții serioase, fundamentale, în spirit tovarășesc, utilizând critica și autocritica - ci totdeauna am fost pus în fața unor atacuri care plesneau totdeauna, ca o bombă, pe neașteptate?" (Vol.1 pag.111).

"Chestiunea de la Congres însă m-a imbelnăvit. Atunci am hotărât să cer să fiu scos din C.C. și să părăsesc Ministerul. În urma unei discuții cu tov. SUSAIKOV - căruia i-am împărtășit necazurile mele și intenția mea - am renunțat la ambele demisii și m-am întors la ședința C.C. Tot atacul l-am pus în seama hotărârii pe care tovarășii o luaseră de a nu face parte din Biroul Politic.

M-am simțit nedreptățit și profund jignit și timp de trei săptămâni n-am mai trecut pe la C.C. Nimeni nici nu m-a chemat în acest timp" (Vol.1 pag.64).

"Aceasta a fost atmosfera în care m-am mișcat în anii 1945-1946. În ultimul an 1946 am fost atras la munca B.P. și anume să-i țin locul lui VASILICHI care era plecat în concediu. Cu toată repetata cerere a mea să mi se dea muncă de partid - și am crezut chiar "deși om în loc" în B.P. voi avea muncă de Partid - așteptările mele au fost zadarnice" (Vol.1 pag.65).

O altă nemulțumire a lui PATRASCANU a fost în legătură cu rolul lipsit de importanță, care i s-a atribuit în timpul Conferinței de Pace de la Paris, el apreciind că prezența sa a fost formală, nefiind consultat, ceea ce i-a lăsat impresia că nimeni nu are nevoie de el.

- În legătură cu aceasta, PATRASCANU a declarat:

"La Paris, în timpul Conferinței de Pace, aceeași izolare a mea a continuat. Treceau zile fără să văd un tovarăș, pentru că nimeni nu mă căuta și nimeni nu avea nevoie de mine. Aici, rămas singur și având timp de gândit - mi-am dat seama că așa nu mai merge și trebuie să forțez o atitudine față de mine și eu la rândul meu să iau o atitudine" (Vol.1 pag.65/2)

ELENA PATRASCANU și BEIU ZILBER confirmă și ei acest lucru declarând:

"La Paris, la Conferința Păcii în vara lui 46, ANDREI a simțit din nou din partea tov.GHE.DEJ o atitudine de răceală care l-a jignit. Il durea foarte mult faptul, că tov.GHE.DEJ se izolase la Paris de el, că nu se sfătuia cu dînsul, astfel încît ANDREI se simțea acolo foarte singur" (Vol.87 pag.62).
"Cînd am fost la Paris, cu ocazia unui interviu ce trebuia pregătit am avut impresia că între DEJ și PATRASCANU lucrurile merg cu scrișneli din dinți" (Vol.37 pag.454).

- PATRASCANU și-a manifestat nemulțumirea pentru faptul că deși în 1947 a fost cooptat ca membru al Biroului Politic și personal s-a străduit să participe activ la munca de partid, a simțit că din partea celorlalți tovarăși din Conducerea Partidului a continuat tendința de a-l menține în izolare. În acest sens el a declarat:

"Începînd din 1947, am încercat și în raport cu tovarășii din conducere să-mi schimb atitudinea, să ignorez anumite gesturi care continuau să se producă, atitudini care se luau atunci cînd era vorba de mine. Am încercat să strîng relațiile personale cu unii tovarăși. Am parvenit să-mi îmbunătățesc și starea mea de spirit - în acest domeniu - și aceste relații. Au dispărut însă la mine vechile rezerve, am căpătat eu încredere în tovarăși - verbesc din punct de vedere personal și chiar față de acei tovarăși ca ANA și TEO pe care îi simțeam cel mai aproape? Nu deplină. În orice caz nu acea încredere care să mă facă, atunci cînd a căzut pe capul meu chestia cu BETEA - să mă duc să le povestesc cele petrecute. Cînd, la începutul lui 1948, am observat din nou o răceală din partea tovarășilor - ceea ce a constituit pentru mine o dureroasă surpriză - am fost din nou pornit să judec că toate încercările făcute de mine, în acest domeniu, au dat greș" (Vol.1 pag.113).

"Pentru că una din criticile pe care GITA mi le-a adus la Paris era că vin rar la C.C., în tot cursul anului 1947 am căutat să țin o legătură cît mai strînsă cu tovarășii care lucrau în Secretariat și pot afirma că dacă nu zilnic, dar de trei - patru ori pe săptămînă eram de astă dată la C.C. De cele mai multe ori o găseam acolo pe ANA, dar și pe alți tovarăși.

De cîteva ori - jumătate în glumă, jumătate în serios - i-am făcut reproș ANEI că "N-are nici odată nevoie de luminile mele" pentru că rezultate concrete ca o atragere a mea la

o muncă de partid n-au dat nici aceste vizite la C.C. Totuși eu le-am continuat mai asidui la începutul anului - mai rare apoi. Dar în orice caz, cu mult mai multă frecvență decât în 1945 sau 1946.

Am căutat în cursul anului 1947 să invit, de câte ori am putut, pe tovarăși la mine acasă și când a fost gata Snagovul, la Snagov. Unii au venit, unii au refuzat sau nu au răspuns, totuși eu am păstrat aceeași linie de conduită, pe care mi-o impusesem după Paris" (Vol.1 pag.123).

"De anul nou 1947, deși tovarășa mea era în munți, unde am plecat și eu de zilele Crăciunului, eu m-am întors în București ca să pot fi de revelion cu tovarășii. N-am fost, în adevăr, invitat nicăieri, i-am telefonat tov.BODNARAS, unde merge el, dar nu știu ce mi-a răspuns. Până la urmă însă aflând că toți tovarășii vor fi la ANA, m-am dus și eu fără invitație. Si am făcut foarte bine că nu m-am formalizat de lipsa unei invitații personale" (Vol.1 pag.122-123).

"Si de odată la începutul anului 1948 s-au petrecut câteva fapte care din nou m-au tulburat profund. Rezerva ANEI de a mă lua la Budapesta, deși era evident că deoarece fusese aici Ministrul Justiției maghiar, trebuia să întorc vizita; faptul că în Comisia pentru Constituție n-am fost desemnat, deși Ministru de Justiție în funcțiune; din nou o atmosferă glacială în B.P.; apoi cu ocazia venirii tov.DIMITROFF pe care îl cunoșteam din 1922, cu care lucrasem la Berlin în 1930-1932, pe care îl văzusem și cu care fuseseam împreună la Moscova în 1934 - ignorarea mea completă din partea lui (am fost sigur în urma unei sugestii venite de la tovarășii noștri din conducere) - toate acestea au produs la mine din nou descurajare.

Atunci m-am dus în această frământare la tov.KAVTARADZE și în discuțiile cu RAIEA și cu alți apropiați ai mei, mi-am manifestat părerea că nu voi mai face parte nici din viitorul guvern, nici din B.P.

Totuși de această dată, mai mult decât în trecut, doream din toată inima să capăt muncă de partid. Simțeam nevoia, ca un fel de real ajutor pentru mine, pentru verificarea mea proprie, pentru a da putință altora să mă verifice, mai profund, mai amănunțit, să muncesc la Partid, fiind sigur nu numai că voi putea depune o muncă utilă partidului că eram gata să

depun o muncă cu toată râvna și toate capacitățile mele, de aceasta eram convins, dar în același timp să pun capăt și tuturor acestor frământări, cu caracter personal, care din nou începuseră să mă paralizeze și să mă descurajeze" (Vol.1 pag.60-61).

Pe linia celor arătate mai sus menționăm și faptul că imediat după reținerea sa, în aprilie 1948, cu prilejul zilei de 1 Mai, PATRASCANU a adresat o scrisoare către toți membrii Secretariatului Partidului în care se arată:

"Azi când muncitorimea, și cu ea întreg poporul sărbătorește ziua de 1 Mai într-o Românie pe care am visat-o în tinerețe și pentru înfăptuirea căreia, cu toate puterile mele, am luptat o viață întreagă - eu măsoar de la un capăt la altul camera unei închisori, exact cum făceam, cu ani în urmă, la Văcărești, la Brașov sau Jilava.

Se împlinesc peste scurt timp 29 de ani de când am intrat în rândurile P.C. În acest lung șir de ani, de neîntreruptă activitate am putut de multe ori greși, avea slăbiciuni în muncă, chiar abateri. Dar de nimeni și nici odată n-au fost puse la îndoială cinstea mea de comunist, devotamentul meu față de P., dorința și străduința mea de a urma fără șovăire linia P. nostru.

Si acum, sub noianul unor informațiuni de multă vreme ticluite - rezultatul unei evidente provocări - sint pus în situația de astăzi. Nu voiesc să-mi micșorez vina de a fi fost lipsit de vigilență față de unii oameni cu care am venit în contact și de a fi discutat unele chestiuni care mă priveau, dincolo de cadrele P. Dar numai atât. Eu vă rog ca tovarăși dintre care cu unii am început activitatea mea în P. să judecați cu obiectivitate faptele, să cîntăriți, fără idei preconcepute, materialul adus în discuție și să nu luați o hotărîre care ar avea ca urmare nu numai distrugerea mea morală, ci și cea fizică. În Secretariat sint tov. care în 1939 au împiedicat să se comită o nedreptate contra mea - ca membru de P. - din partea unor oameni dovediți apoi dușmani ai mișcării. Grelele încercări din ultimile două luni și mai ales, din ultimile zile, plătite cu mari suferințe și morale și fizice, precum și întreaga discuție care a avut loc m-au învățat multe, foarte multe lucruri.

Am intrat în P.C. călăuzit de învățăturile lui Lenin, care în împrejurările diferite prin care nu o singură dată am trecut

mi-au dictat atitudinea și mi-au stat în apărare. Aceste învățături mă conduc și astăzi; în ele cred ne-strămutat și în clipa de față. De aceea nici un moment nu m-am lăsat cuprins de demoralizare și nimic din convingerile mele și din tăria mea sufletească nu s-a clintit, după cum întreagă și fără rezerve este încrederea mea în conducerea partidului. Am cerut să mi se dea muncă de P. Aceeași cerere o fac și acum prin această scrisoare P. și conducerea lui au putința să controleze activitatea și atitudinea mea - nu după vorbe, ci după fapte. Este singurul lucru pe care îl cer" (Vol. 10 pag. 399 și verso).

x

x x

Din materialul documentar examinat, inclusiv recunoașterile lui LUORETIU PATRASCANU, reese că acesta în activitatea desfășurată pe linie de partid și de stat, a avut multe lipsuri și a manifestat unele trăsături de caracter negative, oglindite în atitudinea și comportarea sa.

Astfel, după 4 aprilie 1944, PATRASCANU, primind sarcina să se ocupe de unele aspecte ale pregătirii insurecției armate, a pretins să fie cooptat în Comitetul Central restrîns al partidului și a fost nemulțumit atunci cînd i s-a comunicat că aceasta nu se va realiza.

După 23 August 1944, a fost nemulțumit pentru faptul că deși, inițial, a fost singurul ministru comunist în guvern, el nu a făcut parte din Comitetul Central al partidului pînă la Conferința Națională din 1945.

Ulterior, fiind ales membru al Comitetului Central era nemulțumit că nu face parte din Biroul Politic.

Dorința lui PATRASCANU de a obține popularitate rezultă și din următoarele împrejurări:

- imediat după 23 August 1944 a dat la tipar cărțile scrise de el în perioada 1942-1943, fără a avea în prealabil aprobarea partidului. Este adevărat că în paralel el a dat lucrările sale spre a fi avizate la partid dar aceasta a avut mai mult aspect formal,

intrucit lucrările erau deja sub tipar. Așa se explică că lucrarea lui "Problemele de bază ale României" a fost tipărită și difuzată înainte de a se fi primit vreun răspuns de la partid. (Vol. 10 pag. 422-423):

- cu prilejul alegerilor din anul 1946, LUCRETIU PATRASCANU, fără știrea partidului, a obținut de la industriașul RADU XENOPOL suma de o sută milioane lei pe care a folosit-o pentru popularizarea sa în campania electorală la Arad unde era candidat (Vol. 5 pag. 3-5; Vol. 14 pag. 136).

Tot astfel a procedat și în alte împrejurări când a întreprins unele acțiuni deosebit de importante, fără a avea aprobarea prealabilă a conducerii de partid și fără a informa ulterior. Astfel:

- în vederea rezolvării crizei din anul 1945 dintre fostul rege și guvernul GROZA, LUCRETIU PATRASCANU - din proprie inițiativă a propus - în cadrul discuțiilor cu unii reprezentanți ai partidelor "istorice" - ca aceștia să sugereze la palat ideea numirii lui ca președinte al Consiliului de Miniștri în mod provizoriu;
- în anul 1946, cu prilejul judecării și condamnării marilor criminali de război, RADU XENOPOL i-a sugerat lui PATRASCANU ideea de a interveni ca EUGEN CRISTESCU, fostul șef al Serviciului secret de informații - condamnat la moarte de tribunalul poporului - să nu fie executat, deoarece acesta ar fi putut să dea relații în legătură cu rețeaua engleză de spionaj din țara noastră. LUCRETIU PATRASCANU și-a însușit sugestia, l-a trecut pe EUGEN CRISTESCU pe lista cu

286

cel propuși să li se comute pedeapsa, dar n-a informat despre aceasta organele competente să efectueze ancheta (Vol. 5 pag. 109; Vol. 2 pag. 276 - 277).

Deși cele arătate constituie abateri grave de la linia partidului, din documente nu reiese însă că LUCRETIU PATRASCANU ar fi acționat în mod fracționist, că ar fi încercat să asocieze și pe alții din partid la acțiunile sale personale.

După 23 August 1944 a discutat numai în cercul de prieteni o parte din nemulțumirile pe care le avea.

x
x x

Poziția lui LUCRETIU PATRASCANU la anchetă și în fața instanței de judecată.

Din materialul documentar, studiat, rezultă că după Congresul partidului din februarie 1948, în urma unor discuții avute cu TEODOR GEORGESCU și IOSIF BANGHEU și plecând de la criticile ce i-au fost aduse la Congres, LUCRETIU PATRASCANU a supus unui examen autocritic întreaga activitate desfășurată de el în ultimii patru ani; el a încercat să justifice unele din lipsurile sale, ori să le minimalizeze, dar în general s-a referit la toate aspectele negative din activitatea sa, cu excepția propunerilor de a fugi din țară ce i s-au făcut.

Astfel, în declarația dată la 20 martie 1948, recunoaște că unele pasagii din discursurile sale puteau fi interpretate ca având caracter naționalist-șovin, că n-a dovedit fermitate în acțiunea de epurare a magistraturii și a manifestat slăbiciuni pe linia unor sarcini puse justiției ca de pildă lupta împotriva speculei și sabotajului, unele procese ale criminalilor de război și aplicarea legilor antirasiale, precum și că și-a exprimat, în afara partidului, față de unii intimi ai săi, unele nemulțumiri personale în legătură cu situația sa în partid (Vol. 10 pag. 423-429).

Către sfârșitul anului 1949 - începutul anului 1950, în timp ce era anchetat la S.S.I., LUCRETIU PATRASCANU, printr-o

serie de declarații, a condamnat personal unele fapte săvârșite de el, considerându-le antipartinice și chiar dușmănoase.

Astfel, într-o declarație dată la 2 decembrie 1949, printre altele, el spune:

"Nepartinică a fost toată purtarea mea atunci când BETEA a venit și mi-a propus să plec în străinătate și eu am ascuns acest fapt tovarășilor. Mai mult, a fost un act dușmănos atât față de partid cât și față chiar de regimul nostru că atunci când am aflat că MANUILA, ale cărui legături cu MANIU îmi erau cunoscute... eu nu l-am denunțat, ci din comoditate personală, când am văzut posibilitatea pe calea unei plecări a lui BETEA în străinătate cu el, să scap de acesta din urmă, am ascuns această pregătire de plecare...

Nepartinice au fost toate ieșirile mele, prin manifestări de supărare, în fața unor cunoscuți personali, prieteni care îmi veneau în casă" (Vol. 14 pag. 50).

Declarații asemănătoare a dat în aceeași perioadă în legătură cu diverse probleme, cum ar fi: concepțiile sale în ce privește "tempoul și formele luptei de clasă în epoca de după 23 August 1944", în activitatea desfășurată la Ministerul Justiției, atitudinea și comportarea sa față de unii tovarăși cu care a lucrat în Comitetul Central al Partidului, și altele. (Vol. 1 pag. 106 - 114, 127 - 129, 135 - 139, 286).

Mai târziu, la insistențele anchetatorului său, fiind întrebat în legătură cu împrejurările în care s-a manifestat pe o poziție naționalistă, LUCRETIU PATRASCANU afirmă prin a califica și condamna faptele sale, după cum urmează:

"Prin atitudinea și manifestările mele politice, obiectiv și în fapt am servit interesele reacțiunii de la noi din țară. De aici au urmat o serie de manifestări și atitudini antipartinice pe care le-am ascuns partidului" (Vol. 2 pag. 381) (În același sens, Vol. 2 pag. 335 și 386).

Ulterior, în perioada când organele de anchetă insistau ca LUCRETIU PATRASCANU să recunoască că a avut legături

cu siguranța burghezo-moșierească și că a desfășurat activitate de spionaj în favoarea anglo-americanilor, el, negînd asemenea fapte, a început să revină și asupra unor declarații date anterior.

La interogatoriul de la 24 aprilie 1951 a avut loc următoarea discuție între anchetator și PATRASCANU:

"INTREBARE: de ce respingi d-ta declarațiile care te acuză și care stabilesc faptele și întîmplările cum au fost ele în realitate?

RASPUNS: eu nu resping nici una din declarațiile care stabilesc faptele și întîmplările care mă acuză, dacă sînt adevărate și pe care le recunosc în întregime, dar resping declarațiile și afirmațiile neadevărate"

.....
"INTREBARE: în cine ai d-ta încredere și pe a cărui cuvînt poți conta?

RASPUNS: după experiența făcută în ultimii doi ani, nu mai am încredere absolut în nimeni pe lume. Nici într-un fel de prieteni - de altfel nu am prieteni - și nici într-un fel de cunoștințe, și chiar rude din cele mai apropiate" (Vol. 2 pag. 24).

.....
"INTREBARE: d-ta te porți dușmănos față de anchetă, deoarece citatele de mai sus au fost reținute de anchetă.

RASPUNS: eu mă comport veridic, în conformitate cu adevărul. Alt răspuns n-am" (Vol. 2 pag. 23-26).

La încercarea anchetatorului de a obține, fără nici o explicație, recunoașterea lui PATRASCANU că înainte de 25 August 1944 a avut întîlniri cu PIKI VASILIU de la Interne, acesta a declarat următoarele:

"Subsemnatul LUCRETIU PATRASCANU, la întrebarea pusă de anchetă și formulată astfel: "Cînd, unde și în ce împrejurări te întîlneai cu PIKI VASILIU și ce ați discutat" declar că în ciuda atenției atrasă de anchetă, de a răspunde exclusiv la întrebarea pusă și a nu introduce alte elemente în întrebare

deoarece sînt obligat conform legii de a rîspunde exclusiv la întrebarea pusă, eu socotesc că trebuie să mă abat de la rîspuns și să introduc următoarea frază: "am comunicat acest lucru și toată discuția, noii conduceri a Partidului". La toată insistența anchetei eu am refuzat a rîspunde exclusiv la întrebarea pusă".

La un alt interogatoriu, anchetatorul i-a spus lui PATRASCANU că are atitudine dușmănoasă față de organele de anchetă prin faptul că nu recunoaște unele fapte, la care acesta a rîspuns: "Nu există nici un fel de act criminal sau fapte criminale în activitatea mea. Dacă ancheta are asemenea acte, să mă trimită în judecată"

La proces, PATRASCANU a refuzat, în mod categoric, să propună martori, să-și aleagă un apărător și a renunțat chiar la apărătorul desemnat din oficiu.

El a refuzat de asemenea să rîspundă la interogator iar atunci cînd unii din coacupați au avut ultimul cuvînt a intervenit de cîteva ori, manifestîndu-și disprețul în legătură cu unele afirmații făcute de aceștia (Vol. 17 pag. 49, 321, 353).

Dîndu-i-se ultimul cuvînt, PATRASCANU a refuzat să se apere, declarînd următoarele:

"N-am de spus nimic, decît că sculp pe acuzațiile care mi se aduc".

Președintele completului de judecată, atrăgîndu-i atenția că aceste cuvînte constituie o insultă și că se dă în spectacol, PATRASCANU a strigat:

"Da, lasă să mă dau, viața mea e scurtă, dar sînt oameni care o să urmărească această porcărie" (Vol. 18 pag. 354).

x

x x

Acestea sînt principalele aspecte care au rezultat din materialul documentar studiat.

Există dovezi certe că L. PATRASCANU a încălcat unele norme ale disciplinei de partid și de asemenea unele legi ale statului prin aceea că a deținut aur și valută și că nu a denunțat pregătirile unor persoane de a fugi din țară.

Nu sînt însă dovezi care să justifice pedeapsa capitală ce i s-a aplicat; declarațiile care au stat la baza acestuia nu sînt verosimile, au fost obținute după mulți ani de anchetă, nu se

coroborează între ele, iar marea majoritate a celor care le-au dat, ulterior retractându-le, au susținut că le-au fost emulse prin constrângere.

Pentru deținerea ilegală de aur și valută legea prevedea o pedeapsă între 5 și 25 de ani închisoare, pentru nedeținerea pregătirilor unor persoane de a fugi din țară, o pedeapsă între 3 luni și 1 an închisoare.

În condițiile concrete în care PATRASCANU a săvârșit infracțiunea de deținere ilegală de aur și valută, adică obținerea acestora în perioada când deținerea lor nu era interzisă, cantitatea mică pe care a avut-o (cca. 50 monezi aur) și faptul că el n-a traficant aceste valori, puteau determina instanța să acorde circumstanțe atenuante, coborînd astfel pedeapsa sub minimul de 5 ani prevăzut de lege.

Precisăm însă că pentru aceste fapte PATRASCANU nici nu a fost trimis în judecată.

X

X X

În cazul în care conducerea partidului apreciază că este necesar a se stabili motivele care au determinat colectivele de anchetă și de judecată să acționeze într-un mod atât de necorespunzător, ar fi indicat să se discute cu următoarele persoane care ar putea aduce lămuririle necesare, cu mențiunea însă, că în această situație, secretul asupra reexaminării acestui caz n-ar mai putea fi asigurat:

1. PINTILIE GHEORGHE

- Împreună cu consilierii sovietici a dirijat și urmărit îndeaproape întreaga desfășurare a anchetei și procesului (Există informații date de ARDELEANU AUREL - unul din procurorii care au participat la anchetă și judecată - că el personal l-ar fi executat pe PATRASCANU, trăgându-i prin surprindere în ceafă).

2. Colectivul de anchetatori condus de SOLTUȚIU ION
și în special acesta din urmă, care să dea următoarele lămuriri:

- Să relateze împrejurările în care a preluat conducerea anchetei în august 1952;

- Cum de a ajuns la concluzia arătată în rezoluția sa din 20 septembrie 1952, deși din probele administrate pînă la acea dată, nu rezulta aceasta;
- De ce nu s-au clarificat pînă la capăt, mai ales prin confruntări, diferitele aspecte ale cauzei, în special cele legate de problema spionajului.

3. Completul de judecată condus de MOISESCU ILIE

4. Colectivul de procurori compus din RÎPEANU GRIGORE, ARDELEANU AUREL și POHONTU ION care au participat la anchetarea și judecarea grupului L. PATRASCANU.

5. PETEĂ GORCEARUC care a condus ancheta la S.S.I. în perioada: toamna anului 1949 și pînă în luna mai 1950.

6. Dintre cei anchetați și condamnați:

ZILBER HERBERT

- Pentru a arăta ce dovezi aduce în susținerea afirmațiilor făcute în unele memorii ale sale că poate demonstra oricînd că declarațiile date la anchetă și la proces și în care s-a acuzat pe sine și pe PATRASCANU, sînt minci-noase.

BETEĂ NICOLAE

- Să dea lămuriri în legătură cu afirmațiile făcute în unele memorii ale sale și privind comiterea de falsuri și acte de provocare în cazul PATRASCANU.

MICOȘA REMUS

- Să dea explicații în legătură cu ceea ce cunoaște privitor la propunerile de fugă din țară făcute lui PATRASCANU.

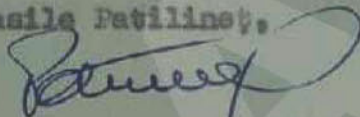
BERMAN JACK

- Să dea lămuriri referitor la unele contradicții existente în declarațiile sale în legătură cu învinuirea de spionaj adusă lui PATRASCANU.

ARMA CONSTANTE

- Deoarece, inițial, la anchetă, a negat să fi desfășurat vreo activitate trădătoare împreună cu PATRASCANU, apoi a recunoscut că a dus o astfel de activitate, după care a retractat afirmațiile sale susținând că asupra sa s-au exercitat presiuni fizice și morale - pentru ca ulterior să revie într-o altă versiune declarațiile sale acuzatoare - să precizeze care este realitatea.

Vasile Patilinet,

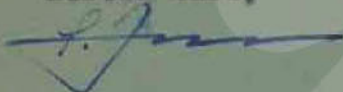
Cornel Onescu,

C. Onescu

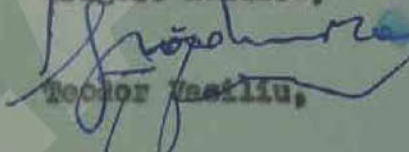
Ian Medrea,

I. Medrea

Lefter Buru,

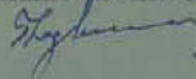

Grigore Băduică,

Teodor Vasiliu,

Evgheenie Pânase.

293

T A B E L

=====

cu ofiterii ce au anchetat grupul L. PATRASCANU, in
special din toamna anului 1952 si pînă la
proces

1. SOLUTIU ION

- Născut la 2.10.1918
- Studii: Scoala de ucenici
- Membru de partid - 1937
- Scos din M.A.I. la 15.10.1957
- cu pierderea gradului pentru abateri grave în muncă. În 1966 i s-a redat gradul de colonel în rezervă.
- lucrează ca director adjunct la biblioteca Universității din Cluj.
- Domiciliază în Cluj. Str. Crișan nr.6

- În perioada 1950-1952 l-a anchetat pe L. PATRASCANU.

- Din toamna anului 1952, ca șef al grupului de anchetă a participat cu intermitență la anchetarea majorității celor arestați, însă mai concret și cu oarecare continuitate s-a ocupat de LUCRETIU PATRASCANU - KOPLER REMUS și STEFANESCU ALEXANDRU.

2. MORARU GHIRAN

- Născut la 27.10.1913
- Studii: Liceul teoretic
- Membru de partid - 1944
- Trecut în rezervă pe caz de boală cu data de 31.05.1963, în prezent decedat.

- A anchetat începînd cu data de 17.01.1953 pe ZILBER HERBERT iar de la data de 17.02.1953 pe KOPLER REMUS.

3. WEISS LUDOVIC

- Născut la 12.02.1912
- Studii: Licențiat în drept
- Membru de partid - 1945
- Trecut în rezervă la vechime la 01.03.1960.
- Are rude apropiate în S.U.A. și în Israel.
- Domiciliază în Cluj Str. Turzii Nr.30.

- De la data de 24.09.1952 a anchetat pe TOROSIAN HERANT.

4. RUJAN GHEORGHE

- Născut la 07.06.1911
- Studii: Scoala de ucenici
- Membru de partid - 1944
- Trecut în rezervă la vechime cu data de 31.12.1961.
- lucrează ca inspector la O.N.T.
- Domiciliază în București. Str. Școala Ciocanu Nr.6.

- A anchetat începînd cu data de 12.02.1953 pe CALMANOVICI EMIL, de la data de 17.08.1953 pe VICTORIA SIRBU, de la data de 18.08.1953 pe STEFANESCU ALEXANDRU, iar de la data de 16.11.1953 pe BERMAN JACK.

294

5. ANGHEL MIRCEA

- Născut la 24.01.1923
- Studii: Liceul teoretic
- Membru de partid - 1946
- Trecut în rezervă la vechi me cu data de 31.08.1964, comițind abateri de la morală. Are o soră în Israel
- Lucrează ca șef birou documente secrete M.E.F.
- Domiciliază în Buc.str.Poenaru Bordea nr.20.et.6.ap.11

- În perioada 1951-1952 a participat la anchetarea ELENEI PATRASCANU și LENEI CONSTANTE.

- A anchetat începând cu data de 03.09.1952 pe TOROSIAN HERANT, de la data de 10.09.1952 pe BRAUNER HARY, de la data de 24.09.1952 pe AL.STEFANESCU.

6. VINATORU VICTOR

- Născut la 24.10.1926
- Studii: 7 cl.elementare
- Membru de partid - 1945
- Trecut în rezervă la vechi me cu data de 29.02.1964, comițind unele abuzuri în serviciu.
- Lucrează la Fab.de produse zaharoase București.
- Domiciliază în Buc.Str.Magistrala Nord-Sud Bloc.7, et.I.ap.8.

- În perioada 1950 - 1952 a participat la anchetarea mai multor acuzați printre care: REMUS KOFLER, ZILBER HERBERT, SIRBU VICTORIA, *Betea Nicolae*.

- A anchetat începând cu data de 02.09.1952 pe SIRBU VICTORIA, de la data de 16.02.1953 pe STIRCEA ION, iar de la data de 21.07.1953 pe L.PATRASCANU.

7. STAIGU TEODOR

- Născut la 13.10.1919
- Studii: 4 cl.elementare
- Membru de partid - 1946
- În prezent locuitor director în Direcția Generală a Miliției.

- În perioada 1950 - primăvara 1952 a anchetat pe ZILBER HERBERT, BETEA NICOLAE și LENA CONSTANTE.

- Începând cu data de 24.09.1952 a anchetat pe ZILBER HERBERT, de la data de 29.12.1952 pe BRAUNER HARY, iar de la data de 10.03.1953 pe ALEXANDRU STEFANESCU.

8. MICLE TEODOR

- Născut la 18.07.1923
- Studii: 3 ani șc.electrotehnică
- Membru de partid - 1945
- În prezent șef birou la Serv."F" din M.A.I.

- A anchetat începând cu data de 01.09.1952 pe CONSTANTE LENA, de la data de 30.09.1952 pe CALMANOVICI EMIL, de la data de 16.10.1952 pe BERMAN JACK, iar de la data de 18.02.1953 pe KOFLER REMUS.

9. DRAGHICI TOMA

- Născut la 27.03.1929
- Studii: școala de ucenici
- Membru de partid - 1945
- În prezent ofițer în cadrul Direcției Generale de Informații din M.A.I.

- A anchetat începând cu data de 17.01.1953 pe BRAUNER HARY iar de la data de 31.01.1953 pe AL.STEFANESCU.

TABEL NOMINAL

cu persoanele judecate și condamnate în procesul PATRASCANU
precum și cu unii dintre martori

LOTUL I.1. HERBERT ZILBER

- Condamnat la muncă silnică pe viață.
- A fost grațiat în anul 1964.
- Domiciliază în București Bd. Republicii nr. 242.
- Primește ajutor social 300 lei.

- Începînd din anul 1917 a avut legături cu mișcarea muncitorească iar în perioada anilor 1927-1930 a îndeplinit și unele sarcini pe linia organelor de informații sovietice, activitate pe care a divulgat-o siguranței cu ocazia arestării sale în 1930.

- În unele declarații ale sale ZILBER recunoaște că în timpul cercetărilor și după punerea în libertate în 1932, i s-a solicitat de către VINTILA IONESCU să dea informații siguranței și "fiind constrins" în final a acceptat.

- Ulterior pînă în 1942 a avut numai contacte sporadice cu unii membrii ai P.C.R. făcînd și o activitate publicistică, spunînd că "Am evitat să am legături organizate pentru că după procesul din 1930-1932 s-a răspîndit zvonul că sînt agent al siguranței".

- Începînd din 1942 prin MIRCEA BALANESCU și PETRE NAVODARU a început să lucreze pentru Ajutorul Roșu.

- La începutul anului 1944 a intrat în legătură cu LUCREȚIU PATRASCANU sprijinindu-l în îndeplinirea sarcinilor pe care acesta le avea de la conducerea P.C.R.

- După 23 August 1944 pînă în anul 1947 a îndeplinit funcția de director al Institutului de Conjuctură.

- Cu timpul a devenit prieten intim și confident a lui LUCREȚIU PATRASCANU, ajungînd să cunoască toate nemulțumirile pe care acesta le avea la Partid.

- Începînd din toamna anului 1944 ZILBER HERBERT a intrat în legătură cu unii reprezentanți ai organelor de informații sovietice, ajungînd să lucreze ca agent al lor, paralel îndeplinind aceeași sarcină și pentru S.S.I.

- De la aceste organe a primit în mod special sarcina să intre în legătură cu unii reprezentanți militari americani în țara noastră. El a divulgat lui LUCRETIU PATRASCANU această activitate.

- În aprilie 1947 ZILBER HERBERT a fost exclus din P.C.R. pentru "Legături cu elemente dăunătoare clasei muncitoare"

- A fost principalul martor al acușării care a declarat că LUCRETIU PATRASCANU a fost agent al siguranței, s-a pus în slujba spionajului, că a acționat pentru destrămarea P.C.R. și pentru răsturnarea regimului.

- Începând din vara anului 1963, prin diferite memorii înaintate, a reTRACTAT toate declarațiile acuzatoare pe care le-a dat.

2. ION MOOSONY STIRCEA

- Condamnat la 15 ani închisoare.

- După executarea pedepsei, la 05.09.1964 a plecat definitiv din țară în Elveția, unde avea soția.

- Fost mareșal al Curții regale pînă în toamna anului 1944.

- În 1947 a fost condamnat în "procesul MANIU" la 2 ani închisoare.

- La anchetă, începînd din 1953 și în fața instanței a declarat că în 1945-1947 împreună cu regele, PATRASCANU și fruntașii partidelor "istorice" a completat împotriva regimului din țara noastră.

- În închisoare a afirmat față de alți deținuți că i s-a impus să dea declarații acuzatoare împotriva lui LUCRETIU PATRASCANU.

3. ALEXANDRU STEFANESCU

- Condamnat la muncă silnică pe viață.

- A decedat în închisoare la 15.02.1956.

- Fost fabricat, în industria textilă.

- Cu ajutorul capitalului englez și-a construit în 1934, două fabrici, devenind reprezentantul capitalului englez în România.

- În anul 1942 a preluat conducerea și finanțarea stației de radio cu care se ținea legătura cu serviciul de informații englez de la Cairo.

- A fost acuzat că împreună cu LUCRETIU PATRASCANU și alții a desfășurat activitate de spionaj.

- Atît în anchetă precum și în instanță a negat activitatea de spionaj ce i s-a imputat.

4. REMUS KOFLER

- Condamnat la moarte la 14.04.1954 și executat la 17.04.1954.

- În perioada războiului a fost membru al C.C. al P.C.R., un timp secretar al partidului și principal colaborator al lui FORIS.
- A fost înlăturat din conducere la 4 aprilie 1944.
- La anchetă, inițial a negat că ar fi desfășurat activitate dușmănoasă, apoi a declarat că împreună cu PATRASCANU a avut legături cu siguranța burgheză și spionajul anglo-american.
- În ultima parte a anchetei și în fața instanței de judecată a respins acuzațiile ce i se aduceau că ar fi fost agent al siguranței și spion.

5. BERMAN JACK

- Condamnat la 10 ani închisoare, grațiat în 1957, când i s-a fixat domiciliul obligator pînă în 1960.

- Domiciliază în București Str. Nicolae Iorga Nr. 15.

*- inginer la J. S. H. B. București
cu salariu de 3.500 lei.*

- Inginer constructor.
- În anul 1939 prin EMIL CALMANOVICI a cunoscut pe KOFLER REMUS care l-a cooptat în Comisia Financiară a P.C.R.
- În prima parte a anchetei a negat că ar fi desfășurat vreă activitate dușmănoasă, ulterior însă, a făcut declarații că a desfășurat o asemenea activitate, împreună cu IUCRETIU PATRASCANU.

6. CALMANOVICI EMIL

- Condamnat la muncă silnică pe viață.

- A decedat în penitenciar la data de 12.03.1956.

- A fost inginer constructor, proprietar al unei întreprinderi de construcții.
- În 1934 a intrat în legătură cu P.C.R. fiind antrenat la munca financiară. A pus la dispoziția partidului mijloace materiale și bănești.
- În prima parte a anchetei, timp de un an și jumătate a negat acuzațiile că ar fi desfășurat activitate dușmănoasă. Apoi a dat unele declarații în care arată că împreună cu PATRASCANU și STEFANESCU a desfășurat activitate de spionaj, însă la scurtă vreme în anchetă și apoi în instanță a revenit asupra lor, afirmînd că i s-a impus să facă asemenea declarații.

7. VICTORIA SIRBU

- Condamnată la 8 ani închisoare.

- Grațiată în 1955

- Domiciliază în București, Aleea Alexandru nr. 45

- Lucrează la Biblioteca Centrală de Stat

*salariu de 1350 lei lunar
conține funcția de
de bibliotecar cu salariu
de 1350 lei lunar.*

- A fost soția lui STEFAN FORIS.
- Este licențiată în Științe Naturale.
- Înaintea celui de al doilea război mondial a funcționat ca învățătoare în Basarabia de unde este originară.
- Din mai 1941 a devenit secretara tehnică a Comitetului Central al Partidului lucrînd efectiv cu FORIS. Ulterior a fost cooptată membră a C.C.

- A fost înlăturată din conducere la 4 aprilie 1944.

- Pînă la arestare cit și după aceea la anchetă în prima și în cea mai îndelungată perioadă a negat acuzațiile ce i se aduceau. Ulterior a declarat că sprijinindu-l pe FORIS a contribuit la desfășurarea activității dușmănoase a acestuia împotriva partidului.

8. LENA CONSTANȚE

- Condamnată la 12 ani închisoare.

- Pusă în libertate la expirarea pedepsei.

- Domiciliază în București, Str. Tihleanu nr. 16

- De profesie pictor scenograf.

- A lucrat la Teatrul de păpuși condus de

ELENA PATRASCANU.

- Din toamna anului 1944 pînă la începutul anului 1948 a fost prietena intimă a familiei PATRASCANU.

*colaborator
extern al Fondului Plastic,
realizînd venituri de circa 3000 lei
lunar.*

9. HERANTO TOROSIAN

- Condamnat la 15 ani închisoare

- A fost grațiat la 13.06.1961.

- A plecat definitiv din țară, în Franța unde avea soția, la 23.10.1961.

- De profesie avocat.

- După 23 August 1944 a devenit prieten intim al familiei L. PATRASCANU.

- Din toamna anului 1945 pînă la sfîrșitul anului 1947 a fost consul general al țării noastre la Paris.

10. HARY BRAUNER

- Condamnat la 12 ani închisoare.

- A fost pus în libertate la expirarea pedepsei.

- Domiciliază în București, Str. Mintuleasa nr. 3.

Lucrăsoare la Institutul de Istorie și Literatură documentarist științific, primind ca salariu de 1700 lei lunar.

- A fost profesor universitar la Institutul de Folclor.

- După 23 August 1944, prin LENA CONSTANȚE a devenit prieten al familiei PATRASCANU

LOTUL II.

1. PETREA NICOLAE

- Condamnat la 5 ani muncă silnică.
- Pus în libertate la 04.10.1955, fiind grațiat.
- Domiciliază în Bacău str. Eliberării Nr.2.
- Lucrează la Trusele regionale de panificație ca muncitor cu un salariu brut de 734 lei. Soția sa are pensie de merit de 1.200 lei.

- De profesie funcționar, a fost, în perioada războiului, secretar al Comitetului Județean de partid Ilfov și apoi membru al C.C. al P.C.R., înainte de 4 aprilie 1944.

- A fost colaborator al lui FORIS, KOFLER și VICTORIA SIREU.

2. REVESZ (VEIGL) LILI

- Condamnată la 5 ani muncă silnică.
- Pusă în libertate la 25.07.1955, fiind grațiată
- Domiciliază în Buc. Str. Prieteniei Nr.4 (Cățelu)
- A fost pensionată dar a renunțat la pensie și ocupă funcția de profesoară la Școala Nr.2 de muzică cu un salariu de 1.277 lei

- De profesie, funcționară, fostă profesoară de muzică și bibliotecară la Conservator, a activat în cadrul partidului, în ilegalitate. Era căsătorită cu Dr. EGON VEIGL, care de asemenea a desfășurat o astfel de activitate. A fost tehnica lui KOFLER, și a întreținut cu acesta relații de dragoste.

3. BETEA NICOLAE

- Condamnat la 10 ani muncă silnică.
- Pus în libertate la expirarea pedepsei, fixându-i-se domiciliu obligator pînă la 23 iunie 1964.
- Domiciliază în Buc. Str. Calnicul Mic.nr.7.
- Fiind bolnav de "Maladia PARKINSON" nu ocupă serviciu, avînd ca venit permanent pensia de 415 lei a soției sale, fostă soră de spital. Are de întreținut și un copil de 7 ani.

- Licențiat în filozofie, de profesie funcționar la statistică. A cunoscut pe LUCRETIU PATRASCANU în noaptea de 23/24 august 1944.

- Relațiile dintre ei devenind foarte apropiate, l-a ajutat în legătură cu unele activități pe care le-a desfășurat după această dată. A fost primit membru de partid în anul 1947.

4. ELENA PATRASCANU

- Condamnată la 14 ani muncă silnică.
- Pusă în libertate la 28 mai 1956, fiind grațiată.

- De profesie arhitect decorator, a fost soția lui LUCRETIU PATRASCANU.

- Domiciliază în Buc. Bd. Republicii nr.72.
- Lucrează ca pictor scenograf la teatrele de stat din Sibiu și Timișoara. În București stă 8-10 zile lunar, restul timpului stînd la Sibiu și Timișoara.
- S-a recăsătorit. Actualul soț, VRAKIS IANIS, este regisor la teatrele de stat din Sibiu și Timișoara.

5. NEAMTU OCTAVIAN

- Condamnat la 5 ani muncă silnică.
- Grățiat în 1955.
- Domiciliază în Buc. Str. Drăghiescu Nr.9.
- Lucrează la Academia RSR Centrul de documentare-ca redactor principal cu un salariu de 2.075 lei.

- Licențiat în filozofie, profesor, director la fostele "Fundatii Regale"; om de încredere a lui VICTOR RADULESCU POGONEANU.

6. RADULESCU POGONEANU CECILIA

- Condamnată la 3 ani muncă silnică.
- Pusă în libertate la 15.10.1955, fiind grățiată.
- Domiciliată în Buc. Str. Căderea Bastiliei Nr.5
- Pensionată T.B.C. cu 223 lei pe lună.

- Fostă funcționară, soție și colaboratoare a lui VICTOR RADULESCU POGONEANU.

7. ZAHARIA ION

- Condamnat la 4 ani închisoare.
- Pus în libertate în 1954, la expirarea pedepsei.
- În august 1964 a plecat definitiv în S.U.A.

- Ofițer de aviație; după 23 August 1944 fiind scos din armată, a fost angajat ca pilot la T.A.R.S.

8. PAVEL CONSTANTIN

- Condamnat la 10 ani muncă silnică.
- Pus în libertate la expirarea pedepsei în 1958.
- Decedat în anul 1964.

- Licențiat în filozofie, funcționar la Institutul Central de Statistică.
- A fost membru de partid, fiind primit în anul 1942.

9. MICȘA REMUS

- Condamnat la 2 ani închisoare.
- Pus în libertate la expirarea pedepsei în 1954.
- Domiciliază în București Str. Galați nr. 18
- Este proprietarul unei mici ferme în com. Pipera, ocupându-se cu creșterea animalelor și a păsărilor.

- Licențiat în drept, fost magistrat, a funcționat ca procuror pe lângă cabinetul lui LUCRETIU PATRASCANU.

10. RUPENIAN EMANOIL

- Condamnat la 2 ani închisoare
- A fost pus în libertate la data pronunțării condamnării
- A plecat definitiv din țară în anul 1965.

- Licențiat în drept, primit în partid în 1945. A fost șef de cabinet al lui PATRASCANU, fiind recomandat acestuia de HERAND TOROȘIAN, care era unchiul său.

11. RĂȚIU ANTON

- Condamnat la 6 ani închisoare.
- Pus în libertate la data pronunțării hotărârii de condamnare - în aprilie 1954.
- Domiciliază în București Calea 13 Septembrie nr.102
- Lucrează ca muncitor la Coop. Tehno-Metalice cu un venit de 1700-2000 lei lunar.

- Licențiat în drept, fost învățător, fost funcționar la Institutul Central de Statistică și Controlul Economic.

12. TEODORU FLORIN

- Condamnat la 3 ani închisoare
- Pus în libertate la expirarea pedepsei în anul 1955.
- A decedat în luna sept.1966

--Licențiat al Academiei Comerciale
- Fost funcționar
- În primăvara anului 1944, l-a cunoscut, prin ZILBER, pe LUCRETIU PATRASCANU, l-a pus la dispoziție locuința sa și l-a transportat cu mașina sa în diferite locuri în București.

MARTORI MAI IMPORTANȚI

1. GHEORGHE IONESCU-BALACEANU

- Condamnat la 12 ani închisoare în mai 1954.
- Grățiat la 01.08.1964
- Domiciliază în București.Cal. Moșilor Nr.103
- Lucrează ca jurist consult la G.A.S. Mărculești,raion Fetești reg.București cu un salariu de 1.450 lei.

- Licențiat al Acad.Comerciale, fost secretar al marelui palatului fostei Curți regale și subordonatul lui ION MOȘSONY STIRCEA. După plecarea de la palatul regal a fost angajatul lui STIRCEA ca reprezentant al "Domeniilor Stîrcea" în București.

302

2. RADULESCU VICTOR POGONEANU

- Condamnat, în anul 1947 în procesul MANIU, la 25 ani muncă silnică.
- Decedat în 1962 în penitențiar.

- Licențiat în drept și filozofie, fruntaș P.N.T., om apropiat a lui IULIU MANIU cu concursul căruia a fost numit după 23 August 1944 în aparatul Ministerului Afacerilor Externe.

3. NICULESCU BUZESTI RADU

- Condamnat în 1947 în procesul MANIU, la 10 ani muncă silnică.
- Domiciliază în Chișcani, reg. Galați și lucrează la I.S.C.M. cu un salariu de 2.800 lei.

- Inginer, fratele fugarului GRIGORE NICULESCU BUZESTI fost ministru de externe după 23 August 1944.

4. CARP CONSTANTIN

- Domiciliat în com. Minăstirea, raionul Oltenița reg. București.
- Lucrează ca administrator de cantină la G.A.S. Minăstirea, având un salariu de 1.000 lei.

-Fost încălțuș mecanic, fost activist de partid și secretar al CC al PCR înainte de august 1941. Ulterior a avut diferite alte munci de partid.

5. GALOPENTIA ANTON

- Arestat la 25.01.1950
- Ultimul domiciliu în Buc. str. Dr. Lister nr. 7
- Decedat în timpul detenției preventive, în Spitalul Central nr. 1 Văcărești, la data de 13.08.1951.

- Fost director general al Institutului Central de Statistică, fost ministru în guvernul Rădescu.

- A făcut parte din delegația română la Conferința de Pace de la Paris, din 1946, având sarcina de statistician al delegației.

6. CAMIL DEMETRESCU

- Condamnat la 15 ani muncă silnică, în anul 1947, în cadrul procesului MANIU.
- Cu ultimul domiciliu cunoscut în Buc. str. 10 mese nr. 5
- Este funcționar la o poli clinică cu un salariu de 733 lei.

- Fost prim secretar de legăție. A lucrat în M.A.E. la Direcția tratatelor, Direcția cifrului, Direcția politică și la cabinet.

- A avut legături strânse cu fugarul GRIGORE N. BUZESTI - fost ministru de externe și cu VICTOR RADULESCU POGONEANU.

7. DRAGOS POP

- A fost arestat de la data de 24.11.1952 până în aprilie 1954.
- Cu ultimul domiciliu cunoscut în București Cal. Victoriei nr. 100 ap. 32.
- Decedat în mai 1962.

- Inginer constructor, fost director general al Intreprinderii "Eremia", fost consilier la Canalul Dunărea - Marea Neagră, fost conferențiar universitar.

8. NATHANSON ALEXANDRU

- A fost arestat de la data de 31.01.1953 înă în luna mai 1953.
- Ultimul domiciliu cunoscut în Buc. Str. N. Bălcescu Nr. 32
- În anul 1961 a emigrat în Israel.

- Fost comerciant în perioada războiului, a donat sume de bani pentru partid după 23 August 1944 a fost funcționar și a fost folosit pe linie informativă în țară și străinătate. A dat unele informații și în legătură cu PATRASCANU.

9. PETRE PANDREA

- A fost arestat de la data de 15.04.1948 și pînă la 13.11.1952
- Domiciliază în Buc. str. Sandu Aldea nr. 96.
- Are o pensie lunară de 1500 lei în plus realizînd venituri și din diverse lucrări literare pe care le scrie.

- Cumnat cu LUCRETIU PATRASCANU, fiind căsătorit cu o soră a acestuia.
- De profesie avocat; a fost ziarist și autor de cărți. A fost un om cu vederi de stînga.

10. GABRIEL (GUTĂ) STEINBERG

- Domiciliază în Buc. Str. Galați nr. 23, împreună cu soția sa Maria Voluntari, artistă emerită, el avînd ca pensie 480 lei lunar.

- Avocat, fost funcționar la Societatea Titan-Medrag-Calan între anii 1929-1948. Om de încredere al lui MAX AUSCHNITT.

T A B E L

=====

cu ofiterii care au anchetat grupul L.PATRASCANU în
special din toamna anului 1952 și până la proces.-

1. SOLTUTIU ION

- Născut la 2 octombrie 1918
- Studii: Scoala de ucenici
- Membru de partid - 1937
- Scos din M.A.I. la 15 octombrie 1957 cu pierderea gradului pentru abateri grave în muncă. În 1966 i s-a redat gradul de colonel în rezervă.
- Lucrează ca director adjunct la biblioteca Universității din Cluj.
- Domiciliază în Cluj, Str. Crișan Nr.6.

2. WEISS LUDOVIC

- Născut la 12 februarie 1912
- Studii: Licențiat în drept.
- Membru de partid - 1945
- Trecut în rezervă la vechime la 1 martie 1960
- Are rude apropiate în S.U.A. și în Izrael
- Domiciliază în Cluj, Str.Turzii Nr.30.

3. RUJAN GHEORGHE

- Născut la 7 iunie 1911
- Studii: Scoala de ucenici
- Membru de partid - 1944
- Trecut în rezervă la vechime cu data de 31 dec.1961.
- Lucrează ca inspector la O.N.T.
- Domiciliază în București, Str.Scoala Ciocanu Nr.6.

4. ANGHEL MIRCEA

- Născut la 24 ianuarie 1923
- Studii: Liceul teoretic
- Membru de partid - 1946
- Trecut în rezervă la vechime cu data de 31 august 1964, comițând abateri de la morală. Are o soră în Izrael.

- Lucrează ca șef birou documente secrete la Ministerul Economiei Forestiere.
- Domiciliază în București, Str. Poenaru Bordea Nr.20 etaj VI, apartament 11.

5. VINATORU VICTOR

- Născut la 24 octombrie 1926
- Studii: 7 clase elementare
- Membru de partid - 1945
- Trecut în rezervă la vechime cu data de 29 februarie 1964, comițind unele abuzuri în serviciu.
- Lucrează la fabrica de produse zaharoase București.
- Domiciliază în București, Str. Magistrala Nord-Sud Bloc 7, etaj I, apartament 8.

6. STAICU TEODOR

- Născut la 13 octombrie 1919
- Studii: 4 clase elementare
- Membru de partid - 1946
- În prezent locțiitor director în Direcția Generală a Miliției.

7. MICLE TEODOR

- Născut la 18 iulie 1923
- Studii: 3 ani școala electrotehnică
- Membru de partid - 1945
- În prezent șef birou la Serviciul "F" din M.A.I.

8. DRAGHICI TOMA

- Născut la 27 martie 1929
- Studii: școala de ucenici
- Membru de partid - 1945
- În prezent ofițer în cadrul Direcției Generale de Informații din M.A.I.

206

9. PETEA GONCEARUC (PETRESCU PETRE)

- Născut la 23 decembrie 1911 - Cetatea Albă - U.R.S.S.
- Naționalitate rusă.
- Înainte de 23 August 1944 a fost recrutat de către organele de informații sovietice.
- După 23 August 1944 a făcut parte din grupa de informații sovietice care acționa în România sub conducerea fostului colonel sovietic Nicolai Petrovici Zudov.
- Începînd din anul 1947 pînă în anul 1952 a condus Direcția II-a de contraspionaj din cadrul Serviciului Special de Informații, ulterior Direcția II-a M.A.I.
- În perioada 1949-1950, a condus ancheta în cazul PATRASCANU, la S.S.I.
- În 1952 a fost încadrat ca șef al Secției a III-a din Direcția de informații a armatei.
- În iulie 1962 a fost trecut în rezervă și pensionat.
- Domiciliază în București, Str.Londra Nr.8.

10. DULGHERU MIȘU

- Născut la 4 decembrie 1917 în Tecuci.
- Naționalitatea - evreu.
- În perioada 1945-1948 a lucrat în cadrul S.S.I.
- În perioada 1948-1952 a fost șeful Direcției de anchete din M.A.I.; în această calitate, în perioada 1950 - vara 1952, a condus ancheta în cazul PATRASCANU.
- În toamna anului 1952 a fost arestat, împreună cu alții, pentru activitate dușmănoasă desfășurată în cadrul organelor securității statului.
- În anul 1955 a fost pus în libertate, scos din M.A.I. și trecut în rezervă cu gradul de soldat.
- Lucrează la I.C.A.B. în calitate de conducător al unei gospodării de canalizare.
- Domiciliază în București, Str.Armenească Nr.14, etaj III, apartament 8.

307

11. BUTICA FRANCISC

- Născut la 15 iulie 1920 în Cluj.
- De profesie lăcătuș.
- Din toamna anului 1952 a deținut funcția de șef al Direcției de anchete în securitatea statului, timp în care s-a desfășurat ultima etapă a anchetei grupului LUCRETIU PATRASCANU.
- Trecut în rezervă la 30 noiembrie 1963
- Funcționează ca inspector la Vama Poștelor.
- Domiciliază în București, Str. Pictor Iscovescu Nr.34.

12. PINTILIE GHEORGHE

- Născut la 9 noiembrie 1902 în U.R.S.S.
- A deținut funcția de prim locțiitor al ministrului Afacerilor Interne și s-a ocupat direct de conducerea anchetei grupului LUCRETIU PATRASCANU.
- Domiciliază în București, Str. Grigore Mora Nr.24

13. NICOLISCHI SERGHEI ALEXANDRU

- Născut la 2 iunie 1915 în Chișinău - U.R.S.S.
- Naționalitatea - evreu.
- Profesia de bază - mecanic de telegraf-telefon.
- A fost încadrat în M.A.I. în 1948 cu gradul de general maior și a îndeplinit funcția de secretar general al ministerului.
- La 31 ianuarie 1961 a fost trecut în rezervă.
- Domiciliază în str.Olga Bancic Nr.7, raionul 1 Mai - București.
- Primește 2.742 lei pensie lunar.

T A B L E

cu ofiterii ce au anchetat grupul L. PATRASCANU din
toamna anului 1952 și pînă la proces

1. SOLTUTIU ION

- Născut la 2.10.1918
- Studii: Școala de ucenici
- Membru de partid - 1937
- Scos din M.A.I. la 15.10.1957 cu pierderea gradului pentru abateri grave în muncă. În 1966 i s-a redat gradul de colonel în rezervă.
- Lucrează ca secretar al Comitetului de partid al Universității din Cluj.
- Domiciliază în Cluj str. Crișan nr.6

- Ca șef al grupului de anchetă a participat cu intermitență la anchetarea majorității celor arestați, însă mai concret și cu oarecare continuitate s-a ocupat de LUCRETIU PATRASCANU - KOFLER REMUS și STEFANESCU ALEXANDRU.

2. MORARU GHIRAN

- Născut la 27.10.1913
- Studii: Liceul teoretic
- Membru de partid - 1944
- Trecut în rezervă pe caz de boală cu data de 31.05.1963, în prezent decedat.

- A anchetat începînd cu data de 17.01.1953 pe ZILBER HERBERT iar de la data de 17.02.1953 pe KOFLER REMUS.

3. WEISS LUDOVIC

- Născut la 12.02.1912
- Studii: Licențiat în drept
- Membru de partid - 1945
- Trecut în rezervă la vechime la 01.03.1960.
- Are rude apropiate în S.U.A. și în Israel.
- Domiciliază în Cluj str. Turzii Nr. 30.

- De la data de 24.09.1952 a anchetat pe TOROSIAN HERANT.

4. RUJAN GHEORGHE

- Născut la 07.06.1911
- Studii: Școala de ucenici
- Membru de partid - 1944
- Trecut în rezervă la vechime cu data de 31.12.1961.
- Lucrează ca inspector la ONT
- Domiciliază în Buc. Str. Școala Ciocanu nr.6.

- A anchetat începînd cu data de 12.02.1953 pe CALMANOVICI EMIL, de la data de 17.08.1953 pe VICTORIA SIRBU, de la data de 18.08.1953 pe STEFANESCU ALEXANDRU, iar de la data de 16.11.1953 pe BERMAN JACK.

509

5. ANGHEL MIRCEA

- Născut la 24.01.1923
- Studii: Liceul teoretic
- Membru de partid - 1946
- Trecut în rezervă la vechime cu data de 31.08.1964, comi-
tând abateri de la morală.
Are o soră în Israel.
- Lucrează ca șef birou docu-
mente secrete M.E.F.
- Domiciliază în Buc. str.
Poenaru Bordea nr.20 et.6 ap.11

- A anchetat începând cu data
data de 03.09.1952 pe TOROSIAN HERANT,
de la data de 10.09.1952 pe BRAUNER
HARY, de la data de 24.09.1952 pe AL.
STEFANESCU.

6. VINATORU VICTOR

- Născut la 24.10.1926
- Studii: 7 cl. elementare
- Membru de partid - 1945
- Trecut în rezervă la vechime
cu data de 29.02.1964, comi-
tând unele abuzuri în servi-
ciu.
- Lucrează la Fb. de produse za-
haroase București.
- Domiciliază în Buc. Str. Magis-
trala Nord-Sud Bloc 7 et.1
apart.8.

- A anchetat începând cu data
de 02.09.1952 pe SIRBU VICTORIA, de la
data de 18.02.1953 pe STIRCEA ION, iar
de la data de 21.07.1953 pe LUCRETIU
PATRASCANU.

7. STAIGU TEODOR

- Născut la 13.10.1919
- Studii: 4 clase elementare
- Membru de partid - 1946
- In prezent locțiitor director
în Direcția Generală a Miliciei

- A anchetat începând cu data
de 24.09.1952 pe ZILBER HERBERT, de la
data de 29.12.1952 pe BRAUNER HARY, iar
de la data de 10.03.1953 pe ALEXANDRU
STEFANESCU.

8. MICLE TEODOR

- Născut la 18.07.1923
- Studii: 3 ani șc. electrotehnică
- Membru de partid - 1945
- In prezent șef birou la Serv.
"P" din M.A.I.

- A anchetat începând cu data de
01.09.1952 pe CONSTANTE ELENA, de la data
de 30.09.1952 pe CALMANOVICI EMIL, de la
data de 16.10.1952 pe HERMAN JACK, iar
de la data de 18.02.1953 pe KOFLER REMUS

9. DRAGHICI TOMA

- Născut la 27.03.1929
- Studii: școala de ucenici
- Membru de partid - 1945
- In prezent ofițer în cadrul
Direcției Generale de Infor-
mații din M.A.I.

- A anchetat începând cu data
de 17.01.1953 pe BRAUNER HARY iar de la
data de 31.01.1953 pe AL. STEFANESCU.

Grupul de audiatori în cauza jurnălor
pe Lucretia Patrasanu, în perioada februarie
1951 - aug 1952 și în scrisorile onchete
de fiecare din ei. (Vol 12 pag 372-374)

1/ Maior Dumitrescu Nicolae, pentru în scrisorile:

- Torossian Herant
 - Galapentia Anton
 - Ruperion Emilian
 - Calmonovici Lucil
 - Ionescu Alexandru
 - Alexandru Stefanescu
- } raport. jati ocastii
audiatori mai
tarziu.

2/ Cpt. Marinache Dumitru, pentru în scrisorile:

- Harry Brauner
- C. Titel Petrescu
- Iuliu Ioniuc
- Tatarascu Shenghe
- Maczany Storcea Ion s.a.
- Victor Radulescu Bogdan s.a. (audiat
in cadrul unor deplasari la
Semit. Galati, Sibiu si Arad.)

✓ 3/ Lt major Staicu Tudor, pentru în scrisorile:

- Zilber Herbert
- Betea Nicolae (dupa restabilirea
liniei ocastii) s.a.
- Leuza Constanta (sine spiritul
omului 1951)

311
✓ 4/ Lt major Rapriel Litorea, pentru în li. mi. t. l.:

- Elena Patinoara

- Leuca Construc. S. A. (aportizată după
un timp corect).

✓ 5/ Lt major Vincent Victor, pentru în li. mi. t. l.:

- Remus Kefler

- Sirbu Victoria

- Petrea Nicolae

- Carp Constantin

- Mihaela Durman

- Zilber Herbert (după un timp
corect)

6/ Nicolae Ion, delegat spre sp. s. t. l. omul
la acest grup de anchetatori, pentru
în li. mi. t. l.:

- Rapreion Dumail.

✓ 7/ Leacur S. Antoniu, care a făcut parte din
grupul de anchetatori numari la ince-
putul anului 1957, pentru în li. mi.
t. l.:

Stefanescu Alexandru

Agent în li. s. t. l. în anchetă de mi.
înainte de februarie 1957 -

✓ 8/ Lt. Col. Salvator Ion în forțat cu
anchetarea lui:

- Lucrări Patinoara

9/ Lt. major Siegel S. m. i. m. = referent al problemei 22

10/ Slt. Lurtescu Ion = secretor al problemei

Unii din acești anchetatori - lt. colonel Dumitrescu Nicolae și
lt. colonel S. Antimiu - au avut în fața altor bătăi în anchetă și
mai înainte de februarie 1957 și mai dintr-acele mai multe.

Racheta a fost condusă în această perioadă de
Lt. major și Col. Dulgheru

Mai înainte au mai participat ca anchetatori,
în acest caz, următorii:

1/ Petru Iotie (Goncea me)

2/ Filipescu

(Vol 16 pag. 1-16)

Anghel lucrea, fost ofiter M. A. I.

- născut la 24 iunie 1923
 - studii: Liceul Teoretic
 - membru de partid din 1946
 - trecut în rezervă la poliție în august 1964, în urma unor abateri ale la morală.
 - în prezent lucrează ca șef de birou documente secrete la Securitate.
- Ec. Forestier.
- domiciliul: București, Str. Păcuri
 Bordea nr. 20 et. 6 ap. 11.

in cadrul celei de mai sus facuta in cadrul Paternitatii,

~~Reprinted from~~

~~Am participat~~ ~~la~~ ~~un~~ ~~seminar~~ ~~la~~ ~~Paris~~ ~~in~~ ~~perioada~~ ~~1951-1952~~, la onchi.
Am participat, ~~in~~ ~~perioada~~ ~~1951-1952~~, la onchi.
Ereca Elena Tatu cu mi Leuci Constante
a onchiut in ceprind ^{de la 3/} septembrie 1952 pe
Tovornu Herout, de la ~~data~~ 10 sept. 1952
pe ~~la~~ Harry Brauner, de la 24 sept 1952 p
Alex. Stefanescu

~~Bucuresti~~

- Buchetina pe Leca Constante a altimist
cu la scorta, prin ~~cantina~~ diferite mijloace
de construngere, oclerati neaste va rate - (Decl.
Leca Constante) ~~anabanti cu decl. la~~ ~~decl.~~
laci lici Decl g hanc, Ppy. 67)

314 571

Avicla Teodor fost agent în U.R.S.S.

- născut la 18 iunie 1923
- studii: 3 ani școală electrotehnică
- membru de partid din 1945
- în ultima vreme a funcționat ca
șef de birou la Serv. F^o din U.R.S.S.

A menționat, în cadrul ~~anchetei~~ ^{căuturilor} făcute în
cazul Lucian Vătorcău, începând de
~~data~~ la 1 sept. 1952 pe Lena Constante, de la
30 sept 1952 pe ^{Emil} Calmăș, de la 16 oct. 1952
pe Jack Berman, iar de la 18 febr. 1953 pe
Renus Kaffler.

31/5 11a
Conformându-se sistemului abuziv de anchetă
împins în acest caz, ^{impunită celor anchetați de el,} deoarece și mulți în țară
a fost cel mai feroce anchetator, falșind, pentru
a ^{le} smulge declarații cu conținut veridic, cele
mai valabile metode. (desf. fostului anchetator
Anghele Lucea pag. 7-8. 9, 10, 12, 13, 29).

~~(P. 100)~~
Rujau Shenghe, fost afiter în L. A. T.

- născut la 7 iunie 1911
- studii: Școala de ucenici
- membru de partid din 1944
- trecut în rezervă la bechiune în decembrie 1961
- în prezent lucrează ca inspector la O.N.T.
- Domiciliul: București Str. Școala Cioacă nr. 6

În cadrul ^{excursiilor} ~~excursiilor~~ ^{privatelor} ~~privatelor~~ ^{capul} ~~capul~~ ^{Luciei} ~~Luciei ^{Văduva} ~~Văduva~~,
- ~~la~~ ^{închisă} ~~închisă~~, începând cu data de 12 februarie 1953
pe Calușeniș Rucil, de la data de 17 august
1953 pe Victoria Sîrbu, de la data de 18 august
1953 pe Alex. Mihail Stănescu iar de la data de
16 noiembrie 1953 pe Jack Vernon.~~

x

Conformându-se dispozițiilor abuziv de încheiere
ce fusese în pus în vînt cap, Rujau Shenghe
a comis numeroase abuzuri în ilegalitate.

Artfel:

- a falsificat ^{duplă} ~~duplă~~ ^{încluzivă} ~~încluzivă~~ ^{construcție} ~~construcție ^{fictivă} ~~fictivă~~
fals de încheiere ^{cu} ~~cu ^{Calușeniș} ~~Calușeniș ^{Rucil} ~~Rucil ^{Jack} ~~Jack ^{Vernon} ~~Vernon~~.
(Vizitarea în data de 29)~~~~~~~~~~

318

Grăbici Toma ofiter în H. A. I.

- născut la 27 martie 1929
- studii: Școala de Ucenici
- membru de partid din 1945
- în prezent lucrează în cadrul
Dir. Generale de Informații din H. A. I.

~~De anchetat~~, în cadrul anchetei făcute
în cazul Răducanu, a anchetat începând de
la data de 17 ianuarie 1953 pe Harry Brauner iar
de la 31 ianuarie pe Alex. Ștefanescu.

Viñator Victor, fost agent la A. T.

- născut la 24 octombrie 1926
- studii: 7 clase elementare
- membru de partid din 1945
- trecut în rezervă la vechime, în februarie 1964, în urma răniții unor obuzieri în serviciu.
- în prezent lucrează la Fabrica de produse farmaceutice București
- domiciliul: București ~~la~~ Hagis Kala Nord-Sud, Blak 7 et 1 ap. 8.

A participat în perioada 1950-1952 - la anchetarea mai multor ocupați în ~~cazul~~ cazul Patroscanu, printre care: ~~Herbert~~ Herbert Zilber Remus Koffler, Herbert Zilber, Sirker Victoria.

A anchetat de la data de 2 sept 1952 pe Sirker Victoria, de la data de 16 februarie 1953 pe Stăcea Forin de la 21 iunie 1953 pe Lucretia Patroscanu.

Conformarea de înțelegere mai ^x târzie aluzie de anchetă ~~folosit~~ ^{în acest caz} în impus de ~~Patroscanu~~ ^{Patroscanu}, Viñator Victor

a comis numeroase abuzuri în ilegalități: 2/9

- a luat de la Remus Kaffler în segrist
400, un număr de declarații despre care
acesta i-a spus că nu' conțin adevarat
fapt ca să consemneze cele ce i s-au
comunicat; ~~lăstind ca ele să fie~~
~~considerate ca adevărată expresie~~
~~adevăratei realități~~.

- Foligat pe ~~un~~ înmă încheiate în
semneze declarații, ^{concepute} ~~scris~~ de el care
nu conțineau adevarul, și care erau
înțocmite de el mai înaintea
a sta de vorba ^(ex în cazul victoriei turilor) cu încheiate / (decal.

Angheal Lurca a pag. 1)

- a participat la ~~trăitorie~~ ce s-au aplicat ~~la~~
lui Calmonovici / (decal. Angheal Lurca pag. 12)
și altor încheiate

H. Zilber din Belu, fost profesor universitar și
 director al Institutului de Conjuncturi, a
 fost condamnat cu închisoare la moarte în
 anul 1947. A fost condamnat pe viață la muncă
 pe linia organelor de informație sovietice în
 perioada 1927-1930 și după 23 august 1944.
 El a fost unul din întinși lui Iulianovici
 în principalul motor al acțiunii în
 proces. A fost condamnat la muncă silnică
 pe viață adăptat cu lăsarare și grațiat
 în anul 1964.

Ion Maczong Ișricea, fost moșier al Curții regale,
 condamnat în procesul lui Iulianovici și apoi
 în procesul lui Iulianovici. După executarea
 pedepsei a plecat definitiv în
 elucția.

Alex. Stănescu, fost fabricant de textile, fiind
 legătură cu capitalul european. Condam-
 nat la muncă silnică pe viață, a deces-
 dat în închisoare, în 1956.

Renus Hoffler, în perioada robăilor lui a
 fost membru al C.C. al P.C.R.A.
 Conducător Comitetului Central Financiar până
 la 4 aprilie 1944. Condamnat la
 moarte și executat împreună cu
 Iulianovici.

Berman Jack, inginer constructor, a
 făcut parte de Comitetul Central Financiar
 a partidei lui, în perioada robăilor lui.
 A fost condamnat la 10 ani închisoare
 și grațiat în 1957.

TABEL NOMINAL
=====

cu persoanele judecate și condamnate în procesul
PATRASCANU precum și cu unii dintre martori.

LOTUL I.1. HERBERT ZILBER

- Condamnat la muncă silnică pe viață.
- A fost grațiat în anul 1964
- Domiciliază în București Bd. Republicii Nr.242.
- Primește ajutor social 300 lei.

- Începînd din anul 1917 a avut legături cu mișcarea muncitorească iar în perioada anilor 1927-1930 a îndeplinit și unele sarcini pe linia organelor de informații sovietice, activitate pe care a divulgat-o siguranței cu ocazia arestării sale în 1930.

- În unele declarații ale sale ZILBER recunoaște că în timpul cercetărilor și după punerea în libertate în 1932, i s-a solicitat de către VINTILA IONESCU să dea informații siguranței și "fiind constrîns" în final a acceptat.

- Ulterior pînă în 1942 a avut numai contacte sporadice cu unii membrii ai P.C.R. făcînd și o activitate publicistică, spunînd că "Am evitat să am legături organizate pentru că după procesul din 1930-1932 s-a răspîndit zvonul că sînt agent al siguranței".

- Începînd din 1942 prin MIRCEA BALANESCU și PETRE NAVODARU a început să lucreze pentru Ajutorul Roșu.

- La începutul anului 1944 a intrat în legătură cu L.PATRASCANU sprijinindu-l în îndeplinirea sarcinilor pe care acesta le avea de la conducerea P.C.R.

- După 23 August 1944 pînă în anul 1947 a îndeplinit funcția de director al Institutului de Conjunctură.

- Cu timpul a devenit prieten intim și confident a lui LUCRETU PATRASCANU, ajungînd să cunoască toate nemulțumirile pe care acesta le avea la Partid.

- Începînd din toamna anului 1944 ZILBER HERBERT a intrat în legătură cu unii reprezentanți ai organelor de informații sovietice, ajungînd să lucreze ca agent al lor, paralel îndeplinind aceeași sarcină și pentru S.S.I.

- De la aceste organe a primit în mod special sarcina să intre în legătură cu unii reprezentanți militari americani în țara noastră. El a divulgat lui LUCRETIU PATRASCANU această activitate.

- În aprilie 1947 ZILBER HERBERT a fost exclus din P.C.R. pentru "Legături cu elemente dușmănoase clasei muncitoare".

- A fost principalul martor al acu-zării care a declarat că LUCRETIU PATRAS-CANU a fost agent al siguranței, s-a pus în slujba spionajului, că a acționat pen-tru destrămarea P.C.R. și pentru răsturna-rea regimului.

- Începând din vara anului 1963, prin diferite memorii înaintate, a retrac-tat toate declarațiile acuzatoare pe care le-a dat.

2. ION MOCSONY STIRCEA

- Condamnat la 15 ani închi-soare.

- După executarea pedepsei, la 05.09.1964 a plecat de-finitiv din țară în Elveția unde avea soția.

- Fost mareșal al Curții regale pînă în toamna anului 1944.

- În 1947 a fost condamnat în "procesul MANIU" la 2 ani închisoare.

- La anchetă, începînd din 1953 și în fața instanței a declarat că în 1945-1947 împreună cu regele, PATRASCANU și fruntașii partidelor "istorice" a complotat împotriva regimului din țara noastră.

- În închisoare a afirmat față de alți deținuți că i s-a impus să dea declarații acuzatoare împotriva lui LUCRETIU PATRASCANU.

3. ALEXANDRU STEFANESCU

- Condamnat la muncă silnică pe viață

- A decedat în închisoare la 15.02.1956.

- Fost fabricant, în industria textilă.

- Cu ajutorul capitalului englez și-a construit în 1934, două fabrici, devenind reprezentantul capitalului englez în România.

- În anul 1942 a preluat conducerea și finanțarea stației de radio cu care se ținea legătura cu serviciul de informații englez de la Cairo.

- A fost acuzat că împreună cu LUCRETIU PATRASCANU și alții a desfășurat activitate de spionaj.

- Atît în anchetă precum și în instanță a negat activitatea de spionaj ce i s-a imputat.

4. REMUS KOFLER

- Condamnat la moarte la 14.04.1954 și executat la 17.04.1954.

- În perioada războiului a fost membru al C.C. al P.C.R., un timp secretar al partidului și principal colaborator al lui FORIS.

- A fost înlăturat din conducere la 4 aprilie 1944.

- La anchetă, inițial a negat că ar fi desfășurat activitate dușmănoasă, apoi a declarat că împreună cu PATRASCANU a avut legături cu siguranța burgheză și spionajul anglo-american.

- În ultima parte a anchetei și în fața instanței de judecată a respins acuzațiile ce i se aduceau că ar fi fost agent al siguranței și spion.

5. BERMAN JACK

- Condamnat la 10 ani închisoare, grațiat în 1957, când i s-a fixat domiciliul obligator pînă în 1960.

- Domiciliază în Buc. Str. Nicolae Iorga 15.

- Ing. la ISMB cu salariul de 2.300 lei.

- Inginer constructor

- În anul 1939 prin EMIL CALMANOVICI a cunoscut pe KOFLER REMUS care l-a cooptat în Comisia Financiară a P.C.R.

- În prima parte a anchetei a negat că ar fi desfășurat vreă activitate dușmănoasă, ulterior însă, a făcut declarații că a desfășurat o asemenea activitate, împreună cu LUCRETIU PATRASCANU.

6. CALMANOVICI EMIL

- Condamnat la muncă silnică pe viață

- A decedat în penitenciar la data de 12.03.1956.

- A fost inginer constructor, proprietar al unei întreprinderi de construcții.

- În 1934 a intrat în legătură cu P.C.R. fiind antrenat la munca financiară. A pus la dispoziția partidului mijloace materiale și bănești.

- În prima parte a anchetei, timp de un an și jumătate a negat acuzațiile că ar fi desfășurat activitate dușmănoasă. Apoi a dat unele declarații în care arată că împreună cu PATRASCANU și STEFANESCU a desfășurat activitate de spionaj, însă la scurtă vreme în anchetă și apoi în instanță a revenit asupra lor, afirmînd că i s-a impus să facă asemenea declarații.

7. VICTORIA SIRBU

- Condamnată la 8 ani închisoare.

- Grațiată în 1955

- Domiciliază în Buc. Alsea Alexandru 46.

- Lucrează la Biblioteca Centrală de Stat, avînd un salariu de 1.350 lei lunar.

- A fost soția lui STEFAN FORIS.

- Este licențiată în Științe Naturale.

- Înaintea celui de al doilea război mondial a funcționat ca învățătoare în Basarabia de unde este originară.

- Din mai 1941 a devenit secretara tehnică a Comitetului Central al Partidului lucrînd efectiv cu FORIS. Ulterior a fost cooptată membră a C.C.

- A fost înlăturată din conducere la 4 aprilie 1944.

324

- Pînă la arestare cît și după aceea la anchetă în prima și în cea mai îndelungată perioadă a negat acuzațiile ce i se aduceau. Ulterior a declarat că sprîjinindu-l pe FORIS a contribuit la desfășurarea activității dușmănoase a acestuia împotriva partidului.

8. LENA CONSTANTE

- Condamnată la 12 ani închisoare.
- Pusă în libertate la expirarea pedepsei.
- Domiciliază în Buc. Str. Tihleanu Nr. 16
- Este colaboratoare externă al Fondului Plastic cu un venit de cca. 3000 lei.
- De profesie pictor scenograf.
- A lucrat la Teatrul de păpuși condus de ELENA PATRASCANU.
- Din toamna anului 1944 pînă la începutul anului 1948 a fost prietena intimă a familiei PATRASCANU.

9. HERANTO TOROSIAN

- Condamnat la 15 ani închisoare.
- A fost grațiat la 13.06.1961.
- A plecat definitiv din țară, în Franța unde avea soția, la 23.10.1961.
- De profesie avocat.
- După 23 August 1944 a devenit prieten intim al familiei L. PATRASCANU.
- Din toamna anului 1945 pînă la sfîrșitul anului 1947 a fost consul general al țării noastre la Paris.

10. HARY BRAUNER

- Condamnat la 12 ani închisoare.
- A fost pus în libertate la expirarea pedepsei.
- Domiciliază în București, Str. Mîntuleasa Nr. 3.
- Lucrează la Institutul de Istorie a Artei ca documentarist științific, primind un salariu de 1.700 lei lunar.
- A fost profesor universitar la Institutul de Folclor.
- După 23 August 1944, prin LENA CONSTANTE a devenit prieten al familiei PATRASCANU.

LOTUL II.

1. PETREA NICOLAE

- Condamnat la 5 ani muncă silnică.
- Pus în libertate la 04.10.1955, fiind grațiat.
- Domiciliază în Bacău str. Eliberării Nr.2.
- Lucrează la Trustul regional de panificație ca muncitor cu un salariu brut de 734 lei. Soția are pensie de merit de 1.200 lei.

- De profesie funcționar, a fost, în perioada războiului secretar al Comitetului Județean de partid Ilfov și apoi membru al C.C. al P.C.R., înainte de 4 aprilie 1944.

- A fost colaborator al lui FORIS, KOFLER și VICTORIA SIREU.

2. REVESZ (VEIGL) LILI

- Condamnată la 5 ani muncă silnică.
- Pusă în libertate la 25.07.1955, fiind grațiată.
- Domiciliază în Buc.Str. Prieteniei Nr.4 (Cățelu)
- A fost pensionată dar a renunțat la pensie și ocupă funcția de profesoară la Școala Nr.2 de muzică cu un salariu de 1.277 lei.

- De profesie funcționară, fostă profesoară de muzică și bibliotecară la Conservator, a activat în cadrul partidului, în ilegalitate. Era căsătorită cu Dr.Egon Veigl, care de asemenea a desfășurat o astfel de activitate. A fost tehnica lui KOFLER, a întreținut cu acesta relații de dragoste.

3. BETEA NICOLAE

- Condamnat la 10 ani muncă silnică.
- Pus în libertate la expirarea pedepsei, fixându-i-se domiciliu obligator până la 23 iunie 1964.
- Domiciliază în Buc. Str. Calnicul Mic. nr.7.
- Fiind bolnav de "Maladia PARKINSON" nu ocupă serviciu,avînd ca venit permanent pensia de 415 lei a soției sale,fostă soră de spital. Are de întreținut și un copil de 7 ani.

- Licențiat în filozofie, de profesie funcționar la statistică. A cunoscut pe LUCRETIU PATRASCANU în noaptea de 23/24 August 1944.

- Relațiile dintre ei devenind foarte apropiate, l-a ajutat în legătură cu unele activități pe care le-a desfășurat după această dată. A fost primit membru de partid în anul 1947.

4. ELENA PATRASCANU

- Condamnată la 14 ani muncă silnică.
- Pusă în libertate la 28 mai 1956, fiind grațiată.
- Domiciliază în București, Bd.Republicii nr. 72.

- De profesie arhitect decorator, a fost soția lui LUCRETIU PATRASCANU.

- Lucrează ca pictor scenograf la teatrele de stat din Sibiu și Timișoara. În București stă 8-10 zile lunar, restul timpului stînd la Sibiu și Timișoara.
- S-a recăsătorit. Actualul soț, VEAKIS IANIS, este regizor la teatrele de stat din Sibiu și Timișoara.

5. NEAMTU OCTAVIAN

- Condamnat la 5 ani muncă silnică.
- Grațiat în 1955.
- Domiciliază în București Str. Drăghiescu Nr. 9
- Lucrează la Academia RSR Centrul de documentare ca redactor principal cu un salariu de 2.075 lei.

- Licențiat în filozofie, profesor, director la fostele "Fundații Regale"; om de încredere a lui VICTOR RADULESCU POGONEANU.

6. RADULESCU POGONEANU CECILIA

- Condamnată la 3 ani muncă silnică.
- Pusă în libertate la 15.10.1955, fiind grațiată.
- Domiciliată în București Str. Căderea Bastiliei nr. 5
- Pensionată T.B.C. cu 223 lei pe lună.

- Fostă funcționară, soție și colaboratoare a lui VICTOR RADULESCU POGONEANU.

7. ZAHARIA ION

- Condamnat la 4 ani închisoare.
- Pus în libertate în 1954, la expirarea pedepsei.
- În august 1964 a plecat definitiv în S.U.A.

- Ofițer de aviație; după 23 August 1944 fiind scos din armată, a fost angajat ca pilot la T.A.R.S.

8. PAVEL CONSTANTIN

- Condamnat la 10 ani muncă silnică.
- Pus în libertate la expirarea pedepsei în 1958.
- Decedat în anul 1964.

- Licențiat în filozofie, funcționar la Institutul Central de Statistică
- A fost membru de partid, fiind primit în anul 1942.

328

9. MICSA REMUS

- Condamnat la 2 ani închisoare.
- Pus în libertate la expirarea pedepsei în 1954.
- Domiciliază în București, str. Galați nr.18.
- Este proprietarul unei mici ferme în com.Pipera, ocupându-se cu creșterea animalelor și a păsărilor.

- Licențiat în drept, fost magistrat, a funcționat ca procuror pe lângă cabinetul lui LUCRETIU PATRASCANU.

10. RUPENIAN EMANOIL

- Condamnat la 2 ani închisoare
- A fost pus în libertate la data pronunțării condamnării
- A plecat definitiv din țară în anul 1965.

- Licențiat în drept, primit în partid în 1945. A fost șef de cabinet al lui PATRASCANU, fiind recomandat acestuia de HERAND TOROSIAN, care era unchiul său.

11. RATIU ANTON

- Condamnat la 6 ani închisoare.
- Pus în libertate la data pronunțării hotărârii de condamnare - în aprilie 1954.
- Domiciliază în București Calea 13 Septembrie nr.102
- Lucrează ca muncitor la Coop. Tehno-Metalica cu un venit de 1700-2000 lei lunar.

- Licențiat în drept, fost învățător, fost funcționar la Institutul Central de Statistică și Controlul Economic.

12. TEODORU FLORIN

- Condamnat la 3 ani închisoare
- Pus în libertate la expirarea pedepsei în anul 1955.
- A decedat în luna sept.1966.

- Licențiat al Acad.Comerciale
- Fost funcționar.
- În primăvara anului 1944, l-a cunoscut, prin ZILBER, pe LUCRETIU PATRASCANU, i-a pus la dispoziție locuința sa și l-a transportat cu mașina sa în diferite locuri în București.

MARTORI MAI IMPORTANȚI

1. GHEORGHE IONESCU-BALACEANU

- Condamnat la 12 ani închisoare în mai 1954.
- Grațiat la 01.08.1964.
- Domiciliază în București, Cal. Moșilor Nr.103.
- Lucrează ca jurist consult la G.A.S. Mărculești, raion Fetești reg. București cu un salariu de 1.450 lei.

- Licențiat al Acad.Comerciale, fost secretar al marelui fostei Curți regale și subordonatul lui ION MOGSONY STIRCEA. După plecarea de la palatul regal a fost angajatul lui STIRCEA ca reprezentant al "Domeniilor Stircea" în București.

2. RADULESCU VICTOR POGONEANU

- Condamnat, în anul 1947 în procesul MANIU, la 25 ani muncă silnică.
- Decedat în 1962 în penitențiar.
- Licențiat în drept și filozofie, fruntaș P.N.T., om apropiat a lui Iuliu Maniu cu concursul căruia a fost numit după 23 August 1944 în aparatul Ministerului Afacerilor Externe.

3. NICULESCU BUZESTI RADU

- Condamnat în 1947 în procesul MANIU, la 10 ani muncă silnică.
- Domiciliază în Chiscani, reg. Galați și lucrează la I.S.C.M. cu un salariu de 2.800 lei.
- Inginer, fratele fugarului GRIGORE NICULESCU BUZESTI fost ministru de externe după 23 August 1944.

4. CARP CONSTANTIN

- Domiciliat în com. Mînăstirea, raionul Oltenița reg. București.
- Lucrează ca administrator de cantină la GAS Mînăstirea, avînd un salariu de 1.000 lei.
- Fost lăcătuș mecanic, fost activist de partid și secretar al CC al PCR înainte de august 1941. Ulterior a avut diferite alte munci de partid.

5. GALOPENTIA ANTON

- Arestat la 25.01.1950.
- Ultimul domiciliu în Buc. str. Dr. Lister nr. 7
- Decedat în timpul detenției preventive, în Spî. Central nr. 1 Văcărești, la data de 13.08.1951.
- Fost director general al Institutului Central de Statistică, fost ministru în guvernul Rădescu.
- A făcut parte din delegația română la Conferința de Pace de la Paris, din 1946, avînd sarcina de statistician al delegației.

6. CAMIL DEMETRESCU

- Condamnat la 15 ani muncă silnică, în anul 1947, în cadrul procesului MANIU.
- Cu ultimul domiciliu cunoscut în Buc. Str. 10 mese nr. 5
- Este funcționar la o policlinică cu un salariu de 733 lei.
- Fost prim secretar de legăție. A lucrat în M.A.E. la Direcția tratatelor, Direcția cifrului, Direcția politică și la cabinet.
- A avut legături strînse cu fugarul GRIGORE N. BUZESTI - fost ministru de externe și cu VICTOR RADULESCU POGONEANU.

7. DRAGOS POP

- A fost arestat la data de 24.11.1952 pînă în aprilie 1954.
- Cu ultimul domiciliu cunoscut în Buc. Cal. Victoriei nr. 100 ap. 32.
- Decedat în mai 1962.
- Inginer constructor, fost director general al Intreprinderii "Eremia", fost consilier la Canalul Dunărea - Marea Neagră, fost conferențiar universitar.

8. NATHONSOHN ALEXANDRU

- A fost arestat de la data de 31.01.1953 pînă în luna mai 1953.
- Ultimul domiciliu cunoscut în Buc.Str.N.Bălcescu nr.32
- In anul 1961 a emigrat în Izrael.

- Fost comerciant în perioada războiului, a donat sume de bani pentru partid, după 23 August 1944 a fost funcționar și a fost folosit pe linie informativă în țară și străinătate. A dat unele informații și în legătură cu PATRASCANU

9. PETRE PANDREA

- A fost arestat de la data de 15.04.1948 și pînă la 18.11.1952
- Domiciliază în Buc. str. Sandu Aldea nr.96
- Are o pensie lunară de 1500 lei în plus realizînd venituri și din diverse lucrări literare pe care le scrie.

- Cumnat cu LUCRETIU PATRASCANU, fiind căsătorit cu o soră a acestuia.

-De profesie avocat; a fost ziarist și autor de cărți. A fost un om cu vederi de stînga.

10. GABRIEL (GUTA) STEINBERG

- Domiciliază în Buc.Str. Galați nr.23, împreună cu soția sa Maria Voluntaru, artistă emerită, el avînd ca pensie 480 lei lunar.

- Avocat, fost funcționar la Societatea Titan-Nadrag-Calan între anii 1929-1948. Om de încredere al lui MAX AUSCHNITT.

Notă

În legătură cu găsirea osemintelor lui
Luciețiu Pătușcanu precizăm următoarele:

1). S-a identificat locul în care a fost
îngropat. Acesta a fost stabilit pe baza
declorațiilor date de cei doi subafitezi
care au făcut groapa și au aruncat
în ea cadavrul lui Luciețiu Pătușcanu
și cel al lui Remus Koffler, după executarea
ocestora. Subafitezii au declarat că în groapa
pe care a săpaseră au fost ^{găsite} oseminte de
la 3-4 cadavre îngropate întregi, că peste
acestea au aruncat cadavrele lui Pătușca-
nu și Koffler, împreună cu țarga cu care au
fost transportați. Toate acestea s-au confirmat
întrecut în locul indicat de ei au fost găsite
oseminte de la 6 cadavre, dintr-un care două
schelete complete

N O T A

privind pe ALEXANDRU ȘTEFĂNESCU* condamnat în cadrul procesului înscenat lui Lucrețiu Pătrășcanu.

Alexandru Ștefănescu, fost mare industriaș legat de capitalul englez, în perioada războiului, datorită poziției sale de om de afaceri, s-a aflat în contact cu conducătorii fostelor partide politice și cu cercurile antonesciene cele mai înalte, inclusiv cu Iuliu Maniu și Ion Antonescu.

Anglo-fil convins și totodată antiantonescian și antihitlerist, Alexandru Ștefănescu a acționat în scopul promovării ideilor sale. Pe această linie, având unele legături cu Iuliu Maniu și alții, el a putut să ia contact cu comandamentul englez de la Cairo, printr-un post de radio-emisie, aflat la dispoziția lui Iuliu Maniu. El a transmis acestui comandament unele informații despre situația din România, în special în legătură cu războiul și de asemenea, a primit de la acest comandament o serie de informații.

Fiind cunoscute vederile și poziția sa, precum și situația sa materială, a fost atras, cu aprobarea conducerii partidului, ca sprijinitor bănesc al luptei antifasciste conduse de P.C.R. Legătura cu el a fost stabilită în cursul anului 1942 și a fost ținută până în toamna anului 1944, prin Comisia centrală financiară, în special prin membrul acesteia Emil Calmanovici. În această perioadă, Alexandru Ștefănescu a adus partidului următoarele servicii:

- până la 23 august 1944, a donat partidului diferite sume de bani, însumând mai multe milioane lei.

Suma exactă nu a putut fi stabilită. Remus Koffler care conducea în acea vreme Comisia centrală financiară, arată că Alexandru Ștefănescu a pus la dispoziția partidului "diferite sume de bani, mai întîi sume

mai mici, apoi mai mari, în total câteva milioane" (Vol. 46 pag.19 dos.4002).

Tot astfel și Emil Calmanovici, arată că Ștefănescu a donat în mai multe rânduri diferite sume de bani, din averea personală ori obținute de la alte persoane (Auschnitt) și că "nu dădea dintr-o dată mai mult de două milioane". (Vol.23 pag.9, 43, 108 dos.40002).

În ce privește pe Alexandru Ștefănescu, acesta a pretins că ar fi donat, din banii personali, suma de 20-25 milioane lei, iar din partea lui Auschnitt încă 20 milioane lei. (Vol.28 pag.104, 118, 132 și 157 dos. 40002).

- a pus la dispoziția partidului un mare număr de informații, în special cu caracter politic, obținute de el prin relațiile pe care le avea.

Astfel, un timp, el a obținut, printr-un comisar, buletinele săptămânale ale siguranței. Conținutul acestor buletine era adus de el la cunoștința lui Emil Calmanovici și uneori lui Jack Berman - care activau în cadrul Comisiei centrale financiare - pentru a fi folosit de partid în activitatea sa. Aceștia copiau buletinul acasă la Alexandru Ștefănescu și apoi cu ajutorul unor bilete transmiteau informațiile conducerii partidului. (Vol.23 pag.29, 154, Vol.45 pag.115, 361, Vol.47 pag. 154 și urm. dos.40002).

Tot astfel, obținând o serie de informații politice în discuțiile pe care le-a avut cu cercurile politice frecventate de el, în special cel din preajma lui Iuliu Maniu și chiar cu persoane aflate în conducerea statului, le-a trimis partidului, ajungând apoi prin Comisia centrală financiară, la cunoștința conducerii acestuia. O astfel de informație o constituie de exemplu condițiile de armistițiu comunicate de Comandamentul englez de la Cairo. (Vol.46 pag.13, Vol.45 pag.114 dos.40002).

- a oferit armament pentru formațiunile partidului, indicând locul de unde trebuiau ridicate (Rîșnov) și persoana care trebuia să le predea (colonel Mihăilescu). (Vol.45 pag.342, Vol.23 pag.42, Vol.14 pag.290, 508 dos. 40002).

N O T A

privind pe ALEXANDRU ȘTEFĂNESCU condamnat în cadrul procesului înscenat lui Lucrețiu Pătrășcanu.

Alexandru Ștefănescu, fost mare industriaș legat de capitalul englez, în perioada războiului, datorită poziției sale de om de afaceri, s-a aflat în contact cu conducătorii fostelor partide politice și cu cercurile antonesciene cele mai înalte, inclusiv cu Iuliu Maniu și Ion Antonescu.

Anglo-fil convins și totodată antiantonescian și antihitlerist, Alexandru Ștefănescu a acționat în scopul promovării ideilor sale. Pe această linie, având unele legături cu Iuliu Maniu și alții, el a putut să ia contact cu comandamentul englez de la Cairo, printr-un post de radio-emisie, aflat la dispoziția lui Iuliu Maniu. El a transmis acestui comandament unele informații despre situația din România, în special în legătură cu războiul și de asemenea, a primit de la acest comandament o serie de informații.

Fiind cunoscute vederile și poziția sa, precum și situația sa materială, a fost atras, cu aprobarea conducerii partidului, ca sprijinitor bănesc al luptei antifasciste conduse de P.C.R. Legătura cu el a fost stabilită în cursul anului 1942 și a fost ținută până în toamna anului 1944, prin Comisia centrală financiară, în special prin membrul acesteia Emil Calmanovici. În această perioadă, Alexandru Ștefănescu a adus partidului următoarele servicii:

- până la 23 august 1944, a donat partidului diferite sume de bani, însumând mai multe milioane lei.

Suma exactă nu a putut fi stabilită. Remus Kozflier care conducea în acea vreme Comisia centrală financiară, arată că Alexandru Ștefănescu a pus la dispoziția partidului "diferite sume de bani, mai întâi sume

mai mici, apoi mai mari, în total citeva milioane" (Vol. 46 pag.19 dos.40002).

Tot astfel și Emil Calmanovici, arată că Ștefănescu a donat în mai multe rânduri diferite sume de bani, din averea personală ori obținute de la alte persoane (Auschnitt) și că "nu dădea dintr-o dată mai mult de două milioane". (Vol.25 pag.9, 43, 108 dos.40002).

În ce privește pe Alexandru Ștefănescu, acesta a pretins că ar fi donat, din banii personali, suma de 20-25 milioane lei, iar din partea lui Auschnitt încă 20 milioane lei. (Vol.28 pag.104, 118, 132 și 157 dos. 40002).

- a pus la dispoziția partidului un mare număr de informații, în special cu caracter politic, obținute de el prin relațiile pe care le avea.

Astfel, un timp, el a obținut, printr-un comisar, buletinele săptămânale ale siguranței. Conținutul acestor buletine era adus de el la cunoștința lui Emil Calmanovici și uneori lui Jack Berman - care activau în cadrul Comisiei centrale financiare - pentru a fi folosit de partid în activitatea sa. Aceștia copiau buletinul acesta la Alexandru Ștefănescu și apoi cu ajutorul unor bilete transmiteau informațiile conducerii partidului. (Vol.23 pag.29, 154, Vol.45 pag.115, 361, Vol.47 pag. 154 și urm. dos.40002).

Tot astfel, obținând o serie de informații politice în discuțiile pe care le-a avut cu cercurile politice frecventate de el, în special cel din preajma lui Iuliu Maniu și chiar cu persoane aflate în conducerea statului, le-a trimis partidului, ajungând apoi prin Comisia centrală financiară la cunoștința conducerii acestuia. O astfel de informație o constituie de exemplu condițiile de armistițiu comunicate de Comandamentul englez de la Cairo. (Vol.46 pag.13, Vol.45 pag.114 dos.40002).

- a oferit armament pentru formațiunile partidului, indicând locul de unde trebuiau ridicate (Rîșnov) și persoane care trebuia să le predea (colonel Mihăilescu). (Vol.45 pag.342, Vol.25 pag.42, Vol.14 pag.290, 508 dos. 40002).

N O T A

privind pe ALEXANDRU ȘTEFĂNESCU condamnat în cadrul procesului înscenat lui Lucrețiu Pătrășcanu.

Alexandru Ștefănescu, fost mare industriaș legat de capitalul englez, în perioade războiului, datorită poziției sale de om de afaceri, s-a aflat în contact cu conducătorii fostelor partide politice și cu cercurile antonesciene cele mai înalte, inclusiv cu Iuliu Maniu și Ion Antonescu.

Anglo-fil convins și totodată antiantonescian și antihitlerist, Alexandru Ștefănescu a acționat în scopul promovării ideilor sale. Pe această linie, având unele legături cu Iuliu Maniu și alții, el a putut să ia contact cu comandamentul englez de la Cairo, printr-un post de radio-emisie, aflat la dispoziția lui Iuliu Maniu. El a transmis acestui comandament unele informații despre situația din România, în special în legătură cu războiul și de asemenea, a primit de la acest comandament o serie de informații.

Fiind cunoscute vederile și poziția sa, precum și situația sa materială, a fost atras, cu aprobarea conducerii partidului, ca sprijinitor bănesc al luptei antifasciste conduse de P.C.R. Legătura cu el a fost stabilită în cursul anului 1942 și a fost ținută pînă în toamna anului 1944, prin Comisia centrală financiară, în special prin membrul acesteia Emil Calmenovici. În această perioadă, Alexandru Ștefănescu a adus partidului următoarele servicii:

- pînă la 23 august 1944, a donat partidului diferite sume de bani, însumînd mai multe milioane lei.

Suma exactă nu a putut fi stabilită. Remus Koffler care conducea în acea vreme Comisia centrală financiară, arată că Alexandru Ștefănescu a pus la dispoziția partidului "diferite sume de bani, mai întîi sume

mai mici, apoi mai mari, în total câteva milioane" (Vol. 46 pag.19 dos.4002).

Tot astfel și Emil Calmanovici, erată că Ștefănescu a donat în mai multe rânduri diferite sume de bani, din averea personală ori obținute de la alte persoane (Auschnitt) și că "nu dădea dintr-o dată mai mult de două milioane". (Vol.23 pag.9, 43, 108 dos.40002).

În ce privește pe Alexandru Ștefănescu, acesta a pretins că ar fi donat, din banii personali, suma de 20-25 milioane lei, iar din partea lui Auschnitt încă 20 milioane lei. (Vol.23 pag.104, 118, 132 și 157 dos. 40002).

- a pus la dispoziția partidului un mare număr de informații, în special cu caracter politic, obținute de el prin relațiile pe care le avea.

Astfel, un timp, el a obținut, printr-un comisar, buletinele săptămânale ale siguranței. Conținutul acestor buletine era adus de el la cunoștința lui Emil Calmanovici și uneori lui Jack Berman - care activau în cadrul Comisiei centrale financiare - pentru a fi folosit de partid în activitatea sa. Aceștia copiau buletinul acasă la Alexandru Ștefănescu și apoi cu ajutorul unor bilete transmiteau informațiile conducerii partidului. (Vol.23 pag.29, 154, Vol.45 pag.113, 361, Vol.47 pag. 154 și urm. dos.40002).

Tot astfel, obținând o serie de informații politice în discuțiile pe care le-a avut cu cercurile politice frecventate de el, în special cel din presajma lui Iuliu Maniu și chiar cu persoane aflate în conducerea statului, le-a trimis partidului, ajungând apoi prin Comisia centrală financiară, la cunoștința conducerii acestuia. O astfel de informație o constituie de exemplu condițiile de armistițiu comunicate de Comandamentul englez de la Cairo. (Vol.46 pag.13, Vol.45 pag.114 dos.40002).

- a oferit armament pentru formațiunile partidului, indicând locul de unde trebuiau ridicate (Rîșnov) și persoane care trebuia să le predea (colonel Mihăilescu). (Vol.45 pag.342, Vol.23 pag.42, Vol.14 pag.290, 508 dos. 40002).

238

T E S T A M E N T

Sînt în a unsprezecea zi de greva foamei. În urma vîrstei înaintate și a condițiilor cele mai grele ale vieții ilegale, de 5 ani mă simt foarte slăbit. În cazul dacă voi muri, las următorul testament:

Mamei mele ceasul de aur, singura mea moștenire și amintire de la tata, precum toate lucrurile personale, cu excepția celor de mai jos.

Mătușei mele, Vilma Arsenovici îi las lanțul de aur de la ceas și alte obiecte de amintire ce dînsa își va alege.

Tovarășei mele de viață, Victoria Sirbu îi las toate cărțile mele în limba română, obiectele primite de la tovarăși din închisori ca amintire, ceasul meu mic, oprit la siguranță și fotografiile mele pe care își va alege.

Verisoarei mele, Ana Bune să se dea hainele și rufele mele ce se mai pot fi folosite pentru fiul ei bolnav, Stefan.

Tovarășul Remus Kofler să primească toate cărțile mele în limba germană, port-țigaretul meu de alpaca și o fotografie.

Partidului rămin, toate documentele de bază ale Comitetului Central, redactate de mine cît și cele căzute în Decembrie, 1943. Las în urma mea o muncă cinstită și cu devotament de un sfert de secol, recunoscînd greșelile și slăbiciunile mele săvîrșite în timpul muncii. Partidului în frunte cu G.C. îi las încrederea mea neclintită că va stabili adevărul partinic în ce privește munca mea în fruntea fostului Comitet Central, care am păstrat organizația Partidului și am ținut sus steagul Partidului în condițiile cele mai grele ale războiului și ale teroarei sîngeroase hitleriste. Mor cu încredere neclintită că Partidul nostru în frunte cu Comitetul său Central după primele victorii mari ca reintegrarea Ardealului de Nord, formarea Guvernului democrat al poporului, Reforma agrară, va conduce poporul în fruntea poporului România liberă și democratică. Iar după

victoria finală asupra fiarei hitleriste, el va trece la lupta victorioasă în fruntea poporului muncitor pentru eliberarea lui completă și pentru desființarea exploatării omului de către om și creind România socialistă, înaintind victorios spre societatea comunistă.

Trăiască Partidul nostru în frunte cu Comitetul Central!
Trăiască Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste!
Trăiască tovarășul Stalin!

Aceasta este ultima mea voință și ultima mea dorință.

București, 7 aprilie 1945

Stefan Foris

271

T E S T A M E N T

=====

Sînt în a unsprezecea zi de greva foamei. În urma vîrstei înaintate și a condițiilor cele mai grele ale vieții ilegale, de 5 ani mă simt foarte slăbit. În cazul dacă voi muri, las următorul testament:

Mamei mele ceasul de aur, singura mea moștenire și amintire de la tata, precum toate lucrurile personale, cu excepția celor de mai jos.

Mătușei mele, Vilma Arsenovici îi las lanțul de aur de la ceas și alte obiecte de amintire ce dînsa își va alege.

Tovarășei mele de viață, Victoria Sirbu îi las toate cărțile mele în limba română, obiectele primite de la tovarăși din închisori ca amintire, ceasul meu mic, oprit la siguranță și fotografiile mele pe care își va alege.

Verigoarei mele, Ana Bune să se dea hainele și rufe mele ce se mai pot fi folosite pentru fiul ei bolnav, Stefan.

Tovarășul Remus Kofler să primească toate cărțile mele în limba germană, port-țigaretul meu de alpaca și o fotografie.

Partidului rămîn, toate documentele de bază ale Comitetului Central, redactate de mine cît și cele căzute în Decembrie, 1943. Las în urma mea o muncă cinstită și cu devotament de un sfert de secol, recunoscînd greșelile și slăbiciunile mele săvîrșite în timpul muncii. Partidului în frunte cu C.C. îi las încrederea mea neclintită că va stabili adevărul partinic în ce privește munca mea în fruntea fostului Comitet Central, care am păstrat organizația Partidului și am ținut sus steagul Partidului în condițiile cele mai grele ale războiului și ale teroarei sîngeroase hitleriste. Mor cu încredere neclintită că Partidul nostru în frunte cu Comitetul său Central după primele victorii mari ca reintegrarea Ardealului de Nord, formarea Guvernului democrat al poporului, Reforma agrară, va conduce poporul în fruntea poporului România liberă și democratică. Iar după

340

victoria finală asupra fiarei hitleriste, el va trece la lupta victorioasă în fruntea poporului muncitor pentru eliberarea lui completă și pentru desființarea exploatarei omului de către om și creînd România socialistă, înaintînd victorios spre societatea comunistă.

Trăiască Partidul nostru în frunte cu Comitetul Central!
Trăiască Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste!
Trăiască tovarășul Stalin!

Aceasta este ultima mea voință și ultima mea dorință.

București, 7 aprilie 1945

Stefan Foris

341
CUVINTUL,

Colonelului Holțier Ervin - la gedința
Direcției a X-a cu prelucrarea documentelor plenarei C.C.
al P. C. R. din ziua de 22 - 25 aprilie 1968.

Sedința a avut loc în ziua de 9 mai a.c.

Congresul al IX-lea al P. C. R. a trasat calea dezvoltării
societății noastre socialiste pe mai departe - dând posibilitate fie -
cărui om al muncii să-și aducă aportul la construirea socialismului.

Referindu-ne la hotărârile luate de plenara partidului în
special problemele legate de reabilitarea unor activiști de frunte ai
partidului - L. Pătrășcanu, Stefan Foriș și alții - ne dăm seama că
statul nostru ar fi progresat mult mai mult dacă nu ar fi fost încălca-
te cele mai elementare norme ale dreptului și justiției.

În trecut părțile negative din activitatea noastră nu se
scoteau în evidență ci numai anumite lucruri bune.

L-am divinizat pe Stalin, l-am divinizat pe Gheorghiu - Dej,
dar am văzut ulterior câte lucruri au ieșit la iveală, în urma verifi-
cărilor întreprinse de comisia însărcinată de partid pentru redarea
adevărului.

Am fost închis împreună cu Gheorghiu - Dej și cu Alex.
Drăghici, dar nu mi-am închipuit că au fost capabili să săvârșescă
asemenea abuzuri și ilegalități. Aceste lucruri cred că s-au petrecut
datorită interpretării și denaturării greșite a dictaturii proletaria-
tului pe care au transformat-o, într-o dictatură personală.

Alexandru Drăghici a fost un las, fiindcă la plenară nu
a dezvăluit adevărul, căutând să se apere. Cămenii devin lași din cauza
funcțiilor pe care le ocupă, prin salariile mari ce le au, făcându-i la
un moment dat să gândească cum să-și mențină funcția, fiindu-le teamă
să nu o piardă, nepunând la baza muncii lor lupta pentru victoria ide-
lor societății socialiste.

Democrația în statul nostru consider că ar trebui lărgită,
un șef să fie schimbat și chiar șeful statului să fie schimbat la
Congresele partidului - pentru a avea garanția că în viitor nu se vor
mai repeta asemenea lucruri.

Consider că legătura cu masele să fie ținută în continuare.

După cum cunoaștem - fiica lui Gh. Dej a plecat de zeci de ori în străinătate, dacă nu de sute de ori, și-a făcut rochia fistică, s-a făcut actriță, a ținut mai mulți bărbați care au fost făcuți și miniștrii. Din cât se zvonește și alți fii ai unor conducători, în prezent au plecat la studii în universități în străinătate. Exemplu: în Anglia la universitatea din CAMBRIDGE, știindu-se că și universitățile noastre pot scoate (pregăti) cadre cu o înaltă calificare.

Nu sînt de acord cu instituțiile de noroc ca : "LOTO", " PRONOS-PORT" și altele - care sînt în contradicție cu munca care consacră omul. Dacă în viitor se vor lua măsuri așa cum s-au luat în prezent pentru curmarea abuzurilor și alte acte de încălcarea legii în viitorii ani vom avea bucuria să ne aducem aminte cu plăcere de momentele de cotitură ce s-au luat astăzi.-